

๕๐ พะสุท นาควิธิตานุกรณ

๕๐ พฤษภา มหาธีรายนทรณ

ISBN 974-429-033-1

๕๐ พรรษา มหาวชิราลงกรณ

เจ้าของ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ

ที่ปรึกษา

ดร.ถนอม อินทรกำเนิด
ดร.พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง
นางศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล
ดร.พจนา ว่องตระกูล
อธิการบดีสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ

เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ
รองเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ
รองเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ
รองเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ

บรรณาธิการบริหาร

รองศาสตราจารย์ ดร.บุหงา วัฒนะ

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เข็ยรทอง

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีธันว์ อยู่สุขซี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะวรรณ สุธาร์ตัน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนันต์ รัตนภาณุคร	นางสาวศิริพัฒน์	จันทร์ศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิพนธ์ ทวีกาญจน์	นางสาวนงลักษณ์	แจ่มโชติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุบล พุ่มสะอาด	นางสุธามาศ	ทรวงแสง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา รักสกุลพานิชย์	นางวิภาวี	ฝ้ายเทศ

ปก/รูปเล่ม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิพนธ์ ทวีกาญจน์

กอมพิว

นางนุชจรี เกาเพิ่ม
นางสาวนิตยา แสงมะฮะหมัด

พิมพ์ที่ สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โทร/โทรสาร 0-3532-2950

จำนวนพิมพ์ 2,500 ฉบับ ปีพิมพ์ 2545

ภาพหน้าปก ภาพพระราชทาน

สารบัญ

คำนำ บทกวี วัฒนธรรม.....	1
อาศิรวาท คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ.....	3
ลำนีกในพระมหากษัตริย์คุณ ถนอม อินทรกำเนิด.....	5
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ของปวงชนชาวไทย คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ.....	8
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชสมัย ภาณุจนวงศ์.....	16
จดหมายเหตุ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทองดอ กล้วยไม้ ณ อยุธยา.....	20
บทสัมภาษณ์ ๑พณฯ ศาสตราจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร เรื่อง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช นงลักษณ์ แซ่มโซติ อนันต์ รัตนภาณุศร ปิยะวรรณ สุธารัตน์.....	29
บทสัมภาษณ์นายแพทย์กิตติโชค ตั้งกิตติถาวร เรื่อง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน นงลักษณ์ แซ่มโซติ อนันต์ รัตนภาณุศร ปิยะวรรณ สุธารัตน์.....	40
โครงการกีฬาพระราชทาน "ล้างอบายมุขด้วยลูกฟุตบอล" กองบรรณาธิการ.....	49
โรงเรียนมัธยมศึกษาในพระบรมราชูปถัมภ์ พลเอกสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร กรมสามัญศึกษา.....	55
พลอากาศเอก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร กับชั่วโมงบินที่ 2,000 ชเนตตี นวรัตน์.....	60
พระมหากษัตริย์คุณล้านเกล้าฯ ชาวนาไทย สุวิทย์ เข็ญทอง.....	65
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร กับสถาบันมะเร็งแห่งชาติ และมูลนิธิกาญจนบารมี กองบรรณาธิการ.....	75

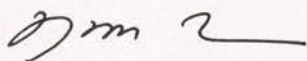
มหาชราลงกรณอาศิรพาท ศรีประสิทธิ์.....	81
พระบารมีปกเกล้าฯ อันเนื่องมาจากพิธีพระราชปริญญาบัตร พระมิ่งขวัญของปวงประชา สถาบันราชภัฏฯ อดีตกู้ภัยในความทรงจำฯ นิเชต สุนทรพิทักษ์.....	82
พระมิ่งขวัญของปวงประชาสถาบันราชภัฏ สงบ ลักษณะ.....	92
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จุฑาภ ชูลาภ.....	94
พระราโชวาท สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในงานพิธีพระราชทานปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ ระหว่างปีการศึกษา 2538 ถึงปัจจุบัน บุหงา วัฒนนะ.....	97
พลเอกสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร กับงานพระราชทานปริญญาบัตรที่ยาวที่สุดในโลก ราชภัฏโพสดี.....	104
บทสัมภาษณ์ ผศ.กัลยา แสงเรือง และอาจารย์กัลยา ชุมทิพย์ อนันต์ รัตนภาณุศร นงลักษณ์ แซ่มโซติ.....	106
มูลนิธิคุรุพัฒน์ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ศิริพัฒน์ จันทศิริ.....	110
50 พรรษา อาศิรพาท พงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ์.....	115
พระบารมีปกเกล้าฯ ชาวอยุธยา ปิยะวรรณ สุธารัตน์.....	116
ดนตรีในพระราชหฤทัย วิภาวี ฝ่ายเทศ.....	128
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในฐานะพระราชโอรสและพระราชบิดา ศรีธันว์ อยู่สุขชี.....	131
ประมวลพระฉายาลักษณ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร นิพนธ์ ทวีกาญจน์.....	148

คำนำ

หนังสือ “๕๐ พรรษา มหาวชิราลงกรณ” เล่มนี้ เป็นกิจกรรมหนึ่งในโครงการ
ราชภัฏร่วมใจเฉลิมพระเกียรติ “๕๐ พรรษา มหาวชิราลงกรณ” ของชาวราชภัฏทั้งหมด
ที่มีจิตสำนึกร่วมกันจัดกระทำขึ้น เพื่อมีส่วนร่วมในการเฉลิมฉลองในวโรกาสที่
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุ ๕๐ พรรษา
ในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๕ นี้

ในฐานะที่สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบ
ในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ จึงขอถือโอกาสนี้ได้แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ
ในองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร แทนชาวราชภัฏทั้งหมด
ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานภาพขึ้นหน้าปก และภาพประกอบเรื่อง
หลายภาพ

และขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาเขียนบทประพันธ์ และบทความให้
ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาให้สัมภาษณ์และหรือให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
และสุดท้ายขอขอบคุณคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ทุกท่าน ที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหนังสือเล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุหงา วัฒนนะ)

อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ประธานอนุกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือเฉลิมพระเกียรติ

อาศิรวาท

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

เนื่องในโอกาสกษัตริย์เฉลิมพระชนมพรรษา 50 พรรษา

28 กรกฎาคม 2545

โคลงสี่

ไพบุลย์โดยแบบเบื่อง	เบาราน
สยามมกุฎราชกุมาร	สืบช้อง
พระเกียรติแผ่ไพศาล	พลกเทิด ทูนแล
ราชสวัสดิ์เพิ่มพ้อง	ภาคพื้นไผทสยาม
เรื่องรามกรกฎก้อง	เกรียงไกร
ยี่สิบแปดวารสมัย	มาสนี้
เฉลิมชนม์พระदनัย	ยุวราช
ห้าสิบพรรษาชี้	ราชภูริล้วนฤดีเกษม
เปรมกมลปราโมทย์น้อม	นบคุณ
ไตรรัตน์เอกอดุลย์	เด่นด้าว
ประทานจตุพรสุน-	ทริยสุข พระแฮ
พระเกียรติเกริกอระราว	แหล่งหล้าสดดี
บารมีพระปกเกล้า	ปวงประชา
ห้าสิบพระพรรษา	เพริศแพรว
“ราชภักดิ์”ร่วมใจมา	น้อมเกศ
เฉลิมพระเกียรติพระแก้ว	เกริกก้องนิรันดรกาล

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า สำนักงานสภาพัฒนาการศรัทธา และสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ

คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ประพันธ์

สำหรับชาวราชภัฏ ช่วงเวลาระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ กับ เดือนมีนาคมของทุกปี คือช่วงเวลาที่มีความหมายและความสำคัญสูงสุด ด้วยเป็นช่วงเวลาที่ยุคของสถาบันราชภัฏทั้ง 41 แห่ง ทั่วราชอาณาจักร จะได้เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรและพระราชโองการจากองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งเสด็จพระราชดำเนินแทนองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาตั้งแต่มีพิธีพระราชทานปริญญาบัตรนี้ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2523 ชาวราชภัฏทั้งมวลล้วนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันล้นเกล้า ล้นกระหม่อมนี้อย่างหาที่สุดมิได้

โดยที่ในวันที่ 28 กรกฎาคม ศกนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารจะทรงเจริญพระชนมายุห้าสิบพรรษา นับเป็นมหามงคลสมัยที่มวลชาวราชภัฏจักได้ร่วมแรงร่วมใจกันแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีและความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และในส่วนที่จะแสดงออกซึ่งความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณนั้น ชาวราชภัฏสามารถกระทำได้โดยการน้อมนำเอาแนวพระราชดำริอันล้ำค่าที่พระราชทานไว้ให้แล้วในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรมาศึกษาให้บังเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ แล้วพากันปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างแท้จริงเพื่อถวายเป็น ราชบรรณาการ สำหรับในส่วนของการแสดงออกซึ่งความ จงรักภักดีนั้น ชาวราชภัฏก็สามารถกระทำได้อย่างแยบคายโดยการร่วมแรงร่วมใจกันสนองพระราชปณิธานแห่งองค์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งได้พระราชทานไว้ให้เป็นที่ปรากฏแล้ว ตั้งแต่เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ภายหลังจากที่ทรงได้รับการสถาปนาขึ้นดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ดังจะขออัญเชิญมา ณ ที่นี้อีกครั้งหนึ่ง

“ขอให้ท่านทั้งหลายได้เป็นกำลังใจสนับสนุนข้าพเจ้า และได้ตั้งความปรารถนาาร่วมกันกับข้าพเจ้า ที่จะมุ่งมั่น ประกอบกรณียกิจด้วยความสามัคคีพร้อมเพรียง และด้วยความยุติธรรม เพื่อยังความเจริญมั่นคงและความร่มเย็นเป็นผาสุก ให้บังเกิดแก่ประเทศชาติและประชาชนยั่งยืนสืบไป”

อนึ่ง ข้าราชการผู้พึงทราบโดยทั่วกันว่าพระนามาภิไธยแห่งองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร คือ **“สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ”** นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศึกษาและเลือกเฟ้นพระราชทานแก่พระบรมราชปิโยรสด้วยพระองค์เอง จึงเป็น พระนามที่สง่างามและมีความหมายลึกซึ้งล้ำเลิศยิ่งนัก กล่าวคือ พระนามาภิไธยนี้ ประกอบขึ้นมาจากคำอันเป็นสิริมงคลยิ่ง 2 คำ คือ คำว่า **“วชิระ”** กับคำว่า **“อลงกรณ”** ทั้งนี้พึงเข้าใจว่า คำว่า **“วชิระ”** นั้น เป็นพระบรมนามาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เมื่อครั้งทรงผนวช เป็นมงคลนามที่สมเด็จพระเจ้าหลานเธอในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวหลายพระองค์ทรงถือเป็นพระนามที่เป็นสิริมงคล อาทิเช่น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงมีพระบรมนามาภิไธยก่อนทรงราชย์ว่า **“สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ”** สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระองค์แรก ทรงพระนามว่า **“สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ”** ส่วนคำว่า **“อลงกรณ”** นั้น มาจากพระบรมนามาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ขณะทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นรัชทายาท คือ **“สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ”**

ข้าราชการผู้คงจะเห็นอย่างชัดเจนแล้วว่า พระนามาภิไธยแห่งองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีนัยอันสำคัญที่แฝงไว้ซึ่งพระกิตติคุณอันวิเศษแห่งบุรพกษัตริยาธิราชเจ้าถึงสองพระองค์ กล่าวคือ พระกิตติคุณ อันวิเศษของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อันได้แก่ **การที่ทรงไว้ซึ่งความแตกฉานล้ำลึกในทางคติธรรม** ยังผลให้ทรงประสบความสำเร็จในการปฏิรูปการพระศาสนาและทรงสร้างสรรค์ความจำเริญออกงามในทางธรรมขึ้นในแผ่นดินกับพระกิตติคุณอันวิเศษของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อันได้แก่ **การที่ทรงไว้ซึ่งความแตกฉานล้ำลึกใน ทางคติโลก** ยังผลให้ทรงประสบความสำเร็จในการปฏิรูปการปกครองบ้านเมืองและ

ทรงสามารถรักษาเอกราชของสยามประเทศไว้ได้อย่างน่าอัศจรรย์ ทั้งนี้ ข้าราชการผู้พึงระลึกว่า **“ความเป็นธรรม”** กับ **“ความเป็นไทย”** นี้เองคือจิตวิญญาณอันเป็นรากแก้วแห่ง **“ความเป็นไทย”**

ปัจจุบันนี้บ้านเมืองของเรา กำลังประสบกับวิกฤตการณ์ความยุ่งยากทุกข์ร้อนนานาประการแผ่กระจายไปทั่วทุกหย่อมหญ้า หากพิจารณาสืบสวนลงไปจนถึงที่สุดก็จะพบว่าเกิดจากความย่อหย่อนในทางธรรม กับความเป็นทาสในทางปัญญาของต่างชาติเป็นสำคัญ ดังนั้น หากข้าราชการผู้มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย เป็นราชบรรณาการแด่องค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร อันจะเป็นการแสดงออกซึ่งความจงรักภักดี และความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างแท้จริงแล้ว ก็สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องถือเป็นหน้าที่ของตนในอันที่จะมุ่งมั่นจัดการอุดมศึกษาเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาความเป็นธรรมกับความเป็นไทยขึ้นในบ้านเมืองให้จงได้ ซึ่ง จะมีความสำคัญเท่ากับเป็นการรักษาความเป็นไทยไว้ให้กับลูกหลานที่เดี๋ยว

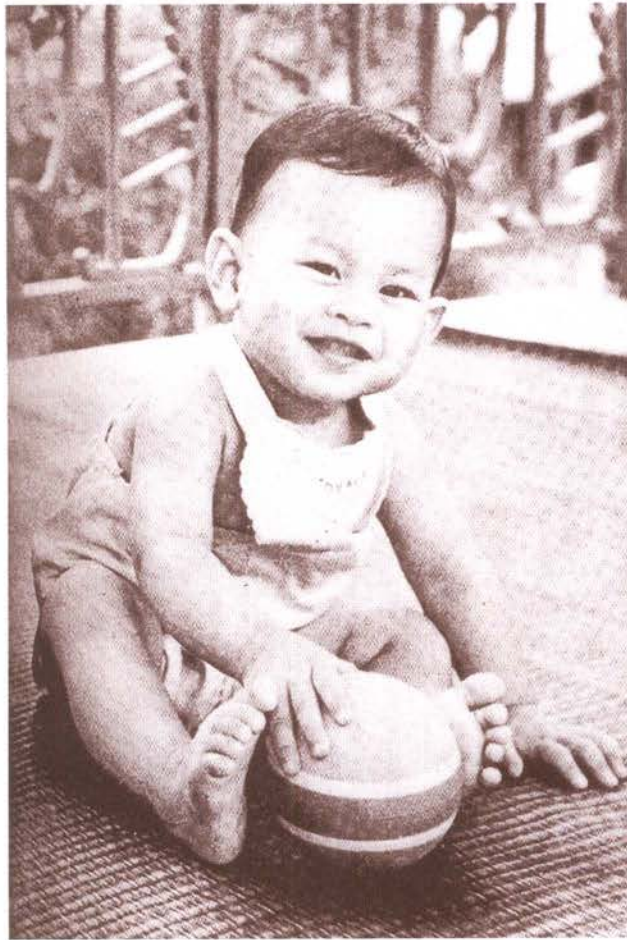
สำหรับปวงข้าราชการผู้ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นคนของพระราชอาคงไม่มีการแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีและความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยวิธีอื่นใดอีกแล้ว ที่จะมีคุณค่าลึกซึ้งตรงตามความหมายอันล้ำเลิศแห่งพระนามาภิไธย ซึ่งจะยังความชื่นชมโสมนัสให้บังเกิดขึ้นในพระราชหฤทัยแห่งองค์สมเด็จพระยุพราชได้ดังความยิ่งไปกว่านี้

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ของปวงชนชาวไทย

คุณหญิงกฤตกรีย์ เกษแม่แก้ว

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระราชสมภพ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน ในพระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พุทธศักราช 2495 ได้รับพระราชทานพระนามว่า สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ ทรงเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทยตลอดมา นับตั้งแต่เสด็จพระราชสมภพ トラบจนปัจจุบัน

ขณะเมื่อเสด็จพระราชสมภพนั้น ประชาชนชาวไทยทั้งประเทศที่เฝ้ารอคอยพระประสูติกาลต่างปลาบปลื้มปีติชื่นชมโสมนัส แซ่ซ้องในพระบุญญาธิการ ดังที่ศาสตราจารย์ หม่อมราชวงศ์สุนนชาติ สวัสดิกุล ได้บรรยายถึงบรรยากาศก่อนเวลาพระราชสมภพ トラบจนถึงนาทีอันเป็นมงคลฤกษ์เสด็จพระราชสมภพ ว่า

“...วันนี้ ครีမ်ฟ้าครีမ်ฝนตั้งแต่เช้า ฝนไม่ได้ตกมานาน... นายแพทย์ผู้ถวายการประสูติเข้าประจำที่สักครู่ก็ประสูติพระราชกุมาร เวลา 17 นาฬิกา กับ 45 นาที ในนาทีเดียวกันนั่นเอง ฝนที่แล้งมาตลอดฤดูก็เริ่มโปรยปรายละอองลงมา ดูคล้ายๆ ฟ้าก็รู้เห็นเป็นใจกับการประสูติครั้งนี้ อารามดีใจสมประสงค์ของดวงใจทุกๆ ดวง นายแพทย์ที่ถวายการประสูติ ซึ่งพร้อมที่จะบอกแก่ที่ประชุม ณ พระที่นั่งอัมพรสถานว่า “พระราชโอรส” หรือ “พระราชธิดา” กล่าวออกมาด้วยเสียงอันตื่นตื่น กังวานว่า ‘ผู้ชาย’ แทนที่จะว่า ‘พระราชโอรส’ ฝนโปรยอยู่ตลอดเวลา แตรสังข์ดุริยางค์เริ่ม ประโคม ทหารบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ปืนใหญ่ทั้งบกและเรือยิงสะท้อนเลื่อนลั่น เสียงไซโยให้ร้องก็ดังอยู่สนั่นหวั่นไหว สมใจประชาชนแล้ว... ดวงใจทุกดวงมีความสุข...”

นับแต่นั้นมา ประชาชนชาวไทยต่างเฝ้าติดตามข่าวเกี่ยวกับสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณด้วยความจงรักภักดี และต่างปลาบปลื้มปีติชื่นชมโสมนัสยิ่งขึ้นเมื่อพระองค์ทรงพระเจริญวัย มีพระสุขภาพพลานามัยแข็งแรง เพียบพร้อมด้วยพระราชจริยวัตรและพระปรีชาสามารถเป็นที่ประจักษ์ตลอดมา

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงได้รับการศึกษาระดับอนุบาลที่ พระที่นั่งอุดร พระราชวังดุสิต และทรงเข้ารับการศึกษาในระดับ ประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนจิตรลดา ระหว่าง พุทธศักราช 2499–2509 ที่ประเทศอังกฤษระหว่าง พุทธศักราช 2509–2513 หลังจากนั้นได้ทรงศึกษาระดับ เตรียมทหารที่โรงเรียนคิงส์ นครซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย แล้วทรงเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทรงได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต (การศึกษาด้านทหาร) คณะการศึกษา ด้านการทหาร จากมหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลส์ ประเทศ ออสเตรเลีย เมื่อพุทธศักราช 2519 นอกจากนี้ ยังทรงศึกษา ที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบกหลักสูตรประจำชุดที่ 5–6 ระหว่างพุทธศักราช 2520–2521 และทรงได้รับปริญญา นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อ พุทธศักราช 2530 ครั้นถึงพุทธศักราช 2533 ทรงได้รับการศึกษา ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรแห่งสหราชอาณาจักรด้วย

เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พุทธศักราช 2515 ปวงชนชาวไทยต่างมีความปลาบปลื้มปิติเป็นอย่างยิ่งอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระบรมราชโองการ ประกาศสถาปนา สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ ขึ้นดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารมีพระนามาภิไธย ตามจารึก พระสุพรรณบัฏว่า

“สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร สิริกิตยสมบุรณสวางคฺวณฺณ วรชัตติยราชสันตติวงศ์ มหิตลพงศอดุลยเดช จักรีนเรศยุพราชวิสุทธิ สยามมกุฎราชกุมาร”

ในมงคลวารนั้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงถวายสัตย์ปฏิญาณในการพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา ณ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ซึ่งแสดงถึงน้ำพระราชหฤทัย ที่ทรงมุ่งมั่นจะบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ เพื่อชาติบ้านเมือง และประชาชนชาวไทยเป็นที่ซาบซึ้งประทับใจพลกนิกรอย่างยิ่ง ดังความว่า

“ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานกระทำสัตย์ปฏิญาณ สาบานต่อประเทศชาติและประชาชนชาวไทยเฉพาะพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เฉพาะพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร ท่ามกลางสันนิบาตนี้ว่า

ข้าพเจ้าผู้เป็น สยามมกุฎราชกุมาร จะรักษาเกียรติยศ และอิสริยยศศักดิ์ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานไว้ เสมอด้วยชีวิตจะภักดีต่อชาติบ้านเมืองจะซื่อสัตย์ต่อประชาชน จะปฏิบัติภาระหน้าที่ทุกอย่าง โดยเต็มกำลังสติปัญญา ความสามารถ และโดยความเสียสละ เพื่อความเจริญสงบสุข และความมั่นคงไพบูรณ์ของประเทศไทย จนตราบเท่าชีวิต ร่างกายจะหาไม่”

บัดนี้ กาลเวลาผ่านไป ได้เป็นที่ประจักษ์ว่า ตลอดเวลานับแต่ยังทรงพระเยาว์ตรวจจนปัจจุบัน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงยึดมั่นในพระราชปฏิญญา ทรงพระวิริยะ อุตสาหะ มุ่งมั่นปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อ ประเทศชาติและประชาชน โดยมีได้ทรงย่อท้อ

ดังปรากฏว่า สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่อาณาประชาราษฎร์ เมื่อยังทรงพระเยาว์ ได้โดยเสด็จสมเด็จพระบรมชนกนาถ และสมเด็จพระบรมราชชนนีไปในการเยี่ยมราษฎรในภูมิภาค ต่างๆ ของประเทศตลอดมา จึงทรงสามารถสั่งสม พระประสบการณ์เกี่ยวกับบ้านเมืองและราษฎรตั้งนั้น จึงทรง ปฏิบัติพระราชภารกิจได้เป็นผลสำเร็จลุล่วง นับตั้งแต่ยัง ทรงพระเยาว์ เช่น เมื่อพระชนมายุ 11 พรรษา ได้ทรงนำ กองลูกเสือสำรองโรงเรียนจิตรลดาเข้าร่วมพิธีสวนสนาม ลูกเสือไทย ณ สนามกีฬาแห่งชาติ

เมื่อทรงพระเจริญวัยได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ด้านต่าง ๆ นานัปการ ทั้งที่ทรงปฏิบัติแทนพระองค์ และ ทรงปฏิบัติในส่วนพระองค์เอง พระราชกรณียกิจทั้งปวงล้วน มีส่วนสร้างสรรค์ความผาสุกสงบแก่ประชาชน นำความเจริญ ไพบูรณ์ และความมั่นคงมาสู่ประเทศ เช่น ด้านการแพทย์ และสาธารณสุข การศึกษา การศาล การสังคมสงเคราะห์ การพระศาสนา การต่างประเทศ และการศึกษา ฯลฯ

ในด้านการแพทย์และสาธารณสุขนั้น ทรงตระหนักว่า สุขภาพพลานามัยอันดีของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างสรรค์ทรัพยากรบุคคล อันมีคุณภาพไว้เป็นพลังในการพัฒนาประเทศ จึงทรงสนพระราชหฤทัยในการประกอบ พระราชกรณียกิจด้านการแพทย์และสาธารณสุข เช่น เมื่อรัฐบาลได้น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายโรงพยาบาล สมเด็จพระยุพราช เนื่องในพระราชพิธีอภิเษกสมรสจำนวน

21 แห่ง ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ พระองค์ก็ได้ทรงพระ
อุทิศหะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิด
โรงพยาบาลทุกแห่ง ทรงเอาพระราชหฤทัยใส่ในการทะนุบำรุง
ในเวลาต่อมา ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยม
โรงพยาบาลสมำเสมอ พระราชทานพระราชทรัพย์
สนับสนุนให้มีอุปกรณ์การแพทย์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย
เพื่อให้สามารถให้บริการที่ดีแก่ประชาชน และเมื่อพุทธศักราช
2537 ทรงรับเป็นประธานกรรมการอำนวยการจัดสร้าง
อาคารศูนย์โรคหัวใจ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ เป็นต้น

ในด้านการศึกษา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร ทรงทราบดีว่าเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร
ยังด้อยโอกาสในการศึกษา จึงทรงพระกรุณาพระราชทาน
พระราชทรัพย์ร่วมสนับสนุนให้กรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ ก่อตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาในถิ่นทุรกันดาร
6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา จังหวัด
นครพนม กำแพงเพชร สุราษฎร์ธานี โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี
จังหวัดอุดรธานี สงขลา และฉะเชิงเทรา ได้เสด็จพระราช
ดำเนินไปทรงวางศิลาฤกษ์เอง ทรงรับโรงเรียนไว้ใน
พระราชูปถัมภ์ พระราชทานวัสดุอุปกรณ์การศึกษา
อันทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์
พระราชทานคำแนะนำ และทรงส่งเสริมให้โรงเรียนดำเนิน
โครงการอันเป็นประโยชน์แก่นักเรียน เช่น โครงการอาชีพ
อิสระ เพื่อให้เยาวชนใช้ความรู้ ประกอบอาชีพเลี้ยงตนและ
ครอบครัวได้เมื่อจบการศึกษา ได้เสด็จพระราชดำเนินไป
ทรงเยี่ยมโรงเรียน ทรงติดตามผลการจัดการศึกษา และ
โปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา
และหม่อมเจ้าสิริวัณวรี พระราชธิดาทั้ง 2 พระองค์ทรงร่วม
กิจกรรมของโรงเรียนต่าง ๆ เสมอ ทั้งนี้ ด้วยน้ำพระหฤทัย
ที่ทรงพระเมตตาห่วงใยเยาวชนผู้ด้อยโอกาส และในด้าน
อุดมศึกษา พระองค์ได้ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนิน
แทนพระองค์ไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ปีละเป็นจำนวนมากทุกปี

ในด้านสังคมสงเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาห่วงใยในการพัฒนา
คุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนที่ด้อยโอกาส
และขาดแคลน ได้ทรงพระอุทิศหะเสด็จพระราชดำเนินไป
ทรงเยี่ยมชุมชนแออัดของกรุงเทพฯ หลายแห่ง เช่น ชุมชน
แออัดเขตพระโขนง เขตคลองเตย เขตยานนาวา เป็นต้น
ทรงพระกรุณาพระราชทานเครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องกีฬา

เครื่องดับเพลิง โปรดเกล้าฯ ให้กรมทหารในบังคับบัญชาของ
พระองค์ ร่วมกับประชาชนพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทั้งยัง
พระราชทานพระราชทรัพย์สนับสนุนโครงการของชุมชน เช่น
โครงการพัฒนาเด็กเล็กที่ขาดแคลน โครงการปราบปราม
ยาเสพติดในหมู่เยาวชนชุมชนแออัดคลองเตย เพื่อให้
เยาวชนผู้ด้อยโอกาสเหล่านั้นเติบโตเป็นพลเมืองดีและเป็น
ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าในการพัฒนาประเทศต่อไปใน
อนาคต

ในด้านต่างประเทศนั้น การมีสัมพันธไมตรีอันดี
กับมิตรประเทศ เป็นรากฐานสำคัญของความสงบสุขและ
ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ สมเด็จพระบรม
โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ก็ได้ทรงพระวิริยะ
อุสาหะประกอบพระราชกรณียกิจสำคัญ ๆ ในการเจริญ
สัมพันธไมตรีกับต่างประเทศเสมอมา ได้เสด็จพระราช
ดำเนินแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไปทรงเยือนมิตร
ประเทศทั่วทุกทวีปอย่างเป็นทางการเป็นประจำทุกปี ปีละ
หลายครั้ง เช่น เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยือนประเทศ
อิตาลี และทรงพบพระสันตะปาปา เมื่อวันที่ 14 กันยายน
พุทธศักราช 2525 ระหว่างวันที่ 23 กุมภาพันธ์ ถึง 8
มีนาคม พุทธศักราช 2530 เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยือน
สาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ ทรงพบนายตั้ง
เสี่ยวผิง ฌ มหาศาลาประชาคม กรุงปักกิ่ง เสด็จพระราช
ดำเนินทรงเยือนประเทศญี่ปุ่น ทรงพบ สมเด็จพระจักรพรรดิ
และสมเด็จพระจักรพรรดินี เมื่อวันที่ 26 กันยายน
พุทธศักราช 2530

ประเทศต่าง ๆ ที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเจริญ
สัมพันธไมตรีในฐานะผู้แทนพระองค์และในส่วนของ
พระองค์เอง มีอีกเป็นจำนวนมาก เช่น ประเทศอิหร่าน
ประเทศเนปาล สาธารณรัฐสังคมนิยมศรีลังกา สหพันธ์
สาธารณรัฐบราซิล สาธารณรัฐเปรู สาธารณรัฐเอกวาดอร์
สาธารณรัฐเฮลเลนิก (กรีซ) ประเทศออสเตรเลีย และเมื่อ
วันที่ 2-4 กรกฎาคม พุทธศักราช 2542 ได้เสด็จพระราช
ดำเนินพร้อมด้วยพระราชธิดาทั้ง 2 พระองค์ ไปทรงเยือน
ประเทศสิงคโปร์อย่างเป็นทางการ

ในการเสด็จพระราชดำเนินไปทุกครั้ง ต้องทรงเตรียม
พระองค์ด้วการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประเทศที่จะ
เสด็จไปทรงเยือน และระหว่างประทับอยู่ในประเทศนั้น ๆ
นอกจากทรงมุ่งมั่นที่จะเจริญสัมพันธไมตรีแล้ว ยังทรง

สนพระราชหฤทัยในการทอดพระเนตรและศึกษากิจการต่างๆ ที่จะทรงนำมาเป็นประโยชน์ในการพัฒนาบ้านเมืองไทยด้วย เช่น เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมชมกิจการทหาร การจราจรทางอากาศ เมื่อทรงเยือนประเทศในทวีปอเมริกาใต้ ทอดพระเนตรสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม กิจการด้านอุตสาหกรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เมื่อทรงเยือนสาธารณรัฐสังคมนิยมศรีลังกา ทอดพระเนตรการดำเนินงานด้านป้องกันสาธารณสุขที่ประเทศเกาหลี ทอดพระเนตรกิจการด้านกีฬาโอลิมปิกที่สาธารณรัฐยูเอเลนิก หรือประเทศกรีซ ทอดพระเนตรการปฏิบัติการทางเรือของกองทัพเรือ เช่น การทำลายวัตถุระเบิดใต้น้ำ การปฏิบัติการของประดาน้ำป้องกันการก่อการร้าย ณ ฐานทัพเรือของประเทศสิงคโปร์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังพระราชทานพระราชวโรกาสให้บุคคลสำคัญของประเทศเข้าเฝ้าฯ หรือทรงต้อนรับในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทย เช่น เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2531 ได้พระราชทานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำแด่เจ้าฟ้าชายชาร์ลส์มกุฎราชกุมารแห่งประเทศอังกฤษ ณ พระที่นั่งบรมพิมาน เดือนกันยายน พุทธศักราช 2534 ทรงรับเสด็จสมเด็จพระจักรพรรดิ และสมเด็จพระจักรพรรดินี แห่งประเทศญี่ปุ่นเมื่อเสด็จเยือนประเทศไทย และทรงนำ เสด็จไปเยี่ยมชมจังหวัดสุโขทัยและเชียงใหม่ด้วย วันที่ 30 ตุลาคม พุทธศักราช 2539 ทรงนำเสด็จสมเด็จพระบรมราชินีนาถเอลิซาเบธที่ 2 ไปทอดพระเนตรการแสดงดนตรี ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย วันที่ 25 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2539 เสด็จพระราชดำเนินแทนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไปทรงต้อนรับ ฯพณฯ นายบิลล์ คลินตัน ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา และภริยา ในการมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ

ในด้านเกษตรกรรม สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ เพื่อส่งเสริมกิจการด้านเกษตรกรรม อันเป็นอาชีพหลักของประชาชนชาวไทยตลอดมา เช่น เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปในการพระราชพิธีพืชมงคล ณ วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นประจำ และเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2529 ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงทำบุญหมักเป็นปฐมฤกษ์จากผักตบชวาและวัชพืชอื่น ๆ ณ บ้านแหลมสะแก ตำบลเดิมบาง อำเภอดำเนินสะดวก และได้เสด็จพระราชดำเนิน

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดประชุมวิชาการ สถาบันพระปกเกล้าฯ ครั้งที่ 3 ณ ศูนย์ประชุมองค์การสหประชาชาติ 10 พฤศจิกายน 2544

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎร และสมาชิกศิลปชีพ บ้านกำพี้ ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 21 พฤศจิกายน 2543

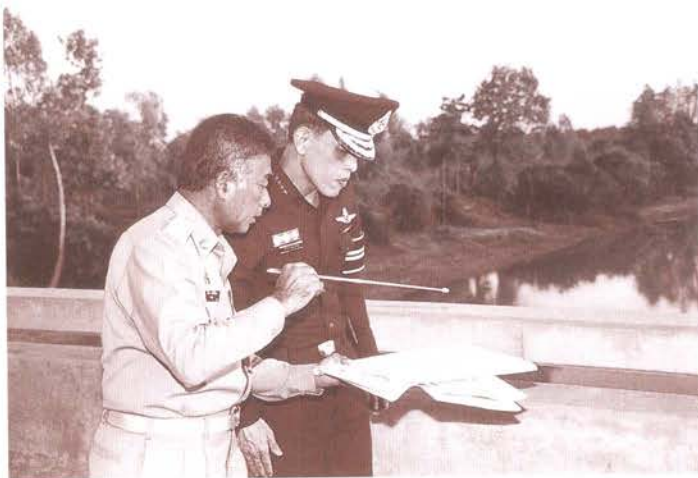
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินทรงบำเพ็ญพระราชกุศล เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสวรรคต ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย 25 พฤศจิกายน 2544

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นองค์ประธานเปิดงานเยาวชนแห่งชาติ ณ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโครงการฝายผันน้ำเสริมให้กับฝายบ้านสายบน 29 กันยายน 2544

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรอ่างเก็บน้ำ หนองบง ตำบลลุง อำเภอศีลขาม จังหวัดศรีสะเกษ 30 พฤศจิกายน 2543

ไปทรงเป็นประธานในการทำนาสาธิตโดยใช้ปุ๋ยหมัก ณ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พุทธศักราช 2529 ในครั้งนี้ ได้ทรงปฏิบัติการทำนาสาธิตการทำนาด้วยพระองค์เอง เมื่อพระราชทานอุปกรณ์การทำนา พันธุ์ข้าวปลูก และปุ๋ยหมัก ให้ข้าราชการผู้ใหญ่ไปดำเนินการสาธิตแล้ว ได้ทรงทอดฉลองพระบาท ถลกพระสนับเพลา ทรงพระดำเนินลุยโคลน หว่านพันธุ์ข้าวปลูกและปุ๋ยหมักในแปลงนาสาธิต โดยมีได้มีกำหนดการไว้ก่อน ยังความชื่นชมโสมนัสปลาบปลื้มปิติและซาบซึ้งในพระราชจริยวัตรแก่บรรดาข้าราชการและประชาชนที่มาเฝ้าทูลละอองพระบาทในพิธีการวันนั้นเป็นอย่างยิ่ง

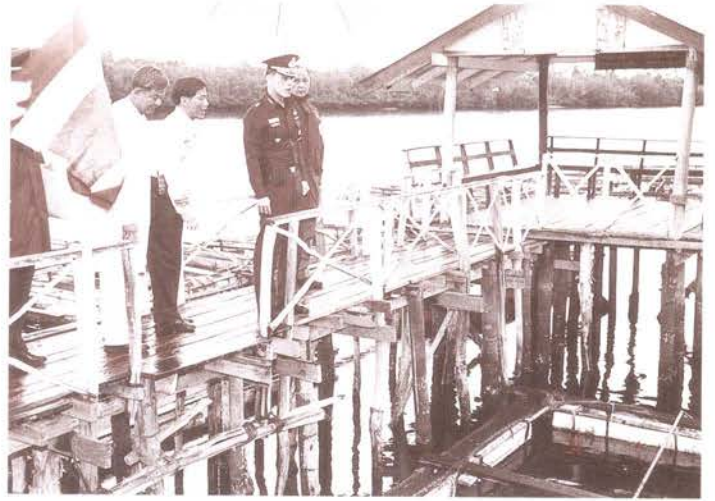
ในด้านการพระศาสนา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงแสดงพระองค์เป็นพุทธมามกะที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ 3 มกราคม พุทธศักราช 2509 ก่อนเสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาที่ประเทศอังกฤษ และมีพระราชศรัทธาออกทรงผนวชในพระบวรพุทธศาสนา เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2521 ระหว่างทรงผนวช ทรงศึกษาและปฏิบัติพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด นอกจากนั้น ได้เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ไปปฏิบัติพระราชกิจทางศาสนาเป็นประจำสม่ำเสมอ เช่น ทรงเปลี่ยนเครื่องทรงพระพุทธรูปมหาธรรมิกราช ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ตามฤดูกาล เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และการถวายผ้าพระกฐินหลวงตามวัดต่าง ๆ เป็นต้น

ในด้านการกีฬา ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ทั้งในฐานะผู้แทนพระองค์และในส่วนของพระองค์เองนานับประการเช่น การพระราชทานไฟพระฤกษ์กีฬาเยาวชนแห่งชาติ พระราชทานพระราชวโรกาสให้นักกีฬาไทยผู้นำความสำเร็จ นำเกียรติมาสู่ประเทศชาติ เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทรับพระราชทานรางวัลนักกีฬายอดเยี่ยม รับพระราชทานพร และทรงแสดงความชื่นชมยินดี เช่น สมาน ส.จาตุรงค์ แชมป์โลกมวยโล้ที่ฟลายเวท ของ ดับบลิว บี ซี แคมมาริน ธนสุกาญจน์ นักเทนนิสไทยเหรียญทองกีฬาซีเกมส์ และ สมรักษ์ คำสิงห์ นักมวยสากลเหรียญทองกีฬาโอลิมปิกเหรียญแรกของประเทศไทย เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พุทธศักราช 2540 เป็นต้น ซึ่งนักกีฬาของไทยต่างล้าลึกในพระมหากรุณาธิคุณ มีความปลาบปลื้มในสิริมงคล และมีขวัญกำลังใจที่จะนำความสำเร็จและนำเกียรติมาสู่ตนเอง สว่างศรีตระกูล และ

พุทธศักราช 2541 ได้เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปทรงประกอบพิธีเปิดกีฬาเอเชียเกมส์ ทำให้ก๊กกีฬาสมัครเล่นและกำลังใจในการแข่งขัน ประสบชัยชนะนำเหรียญรางวัลมาสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

พระราชกรณียกิจในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ยังมีอีกเป็นจำนวนมาก ไม่อาจกล่าวได้ครบถ้วนในที่นี้ แต่พระราชกรณียกิจสำคัญอย่างยิ่งอีกประการหนึ่งที่ประชาชนชาวไทยควรจะได้ประจักษ์และชื่นชมในพระปรีชาสามารถ ก็คือ พระราชกรณียกิจด้านการทหาร

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงสนพระราชหฤทัยในวิทยาการด้านการทหาร มาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ นอกจากทรงรับการศึกษาด้านการทหารจากประเทศออสเตรเลียแล้วยังทรงพระวิริยะอุตสาหะเพิ่มพูนความรู้และพระประสบการณ์อยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในด้านวิทยาการการบิน กล่าวคือ ระหว่างเดือนมกราคม ถึง ตุลาคม พุทธศักราช 2519 ทรงเข้ารับการศึกษาเพิ่มเติม และทรงศึกษางานด้านการทหารในประเทศออสเตรเลีย โดยทุนกระทรวงกลาโหม ทรงประจำการ ณ กองปฏิบัติการทางอากาศพิเศษที่นครเพิร์ธ รัฐออสเตรเลียตะวันตก หลักสูตรและการฝึกวิชาอาวุธพิเศษ การทำลายและยุทธวิธีรบนอกแบบ หลักสูตรต้นหนชั้นสูง หลักสูตรการลาดตระเวนและต้นหนชั้นสูง หลักสูตรส่งทางอากาศ เดือนธันวาคม พุทธศักราช 2522-มกราคม พุทธศักราช 2523 ทรงเข้ารับการศึกษาหลักสูตรการบินเฮลิคอปเตอร์ใช้งานทั่วไป แบบ ยู เอช-1 เอช และหลักสูตรการฝึกบินเฮลิคอปเตอร์โจมตีแบบ เอ เอช-1 เอช คอบรา ของบริษัทเบลล์ เดือนมิถุนายน - กรกฎาคม พุทธศักราช 2523 ทรงศึกษาหลักสูตรการฝึกบินเฮลิคอปเตอร์ใช้งานทั่วไปแบบ ยู- เอช-1 เอช และ แบบ ยู เอช-1 เอช ของบริษัทเบลล์ มีชั่วโมงบินรวมกันจำนวนมาก เดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม พุทธศักราช 2523 ทรงเข้ารับการศึกษาและทรงศึกษาตามโครงการช่วยเหลือทางทหารของกองทัพสหรัฐอเมริกา ที่ฟอร์ตแบร์ก รัฐนอร์ทแคโรไลนา สหรัฐอเมริกา ในหลักสูตรอาวุธประจำกายและเครื่องยิงลูกระเบิด หลักสูตรการปฏิบัติการพิเศษ หลักสูตรการต่อต้านการก่อการร้าย หลักสูตรการสงครามแบบกองโจร หลักสูตรการฝึกการดำรังชีพ หลักสูตรส่งทางอากาศ (ทางบกและทางทะเล) เดือนกันยายน-ตุลาคม พุทธศักราช 2523 ทรงเข้ารับการศึกษาหลักสูตรการฝึกบินเฮลิคอปเตอร์โจมตีติดอาวุธ (แบบ ยู เอช -1 เอช บริษัทเบลล์) ของกองทัพไทย เดือนธันวาคม พุทธศักราช 2523-กุมภาพันธ์

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎร และทรงงาน ณ ศูนย์ศิลปาชีพ บ้านละเวง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี 4 กันยายน 2544

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎร ณ วัดพระพุทธ ตำบลพร่อน อำเภอดงไผ่ จังหวัดนครราชสีมา 5 กันยายน 2544

22 กรกฎาคม 2544
เอกอัครราชทูตสเปน กราบบังคมทูลลา หน้าหน้าที่

พุทธศักราช 2524 ทรงรับการศึกษาหลักสูตรการบิน เครื่องบินปีกติดลำตัวแบบ Siai-Marchetti SF 260 MT เดือนมีนาคม-กรกฎาคม พุทธศักราช 2524 ทรงเข้ารับการศึกษาหลักสูตรการฝึกบินเครื่องบินปีกติดลำตัวแบบ Cessna T-37 เดือนตุลาคม-ธันวาคม พุทธศักราช 2524 เสด็จฯไปทอดพระเนตรกิจการทหารและตำรวจที่ประเทศอังกฤษ เบลเยียม สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เนเธอร์แลนด์ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และออสเตรเลีย เดือนตุลาคม พุทธศักราช 2525-กันยายน พุทธศักราช 2526 ทรงเข้าศึกษาหลักสูตรการบินเปลี่ยนแบบเป็นเครื่องบินขับไล่แบบเอฟ-5 (พิเศษ) รุ่นที่ 83 (พุทธศักราช 2526) เอ ที ดับบลิว และหลักสูตรเครื่องบินขับไล่ขั้นสูง รุ่นที่ 83 (พุทธศักราช 2526) เอ วี ดับบลิว ที่ฐานทัพอากาศวิลเลียม รัฐอริโซนา สหรัฐอเมริกา จำนวนชั่วโมงบินกว่า 2,000 ชั่วโมง ซึ่งเห็นได้ว่า พระองค์ทรงมีพระประสบการณ์และทรงเชี่ยวชาญการบินในระดับสูงมาก

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงรับราชการทหารมาโดยตลอด นับแต่เมื่อวันที่ 9 มกราคม พุทธศักราช 2518 ทรงเข้าเป็นนายทหารประจำกรมข่าวทหารบก กระทรวงกลาโหม วันที่ 6 ตุลาคม พุทธศักราช 2521 ทรงดำรงตำแหน่ง รองผู้บังคับกองพันทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์ วันที่ 28 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2523 ทรงดำรงตำแหน่ง ผู้บังคับกองพันทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2527 ทรงดำรงตำแหน่ง ผู้บังคับการกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ วันที่ 30 กรกฎาคม พุทธศักราช 2531 ทรงดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ วันที่ 9 มกราคม พุทธศักราช 2535 ทรงดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์ สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด และเนื่องด้วยพระองค์ทรงพระปรีชาชาญในวิทยาการด้านการบิน ทรงรอบรู้เทคนิคสมัยใหม่ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เคยทรงเข้าร่วมการแข่งขันการใช้อาวุธทางอากาศ ณ สนามฝึกใช้อาวุธทางอากาศชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี และทรงชนะเลิศการแข่งขัน เมื่อวันที่ 1 เมษายน พุทธศักราช 2530 พระองค์ทรงมีชั่วโมงบินอย่างต่อเนื่องสูงมาก และถือว่าเป็นสิ่งที่ยากสำหรับนักบินทั่วโลกจะทำได้ พระองค์ได้ทรงพระกรุณาปฏิบัติหน้าที่ครูการบินเครื่องบินขับไล่ แบบเอฟ

-5 อี/เอฟ ตั้งแต่วันที่ 4 พฤษภาคม พุทธศักราช 2537 เป็นต้นมา นับเป็นพระมหากษัตริย์ และเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่งของกองทัพไทย และปวงชนชาวไทย

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงดำรงพระยศทางทหารของรเหล่าทัพ คือ พลเอก พลเรือเอก และพลอากาศเอก และได้ทรงปฏิบัติพระราชกิจด้านทหาร โดยทรงเข้าร่วมปฏิบัติการรบในการต่อต้านการก่อการร้ายในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของประเทศไทย รวมทั้งการคุ้มกันพื้นที่ในบริเวณรอบค่ายผู้อพยพชาวกัมพูชา ที่เขาฉ่า จังหวัดตราด ด้วย ซึ่งแม้เป็นพระราชภารกิจที่ต้องทรงเสี่ยงอันตราย แต่ด้วยความที่ทรงเป็นชายชาติทหาร และเป็นพระราชภารกิจเพื่อความผาสุกของพสกนิกร และเพื่อมนุษยธรรมต่อผู้ประสบทุกข์ยาก จึงทรงปฏิบัติพระราชภารกิจดังกล่าวโดยเต็มพระกำลัง

เนื่องในโอกาสชดสมัยคล้ายวันพระราชสมภพวันที่ 28 กรกฎาคม พุทธศักราช 2545 ขอพระราชทานพระราชนิเวศน์ น้อมถวายพระพรชัยมงคล ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากล โปรดอภิบาลสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญ พระเกียรติคุณแผ่ไพศาล เป็นพระมิ่งขวัญร่มเกล้าปวงข้าพระพุทธเจ้า และพสกนิกรชาวไทยถ้วนหน้า ตลอดกาลนาน

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ร:ยับศรี กาญจนะพงศ์

เนื่องในวโรกาส สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเจริญพระชนมายุ ครบ 50 พรรษา ในปีพุทธศักราช 2545 นี้ ขอถวายพระพรชัยมงคลขอให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน ข้าพระพุทธเจ้าขอน้อมเกล้าฯ ย้อนอดีตรำลึกถึงพระราชประเพณีการสืบราชสันตติวงศ์ที่แน่นอน ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อันเป็นมรดกตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ความนำ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประสูติแล้ว สวรรคต พระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ให้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาลงกรณ์ กรมขุนพิริยดิศประชานาถ พระราชโอรสขึ้นครองราชย์ แต่ทรงตระหนักว่าพระราชโอรสยังทรงพระเยาว์มีพระชนมายุเพียง 15 พรรษา และในขณะนั้นยังมีพระเจ้าน้องยาเธออีกหลายพระองค์ที่อยู่ในข่ายผู้สืบราชสมบัติ กับทั้งขุนนางตระกูลขุนนางค้ำคูณตำแหน่งที่ทรงอำนาจทางการเมืองอยู่หลายตำแหน่งพระองค์จึงทรงหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทั้งปวง โดยทรงมอบหน้าที่การแต่งตั้งผู้สืบราชสมบัติให้แก่พระบรมวงศานุวงศ์ เสนาบดี และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ประชุมเลือกกัน ที่ประชุมมีความเห็นพ้องกันว่า สมควรถวายราชสมบัติแด่สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาลงกรณ์ กรมขุนพิริยดิศประชานาถตามข้อเสนอของพระเจ้าน้องยาเธอกรมหลวงเทเวศร์วัชรินทร์ โดยให้สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินไปก่อน จนกว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงผนวช และมีพระชนมายุครบ 20 พรรษา จึงจะทรงปกครองบ้านเมืองด้วยพระองค์เองได้

นอกจากเลือกและแต่งตั้งผู้สืบราชสมบัติแล้ว ยังได้มีการแต่งตั้งกรมพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า) ด้วยที่ประชุมได้เลือกกรมหมื่นบวรวิไชยชาญโอรสองค์ใหญ่ของพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวให้ขึ้นดำรงตำแหน่งโดยการสนับสนุนของสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน พระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนจักราษฎาภรณ์ ทรงคัดค้านว่า ตามโบราณราชประเพณีนั้นการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า) เป็นพระราชอำนาจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ใช่หน้าที่ของที่ประชุม ทำให้สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ไม่พอใจเป็นอย่างยิ่ง

การแต่งตั้งสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ก่อนการปฏิรูปการปกครองของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ มีระบบเมืองลูกหลวง 4 ทิศ ซึ่งพระเจ้าแผ่นดินจะทรงแต่งตั้งพระราชโอรส หรือพระบรมวงศานุวงศ์ให้เป็นเจ้าเมือง เมื่อพระเจ้าแผ่นดินสวรรคต และราชบัลลังก์ว่างลง เจ้าเมืองลูกหลวงจะยกกองทัพเข้าสู่พระนครศรีอยุธยาเพื่ออ้างสิทธิในการเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เกิดเป็นปัญหาในการสืบทอดราชสมบัติหลายครั้ง เช่น ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีกับขุนหลวงพะงั่ว หรือกรณีเจ้าอ้าย และเจ้ายี่ชนช้างกันที่สะพานป่าถ่าน และทิวศคตทั้ง 2 พระองค์ราชสมบัติตกเป็นของเจ้าสามพระยาซึ่งอยู่เมืองไกลกว่า จึงมาถึงที่หลัง

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงเห็นว่าเมืองลูกหลวงเป็นสาเหตุของการต่อสู้ทางการเมือง จึงทรงยกเลิกระบบเมืองลูกหลวง สมเด็จพระมหาธรรมราชาทรงใช้ระบบ 3 วัจ

แทนระบบเมืองลูกหลวง คือ วังหลวง สำหรับพระมหากษัตริย์ วังหน้าสำหรับพระมหากษัตริย์ และวังหลังสำหรับเจ้าฟ้า อันดอร์ลงไป ราชทินนามของวังหน้าคือ กรมพระราชวังบวรสถานมงคล ส่วนราชทินนามของวังหลังคือกรมพระราชวังบวรสถานพิมุข ระบบ 3 วังไม่สามารถแก้ปัญหาการสืบทอดราชสมบัติได้ เกิดการต่อสู้กันเรื่อยมา โดยเฉพาะวังหลวงกับวังหน้า จนกระทั่งถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ในรัชกาลที่ 1 และรัชกาลที่ 5 ความขัดแย้งระหว่างวังหลวง และวังหน้ารุนแรงมาก

ได้กล่าวมาแล้วว่าการแต่งตั้งกรมหมื่นบวรวิไชยชาญเป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า) นั้น มีผู้คัดค้านว่าทำผิดโบราณราชประเพณี เพราะเจ้าแผ่นดินเท่านั้นที่จะเป็นผู้แต่งตั้งวังหน้า และในการกำหนดตำแหน่งวังหน้าเอาไว้คือการตั้งองค์รัชทายาทเพื่อการสืบราชสันตติวงศ์ ดังนั้นกรณีการตั้งวังหน้าของกลุ่มสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) จึงเป็นการรุกรอนพระราชอำนาจของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยตรง กลุ่มสยามหนุ่ม (Young Siam) ซึ่งเป็นกลุ่มของพระเจ้าน้องยาเธอ และขุนนางรุ่นหนุ่มที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตกได้ทำการเคลื่อนไหวต่อต้าน โจมตีกลุ่มขุนนางอนุรักษนิยม (Conservative Siam) คือกลุ่มของสมเด็จพระเจ้าบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) โดยเริ่มทำการเคลื่อนไหวเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระชนมายุครบ 20 พรรษา ทรงบรรลุนิติภาวะแล้ว กลุ่มสยามหนุ่มได้จัดพิมพ์หนังสือ **ดุริยวาท** ขึ้นในปี พ.ศ. 2417 พระองค์เจ้าเกษมสันต์โสภาคย์เป็นเจ้าของ บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา เจ้าพระยาภาสกรวงศ์เป็นนักเขียนประจำ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2417 กลุ่มสยามหนุ่มเขียนบทความโจมตีกลุ่มขุนนางอนุรักษนิยมว่าทำงานล้มเหลวและวิจารณ์ฐานะของกรมหมื่นบวรวิไชยชาญว่าไม่ถูกต้อง เพราะว่า

“...การสืบราชสมบัติควรกำหนดขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาการแย่งชิงราชบัลลังก์

จากพ่อถึงลูก ตามแบบอย่างประเทศในยุโรปตะวันตก”¹

เดือนตุลาคม พ.ศ. 2428 (รศ. 103) กลุ่มพระราชวงศ์และขุนนางที่อยู่ในยุโรปได้เข้าชื่อกันกราบบังคมทูลถวายความเห็น เรื่องการเปลี่ยนแปลงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และยังได้กราบบังคมทูลถวายความเห็น

เรื่องต้องเปลี่ยนแปลงพระราชประเพณีสืบราชสันตติวงศ์ด้วยคือ

“...ต้องมีพระราชประเพณีที่สืบราชสันตติวงศ์ที่แน่นอน เพื่อป้องกันปัญหา การแย่งชิงราชบัลลังก์ ตามแบบอย่างประเทศในยุโรปตะวันตก”²

เรื่องการเปลี่ยนแปลงพระราชประเพณีสืบราชสันตติวงศ์ ตามแบบอย่างประเทศในยุโรปตะวันตกนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพอพระทัยที่จะให้ค่อยเป็นค่อยไป เพื่อทรงหลีกเลี่ยงการขัดแย้งกับกลุ่มขุนนางอนุรักษนิยม อย่างไรก็ตามต้องถือว่าเป็นโชคชะตาของบ้านเมือง เพราะว่าสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ถึงแก่พิราลัย ในปี พ.ศ. 2425 และกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญที่ทรงคิดในปี พ.ศ. 2428 การเปลี่ยนแปลงพระราชประเพณีการสืบราชสันตติวงศ์ตามแบบอย่างประเทศในยุโรปตะวันตกจึงเริ่มต้นขึ้นได้โดยปราศจากอุปสรรคขัดขวาง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสถาปนาสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ พระราชโอรสองค์ที่ 20 (ในสมเด็จพระศรีสุริยราชบรมราชเทวี) เป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2429 ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย นับเป็นการสถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ครั้งแรกของประเทศไทย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นพระองค์แรกที่ได้รับการสถาปนาจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์พระราชทานพระบรมราโชวาทแด่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมารตอนหนึ่งว่า

“...เมื่อพ่อได้รับราชสมบัติ ในเวลาอายุเพียง 15 ปี เท่านั้น เหมือนตะเกียงริบหรี่จวนจะดับ แต่อาศัยด้วยปฏิบัติ อธิษฐานน้ำใจในความสัตย์ธรรม มีวิ้วาม และมีได้อาฆาต ปองร้ายผู้ใด จึงได้มีความเจริญรุ่งเรืองมาจนเพียงนี้”

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร ดำรงพระอิสริยยศอยู่เพียง 7 ปี ก็ประชวรสวรรคตอย่างกะทันหัน เมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2437 ขณะที่ทรงพระชนมายุเพียง 17 พรรษา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯสถาปนา สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ ซึ่งเป็น

เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล)

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร

พระราชโอรสองค์ที่ 29 (ในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ) เป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2437 ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย นับเป็นการสถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารครั้งที่ 2 ของประเทศไทย และเนื่องจากขณะนั้นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชทรงศึกษาอยู่ ณ ประเทศอังกฤษ (เสด็จไปประเทศอังกฤษเมื่อ พ.ศ. 2436 ขณะมีพระชนมายุ 12 พรรษาเศษ) จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิธีสถาปนาฯ ที่สถานทูตสยาม ณ กรุงลอนดอน เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2437

สรุป

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดฯ ให้เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล) เป็นพระอภิบาลสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ระหว่างปี พ.ศ. 2436 - 2442 เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล) ปฏิบัติหน้าที่พระอภิบาลด้วยความ เป็นครู ท่านได้สนองพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวด้วยความจงรักภักดีอย่างเปี่ยมล้นทางเดินชีวิตของยุวกษัตริย์จึงเพียบพร้อมด้วยองค์คุณ 8 ประการ คือ ศาสนา ปรัชญา วิทยาศาสตร์ ศิลปในการครองชีวิต ภูมิธรรม ความรู้ สติปัญญา และอนามัย

พระราชจริยาวัตรของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ขณะที่ทรงศึกษา ณ ประเทศอังกฤษนั้นเป็นไปตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวคือ ทรงสนพระทัยในวิชาการ และการป้องกันประเทศ ทรงมีความรู้ในกระบวนรบอันเป็นคุณลักษณะของผู้มีความรู้ ความสามารถในการปกครอง ทรงพร้อมที่จะปกครองประเทศต่อไป

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จกลับเมืองไทย เมื่อวันที่ 27 มกราคม

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร

พ.ศ. 2445 ได้เสด็จประทับ ณ พระราชวังสราญรมย์ ต่อมาได้รับพระราชทานยศทหารเป็น พลเอก จเรทหารบก และรับราชการสนองพระเดชพระคุณสมเด็จพระบรมชนกนาถเป็นอย่างดี ทรงเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2450) เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต ในวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2453 จึงได้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ ขณะนั้นพระชนมายุได้ 30 พรรษา ทรงพระปรมาภิไธยว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453-2468)

สมัยพระมงกุฎเกล้า	เกรียงไกร
นักปราชญ์ครองเวียงชัย	เร่งเร้า
ปลุกใจให้รักชาติไทย	ต้นเกิด
พระมหาธีรราชเจ้า	ราษฎรตั้งพระนาม ³

เชิงอรรถ

¹ พระบรมราโชวาทถึงเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ ใน ชัยอนันต์ สมุทรวนิช และชัตติยา กรรณสูตร (รวบรวม), **เอกสารการเมืองการปกครองไทย**. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, 2518, หน้า 130-131.

² เจ้านายและข้าราชการกราบบังคมทูลถวายความเห็นจัดการเปลี่ยนแปลงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ร.ศ. 103 ใน ชัยอนันต์ สมุทรวนิช และชัตติยา กรรณสูตร (รวบรวม), **อ้างแล้ว**, หน้า 74-75.

³ พเยาว์ ศรีหงส์. "ลิลิตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว", **ที่ระลึกอายุครบ 6 รอบ อาจารย์พเยาว์ ศรีหงส์**. หน้า 69.

บรรณานุกรม

ชัยอนันต์ สมุทรวนิช. **การเมือง การเปลี่ยนแปลงทาง**

การเมืองไทย พ.ศ. 2411-2475. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2523.

พระราชหัตถเลขา และหนังสือกราบบังคมทูลของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี. กรุงเทพฯ : องค์การค้าคุรุสภา, 2506.

ระยับศรี กาญจนะวงศ์. **หนังสือกราบบังคมทูลของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี : การประกอบ**
การงานเพื่อชาติในทรงสนะของเจ้าพระยาพระเสด็จ
สุเรนทราธิบดี. ภาควิชาประวัติศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา, 2531.

วิลาสวงศ์ พงศะบุตร. "การสืบราชสมบัติ" **ประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ เล่มที่ 2 รัชกาลที่ 4 - พ.ศ. 2475**.
กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2525.

ศิลปากร, กรม. **สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร**. กรุงเทพฯ, 2515.

จดหมายเหตุ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช

เจ้าฟ้ามหาดุริยางกูร กรมสยามมกุฎราชกุมาร

ทงต๋อ กล้วยไม้ ณ ออยุธยา เรียบเรียง

พระมหากษัตริย์กับการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตชาวไทยตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยมาจนปัจจุบัน และอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยตลอด แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับก็มีความยืนยันไว้ว่า “พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก” ในการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนานั้น ต้องทรงเกื้อกูลตั้งแต่การสถาปนาพุทธจักร จัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ สถาปนาสมณศักดิ์และตำแหน่งในการบริหารคณะสงฆ์ สร้าง บารมี และปฏิสังขรณ์พระอาราม บำรุงการศึกษาการปฏิบัติในพระปริยัติธรรม บางครั้งก็สถานการณ์บ้านเมืองเป็นยุคเข็ญ เป็นเหตุให้พระสงฆ์บางเหล่าประพาศิตนนอกเหนือคำสั่งสอนของพระบรมศาสดา พระมหากษัตริย์ก็ต้องทรงถือเป็นพระราชภาระในการชำระแก้ไขข้อลัทธิให้หมดไปด้วยพระบรมเตชานุภาพ ทรงอุปถัมภ์ให้มีการทำสังคายนาพระไตรปิฎกให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ เป็นหลักให้พุทธศาสนิกชนยึดถือศึกษาปฏิบัติสืบไป

ในการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนานั้น พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์มีพระราชศรัทธาที่จะทรงบำเพ็ญเนกขัมมบารมี เสด็จออกทรงผนวชเป็นพระภิกษุภาวะ เพื่อทรงเป็นญาติในพระพุทธศาสนา และมีเวลาได้ทรงศึกษาปฏิบัติในพระธรรมวินัยอย่างใกล้ชิดจากหนังสือประชุมศิลาจารึก ภาคที่ 1 จารึกกรุงสุโขทัย ได้มีจารึกวัดป่ามะม่วงบรรยายให้ทราบว่า พญาลิไท หรือพระมหาธรรมราชาที่ 1 ได้มีพระราชศรัทธาเสด็จออกทรงผนวชเป็นพระภิกษุ และทรงตั้งสัตยาธิษฐานว่า “ผลบุญที่อาตมาบรรพชาอุปสมบทต่อศาสนาพระพุทธเป็นเจ้าคราวนี้

อาตมาไม่ปรารถนาจักรพรรดิสมบัติอินทสมบัติ พรหมสมบัติ ปรารถนาเป็นองค์พระพุทธเจ้านำสัตว์ทั้งหลายข้ามไตรภพนี้เทอญ” การเสด็จออกทรงผนวชของพญาลิไทครั้งนั้นเป็นการสอดคล้องกับศรัทธาของชาวสุโขทัยที่มีต่อพระพุทธศาสนา ทำให้ประชาชนเกิดความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ และเป็นพลังทำให้การปกครองของพระองค์เกิดความเข้มแข็งมั่นคงยิ่งขึ้น

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา พระราชพงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ได้กล่าวไว้ว่า “ศักราช 827 ระกาศก (พ.ศ. 2008) สมเด็จพระบรมไตรโลกเจ้าทรงพระผนวช ณ วัดจุฬามณีได้ 8 เดือน แล้วลาผนวช” ท่านที่ศึกษาประวัติศาสตร์ชาติไทยมาแล้วคงจะจำกันได้ว่า ในสมัยนั้นประเทศไทยยังรวมกันไม่เป็นปึกแผ่นนัก สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถซึ่งทรงมีเชื้อสายพระราชวงศ์สุโขทัยทางพระราชมารดา จึงได้แปรพระราชสถานจากกรุงศรีอยุธยาไปประทับ ณ เมืองพิษณุโลก เพื่อต่อสู้กับเมืองทางเหนือตั้งแต่ พ.ศ. 2006 ดังนั้น การเสด็จออกทรงผนวชที่เมืองพิษณุโลกนั่นเอง จึงเป็นการสร้างภาพพจน์ให้ประชาชนเกิดความศรัทธาว่าพระองค์ทรงเป็นผู้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง

ครั้นถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ก็ได้มีพระมหากษัตริย์เสด็จออกทรงผนวชในระหว่างที่ครองราชย์มาแล้วถึง 2 พระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเสด็จเสวยราชสมบัติตั้งแต่พระชนมายุได้ 15 พรรษาเศษ ต้องมีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ครั้นเมื่อมีพระชนมายุครบอุปสมบทได้แล้ว จึงได้เสด็จออกทรงผนวชเป็นเวลา 15 วัน เมื่อ พ.ศ. 2416 พอทรงลาผนวชแล้ว ก็มีพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นครั้งที่สอง ซึ่งมีความหมายในทางการเมือง

เป็นการประกาศพระองค์ว่าทรงบรรลุนิติภาวะ ทรงพร้อมที่จะบริหารราชการแผ่นดินด้วยพระองค์เองแล้ว และการทรงผนวชของพระองค์ได้ก่อให้เกิดความปิติยินดีของปวงประชาราษฎร์เป็นที่ยิ่ง และพระมหากษัตริย์พระองค์ที่สองในพระมหากษัตริย์บรมราชวงศ์ที่เสด็จออกทรงผนวชในระหว่างครองราชสมบัติก็คือ **พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ** รัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์จะทรงผนวชในพระพุทธศาสนาเป็นเวลานานมาแล้ว เพราะมีพระราชดำริว่าเป็นศาสนาประจำชาติ และเมื่อทรงมีโอกาสได้คุ้นเคยกับหลักการและทางปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนก็มีพระราชศรัทธายิ่งขึ้น ต่อมาใน พ.ศ. 2499 **สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์** แต่ย้งทรงเป็นสมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ พระสังฆราช ผู้ซึ่งทรงนิยมนับถือ และทรงถือว่ามีคุณูปการส่วนพระองค์มามากได้ประจวบลงพระอาการหนัก แต่ก็ได้หายประชวรอย่างน่าประหลาด จึงมีพระราชดำริว่า ถ้าได้ทรงผนวชโดยที่สมเด็จพระสังฆราชเจ้าทรงเป็นพระอุปัชฌาย์แล้ว ก็จะเป็นที่สมพระราชประสงค์ในอันที่จะได้ทรงแสดงความคารวะและศรัทธาในพระองค์ท่าน จึงตกลงพระราชหฤทัยที่จะทรงผนวชอุทิศพระราชกุศลสนองพระเดชพระคุณภายใน พ.ศ. 2499 นั้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงผนวช ณ พัทธสีมาพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2499 เสร็จแล้วจึงเสด็จไปทรงทำทัฬหีกรรม ณ พัทธสีมาแห่งพระพุทธรัตนสถานในพระบรมมหาราชวังตามพระราชประเพณี จากนั้นจึงเสด็จไปประทับ ณ วัดบวรนิเวศ ทรงสดับรับฟังโอวาทของพระเถรานุเถระ และทรงปฏิบัติธรรมวินัยในสำนักสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ จนถึงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2499 จึงทรงลาผนวช ผลแห่งพระราชกรณียกิจที่ทรงผนวชในครั้งนี้ เป็นไปดังที่สมเด็จพระสังฆราชเจ้าทรงถวายพระโอวาทแต่พระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อทรงทูลลาเพื่อทรงลาผนวชตอนหนึ่งว่า **“สมเด็จพระบรมพิตร พระราชสมภารเจ้า ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจได้ดี เติมที่ ที่แสดงให้เห็นได้ก็คือ คนที่นับถือพระพุทธศาสนา ทั้งในประเทศ ทั้งนอกประเทศ อนุโมทนาตลอดทั่วถึงกัน และหวังความเจริญ ความสุข แต่สมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภารเจ้า ให้ทรงเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพื่อเป็นขวัญใจของบ้านเมืองและของผู้นับถือพระพุทธศาสนา”**

การทรงผนวชครั้งสำคัญยิ่งใหญ่อีกครั้งของกรุงรัตน

โกสินทร์ที่อาณาประชาราษฎร์ปีติโสมนัสกันมาก คือ การทรงผนวชของ **สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร** ในระหว่างวันที่ 6-20 พฤศจิกายน 2521 รวม 15 วัน ซึ่งจะได้นำข้อมูลจากบันทึกของนายประสพโชค อ่อนกอ ข้าราชการในพระองค์สังกัดสำนักพระราชเลขานุการ ได้บันทึกไว้มาเรียบเรียงเป็นจดหมายเหตุทรงผนวช เพื่อเฉลิมพระบารมีให้แผ่ไพศาลร่มเย็นแก่พสกนิกรชาวพุทธสืบไป

พระราชประวัติสังเขป สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระนามเดิมว่า **สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี** เป็นพระราชโอรสพระองค์เดียวในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร และ **สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ** เสด็จพระราชสมภพ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2495 ได้ทรงศึกษาอยู่ในโรงเรียนจิตรลดาจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงเสด็จไปทรงศึกษาต่อที่โรงเรียนคิงส์ มีด เมืองซีฟอร์ด แคว้นซัสเซกซ์ ประเทศอังกฤษ เมื่อมกราคม 2509 และในศกเดียวกันนั้นก็ได้ทรงย้ายไปทรงศึกษาที่โรงเรียนมิลฟีลด์ เมืองสตรีท แคว้นซอมเมอร์เซท

โดยที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงสนพระราชหฤทัยในกิจการทหารเป็นอย่างมาก ประกอบกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริเห็นว่าการศึกษาวิชาการทหารในประเทศออสเตรเลียมีหลักสูตรการสอนกว้างขวางและมีการฝึกอบรมเข้มงวด จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนินจากประเทศอังกฤษไปทรงศึกษาวิชาการทหาร ณ ประเทศออสเตรเลีย เมื่อสิงหาคม 2513 ในชั้นแรกทรงเข้าศึกษาในโรงเรียนคิงส์ สกูล ที่นครซิดนีย์ ซึ่งเป็นโรงเรียนเตรียมทหาร จากนั้นจึงทรงเข้าศึกษาในวิทยาลัยการทหารดันทรูน กรุงแคนเบอร์รา จนทรงจบการศึกษาใน พ.ศ. 2518

เมื่อ พ.ศ. 2515 จอมพลถนอม กิตติขจร หัวหน้าคณะปฏิวัติ ได้กราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า สภามติคณะปฏิวัติได้ประชุมปรึกษาลงมติให้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานให้ทรงสถาปนา เฉลิมพระนามาภิไธยสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ

เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ ให้ดำรงพระราชอิสริยยศ **“สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร”** ตามโบราณขัตติยราชประเพณี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีสถาปนาเฉลิมพระนามาภิไธย สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ ให้ดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยอนุโลม ขัตติยราชประเพณีที่เคยมีมาแล้ว คือ เริ่มพระราชพิธีจารึกพระสุพรรณบัฏและพระราชลัญจกร ในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2515 วันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2515 มีพระราชพิธี ครีบล้างปानการเสกน้ำพระพิพัฒน์สัตยา ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2515 การพระราชพิธีสถาปนาเฉลิมพระนามาภิไธย ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม โดยมีพระนามเต็มดังนี้ คือ **สมเด็จพระบรม โอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร สิริกิตยสมบูรณสวางควัฒน์ วรขัตติยราชสันตติวงศ์ มหิตลพงศอดุลยเดช จักรีนเรศยุพราชวิสุทธิสยามมกุฎราชกุมาร** วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2515 การพระราชพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2515 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ทรงบาตรร่วมกับประชาชน ณ ห้องสนามหลวง

ในฐานะองค์รัชทายาท สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้โดยเสด็จพระราชดำเนนและเสด็จแทนพระองค์ในพระราชกรณียกิจต่าง ๆ สนองพระมหากรุณาธิคุณ เป็นการผ่อนคลายพระราชภาระของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเป็นอันมาก ทรงพอพระราชหฤทัยทำความรู้จักคุ้นเคยกับประชาชนและข้าราชการ ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดห่างไกล เพื่อทรงทราบและเข้าใจพระราชหฤทัยถึงความต้องการและสถานการณ์ที่แท้จริง ยังความโลม่นัสเป็นอย่างยิ่งให้เกิดแก่ข้าราชการและประชาชนที่ได้เฝ้าในโอกาสนั้น ๆ พระราชกรณียกิจที่สำคัญยิ่งคือ ทรงสนพระราชหฤทัยในกิจการทหารเป็นอย่างมาก นอกจากทรงรับการศึกษาวิชาทหารบกจากประเทศออสเตรเลียแล้ว ยังได้เสด็จทอดพระเนตรงานด้านการทหารและตำรวจในประเทศอังกฤษ เบลเยี่ยม สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส และโปรตุเกส ภายในประเทศ ทรงเป็นนายทหาร

นักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบกหลักสูตรหลักประจำชุดที่ 56 และทรงเข้ารับการศึกษาหลักสูตรการฝึกบินเฮลิคอปเตอร์แบบต่าง ๆ ในขั้นต้นจากกองทัพบก กองทัพอากาศ และจากกองทัพบกสหรัฐอเมริกา นอกจากนั้น เพื่อความรอบรู้ในกลวิธียุทธศาสตร์ด้านการบิน ใน พ.ศ. 2525 ได้เสด็จไปทรงศึกษาและทรงฝึกบินเครื่องบินขับไล่ไอพ่นแบบ เอฟ-5 อี/เอฟ ฅ ผูกบินขับไล่ยุทธวิธีที่ 425 ฐานบินวิลเลียมส์ รัฐอริโซนา สหรัฐอเมริกา จนจบหลักสูตรชั้นมูลฐานและชั้นสูง นับว่าเป็นองค์รัชทายาทพระองค์เดียวในโลกที่ทรงสามารถขับเครื่องบินขับไล่ไอพ่นที่มีความเร็วสูงกว่าเสียงได้ ปัจจุบันทรงได้รับพระราชทานยศเป็นพันเอก และทรงดำรงตำแหน่งผู้บังคับการกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ เมื่อกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527 ซึ่งเป็นหน่วยอารักขาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศ์ จึงเป็นกรมที่มีความสำคัญยิ่งกรมหนึ่ง

พระราชประเพณีทรงผนวช

พระราชประเพณีทรงผนวชในสมัยรัตนโกสินทร์ มีหลักฐานว่าเมื่อ **พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช** ทรงประดิษฐานพระบรมราชจักรีวงศ์ โปรดให้สร้างพระบรมมหาราชวังเป็นศูนย์บัญชาการราชการและเป็นที่ประทับ พร้อมกับสร้างวัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปมหามณีรัตนปฏิมากรอยู่ในบริเวณพระบรมมหาราชวัง ครั้นถึง พ.ศ. 2331 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทรงผนวช **พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย** แต่ยังดำรงพระราชอิสริยยศเป็น สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร เป็นนาคหลวงพระองค์แรกที่ทรงอุปสมบท ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ดังข้อความในพระราชพงศาวดารดังนี้

“ครั้นมาถึงเดือน 8 ในปีวอก สัมฤทธิศก นั้น สมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์ใหญ่ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร พระชนมายุได้ 21 พรรษา ควรจะทรงบรรพชาอุปสมบท และสมเด็จพระเจ้าหลานเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงนรินทรเทวี เจ้าฟ้ากรมหลวงเทพหริรักษ์ ทั้ง 2 พระองค์พระชนมายุเกินอุปสมบทแล้ว ยังหาได้ทรงผนวชเป็นพระภิกษุไม่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดอนุญาตให้ออกทรงผนวช ครั้น ณ วันอาทิตย์ เดือน 8 ขึ้น 1 ค่ำ เวลาเช้า 3 โมง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระอนุชาธิราช กรมพระราชวังบวรฯ ก็เสด็จพระราชดำเนิน

ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พร้อมด้วยพระสงฆ์
ราชาคณะและราชวงศ์ ท้าวพระยามุขมนตรีทั้งหลาย
สโมสรมันนิบาตโดยลำดับ จึงเสนาบดีปรึกษาให้สมเด็จพระ
เจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร ทรงผนวชก่อน
ถึงอ้อนพระชันษาก็เป็นลูกหลวงเอก มีบรรดาศักดิ์สูงกว่า
พระเจ้าหลานเธอทั้ง 2 พระองค์ พระเจ้าหลานเธอทั้ง
2 พระองค์นั้นเป็นแต่พระโอรสสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
พระชนม์มแก่กว่าก็จริง แต่บรรดาศักดิ์ต่ำกว่าสมเด็จพระเจ้า
ลูกเธอ ให้ทรงผนวชที่หลัง ครั้นเสร็จอุปสมบทแล้วก็
ประทับอยู่ในพระอุโบสถ เวลาบ่ายพระสงฆ์ราชาคณะสวด
พระพุทธรูป ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้าพระสงฆ์ฉันเป็นการฉลอง
เสร็จแล้วก็ตั้งกระบวนแห่กรมหลวงอิศรสุนทรขึ้นไปประทับ
อยู่วัดสมอราย"

ตั้งแต่นั้นมาจึงเป็นพระราชประเพณีที่พระบรมราชวงศ์
จะต้องทรงผนวชในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
โดยโปรดเกล้าฯให้เป็นนาคหลวง ทั้งนี้มีหลักฐานเป็น
พระราชนิมิตของ**พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว** ซึ่ง
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์
ไว้ในหนังสือพระราชพิธี 12 เดือนว่า

"การทรงผนวชเจ้านายในวัดพระศรีรัตนศาสดารามซึ่ง
เป็นพระองค์แรกที่เดิยวันนั้น คือ พระบาทสมเด็จพระพุทธ
เลิศหล้านภาลัย เพราะฉะนั้นบรรดาเจ้านายภายหลังที่เป็น
เจ้าฟ้า พระองค์เจ้า หม่อมเจ้า ทั้งในวังหลวงวังหน้า ไม่มี
พระองค์ใดที่ได้ทรงผนวชที่อื่น นอกจากวัดพระศรีรัตน
ศาสดารามเลย เว้นแต่พิการเป็นที่รังเกียจอย่างหนึ่งอย่างใด
เพราะฉะนั้นจึงได้ถือกันว่า ถ้าเจ้านายองค์ใดไม่ได้ทรงผนวช
ในวัดพระศรีรัตนศาสดารามแล้ว ย่อมเป็นคนที่ไม่ดีแล้ว
หรือจะเสียคนต่อไปเป็นแน่ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวทรงถือจนชั้นบวชเณร..."

การอุปสมบทนาคหลวงตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่
4 ซึ่งมีคณะสงฆ์ธรรมยุตเกิดขึ้น สมเด็จพระสังฆราชเป็น
พระอุปัชฌาย์ ไม่ว่านาคหลวงจะไปจำพรรษา ณ วัด
มหานิกาย หรือวัดธรรมยุต พระสงฆ์ที่เป็นพระราชอาคัน
ในสังฆมณฑลทั้งมหานิกายและธรรมยุตรวมกัน เพราะเมื่อ
แรกมีคณะสงฆ์ฝ่ายธรรมยุต **สมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระปรมานุชิตชิโนรส** ทรงดำรงสมณศักดิ์สมเด็จพระ
มหาสังฆปริณายกทั่วพระราชอาณาเขต สถิต
ณ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม อันเป็นวัดมหานิกาย

เมื่อสมเด็จพระมหาสมณเจ้าพระองค์นั้นสิ้นพระชนม์แล้ว
สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ สถิต
ณ วัดบวรนิเวศวิหาร พระอารามหลวงฝ่ายธรรมยุต
ทรงดำรงสมณศักดิ์สมเด็จพระมหาสังฆปริณายกสืบต่อมา
ก็ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์พระภิกษุนาคหลวงโดยมี
พระราชอาคันฝ่ายมหานิกายและธรรมยุตเป็นสังฆมณฑล
เช่นเดิม แล้วพระภิกษุนาคหลวงที่จะไปจำพรรษา
วัดฝ่ายธรรมยุตไปทำทัฬหีกรรม ณ พระอุโบสถของวัด
ที่จำพรรษาเป็นการภายในอีกครั้งหนึ่ง

ต่อมาในรัชกาลที่ 5 เมื่อ**สมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์** สิ้นพระชนม์แล้ว ผู้เป็น
นาคหลวงต่างก็ขอพระราชทานทรงผนวชหรืออุปสมบทแล้ว
ไปจำพรรษาในวัดฝ่ายธรรมยุตฝ่ายเดียว คณะสงฆ์ในพิธีจึง
มีแต่พระราชอาคันฝ่ายธรรมยุตทั้งสิ้น จนกระทั่งหลายปี
ต่อมาจึงนาคหลวงขอพระราชทานอุปสมบทฝ่ายมหานิกายบ้าง
จึงได้แยกอุปสมบทนิกายละวันหรือนิกายละเวลาไม่ปนกัน
ต่อเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือพระบรมวงศ์ชั้น
สมเด็จพระเจ้าฟ้าทรงผนวช จึงได้ประกอบพระราชพิธีตาม
ราชประเพณีที่มีคณะสงฆ์ร่วมกันทั้ง 2 นิกายเป็นสังฆ
มณฑลในการทรงผนวช แล้วจึงเสด็จไปทำทัฬหีกรรมเป็น
ฝ่ายธรรมยุต ที่พระอุโบสถพระพุทธรัดนสถาน ตามที่
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชนิมิตไว้

วัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระพุทธรัดนสถาน

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นวัดที่ **พระบาทสมเด็จพระ
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช**โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น
พร้อมกับการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อ พ.ศ. 2325
มาแล้วเสร็จใน พ.ศ. 2327 เป็นวัดที่สร้างขึ้นในเขต
พระบรมมหาราชวังตามแบบอย่างวัดพระศรีสรรเพชญ์
สมัยกรุงศรีอยุธยา มีพระระเบียงล้อมรอบเป็นบริเวณ และ
ถือว่าเป็นเขตพระราชฐานชั้นนอกทางทิศตะวันออก เป็นวัด
คู่กรุงไม่มีพระสงฆ์จำพรรษาใช้เป็นที่อุปสมบทนาคหลวงและ
ประชุมข้าทูลละอองธุลีพระบาทถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ
ให้อัญเชิญพระพุทธรัดนสถานปฏิมากร ที่ประชาชนเรียก
ว่าพระแก้วมรกต อันเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของไทย
มาประดิษฐานไว้ ณ วัดนี้

อาคารสำคัญที่สุดในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม คือ พระอุโบสถ เป็นอาคารขนาดใหญ่หลังคาลาด 4 ตับ 3 ชั้น มีช่อฟ้า 3 ชั้น ปิดทองประดับกระจก ตัวพระอุโบสถมีระเบียงเดินได้โดยรอบ มีหลังคาเป็นพาไลคลุม รั้วด้วยเสานางราย ปิดทองประดับกระจกทั้งต้น ผนังกระเบื้องรับเสานางราย ทำเป็นลูกฟักประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีอย่างจีน ตัวพระอุโบสถมีฐานปัทม์รับอีกชั้นหนึ่งประดับรูปครุฑยุดนาค หล่อด้วยโลหะปิดทอง มีเสาราวเทียนหล่อด้วยทองแดง ล้อมรอบทั้ง 4 ด้าน

ผนังพระอุโบสถด้านนอก ในรัชกาลที่ 1 เขียนลายรดน้ำบนพื้นชาดแดง ต่อมารัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าฯ ให้ปั้นลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ปิดทองประดับกระจกแทนลายเดิมเพื่อให้เข้ากับผนังพระมณฑป มีซุ้มพระทวารและบันไดขึ้นทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ด้านละ 3 ช่อง ซุ้มพระทวารและพระบัญชาเป็นซุ้มทรงมณฑป ปิดทองประดับกระจกบานพระทวารและพระบัญชาประดับมุกทุกช่อง ฝีมือช่างสมัยรัชกาลที่ 1 ซึ่งรับกันว่างามกว่าสมัยกรุงศรีอยุธยาที่เชิงบันไดมีสิงห์หล่อด้วยสำริดบันไดละคู่รวม 12 ตัว ทั้งนี้โดยมีแม่แบบเดิมจากประเทศเขมรรวมอยู่ด้วย 1 คู่

ภายในพระอุโบสถเป็นที่ประดิษฐาน **พระพุทธมหายานีรัตนปฏิมากร** เป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ ทำด้วยหยกสีเขียวเนื้อเดียวกันทั้งองค์ หน้าตักกว้าง 48.3 เซนติเมตร สูงตั้งแต่ยอดพระเศียรถึงฐาน 66 เซนติเมตร ประดิษฐานอยู่ในบุษบกทองคำ **พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช** ทรงสร้างเครื่องทรงถวายเป็นพุทธบูชาสำหรับฤดูร้อนและฤดูฝน และ **พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว** ได้ทรงสร้างเครื่องทรงฤดูหนาวถวายอีกชุดหนึ่ง

บุษบกทองที่ประดิษฐาน **พระพุทธมหายานีรัตนปฏิมากร** สร้างด้วยไม้สลักหุ้มทองคำทั้งองค์ ฝั่งมณีมีค่าสีต่าง ๆ ทรวดทรงของบุษบกงดงามมากนับว่าเป็นยอดของฝีมือช่างรัชกาลที่ 1 เดิมบุษบกนี้ตั้งอยู่บนฐานชุกชี พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระเบญจสามชั้นหุ้มด้วยทองคำสลักลายวิจิตรหนุนองค์บุษบกให้สูงขึ้นรับกับความสูงของพระอุโบสถ

บนฐานชุกชีด้านหน้าประดิษฐานพระสัมพุทธพรรณีเป็นพระพุทธรูปที่คิดแบบขึ้นใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 4 โดยไม่มีเมาฬีแต่มีรัศมีอยู่กลางพระเศียร จีวรที่ห่มคลุมองค์พระเป็นริ้วพระกรรณเป็นแบบหุมนุชย์ธรรมดา หน้าฐานชุกชีประดิษฐานพระพุทธรูปปฏิมากรฉลองพระองค์รัชกาลที่ 1 และ

รัชกาลที่ 2 องค์ด้านเหนือพระนามว่า **พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก** องค์ด้านใต้มีพระนามว่า **พระพุทธเลิศหล้านภาลัย** พระพุทธรูปทั้ง 2 พระองค์นี้ **พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว** โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์สูง 3 เมตร ทรงเครื่องแบบพระเจ้าจักรพรรดิ หุ้มทองคำหนักองค์ละ 38.64 กิโลกรัม เครื่องทรงเป็นทองลงยาสีประดับมณี

ส่วน **พระพุทธรัตนสถาน** นั้น อยู่ในบริเวณสวนควาลัยข้างพระที่นั่งบรมพิมานซึ่งเป็นพื้นที่ด้านตะวันออกของหมู่พระมหามณเฑียร บริเวณนี้เดิมในรัชกาลที่ 2 เรียกว่าสวนขวาเป็นที่สำราญพระราชอิริยาบถที่งดงามมาก ประกอบไปด้วยสระ สวน ดิگเก่งจีนและดิگแบบฝรั่ง เมื่อขึ้นรัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าฯ ให้รื้อสิ่งก่อสร้างในสวนขวากออกไปถวายระดับประดาพระอารามหลวงต่างๆ เพื่ออุทิศพระราชกุศลแด่สมเด็จพระบรมชนกนาถ ซึ่ง **พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว** ทรงเห็นว่าควรจะให้เหลือพระราชอนุสรณ์ไว้บ้าง จึงโปรดเกล้าฯ ให้บูรณะพระที่นั่งทอง 3 องค์ของเดิมสถาปนาเป็นพระพุทธรูปมหายานีรัตนสถาน สร้างพระพุทธรูปรัตนสถานขึ้นข้างหน้าพระพุทธรูปมหายานีรัตนสถานแล้วก่อกำแพงแก้วกั้นบริเวณโดยรอบยกเป็นพุทธเจดีย์สถานภายในพระบรมมหาราชวัง ขนานนามพื้นที่ทั้งหมดนี้ว่าพระพุทธรูปนิเวศน์ ต่อมารัชสมัยรัชกาลที่ 5 พระพุทธมณฑลเจดีย์โทรมมากจนเหลือที่จะรักษาไว้ได้ จึงโปรดเกล้าฯ ให้รื้อลงแล้วปรับที่เป็นสวนเรียกว่าสวนควาลัย คงเหลือแต่พระพุทธรูปรัตนสถานอยู่ตอนกลางเป็นพระอุโบสถสร้างด้วยศิลาสีเทา หลังคาลาด 2 ชั้น มุงกระเบื้องสีเขียว มีช่อฟ้าใบระกาหางหงส์ ด้านหน้ามีมุขกระสันชั้นลด รอบอาคารเป็นระเบียงรายล้อมด้วยเสารายซุ้มพระทวารและพระบัญชาเป็นซุ้มยอดทรงมงกุฎ ภายในพระพุทธรูปรัตนสถานเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปยรัตน ซึ่ง **พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย** โปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญมาจากนครจำปาศักดิ์ และใช้เป็นที่ประกอบพระราชกิจในพระศาสนาบางโอกาส รวมทั้งพระราชพิธีทรงผนวช

พระราชพิธีทรงผนวช สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ใน พ.ศ. 2521 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระราชศรัทธาที่จะทรงผนวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ทำให้เกิดความปิติปราโมทย์แก่

พระบรมวงศานุวงศ์และปวงอาณาประชาราษฎร์เป็นที่ยิ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพระราชพิธีทรงผนวชสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ณ พัทธสีมาพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในวันจันทร์ที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2521 ตรงกับวันขึ้น 7 ค่ำ เดือน 12 ปีมะเมีย ดังมีรายละเอียดในหมายกำหนดการของสำนักพระราชวังดังนี้

เวลา 13.25 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง พร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ไปยังพระบรมมหาราชวัง เสด็จเข้าพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ทรงจุดเทียนทอง เทียนเงิน ถวายสักการะพระสยามเทวาธิราช แล้วเสด็จไปยังหอพระธาตุมณเฑียร ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของพระที่นั่งไพศาลทักษิณมีมุขกระสันเชื่อมต่อกับองค์พระที่นั่งเป็นที่ประดิษฐานพระบรมอัฐิสมเด็จพระบรมราชบุพการี โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระบรมอัฐิพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 1-2-3 ทรงถวายสักการะพระบรมอัฐิ จากนั้นประทับรถยนต์พระที่นั่งที่หน้าประตูสนามราชกิจ เสด็จฯไปยังวัดพระศรีรัตนศาสดารามเทียบรถยนต์พระที่นั่งที่ประตูเกยหลังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ณ ที่นั้นมีประชาชนคอยเฝ้าฯ รับเสด็จ จำนวนมาก

เวลา 13.50 น. เสด็จฯ ขึ้นสู่ระเบียงชานพระอุโบสถทางบันไดด้านข้าง สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เสด็จฯ เข้าในพระฉาก ทรงเปลี่ยนฉลองพระองค์เพื่อเจริญพระเกศาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จฯเข้าสู่พระอุโบสถทางบันไดด้านหลังพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุดธูปเทียนท้ายที่นั่ง บูชาพระพุทธรูปมณฑปรัตนปฏิมากร พระสัมพุทธพรรณี พระพุทธรูปอดฟ้าจุฬาโลก พระพุทธรูปเลิศล้ำภักดิ์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงกราบที่เครื่องนมัสการบูชาพระพุทธรูปมณฑปรัตนปฏิมากร จากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จฯ ออกจากหลังพระอุโบสถเชิญเสด็จสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่เสด็จฯ มารออยู่แล้ว เข้าในพระฉากที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ประทับรอเฝ้าฯ อยู่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงขลิบพระเกศาด้วยพระแสง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงขลิบพระเกศาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ด้วยพระแสงกรรไกรไทย เพื่อเจริญพระเกศาทรงผนวช

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงขลิบพระเกศาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ด้วยพระแสงกรรไกรไทย เพื่อเจริญพระเกศาทรงผนวช

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานน้ำพระมหาสังข์ และทรงเจิมสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อทูลเกล้าฯ ถวายดอกไม้ธูปเทียนแพ กราบถวายบังคมลาออกผนวช

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานผ้าไตรแก่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เพื่อเสด็จฯ ไปยังที่ชุมนุมสงฆ์ ทรงขอบรรพชา

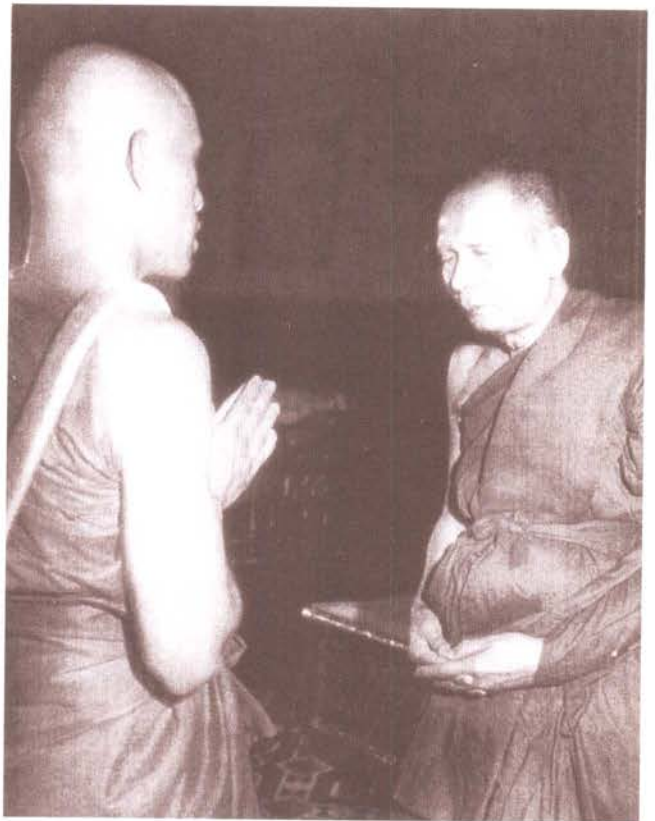
กรรไกรไทย แล้วสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงขลิบพระเกศา ด้วยพระแสงกรรไกรไทยตามลำดับ เสร็จแล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จออกจากพระฉากไปประทับ ณ ที่ซึ่งจัดถวายไว้ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จออกจากพระฉาก แล้วเสด็จฯ เข้าสู่พระอุโบสถทางบันไดหลัง ทรงจุดธูปเทียน เครื่องนมัสการบูชาพระพุทธรูปหามณีรัตนปฏิมากร แล้วเสด็จฯ ไปประทับพระราชอาสน์ข้างนอกเจ้าพนักงานภูษามาลาถวาย การเจริญพระเกศาจนเสร็จ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สรงเสร็จและทรงเครื่องตามแบบที่จะทรงผนวชตามพระราช ประเพณีแล้ว เลขาธิการพระราชวังนำเสด็จฯ ไปยังที่ประทับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายดอกไม้ธูปเทียนแพ กราบถวายบังคมลาออกผนวช พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานน้ำพระมหาสังข์ และทรงเจิม จากนั้นสมเด็จพระ นางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ เข้าสู่พระอุโบสถ ทางบันไดหลัง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราช ดำเนินทรงนำสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เสด็จฯ ไปตาม ระเบียบราวเทียนด้านเหนือเข้าสู่พระอุโบสถทางพระทวารกลาง ด้านหน้า ทรงนำไปที่หน้าเครื่องนมัสการ แล้วพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ไปประทับพระราชอาสน์ สมเด็จพระ บรมโอรสาธิราชฯ เสด็จฯ ไปที่หน้าธรรมาสน์ศิลาทรงถวาย พุ่มพานดอกไม้ และเทียนสลักบูชาถวายพระพุทธรูปหามณี รัตนปฏิมากร ทรงคม ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชา พระรัตนตรัย แล้วทรงรับพระราชทานผ้าไตรที่จะทรงผนวช จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ไปยังที่ชุมนุมสงฆ์ ทรงรับ พานดอกไม้สดและเทียนสลักจากเจ้าพนักงานถวายสมเด็จพระ สัจจราชาฯ ทรงอุ้มผ้าไตร ประนมพระหัตถ์ แล้วเปล่ง พระวาจาขอบรรพชาสมเด็จพระสังฆราชถวายปัญญากรรมฐาน จบแล้วทรงคล้องอังสะถวายที่พระหัตถ์ สมเด็จพระบรม โอรสาธิราชฯ ทรงสวมอังสะด้วยพระองค์เอง แล้วทรงรับ ผ้าไตรคืนจากสมเด็จพระสังฆราชฯ ทรงอุ้มประนมพระหัตถ์ เสด็จฯ ไปครองกาสาฬพัศตร์ที่ในพระฉาก พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวเสด็จฯ เข้าไปในพระฉากเพื่อช่วยครอง กาสาฬพัศตร์พระราชทานแต่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เสร็จแล้วเสด็จฯ ไปประทับพระราชอาสน์ที่เดิม สมเด็จพระ บรมโอรสาธิราชฯ เสด็จฯ ไปยังท่ามกลางสังฆมณฑลที่เดิม ทรงลาดผ้ากราบ ถวายเครื่องสักการะแต่สมเด็จพระสังฆราช

ทรงกราบ แล้วทรงกล่าวขอสวธนะและทศศีล สำเร็จ บรรพชากิจเป็นสามเณรแล้ว ทรงขอนิสสัย สมเด็จพระสังฆราชเป็นพระราชอุปัธยาจารย์ ถวายพระสมณนามว่า **“วชิราลงกรโณ”** ทรงขออุปสมบท พระสงฆ์ถวายการอุปสมบท โดยมีสมเด็จพระสังฆราชเป็นพระราชอุปัธยาจารย์ สมเด็จพระญาณสังวร วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นพระราชมรรควาจาจารย์ เมื่อทรงรับอุปสมบทเสร็จเป็นอันทรงดำรงภิกษุภาวะโดยสมบูรณ์แล้ว สมเด็จพระธีรญาณมุนี วัดจักรวรรดิราชาวาสถวายนุศาสน์ เสร็จแล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ไปถวายเครื่องบริวารแด่พระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ พระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงลาดผ้าที่ใช้กราบเพื่อสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถถวายผ้าไตรและดอกไม้ธูปเทียน เสร็จแล้วประธานองคมนตรี นายกรัฐมนตรี ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานศาลฎีกา และ นายเตียง เสี่ยว ผิง รองนายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งอยู่ในระหว่างการเดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการโดยเป็นแขกเชิญของรัฐบาลไทย และได้รับพระบรมราชานุญาตให้เข้ามาร่วมในพิธีทรงผนวช เฝ้าฯ ถวายของ เมื่อเสร็จพิธีในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามแล้ว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังพระพุทธรัตนสถาน ทรงประกอบพิธีตาม ราชประเพณี มีพระเถระฝ่ายธรรมยุตนั่งหัตถบาต เมื่อเสร็จ พิธีอุปสมบทกรรมแล้ว เสด็จฯ ไปยังวัดบวรนิเวศวิหาร

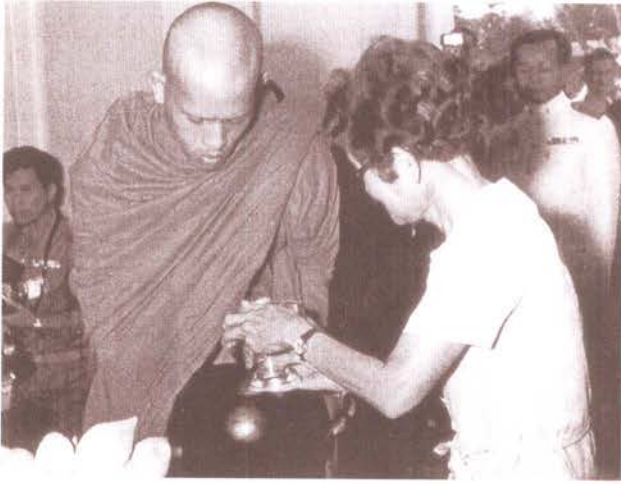
เวลา 17.20 น. เสด็จฯ ถึงวัดบวรนิเวศวิหาร เสด็จฯ ลงจากรถยนต์พระที่นั่งพระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงครองจีวรลดพระองค์แล้ว สมเด็จพระญาณสังวร และพระปัญญาภิมณฑมุนี พระพี่เลี้ยง นำเสด็จฯ เข้าสู่พระอุโบสถ ทรงจุดธูปเทียนบูชาพระพุทธชินสีห์ และทรงจุดธูปเทียนสักการะพระรูป สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ พระรูปสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส และพระรูปสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ แล้วทรงจุดธูปเทียน เครื่องทองน้อย อุทิศพระราชกุศลถวายพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จากนั้นสมเด็จพระญาณสังวร และพระพี่เลี้ยง นำเสด็จฯ ไปยังพระตำหนักใหญ่ เพื่อทรงจุดธูปเทียนสักการะ พระอัฐิสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ พระอัฐิสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส และพระอัฐิสมเด็จพระสังฆ ราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานบาตรแก่สามเณร สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) พระราชมรรควาจาจารย์ สอบถามอันตรรกธรรม สามเณรสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงบาตรพระภิกษุ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ณ วัดสระปทุม เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2521

พระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

พระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงรับภัตตาหาร บิณฑบาต จากประชาชนที่ไปรอเฝ้าทูลเกล้าฯ ถวาย ภายใต้อาสนวิหาร วัดบวรนิเวศวิหาร

เสร็จแล้วเสด็จเข้าสู่ห้องที่ประดิษฐานพระบรมอัฐิ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงจุดธูปเทียน เครื่องทองน้อย ทรงอุทิศพระราชกุศลถวาย จากนั้นเสด็จไปยังพระตำหนักปั้นหย่า เสด็จขึ้นชั้น 3 พระตำหนักปั้นหย่า พระสงฆ์ 5 รูปเจริญชยมงคลคาถาคือ พระอมรโมลี (จุนท์ พรหมคุณโต) พระโสภณคณาภรณ์ (ระแบบ รุติธำเน) พระมหาลาภ ธนสาโร (ป.ธ.9) พระครูพุทธมนต์ปรีชา (บุญยนต์ บุญญาโคโม) พระครูปริยัติสารโสภณ (อภิพล อภิพล) ทรงจุดธูปเทียน เครื่องนมัสการพระพุทธสมุทรมินนาท ในรัชกาลที่ 5 พระพุทธมหานาคชินะ ในรัชกาลที่ 6 พระพุทธธรรมาธิปกบพิตร ในรัชกาลที่ 7 พระพุทธนาราวันตบพิตร ในรัชกาลปัจจุบัน

เสร็จแล้วเสด็จไปประทับพักพระราชอิริยาบถที่ พระตำหนักทรงพรต ทรงทำวินัยกรรมสมณบริหาร

เวลา 19.05 น. พระปัญญาภิมณฑ์มณี พระพี่เลี้ยง นำเสด็จฯ พระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เจ้าฟ้ามหาวิศาลกรมหลวงสยามมกุฎราชกุมาร ไปยังกุฎิคอยท่า ทรงถวายเครื่องสักการะสมเด็จพระญาณสังวร พระราชากรมวาจาจารย์ แล้วทรงขอนิสสัย สมเด็จพระญาณสังวรถวายอธิบายในอนุศาสน์จบแล้ว พระภิกษุสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงถวายเครื่องทำอาจาริยวัตรแด่สมเด็จพระญาณสังวร พระราชากรมวาจาจารย์ แล้วเสด็จขึ้น

เวลา 19.25 น. พระพี่เลี้ยงนำเสด็จฯ ขึ้นพระตำหนักปั้นหย่า ชั้น 2 ทรงจุดธูปเทียนบูชาพระพุทธรูป พระราชาคณะ 7 รูป มีพระธรรมดิลก (วิชมัย บุญถาวรโม) พระเทพกวี (บุญธรรม จินณธมโม) พระราชบัณฑิต (แจ่ม ธมฺมสาโร) พระราชสุมนต์มณี (แบน กิตติสาโร) พระศรีวิสุทธิญาณ (อุบล นนทโก) พระอมรโมลี (จุนท์ พรหมคุณโต) และพระปัญญาภิมณฑ์มณี (บุญเรือน ปุณฺณโก) เจริญพระพุทธมนต์ ในการขึ้นพระตำหนัก ซึ่งทางวัดบวรนิเวศวิหาร มีสมเด็จพระญาณสังวรเป็นประธาน จัดถวายจบแล้ว พระสงฆ์กลับ สมเด็จพระญาณสังวรและพระพี่เลี้ยงนำเสด็จฯ ไปประทับพัก ณ พระตำหนักทรงพรต

เวลา 22.21 น. เข้าที่พระบรรทม

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช

นางลักษณ์ แซ่มไซติ / อนันต์ รัตนกานุสร / ปิยะวรรณ สุธารัตน์

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช
พระราชทานทวยราษฎร์ทุกแห่งหน
สองทศวรรษจัดบริการบันดาลดล
ประชาชนพ้นโรคภัยได้สำราญ

ชีวิตของมนุษย์เรานั้นไม่มีสิ่งใดที่จะประเสริฐยิ่งกว่าความไม่มีโรค ดังพุทธภาษิตที่ว่า "อโรคยา ปรมาลาภา" แต่ในความเป็นจริงนั้น โอกาสที่มนุษย์เราจะปราศจากโรคได้นั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยากยิ่ง ขอเพียงแต่ว่า ยามใดที่มีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียน ก็ให้ได้มีโอกาสได้รับการรักษาการเยียวยาจากแพทย์ หรือบุคลากรทางสาธารณสุข และจะดียิ่งขึ้นถ้าจะได้มีโอกาสได้รับคำแนะนำ และคำปรึกษาเพื่อป้องกันมิให้โรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียน

เมื่อ 25 ปีที่แล้ว การสาธารณสุขไทยยังไม่สามารถเอื้อประโยชน์แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะใน

ท้องถิ่นชนบท ทั้งๆที่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาด้านสาธารณสุขเรื่อยมา ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โรงพยาบาลศิริราชก็ได้ถือกำเนิดขึ้นในสมัยนี้ และต่อมาได้เกิดโรงเรียนแพทย์แผนปัจจุบันขึ้น ซึ่งได้รับพระมหากรุณาธิคุณอย่างสูงยิ่งจากสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาของแพทย์ พระองค์นั้นทรงสำเร็จการศึกษาปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยมจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจทั้งในฐานะแพทย์และอาจารย์แพทย์ ทรงได้รับการเฉลิมพระเกียรติเป็น

พระบิดาแห่งการแพทย์ไทย ทรงริเริ่มการจัดการสาธารณสุขที่ทันสมัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชันเกล้า พระองค์ทรงเอาพระทัยใส่และทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อการสาธารณสุขของชาติเป็นอย่างยิ่ง พระราชกรณียกิจทางด้านการสาธารณสุขของพระองค์นั้น เป็นที่ประจักษ์ทั้งแก่ชาวโลกและประชาชนชาวไทย ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะได้เริ่มจัดการสาธารณสุขทันสมัยมานานแล้ว แต่เนื่องจากการดำเนินงานด้านสาธารณสุขนั้น ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ฯพณฯ ศาสตราจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร ประธานกรรมการมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ได้เล่าให้คณะผู้จัดทำหนังสือ 50 พรรษา มหาวชิราลงกรณ ว่า เมื่อ พ.ศ. 2520 ประเทศไทยมีอำเภอที่มี โรงพยาบาลแล้วอยู่ 600 กว่าอำเภอ แต่มีอยู่ถึง 200 กว่าอำเภอที่ยังไม่มีโรงพยาบาลประจำอำเภอ ภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ จึงเป็นภัยที่รุนแรงอย่างหนึ่งของสังคมไทยขณะนั้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชันเกล้าทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่รักและห่วงใยสุขทุกข์ของพลสกนิกรยิ่งนัก พระองค์ทรงมีพระราชปรารภอยู่เนื่องนิตย์ว่า การที่ประชากรราษฎรจะแสดงความจงรักภักดีต่อพระองค์ท่านนั้น ควรจะเป็นเรื่องการประกอบซึ่งคุณงามความดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเท่านั้น ดังนั้นเนื่องในโอกาสพระราชพิธีอภิเษกสมรสของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ในวันที่ 3 มกราคม 2520 รัฐบาลขณะนั้นซึ่งมี ฯพณฯ ธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี จึงได้มีมติให้จัดสร้างโรงพยาบาล ในอำเภอซึ่งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล และอยู่ในเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้าย เพื่อให้การดูแลสุขภาพพยาบาลประชาชน ตลอดจนตำรวจ ทหาร และอาสาสมัคร ที่ทำงานเสี่ยงอันตราย เพื่อน้อมเกล้า น้อมกระหม่อมถวายเป็นของขวัญ

ในครั้งนั้น ประชาชนชาวไทยได้แสดงความจงรักภักดีร่วมบริจาคเงินได้จำนวนมหาศาล ทั้ง ๆที่บ้านเมืองก็ไม่ได้อยู่ในสภาพที่เป็นปกติ ทั้งเงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่ประชาชนร่วมกันบริจาคขณะนั้น ทำให้รัฐบาลสามารถสร้างโรงพยาบาลขนาด 30 เตียงได้ถึง 21 โรง ทรัพย์สินที่เหลือจากการจัดตั้งโรงพยาบาล ก็ได้นำมาก่อตั้งมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช เพื่อจะได้ดำเนินการก่อสร้างและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการบริหารจัดการโรงพยาบาล นอกจากนั้นโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช

แต่ละแห่ง ก็ยังมีมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสาขา เพื่ออำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการ เฉพาะแต่ละโรงพยาบาลอีกด้วย

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ทั้ง 21 แห่ง คือ

ภาคเหนือ

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเชียงของ จังหวัดเชียงราย
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชปัว จังหวัดน่าน
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเด่นชัย จังหวัดแพร่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกระนวน จังหวัดขอนแก่น
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชภูจินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชธาตุพนม จังหวัดนครพนม
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด่านซ้าย จังหวัดเลย

ภาคตะวันออก

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ภาคกลาง

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ภาคใต้

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสายบุรี จังหวัดปัตตานี
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชยะหา จังหวัดยะลา

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทั้ง 21 โรงนี้ มีฐานะเป็นโรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีการวางแผนการดำเนินงาน ร่วมกับมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ซึ่งสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นองค์นายกิตติมศักดิ์ของมูลนิธิ พระองค์ทรงมีพระราชปณิธานให้โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทุกโรงให้ความเอาใจใส่รักษาพยาบาลพลกนิกร ของพระองค์ให้ปลอดภัยจากความเจ็บไข้ โดยทั่วถึง เสมอหน้ากัน ซึ่งแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ทุกคน ของโรงพยาบาล ก็ได้ปฏิบัติภารกิจสนองพระราชปณิธาน ของพระองค์ และยังได้พยายามปฏิบัติหน้าที่สนองพระราช ดำริของพระองค์ให้โรงพยาบาลมีขีดความสามารถ ตามมาตรฐานของโรงพยาบาลแต่ละขนาด และเป็นตัวอย่าง แก่โรงพยาบาลชุมชนอื่นๆด้วย

เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร จะทรงมีพระชนมายุ 50 พรรษา ในวันที่ 28 กรกฎาคม พุทธศักราช 2545 นี้ สำนักงานสภากาชาดไทยและสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ ได้จัดทำหนังสือเฉลิมพระเกียรติขึ้นในโอกาสสำคัญนี้ ๗๗๗ ศาสตราจารย์ อานินทร์ กรัยวิเชียร องคมนตรี ประธานกรรมการมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช กรุณาให้คณะผู้จัดทำหนังสือ 50 พรรษา มหาวชิราลงกรณ เข้าสัมภาษณ์ เรื่อง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ในวันที่ 25 พฤษภาคม 2545 ณ ศูนย์ศิลปะาชีบางไทร อำเภอ บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สัมภาษณ์

4. 4 ศาสตราจารย์ธานีบุตร กรัยวิเชียร

องคมนตรี

ประธานกรรมการ มูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช

วันเสาร์ ที่ 25 พฤษภาคม 2545

ณ ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทรฯ

ความเป็นมาของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช และ มูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช

ในตอนปลายปี 2519 ผมในฐานะที่เป็นหัวหน้ารัฐบาลได้ทราบข่าวว่า สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร กำลังจะทรงเข้าสู่พระราชพิธีอภิเษกสมรสกับหม่อมหลวงโสมนวลี กิติยากร ทางเราในคณะรัฐบาลก็คิดว่าเราควรจะน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายของขวัญอะไรดี ในวาระที่สำคัญยิ่งนั้น ตอนนั้นก็เป็นเวลาของประเทศเราอยู่ในภาวะคับขันอย่างยิ่ง เพราะอยู่ในระหว่างปากเหี่ยวปากกา เรากำลังต่อสู้กับศึกทั้งนอกประเทศและในประเทศ ศึกนอกประเทศคือการคุกคามจากค่ายของคอมมิวนิสต์ ศึกภายในประเทศก็คือผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ เป็นศึกที่หนักทั้งสองด้าน และในขณะเดียวกันเราก็มีปัญหาภายใน ปัญหาความแตกแยกจากฝ่ายคนที่ถูกยุยงส่งเสริมให้ตั้งข้อรังเกียจในเรื่องของความเป็นอยู่ในบ้านเมืองของเราขณะนั้น เขาต้องการเปลี่ยนระบอบการปกครองใหม่เป็นคอมมิวนิสต์ แนวความคิดของฝ่ายคอมมิวนิสต์มุ่งเข้ามารุกรานมากขึ้น ก็เกิดความระส่ำระสาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในหมู่นิสิตนักศึกษาและนักวิชาการบางกลุ่ม แล้วก็พวกที่อยู่ในพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

ตอนนั้นก็มึเรื่องยุ่งอย่างนี้ เราจะหาทางออกอย่างไรที่จะเรียกร้องประชาชนกลับมาเป็นฝ่ายเราให้ได้ เพราะว่าฝ่ายของคอมมิวนิสต์และพวกที่สนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์นั้นต้องการจะสร้างความแตกแยก อ้างว่ารัฐบาลรังแกประชาชนมากกว่าที่จะช่วยเหลือประชาชน เราจึงมีปัญหาหลายเรื่องประดังกันเข้ามาพร้อมกัน ทางรัฐบาลผมก็พิจารณาทั้งหลายแง่ เพราะเป็นเรื่องศึกช่วงชิงประชาชน และในยามทุกข์ยากอย่างนั้น เราตระหนักว่าสถาบันที่จะเป็นที่พึ่งทางจิตใจช่วยเราได้ในภาวะคับขัน ที่จะรวมพลังประชาชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ก็คือ สถาบันพระมหากษัตริย์เท่านั้น จึงคิดกันว่าเราควรจะทำอะไรสักอย่างหนึ่ง ที่จะเทิดทูนและเสริมพระบารมีของพระองค์ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจ

กันจากทุกฝ่ายในการที่จะรักษาความเป็นไทยเอาไว้ ก็พอดี มีจังหวะนี้ที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จะทรงเข้าสู่พระราชพิธีอภิเษกสมรส เราก็คิดว่าควรจะเป็น ของขวัญจากประชาชนกับรัฐบาลร่วมกัน

ช่วงนั้นผมเป็นนายกรัฐมนตรี ผมเข้ามาหลังจากที่เกิด ปัญหาอยู่ยากด้วยเรื่อง 6 ตุลาคม แล้วทางคณะปฏิรูปก็ได้เชิญ ผมเข้ามา ผมมาจากศาลยุติธรรม เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ในศาลฎีกา ผมเข้ามาเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2519 เป็นเพียง ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง เป็นนายกรัฐมนตรี แต่ยังไม่ได้จัดตั้งรัฐบาล จนกระทั่งวันที่ 22 ตุลาคม 2519 จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุดของผม และก็ได้ถวายสัตย์ปฏิญาณ ต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จะ ทรงเข้าสู่พระราชพิธีอภิเษกสมรสในวันที่ 3 มกราคม 2520 ตอนแรกก็กะกันว่าอะไรที่จะเป็นของขวัญที่ดีที่สุด และได้ ประโยชน์สูงสุด ตอนนั้นเป็นตอนที่ เป็นสงครามช่วงชิงประชาชน และในยามทุกข์ยากเราก็คิดว่า คงจะไม่มียะไรดีไปกว่า การสร้างโรงพยาบาลในท้องถิ่นทุรกันดาร ผมจึงนำความขึ้น กราบบังคมทูลพระกรุณาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า คณะรัฐบาลจะร่วมกับประชาชน จัดสร้างโรงพยาบาลขึ้นใน ท้องถิ่นทุรกันดารน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายเนื่องใน วโรกาสสำคัญ เพื่อช่วยเหลือประชาชนให้ได้มีที่รักษาพยาบาล และอีกประการหนึ่ง จะได้เป็นโรงพยาบาลสนามเพื่อที่จะ ช่วยเหลือ ทหาร ตำรวจ ข้าราชการพลเรือน และ ผู้อาสาสมัครทั้งหลาย ที่กำลังต่อสู้เพื่อความเป็นไทยใน ตอนนั้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกระแส รับสั่งว่า :

จะทำอะไรก็ทำเถิด ขอให้เกิดประโยชน์สุขกับ ประชาชนส่วนใหญ่ก็แล้วกัน แล้วก็อย่าเป็นห่วงหรือกังวล เกี่ยวกับครอบครัวของพระองค์ท่าน

ผมได้อัญเชิญพระราชกระแสรับสั่งมาปรึกษากันใน คณะรัฐมนตรี ก็เห็นร่วมกันว่าจะสร้างโรงพยาบาลอย่าง แน่นนอน ตอนแรกเราก็กะกันว่าจะสร้างโรงพยาบาลขนาด 10 เตียง ถ้าได้สัก 10 แห่งก็คงจะมากแล้ว เพราะตอนนั้น การเงินของประเทศฝืดเคืองมาก หายที่สุดก็ถึงความเห็นใน หลักการว่าจะสร้างโรงพยาบาลในท้องถิ่นทุรกันดาร เพื่อจะ ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดกับประชาชน และหน่วยทหาร

ตำรวจ ข้าราชการพลเรือน อาสาสมัคร ที่ร่วมกันในการ ปรานปรามการก่อการร้าย และยังวางแผนกันว่าควรสร้าง ในพื้นที่สีแดง คือพูดง่าย ๆ ว่าสร้างบนรังแตนแท้ๆ

แต่ที่นี้ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมคิดว่า จะ สร้างจริงๆก็สร้างได้ แต่ว่าต้องเสียเวลา“เคลียร์พื้นที่” รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงกลาโหมตอนนั้นคือ พลเรือเอกสัจด์ ชลออยู่ ขณะนั้นรัฐบาลของผมอยู่ในตำแหน่งมาได้ 3 เดือนแล้ว และ ก็ได้รับการต่อต้านอย่างรุนแรง จากฝ่ายซ้ายด้วย ฝ่ายขวาก็ บางส่วนด้วย เพราะฉะนั้นการที่จะสร้างในพื้นที่สีแดงจึงต้อง เปลี่ยนไปเป็นพื้นที่สีชมพู คือพื้นที่สีแดงเป็นเขตก่อการร้าย ของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ แต่พื้นที่สีชมพูนี้ผู้ก่อการร้าย คอมมิวนิสต์เพียงแต่มีอิทธิพลบ้าง แต่ไม่มากถึงขั้นการก่อการ ร้าย เราก็ขยับมาพื้นที่สีชมพู การสำรวจพื้นที่ที่จะไปสร้างมี เกณฑ์กำหนดว่า คนที่จะได้รับประโยชน์โดยตรงจาก โรงพยาบาลที่จะสร้างนี้ ควรจะมีไม่น้อยกว่า 3 หมื่นคน และ จะต้องอยู่ในท้องที่ที่ห่างไกลจากถิ่นที่มีโรงพยาบาลอยู่แล้ว ไม่น้อยกว่า 20 กิโลเมตร หรือจะต้องเดินทางไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง คือเป็นถิ่นทุรกันดารจริงๆ ซึ่งศาสตราจารย์ เรือโท นายแพทย์ยงยุทธ สัจจวานิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุขในขณะนั้นเป็นคนออกไปสำรวจท้องที่ ขณะเดียวกันก็ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ร่วมกับรัฐบาลในการสร้าง

เป็นที่น่าประทับใจอย่างยิ่งที่ว่าประชาชนได้ให้ความ ร่วมมืออย่างที่เรียกว่ามีดฟ้ามีดิน ที่แรกผมกะว่าถ้าหากได้ เงินสัก 50 ล้านก็เหลือหลายแล้ว แต่ความจริงพอทำไปๆ ไม่กี่วัน เราก็ได้มาเป็น 100 ล้าน แล้วที่น่าตื่นตื้นใจก็คือ เด็ก นักเรียนเล็กๆเอาเงินค่าขนม 1 บาท 2 บาท มาบริจาคด้วย เพราะว่าเขามีแค่นี้ก็บริจาคแค่นี้ นั่นเป็นสิ่งที่น่าประทับใจ อย่างยิ่ง ทุกคนก็ร่วมกันอย่างเต็มที่ ซึ่งยอดเงินบริจาคจาก พี่น้องชาวไทยทั่วประเทศสูงขึ้นไปเรื่อยๆ เราจึงเปลี่ยนใจ แทนที่ จะสร้างโรงพยาบาลขนาด 10 เตียง ก็เปลี่ยนไปเป็น 30 เตียง เพราะว่ามีเงินเพียงพอ และเรากะว่าจะสร้างเป็นโรงพยาบาล ระดับอำเภอ สมัยนั้นเรียกว่าโรงพยาบาลประจำอำเภอ แต่ ปัจจุบันใช้คำว่าโรงพยาบาลชุมชน เป็นศัพท์ของกระทรวง สาธารณสุข ตอนนั้นอำเภอต่างๆทั่วราชอาณาจักรที่มี โรงพยาบาลอยู่ 600 กว่าอำเภอ แต่ก็ยังมีอีกกว่า 200 อำเภอซึ่งไม่มีโรงพยาบาล เราก็เริ่มไปสำรวจ ได้มา 20 แห่ง อยู่ในพื้นที่สีชมพู 19 แห่ง อีกแห่งหนึ่งอยู่ในพื้นที่สีแดง คือ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เหตุที่ว่าทำไมเราไปสร้างในพื้นที่สีแดงได้แห่งเดียว ก็เพราะว่า

ที่นั่นเราสร้างติดกับกรมทหารด่านเหนือ เพราะอย่างไรก็เป็นโรงพยาบาลสนามด้วย ฝ่ายทหารต้องช่วยกันปกป้องคุ้มครองด้วย

ในท้ายที่สุดก็สร้างได้ 20 แห่ง ถ้าวเฉลี่ยค่าก่อสร้างตอนนั้นแห่งละ 5 – 7 ล้านบาท สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์ และทรงเปิดเป็นทางการทุกแห่งด้วยพระองค์เอง ผมก็ได้ไปรับเสด็จพระราชดำเนินด้วย เริ่มต้นด้วยการเป็นโรงพยาบาลขนาด 30 เตียง ขอพระราชทานชื่อว่า “โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช” แต่มีอยู่แห่งหนึ่งคือ แห่งที่ 21 ซึ่งเป็นแห่งสุดท้าย สร้างในปี 2527 คือโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเด่นชัย จังหวัดแพร่ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากทางกระทรวงสาธารณสุขต้องการจะสร้างโรงพยาบาลอำเภอเพิ่มขึ้นอีก 1 แห่งที่อำเภอนี้ และทราบว่ามีมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชมีที่ดินที่ได้รับบริจาคจากบริษัท อีสต์ เอเชียติก (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายไว้เมื่อปี 2520 เราก็นัดให้ใช้ที่ดินแปลงนี้เป็นที่ตั้งของโรงพยาบาลประจำอำเภอแห่งใหม่ และกระทรวงสาธารณสุขก็ได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายโรงพยาบาลนี้ให้ในนามของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเด่นชัย เป็นน้องสุดท้าย รวมทั้งหมด 21 แห่ง ซึ่งสำเร็จได้ด้วยพระบารมี นี่เป็นการเริ่มต้น

และเหตุที่ใช้ชื่อโรงพยาบาลว่า “โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช” นั้น เนื่องจากว่าผมได้กราบบังคมทูลขอพระบรมราชานุญาต ก็ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้ใช้ชื่อนี้ ซึ่งเป็นชื่อตามพระฐานะของพระองค์ คำว่า สมเด็จพระยุพราช เป็นคำที่ใช้ในกฎหมาย หมายความว่า พระรัชทายาท มีใช้ในกฎหมายหลายแห่ง นี่ก็ความเป็นมา

นอกเหนือจากเงินที่ได้รับจากการบริจาคแล้ว ยังมีทรัพย์สินอื่นๆ เช่นกระเจก กระเบื้อง ซีเมนต์ฯลฯ และที่ดินอีก 81 แปลง ที่ประชาชนน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายเนื่องในวโรกาสนี้ เป็นมูลค่าทั้งสิ้น 200 ล้านบาทเศษ ไม่เคยมีการบริจาคครั้งใดที่สูงเท่านี้มาก่อนเลย ซึ่งเรามีความปลื้มปิติเป็นอย่างยิ่ง และก็นึกกันว่าถึงเวลาแล้วที่จะต้องจัดตั้งมูลนิธิเพื่อดูแลทรัพย์สินนี้ด้วย จึงได้มีการจัดตั้งมูลนิธิขึ้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2520 มีทุนจดทะเบียนเริ่มแรกเป็นเงินสด 155,290,205.85บาท โดยใช้ชื่อมูลนิธิว่า “มูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช”

มูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช จึงได้กำเนิดนับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา เริ่มแรกสำนักงานมูลนิธิมีที่ตั้งอยู่ที่

สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต
จวบจนปี พ.ศ.2530 ได้ย้ายที่ตั้งสำนักงานมูลนิธิฯไปที่ตึก
อำนวยการ กระทรวงสาธารณสุข วังเทเวศร์ ต่อมาในปี
พ.ศ. 2537 ได้ย้ายที่ตั้งสำนักงานไปอยู่ที่ อาคาร 3 ชั้น ตึก
อำนวยการ กระทรวงสาธารณสุข ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี

แต่เดิมมีการวางหลักการของมูลนิธิโรงพยาบาล
สมเด็จพระยุพราชว่า ให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ
โดยตำแหน่ง ตอนนั้นเราคิดกันว่า ถ้าไม่ได้รับรัฐบาลสนับสนุนก็คง
ลำบากในการที่จะพัฒนาต่อไป แต่เมื่อหมดสมัยรัฐบาลที่
ผมเป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว ท่านนายกรัฐมนตรีคนต่อมาคงจะ
ติตรางการ และมีภารกิจหลายด้าน ท่านก็ไม่ได้มาเป็นประธาน
อย่างที่เรารู้สึกได้ตั้งหลักการไว้ จึงไม่ได้มีการพัฒนามูลนิธิไปเท่า
ที่ควร แต่เมื่อมาถึงวันที่ 5 มิถุนายน 2535 ทางมูลนิธิก็ย้อนมา
เชิญผมไปเป็นประธานกรรมการ เราก็มีเรือพินทำกันใหม่
แต่ในระหว่างที่ผมไม่ได้อยู่ในตำแหน่งก็มีข่าวว่าไม่มีความ
รุ่งเรือง อย่างสมัยฯ พณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็น
นายกรัฐมนตรี และสมัยที่ พณฯ นายมารุต บุณนาค เป็น
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ก็ได้มีการฟื้นฟู
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชโดยรวมขึ้นในระดับหนึ่ง

โรงพยาบาลก็ได้เริ่มสร้างขึ้นแล้วก็เริ่มดำเนินการ จาก
การเป็นโรงพยาบาลขนาด 30 เตียง จนกระทั่งปัจจุบันนี้
ได้กลายเป็นโรงพยาบาลขนาด 60 เตียง 90 เตียง และ
220 เตียง เป็นลำดับ เวลานี้ที่ยังคงเป็นโรงพยาบาลขนาด
30 เตียง มีเพียง 2 แห่ง เพราะความต้องการของท้องถิ่นมีเพียง
แค่นั้น แต่ที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วเริ่มจากวางศิลาฤกษ์และ
เปิดเป็นแห่งแรกคือ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช สระแก้ว
เวลานี้มีฐานะเป็นโรงพยาบาลระดับจังหวัดไปแล้ว ซึ่งทาง
กระทรวงสาธารณสุขเรียกว่าเป็นโรงพยาบาลทั่วไป

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมี พระราชดำริเกี่ยวกับการดำเนินงานและการพัฒนา โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชไว้อย่างไรบ้าง

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ทรงให้ความสนพระทัยเป็นพิเศษ ทรงมีพระปณิธานว่า

“ทุกคนที่ทำงานให้แก่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช
จะต้องไม่ลืมว่าโรงพยาบาลนี้กำเนิดขึ้นจากความมุ่งปรารถนา
อันแรงกล้าของคนไทยทั่วราชอาณาจักร ที่ต้องการจะเห็นผู้ที่อยู่
ในท้องถิ่นทุรกันดารทุกหนแห่งได้รับความเอาใจใส่รักษา

พยาบาลเป็นอย่างดี ให้ปลอดภัยจากความเจ็บไข้ โดยทั่วถึง
เสมอหน้ากัน ”

อนึ่ง เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
เสด็จพระราชดำเนินตรวจเยี่ยมโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช
บัว จังหวัดน่าน โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสระแก้ว
จังหวัดปราจีนบุรี โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกระนวน
จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 18, 20 มิถุนายน 2529 และวันที่
17 กรกฎาคม 2529 ได้พระราชทานพระราชดำริ ณ ห้อง
ประชุมโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ทั้ง 3 แห่ง แก่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการโรงพยาบาล
สมเด็จพระยุพราชทั้ง 3 แห่ง เจ้าหน้าที่กองงานในพระองค์ฯ
เจ้าหน้าที่ของจังหวัดและโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช
แห่งอื่นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช
และมูลนิธิสมเด็จพระยุพราช สรุปความได้ดังนี้

ทรงมีพระราชดำริที่จะสนับสนุนพัฒนาโรงพยาบาล
สมเด็จพระยุพราชให้มีขีดความสามารถตามมาตรฐานของ
โรงพยาบาลแต่ละขนาด เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่โรงพยาบาล
ชุมชนอื่นๆต่อไป

การพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช จำเป็นจะ
ต้องเน้นหนักในการบริหารจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผน การควบคุมกำกับ การ
การประเมินผลงาน หากการบริหารจัดการไม่ดี ถึงแม้ว่าจะ
ทุ่มเททรัพยากรลงไปมากเท่าใดก็ตาม ผลงานที่ออกมาจะไม่
ดีเท่าที่ควร หรืออีกนัยหนึ่ง จัดสรรทรัพยากรในจำนวนที่
เท่ากัน โรงพยาบาลที่มีการบริหารจัดการดีกว่าจะมีผลงาน
มากกว่า

ในการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช จำเป็น
ต้องเชิญชวนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น เพราะ
งบประมาณของกระทรวงสาธารณสุขมีจำกัด และมี
โรงพยาบาลอื่นๆที่ต้องสนับสนุนด้วยเป็นจำนวนมาก

การพัฒนาคูคลากรทุกประเภทของโรงพยาบาลมี
ความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของการทำงาน
ให้เหมาะสมกับปัญหาสาธารณสุขของประชาชน ทั้งในด้าน
บริหารจัดการ บริการสาธารณสุข และเทคนิควิชาการต่างๆให้
ทันสมัย รวมทั้งการปรับตัวของบุคลากรให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
ของการทำงานและสภาพสังคมของท้องถิ่น

พัฒนาคูคลากรให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
ในการปฏิบัติงาน อาทิเช่น การใช้เครื่องมือแพทย์ หรือดัดแปลง
วัสดุในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการรักษาพยาบาล เป็นต้น

ในการดำเนินงานของโรงพยาบาล จำเป็นต้อง
สร้างสรรค์มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกัน ทุกระดับ
ทุกรูปแบบ และจัดให้มีการประชาสัมพันธ์โดยสื่อมวลชน และ
เครื่องมือประชาสัมพันธ์อื่นๆ

โรงพยาบาลควรเน้นหนักในเรื่องความสะอาด และ
ความเป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อให้เป็นตัวอย่างที่ดี

นอกเหนือจากที่ได้มีพระราชโองบายดังกล่าวแล้วนี้
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ยังได้
พระราชทานแนวพระราชดำริว่า นอกเหนือจากการที่มีมูลนิธิ
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชซึ่งเป็นส่วนกลางแล้ว
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชแต่ละแห่งก็ควรที่จะมีมูลนิธิ
เฉพาะของตนเพื่อสนับสนุนโรงพยาบาลแห่งนั้นๆ ด้วย จึงได้
เกิดมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสาขาสำหรับแต่ละ
โรงพยาบาลเพื่อสนับสนุนกิจการและภารกิจของโรงพยาบาล
แต่ละแห่ง โดยชักชวนประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมใน
การพัฒนา

**ในฐานะที่ ๗พงษ์ ออคมณตรี เป็นประธานในการดำเนินงาน
ก่อสร้างโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช และเป็นประธาน
กรรมการของมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชในปัจจุบัน
จึงขอความกรุณาเล่าถึงผลการดำเนินงานของโรงพยาบาล
สมเด็จพระยุพราชในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา สภาพปัญหา
และแนวทางในการพัฒนาโรงพยาบาลในอนาคต**

ในระยะแรก เมื่อได้มีการก่อตั้งเป็นโรงพยาบาลขึ้น
และดำเนินการรักษาประชาชน ผมได้แถลงต่อประชาชนทาง
สถานีโทรทัศน์ว่า โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนี้ประชาชน
ร่วมกับรัฐบาลสร้างขึ้นเพื่อน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย
โดยประชาชนเป็นผู้ร่วมบริจาคเงินสร้าง และรัฐบาลเป็นผู้
ก่อสร้าง เมื่อสร้างเสร็จและน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายแล้ว
ต่อไปก็เป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องรับไปดูแล ทุกแห่งเป็น
โรงพยาบาลในสังกัดของกระทรวงสาธารณสุข กระทรวง
สาธารณสุขรับไปดูแล ในระยะแรกๆก็มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง
ขาดแคลนแพทย์และพยาบาลที่จะไปประจำอยู่ แต่ในท้ายที่สุด
กระทรวงสาธารณสุขก็จัดให้ได้ ซึ่งหลังจากที่ได้จัดตั้งมูลนิธิ
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชแล้ว มูลนิธิฯ ก็ได้ร่วมกับ
กระทรวงสาธารณสุขวางแผนนโยบายว่าจะพัฒนาโรงพยาบาล
สมเด็จพระยุพราชใน 3 ด้านด้วยกัน คือ

1. จะให้โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชแต่ละแห่ง
เป็นการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งก็สมควรจะเป็นอย่างนั้นจริงๆ เพราะ ราชบูรพาภิบาลเงินสร้างร่วมกับรัฐบาล เพื่อน้อมเกล้าฯน้อม กระหม่อมถวายพระองค์

2. ให้โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชแต่ละแห่ง เป็น โรงพยาบาลตัวอย่าง บุกเบิกและพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศในแต่ละด้าน กล่าวคือ ในด้านบริหารจัดการ ในด้านวิชาการ และ ในด้านการให้บริการสาธารณสุขแก่สาธารณสุขชน ซึ่งสิ่งนี้เราก็ ภาควินิจัยว่าเราทำได้สำเร็จ

3. ให้โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชซึ่งเป็น โรงพยาบาลชุมชน ทำหน้าที่เป็นโรงพยาบาลประจำอำเภอ ได้เป็นแม่ข่ายที่จะให้ความอนุเคราะห์แก่โรงพยาบาลอื่นที่อยู่ใน ระดับเดียวกัน หรือต่ำกว่า รวมทั้งสถานพยาบาลใน ท้องถิ่นของทางราชการด้วย

นี่คือภารกิจหลัก 3 ประการด้วยกัน ปัญหาของเรา ก็คือว่า แล้วเราจะรักษามาตรฐานของภารกิจหลักทั้ง 3 ประการนี้ได้อย่างไร เราก็คิดกันว่าคงจะไม่มีอะไรดีกว่าที่ จะให้โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชแต่ละแห่งได้รับการ รับรองมาตรฐานสากล ในด้านการให้บริการสาธารณสุข คือ ISO 9002! ตอนที่เรากำลังนั้น ISO 9002 เพิ่งเข้ามาใน เมืองไทยใหม่ๆ ราวๆ พ.ศ.2538-2539 แต่เรายังไม่ ได้ กระทำ เป็นเพียงมีแนวคิดเริ่มต้น โรงพยาบาลในประเทศไทยแห่งแรกที่ได้รับ ISO 9002 นั่นคือโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ ตั้งอยู่ที่ถนนสาทร กรุงเทพมหานคร และผมเคยเป็น กรรมการของวิทยาลัยพยาบาลที่นั่นด้วย ผมก็เลยได้ศึกษา ในเรื่องนี้ แล้วนำแนวคิดมาปรึกษากันในคณะกรรมการบริหาร มูลนิธิฯ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วเริ่มทำของเราเองบ้าง ก็ได้ผลดีเป็นที่ยิ่ง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชแห่งแรก ของเราที่ได้รับ ISO 9002 คือ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ตะพานหิน จังหวัดพิจิตร นับเป็นโรงพยาบาลของทางราชการ แห่งแรกในเมืองไทยที่ได้รับด้วย

การพัฒนาคุณภาพทางด้านการให้บริการสาธารณสุข ซึ่งในปัจจุบันจัดได้เป็น 2 ระบบ ระบบหนึ่งคือ ISO 9002 อีกระบบหนึ่งคือ HA²(Hospital Accreditation)ซึ่งยากกว่า ISO 9002 เพราะว่าเป็นมาตรฐานสากลในเรื่องของการบริการ ด้านสาธารณสุขโดยเฉพาะ แต่ ISO 9002 นั้นเป็น บริการสาธารณะทั่วไป ซึ่งเขาออกแบบไว้เพื่อใช้ในโรงงาน อุตสาหกรรมในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวกับภาคเอกชน ไม่เกี่ยวกับ โรงพยาบาลโดยเฉพาะ ส่วน HA มีรากเหง้ามาจากประเทศ แคนาดา และเราก็รับเข้ามาใช้ในโรงพยาบาลของเราด้วย ใน

ปัจจุบันนี้จึงได้มี 2 ระบบ ที่เราได้นำมาพัฒนาคุณภาพของ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ขณะนี้ได้ มาตรฐาน ISO 9002 แล้ว 17 แห่ง ใน 21 แห่ง และแห่งที่ 18 เราได้รับ HA แล้ว แห่งแรกที่ได้รับ ISO 9002 คือ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ดังกล่าวแล้ว แห่งแรกที่ได้รับ HA คือโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ยังเหลืออีก 3 แห่งซึ่งขณะนี้กำลังพัฒนาเพื่อเข้าสู่ระบบ HA ซึ่งเราคาดหวังว่าจะได้ HA ทั้งหมดภายในปี 2545 นี้

อีกข้อหนึ่งที่ผมอยากจะกล่าวถึงคือ ทุกคนที่ร่วม กันในงานของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทั้ง 21 แห่งนั้น มีการร่วมมือกันอย่างจริงจัง ด้วยความเสียสละ และความ มุ่งมั่น ในการที่จะให้ทุกอย่างเป็นไปตามพระราชปณิธาน เพื่อ จะให้โรงพยาบาลแต่ละแห่งนี้ ให้บริการแก่ประชาชนอย่าง ดี ที่สุด โดยอาศัยมาตรฐานเหล่านี้เป็นเครื่องวัด และกระทรวง สาธารณสุขได้มีส่วน มีบทบาทอย่างมาก เราได้รับการสนับสนุน ในเรื่องงบประมาณของทางราชการตลอดมาอย่างดีที่สุด ไม่ว่า ในรัฐบาลใดที่เข้ามาบริหารประเทศ ไม่เคยมีรัฐบาลใดตั้งข้อ รังเกียจ ไม่มีเลย ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ โรงพยาบาล สมเด็จพระยุพราชทั้ง 21 แห่งนี้ นอกเหนือจากจะได้รับ งบประมาณตามปกติเหมือนกับโรงพยาบาลอื่นๆแล้ว ยังได้ รับงบประมาณพิเศษ เพื่อจะจัดให้เป็นไปตามพระราชปณิธาน ให้ได้ทั้ง 3 ประการ ดังนั้นเราก็มีการพัฒนาไปตามวงเงิน ที่ได้รับเป็นงวดๆ งวดละ 3 ปี งวดสุดท้ายคือระหว่างปี 2544-2546 แต่ว่าเนื่องจากตอนนี้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ชาติสภาพคล่องอย่างยิ่ง และก็วิกฤตการณ์ IMF เราจึงถูก ตัดงบประมาณพิเศษลงบ้างบางส่วน แต่ก็ยังสามารถดำเนินการ ไปได้พอสมควร

ในแง่ของบุคลากร เป็นโชคดีของเรา และก็โดยความ ร่วมมืออย่างจริงจังของกระทรวงสาธารณสุขเป็นอย่างดี แพทย์ พยาบาล ที่รับเข้ามาทำงานที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ล้วนแต่ได้รับการกลั่นกรองมาเป็นพิเศษ ว่าเป็นบรรดาช่างฝีมือ ของกระทรวงสาธารณสุข นี่คือนี่ที่เราได้รับการสนับสนุนจาก กระทรวงสาธารณสุข แล้วก็การที่เราใช้ระบบ ISO 9002 ก็ทำให้ทุกคนที่อยู่ในโรงพยาบาลกระตือรือร้น ร่วมมือกัน พัฒนา ทุกคนมีหน้าที่ของตนเองก็โดยอาศัยระบบ 5 ส.³ เป็นพื้นฐาน นี่คือความเป็นมาในตอนแรก

เราได้พัฒนาการดำเนินงานของโรงพยาบาล สมเด็จพระยุพราชทุกแห่งมาเป็นลำดับ และมีความเจริญมาก ขึ้นเรื่อยๆ ถ้าหากมองย้อนหลังไปในปี 2520 ตั้งแต่ตอนที่เรา

ไปหาสถานที่ที่จะใช้ก่อสร้างเปรียบเทียบกับสภาพปัจจุบัน ขอยกตัวอย่าง เช่น สถานที่ที่จะใช้ก่อสร้างโรงพยาบาล สมเด็จพระยุพราช บัว จังหวัดน่าน เราต้องเดินทางโดยใช้ เฮลิคอปเตอร์ เพราะเป็นถิ่นทุรกันดาร และเป็นแดนก่อการร้าย อยู่ในพื้นที่สีชมพูแก่เต็มที เกือบจะแดง การเดินทางไปนั้นก็จะ ต้องผ่านพื้นที่สีแดงด้วย ผมมองแล้วไม่เห็นอนาคตของ โรงพยาบาลเลย พื้นที่เป็นมูลดินแท้ๆ เป็นเขตทุรกันดาร ไม่มีอะไรเลย อยู่กลางทุ่ง และที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ยะหา จังหวัดยะลา บริเวณโดยรอบไม่มีอะไรเลย เหมือนกัน เป็นเนินเขาและโชดหินทั้งนั้น ที่นครไทย จังหวัดพิษณุโลก สถานที่อยู่ห่างจากถนนใหญ่ ต้องเดินทางเข้าซอยไปอีก ผมก็สั่งว่าต้องซื้อที่ดินให้ถึงถนนใหญ่ทั้งหมด ไม่อย่างนั้นเป็น ซอยเล็กเข้าไปทำให้ไม่มีศรีสง่า เราต้องการให้โรงพยาบาล อยู่ติดกับถนนใหญ่ 20 ปีผ่านมา ไปดูแต่ละแห่งแล้วจำ ไม่ได้เลย เพราะเดี๋ยวนี้กลายเป็นย่านชุมชนที่อุณหภูมิลำคั่ง เป็นถิ่นที่เจริญในด้านการค้า ในด้านธุรกิจทุกแห่ง ทั้ง 21 แห่ง ไม่แพ้อำเภออื่นๆ ในจังหวัดนั้นๆ ทั้ง 21 จังหวัด สร้าง โรงพยาบาลได้สักพัก ห้างร้านต่างๆ ก็ลอมเข้ามาตั้งถิ่นฐาน จน คับคั่งไปหมด

ในส่วนที่เป็นบทบาทของมูลนิธิโรงพยาบาล สมเด็จพระยุพราชก็คือ เราร่วมกับรัฐบาล โดยกระทรวง สาธารณสุขจัดตั้งคณะกรรมการร่วมกันเดินทางไปตรวจเยี่ยม แต่ละแห่งทุกๆ 2 ปี เพราะฉะนั้นปีหนึ่งเราไป 10 แห่ง และ อีกปีหนึ่ง 11 แห่งสลับกันไป เราได้ดำเนินการอย่างนี้ตลอดมา

สืบเนื่องมาจากการที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงตรวจเยี่ยม โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ในปี พ.ศ.2529 ทรงมี พระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาโรงพยาบาล อันมีความ ตอนหนึ่งว่า ควรสร้างสิ่งจูงใจ ขวัญและกำลังใจ เพื่อส่งเสริมการ พัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทุกแห่งให้มีประสิทธิภาพ ดียิ่งขึ้นตามลำดับ โดยจัดให้มีการประกวดโรงพยาบาลสมเด็จพระ ยุพราชดีเด่นประจำปี โดยให้มูลนิธิฯ มีบทบาทเกี่ยวกับเรื่องนี้ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข เพื่อรับพระราชทาน รางวัล แล้วก็ตลอดเวลาเราก็ร่วมกันคิดว่าจะพัฒนาอะไรอีก มีการประกวดกันเป็นครั้งคราวในแต่ละเรื่อง เช่น หมอดีเด่น พยาบาลดีเด่นบ้าง เรามีการจัดประชุมทางวิชาการด้านต่างๆ มีห้องสมุดซึ่งส่วนหนึ่งจะแบ่งเป็นห้องสมุดสำหรับวิชาการ แพทย์โดยตรง และอีกส่วนหนึ่งเป็นห้องสมุดประชาชน เรานั่น ในเรื่องความสะอาด สวยงาม และร่มเย็น โดยมีโรงพยาบาล

สมเด็จพระยุพราชจอมบึง จังหวัดราชบุรีได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14001⁴ ซึ่งเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมเรียบร้อยแล้ว

นอกจากโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชแต่ละแห่งจะมีบทบาทสำคัญทางสังคมในอำเภอนั้นและอำเภอใกล้เคียงแล้ว ยังได้มีการตั้งทฤษฎีใหม่ๆขึ้น อย่างเช่นการใช้นโยบายทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ เชิงรับก็คือการให้บริการตรวจรักษาที่โรงพยาบาล แต่ในเชิงรุกนั้นแพทย์จากโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชออกไปสู่ชาวบ้าน ไปรักษาให้ที่บ้านและแนะนำว่าบางโรคไม่จำเป็นที่จะต้องมารักษาที่โรงพยาบาล อยู่ที่บ้านก็ช่วยกันรักษาได้ ไม่ต้องมารอและรับการรักษาที่โรงพยาบาลกันอย่างคับคั่ง แต่แน่ละถ้าไข้หนักก็ต้องมีการรักษาที่โรงพยาบาลอยู่นั่นเอง ซึ่งทำให้บุคลากรของเราที่มีอยู่จำกัดได้มีโอกาสทำงานให้คนไข้หนัก ดีกว่าที่จะต้องดูแลรักษาผู้ป่วยทั้งมากและน้อยทั้งหมด และเรายังเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่จะช่วยในเรื่องอื่นอีกหลายเรื่องที่เป็นปัญหา เป็นต้นว่าเราพยายามหาทางที่จะลดอุบัติเหตุและเหตุขัดข้องต่างๆ โดยการฝึกอบรมภรรยา มีการฝึกอบรมเรื่องยาเสพติด โรคเอดส์ ฯลฯ เหล่านี้โดยเราเป็นแกนนำร่วมกับจังหวัดและองค์กรท้องถิ่น

ปัจจุบันนี้อุปสรรคสำคัญในการดำเนินงานมีอยู่ 2 ประการคือ ประการที่ 1 ทุกคนก็ทราบดีว่าดอกเบี๋ยของเงินมูลนิธิที่ฝากประจำที่ธนาคารเราเคยได้รับ ร้อยละ 13-14 ปัจจุบันนี้ลดลงเหลือเพียง 1-2 เท่านั้น งบประมาณที่เกิดจากดอกผลของเงินฝากของมูลนิธิ จึงไม่เพียงพอที่จะใช้ในการพัฒนาโรงพยาบาล

อีกประการหนึ่ง คืองบประมาณแผ่นดินที่เราได้รับสนับสนุนครั้งละหลายๆนั้นลดลง เพราะรัฐได้มีความจำเป็นในการใช้เงินในกิจการอื่นๆของรัฐอีกหลายด้าน สองประการนี้เป็นอุปสรรคสำคัญ

แต่แม้กระนั้นก็ดี เรายังมีผู้สนับสนุนโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตลอดมา ด้วยความศรัทธาในสถาบันพระมหากษัตริย์ และด้วยความมีจิตศรัทธาที่จะบำเพ็ญกุศล

ถ้ามองโดยรวม ตั้งแต่เราก่อตั้งมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชมา ตั้งแต่ ปี 2520 จนปัจจุบันล่วงมาถึง 25 ปีแล้ว รายรับส่วนใหญ่ของมูลนิธิได้มาจากผู้บริจาค และดอกเบี๋ยเงินฝากเป็นสำคัญ เงินที่เราได้มานี้ เรานำไปปรับปรุงอาคารผู้ป่วย รวมทั้งการซื้อเครื่องเวชภัณฑ์ต่างๆ ปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงพยาบาลแต่ละแห่ง ดังที่กล่าวข้างต้น

ฯพณฯ องคมนตรี มีสิ่งใดอยากจะกล่าวฝากไปยังผู้อ่านบ้าง

ท่านผู้อ่านที่เคารพ ในวาระอันเป็นมหามงคลที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารจะเจริญพระชนมายุครบ 50 พรรษา นับเป็นโอกาสอันดีที่ท่านผู้อ่านจะได้ทราบว่าโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชมีความเป็นมาอย่างไร

ในขณะเดียวกันก็นับเป็นโอกาสอันดีเช่นกัน ที่เราเองพลกนิกรชาวไทยจะได้ร่วมใจกันอุทิศพลังทรัพย์ตามศรัทธา เพื่อให้สิ่งที่เป็นประโยชน์สุขกับประชาชนส่วนใหญ่ สมดังพระราชปณิธานที่ตั้งไว้เมื่อก่อตั้งโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชครั้งแรก อีกคำรบหนึ่ง

เชิงอรรถ

¹ ISO 19002 หมายถึงแบบจำลองระบบประกันคุณภาพด้านการผลิต การติดตั้งและการให้บริการ ราคาค่า ISO (ISOS) แปลว่า เท่า (Equal) เครื่องแบบ (Uniform) หรือมาตรฐาน (Standard) นอกจากนี้ ISO อาจหมายถึงองค์การมาตรฐานสากล (International Organization for Standardization)

² Hospital Accreditation หรือ HA หมายถึง กลไกกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของโรงพยาบาล ควบคู่ไปกับการเรียนรู้แลกเปลี่ยนและการรับรองจากองค์กรภายนอก สำหรับประเทศไทยองค์กรรับรองคือ สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (พรพ.) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ ปัจจุบันยังอยู่ในสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

³ 5 ส หมายถึง สะอาด สะดวก สะอาด สุขลักษณะ สร้างนิสัย

⁴ ISO 14001 หมายถึงมาตรฐานระบบจัดการสิ่งแวดล้อมที่ประกอบไปด้วย การจัดองค์การวางแผนกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม การวางมาตรฐาน ขบวนการปฏิบัติ และความรับผิดชอบ เพื่อที่จะพัฒนาและดำเนินการให้บรรลุตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน

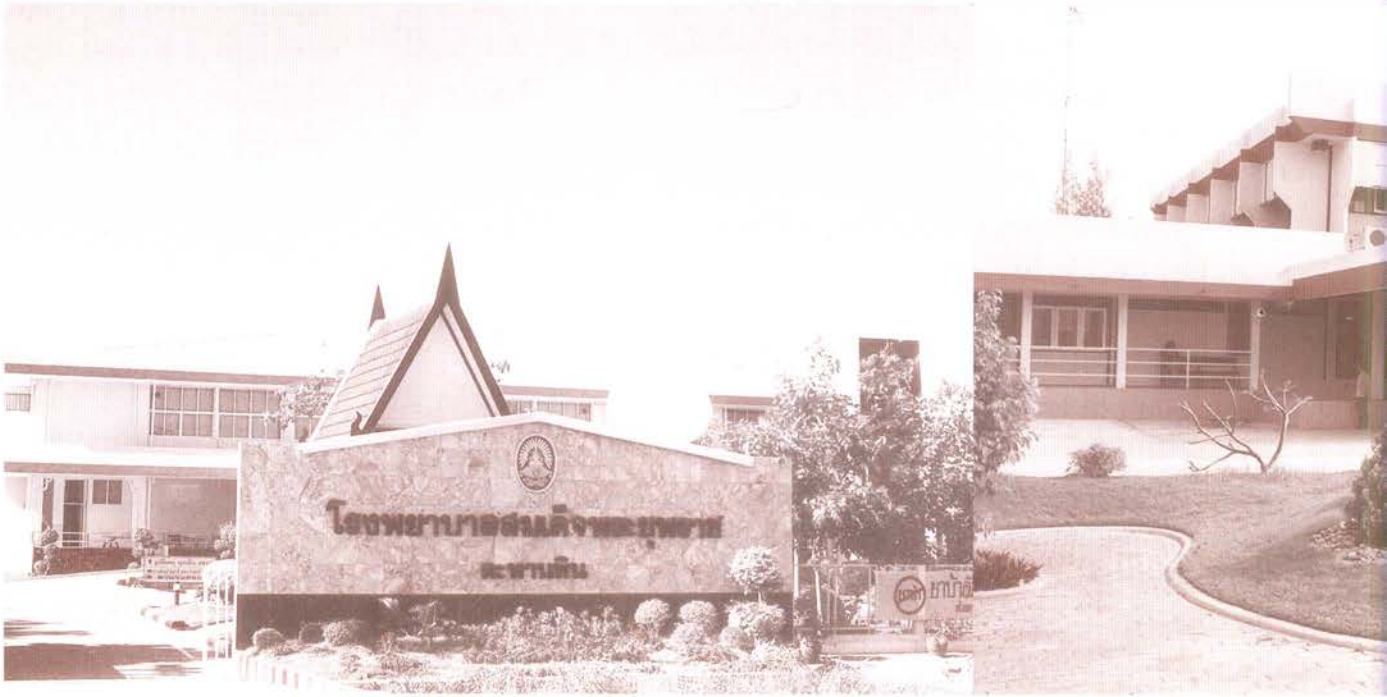
ผู้สัมภาษณ์

พศ.ปิยะวรรณ สุธาธิบดี
พศ.อภินันท์ รัตนาอนุสรณ์
อ.บอลักษณ์ แซ่มโซ่

ถ่ายภาพ

นายพิษณุ วัฒนภัทรกุลชัย
นายวีระ กิจรัตน์

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน หรือที่ประชาชนชาวตะพานหินโดยทั่วไปเรียกชื่อว่า โรงพยาบาลหลวงนั้น มีฐานะเป็นโรงพยาบาลชุมชนสังกัด กระทรวงสาธารณสุข มีศักดิ์และสิทธิ์เป็นโรงพยาบาล ประจำอำเภอ ทำหน้าที่ในการดูแลรักษาและให้บริการ ผู้ป่วยทั้งในอำเภอที่โรงพยาบาลตั้งอยู่ และอำเภอใกล้เคียง เป็นโรงพยาบาลขนาด 90 เตียง ตั้งอยู่เลขที่ 1 ซอย 9 ถนนชมสุรีระเวศ อำเภอตะพานหิน ซึ่งเป็นอำเภอขนาดใหญ่ อันดับสอง รองจากอำเภอเมืองของจังหวัดพิจิตร เป็นอำเภอ ที่มีการคมนาคมสะดวก ชาวตะพานหินส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพเกษตรกรรม มีฐานะปานกลาง ไม่ยากจนมาก

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน ถือกำเนิด จากสถานีอนามัยชั้น 1 เมื่อ พ.ศ. 2507 12 ปีต่อมาได้รับการยกฐานะเป็นโรงพยาบาลขนาด 10 เตียง และเมื่อรัฐบาล ภายใต้การนำของ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เชิญชวนประชาชนทั่วประเทศ แสดงความจงรักภักดี ร่วมกันบริจาคทรัพย์สิน เพื่อจัดตั้ง โรงพยาบาลน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นของขวัญเนื่องในวันอภิเษก สมรสของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

โรงพยาบาลแห่งนี้ก็ได้รับการยกฐานะเป็นโรงพยาบาล สมเด็จพระยุพราช ขนาด 30 เตียง และสมเด็จพระบรม โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนิน ทรงเปิดโรงพยาบาล เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2522 ในวันนั้น พลกนิกรชาวพิจิตร ได้มารับเสด็จ ด้วยความปิติยินดีอย่าง เนิ่งแน่น

ทรงบุญบรรเจิดแจ้ง	จิตประชา
ยุพราชนาถนรา	เอกอ้าง
ยุทธศาสตร์มุ่งศึกษา	ชาญเชี่ยวชาญ
ราชกิจสฤษฏ์สร้าง	เกริกก้องสาธุการ
ทุกสถานพิรัชล้วน	ผดมชม พระเอย
พันธภาพทรงสืบสม	สู่ตัว
ยังประโยชน์อุดม	ผดุงชาติ ศาสน์แล
พระเกียรติก้องอะคร้าว	ราชภูรีน้อมสตุดี

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้าข้าราชการและเจ้าหน้าที่
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน

เกียรติยศของ

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน

จากวันที่ 19 มีนาคม พุทธศักราช 2522 ซึ่งเป็นวันแห่งความปิติของชาวจังหวัดพิจิตร ถึงวันที่ 1 มีนาคม 2545 วันที่ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร องคมนตรี ประธานกรรมการมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชและคณะ ได้มาตรวจเยี่ยมโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน ครั้งล่าสุด จากรายงานการตรวจเยี่ยมได้แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของโรงพยาบาลตามลำดับจากโรงพยาบาลขนาด 30 เตียง ได้ยกฐานะเป็นโรงพยาบาลขนาด 60 เตียง เมื่อ พ.ศ. 2523 และเป็นโรงพยาบาลขนาด 90 เตียง เมื่อ พ.ศ. 2527 ได้จัดตั้งมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน ซึ่งมีคณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลในท้องถิ่น ทั้งฆราวาสและบรรพชิต เมื่อ พ.ศ. 2533 เป็นมูลนิธิย้อยตั้งขึ้นเพื่อดำเนินงานสนับสนุนกิจการและภารกิจของโรงพยาบาล และเมื่อ พ.ศ. 2536 โรงพยาบาลได้รับรางวัลโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชดีเด่นภาคเหนือ พ.ศ. 2539 ได้รับรางวัลโรงพยาบาลชุมชนดีเด่นอันดับ 1 ด้านการปรับโฉมสถานบริการสาธารณสุข พ.ศ. 2540 ได้รับรางวัลโรงพยาบาลและสถานบริการดีเด่นระดับเขต ด้านการ

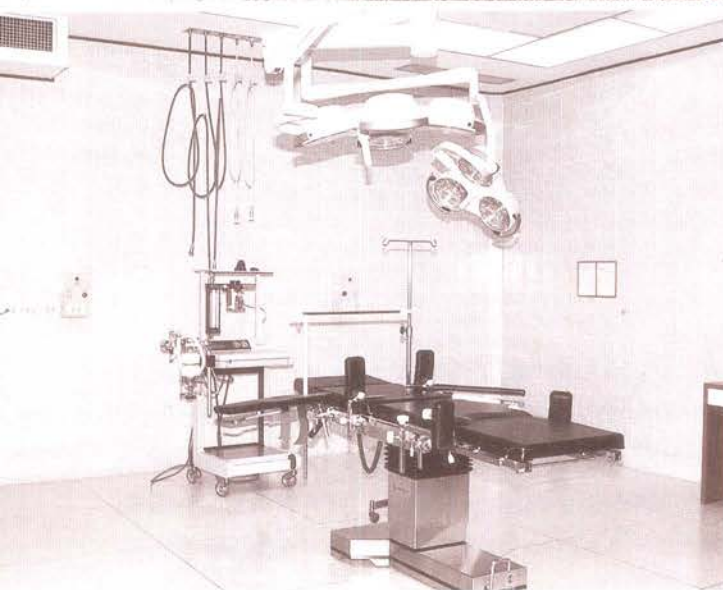
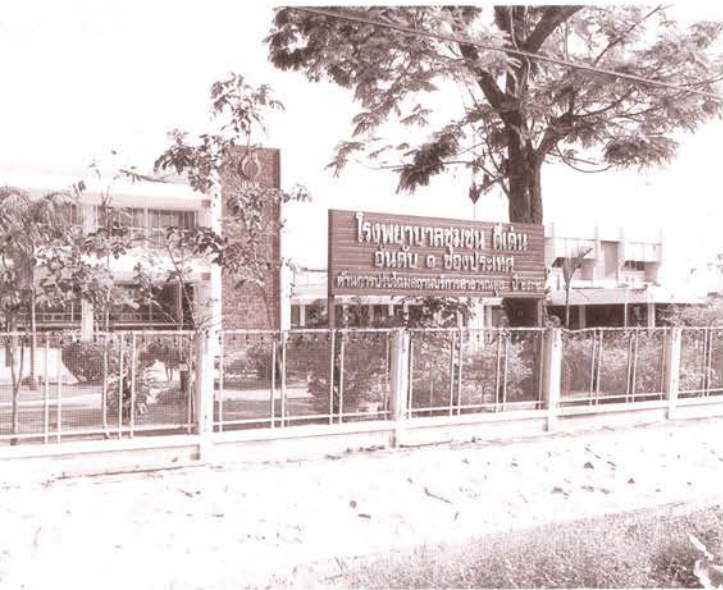
พัฒนาระบบบริการด้านหน้า และในปีพุทธศักราช 2541 โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหินก็มีชื่อเสียงขจรขยาย เพราะเป็นโรงพยาบาลของทางราชการแห่งแรก ที่ได้รับการรับรองโรงพยาบาลมาตรฐานสากล ISO 9002 และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระราชสาส์นชมเชย ดังนี้

นำยินดีอย่างยิ่ง ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหินได้รับการรับรองระบบคุณภาพบริการตามมาตรฐานสากล ISO 9002 เป็นแห่งแรกในภาคราชการของประเทศไทย ผลสำเร็จทั้งนี้ก็ด้วยบรรดาผู้บริหาร คณะแพทย์ พยาบาล พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายทุกระดับต่างมีความเข้าใจ อันตระหนักแน่ชัดถึงหน้าที่ และประโยชน์ที่จะเกิดมีขึ้นแก่ประชาชนผู้เจ็บป่วย ตลอดจนแก่ชาติบ้านเมืองเป็นส่วนรวม จึงได้ร่วมมือร่วมใจกันด้วยความเพียรพยายาม ความเข้มแข็ง ความพร้อมเพรียงและเสียสละ ควรแก่การนิยมนยกย่องอย่างแท้จริง

ขอให้พยายามรักษาความดีนี้ไว้ให้มั่นคง และพัฒนาสร้างเสริมให้ยิ่งดีเด่นต่อไป

พระตำหนักนันทบุรี

วันที่ 29 สิงหาคม พุทธศักราช 2541

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน ได้ดำเนินงานอย่างมุ่งมั่น ด้วยวิสัยทัศน์ ว่า

มุ่งมั่นจะสร้างสรรค์บริการ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจสูงสุดของผู้รับบริการด้วยบริการรักษาพยาบาลและส่งเสริมสุขภาพที่ถูกต้องรวดเร็วได้มาตรฐาน ด้วยเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความสามารถ และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ เพื่อเป็นหนึ่งในโรงพยาบาลคุณภาพของประเทศไทย

จากวิสัยทัศน์ดังกล่าว ด้วยอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ 237 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2545) ประกอบด้วย แพทย์ 7 คน ทันตแพทย์ 3 คน เภสัชกร 5 คน พยาบาล

วิชาชีพ 71 คน พยาบาลเทคนิค 24 คน ข้าราชการฝ่ายอื่น 36 คน ลูกจ้างประจำ 40 คน และลูกจ้างชั่วคราว 51 คน ทุกคนทำงานโดยยึดแนวพระราชดำริสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ที่พระราชทานไว้เมื่อ พุทธศักราช 2529 ว่า

ทุกคนที่ทำงานให้แก่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช จะต้องไม่ลืมว่าโรงพยาบาลนี้กำเนิดขึ้นจากความมุ่งปรารถนาอันแรงกล้าของคนไทยทั่วราชอาณาจักร ที่ต้องการจะเห็นผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารทุกหนแห่ง ได้รับความเอาใจใส่รักษาพยาบาลเป็นอย่างดี ให้ปลอดภัยจากความเจ็บไข้โดยทั่วถึงเสมอหน้า

ในปีพุทธศักราช 2543 โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน ได้รับเลือกจากสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ เป็นองค์กรที่มี Best Practices เรื่อง “การสร้างความประทับใจ และการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า” และได้รับการรับรองมาตรฐานจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2543 และในปี พ.ศ. 2544 โรงพยาบาลก็ได้รับการรับรองมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9001 : 2000

นี่คือเกียรติยศ ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหินได้รับจากสังคม ในช่วงระยะเวลา 23 ปี ภายใต้การดูแลของมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ซึ่งสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นองค์นายกกิตติมศักดิ์ของมูลนิธิพระองค์ทรงเป็นมิ่งขวัญของโรงพยาบาล ทุกคนมีความภาคภูมิใจที่ได้ประกอบหน้าที่การงาน ณ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ทุกคนตระหนักอยู่เสมอว่า ตนเองมีภารกิจในการเทิดพระเกียรติยศของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ในวันพฤหัสบดีที่ 6 มิถุนายน 2545 สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้รับเกียรติจากโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน ให้คณะทำงานหนังสือ 50 พรรษามหาเวชชีราลงกรณ เข้าศึกษาดูงาน และสัมภาษณ์ นายแพทย์กิตติโชค ตั้งกิตติถาวร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน คุณหมอมีอายุ 38 ปี จบการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต และได้รับวุฒิปริญญาตรี เวชศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหิดล คุณหมอมีภูมิลำเนา

อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร รัฐบาลที่โรงพยาบาล
 แห่งนี้ ตั้งแต่จบการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2530 ถึงบัดนี้
 นับเวลาได้ 15 ปี กล่าวได้ว่าคุณหมอได้มีชีวิตร่วมกับ
 โรงพยาบาลแห่งนี้ตั้งแต่ช่วงปฐมวัยของโรงพยาบาลที่เดียว
 บทสัมภาษณ์นี้จึงเป็นทั้งคำบอกเล่า ของสมาชิก
 ในครอบครัวและหัวหน้าครอบครัว สุภาพบุรุษร่างลีดัด
 ผิวขาว บุคลิกคล่องแคล่ว ว่องไว ต้อนรับผู้มาเยือนด้วย
 ใบหน้ายิ้มแย้ม แจ่มใส เปี่ยมด้วยอัธยาศัยไมตรี

สัมภาษณ์

นายแพทย์กิตติโรศ ตั้งกิตติการ

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน
 วันที่ 6 มิถุนายน 2545 เวลา 10.00-12.00 น.
 ณ ห้องพักผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระ
 ยุพราชตะพานหิน

**ประวัติการก่อตั้ง สถานที่ตั้ง สภาพทางภูมิศาสตร์
 และสภาพชุมชนที่ให้บริการ**

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน เป็น
 โรงพยาบาลชุมชน ขนาด 90 เตียง เป็น 1 ใน 21 แห่งของ
 โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช เริ่มก่อตั้งจากสถานีอนามัย
 ชั้น 1 เมื่อ พ.ศ. 2507 พ.ศ. 2519 ยกฐานะเป็นโรงพยาบาล
 ขนาด 10 เตียง พ.ศ.2521 ยกฐานะเป็นโรงพยาบาลชุมชน
 ขนาด 30 เตียง และเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2522

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จ
 พระราชดำเนินทรงเปิดโรงพยาบาล ขณะนั้นได้ยกฐานะเป็น
 1 ใน 21 แห่งของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช หลังจากนั้น
 ก็ได้ยกฐานะเป็นโรงพยาบาล ขนาด 60 เตียง และ 90 เตียง
 ตามลำดับ

สภาพชุมชนที่โรงพยาบาลตั้งอยู่เป็นกิ่งเขตเมือง
 ไม่ห่างไกลชุมชน ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างจากโรงพยาบาล
 สมเด็จพระยุพราชแห่งอื่น ในช่วงเวลาที่เปิดใหม่นั้น
 การคมนาคมยังไม่สะดวกนัก แต่ไม่ถึงกับเรียกว่ากันดาร
 ปัจจุบันการคมนาคมสะดวก สามารถเดินทางเข้าจังหวัดได้ทั้ง
 ทางรถยนต์ และรถไฟ

อำเภอตะพานหิน เป็นอำเภอที่ใหญ่เป็นอันดับสอง
 รองจากอำเภอเมืองพิจิตร พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำน่าน
 ไหลผ่าน มีฝนตกพอประมาณ เป็นชุมชนที่มีความเจริญ
 ค่อนข้างมาก เป็นเส้นทางหลักผ่านเข้าจังหวัดเพชรบูรณ์
 โดยเฉพาะเมื่อ 20-30 ปีที่แล้ว สมัยนั้นการเดินทางรถยนต์
 เข้าเพชรบูรณ์ยังลำบากอยู่ผู้ที่เดินทางไปยังจังหวัดเพชรบูรณ์
 จะโดยสารรถไฟ มาลงที่สถานีรถไฟตะพานหิน แล้วจึง
 โดยสารรถยนต์ เข้าจังหวัดเพชรบูรณ์

ประชาชนชาวอำเภอตะพานหิน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีฐานะปานกลาง แต่ก็ไม่เรียกว่า มีฐานะทางเศรษฐกิจดี อยู่ในสภาพที่พอเลี้ยงตัวได้ แต่ก็มีประชาชนส่วนหนึ่ง ไม่สามารถจ่ายค่ารักษาพยาบาลได้ แต่โรงพยาบาลก็มีระบบให้ความอนุเคราะห์รักษาอยู่ จึงไม่มีปัญหาการให้การรักษาพยาบาลแก่ประชาชน

อำเภอตะพานหิน มีโรงพยาบาลเอกชนขนาด 30 เตียง 1 แห่ง แต่เนื่องจากโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหินได้ตั้งมานานแล้ว จึงยังคงมีประชาชนมาใช้บริการค่อนข้างมาก และจากการเป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาดใหญ่ มีแพทย์เฉพาะทางในการให้บริการ 4 สาขา คือ ศัลยกรรม สูติกรรม ออร์โธปิดิกส์ และกุมารเวชกรรม จึงสามารถรองรับการให้บริการแก่ประชาชนในเขตอำเภอตะพานหิน และอำเภอใกล้เคียงในจังหวัดพิจิตร และมีประชาชนจากจังหวัดข้างเคียง เช่น จังหวัดเพชรบูรณ์ มาใช้บริการพอสมควร

บุคลากร ระบบบริหาร และระบบบริการ

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน เป็นโรงพยาบาลชุมชน จึงมีระบบบริหาร และระบบบริการเหมือนกับโรงพยาบาลชุมชนโดยทั่วไป มีบุคลากรประกอบด้วยข้าราชการและพนักงานของรัฐ มีผู้อำนวยการโรงพยาบาลเป็นผู้บริหาร และมีคณะกรรมการบริหารของโรงพยาบาลทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในการบริหารงานของโรงพยาบาล ระบบการบริหาร แบ่งเป็นโครงสร้างของฝ่ายงานต่าง ๆ เช่น ฝ่ายงานพยาบาล ฝ่ายทันตสาธารณสุข ฝ่ายเภสัชกรรม ฝ่ายชันสูตร ฝ่ายส่งเสริมควบคุมและป้องกันโรค เป็นต้น คือเป็นโครงสร้างงานบริหารโดยทั่วไปนั่นเอง

โรงพยาบาลมีภารกิจงานบริการ 4 ด้านหลัก คือ ด้านการรักษา ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการควบคุมป้องกันโรค และด้านการฟื้นฟูสภาพ นอกจากนี้โรงพยาบาลมีบริการเชิงรุกเข้าสู่ชุมชน เช่น การออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ไปยังตำบลต่าง ๆ โดยออกเป็นประจำทุกเดือนร่วมกับหน่วยงานอื่น ร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เทศบาล ออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ในเขตเมือง ออกเป็นประจำทุกเดือนไปยังชุมชนต่าง ๆ นอกจากนี้มีกิจกรรมเสริมอื่น ๆ เช่น ดำเนินโครงการโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสู่ชุมชนเป็นกิจกรรมที่โรงพยาบาลดำเนินการเอง ถือเป็นภารกิจของ โรงพยาบาล เช่น จัดแพทย์ออกไปตรวจรักษา ให้ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย และยังมีบริการพิเศษอื่น ๆ อีก เช่น ดัดผมให้เด็กนักเรียน เป็นต้น

ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บของชาวอำเภอตะพานหิน เป็นอย่างไร

โรคที่พบบ่อยคือโรคติดต่อทางเดินหายใจ และโรคติดต่อทางเดินอาหาร สถิติการพบอยู่ในสองสามอันดับแรก ซึ่งคล้ายคลึงกับสถิติของประเทศ โรคร้ายแรงมีพบบ้างไม่มาก เช่น โรคหัวใจ โรคความดัน โรคเบาหวาน ซึ่งเป็นโรคเรื้อรัง สถิติการพบก็ไม่แตกต่างจากค่าเฉลี่ยของประเทศ ต่างจากภาคอีสาน ซึ่งพบโรคที่แตกต่าง เช่น โรคพยาธิใบไม้ในตับ และโรคนี้

โรงพยาบาลได้ให้บริการเชิงรุกออกสู่ชุมชน ให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ อาหารการกิน และชีวิตความเป็นอยู่แก่ประชาชน

ที่หน้าโรงพยาบาลมีป้ายประกาศว่า ให้บริการ 24 ชั่วโมง หมายความว่าอย่างไร

การให้การรักษาพยาบาลของโรงพยาบาลนั้น มีการให้การตรวจรักษาทั่ว ๆ ไป ในเวลาราชการอยู่แล้ว ที่ว่าให้บริการ 24 ชั่วโมงนั้น หมายถึง กรณีผู้ป่วยฉุกเฉิน ผู้ป่วยคลอด ในส่วนนี้มีเจ้าหน้าที่ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง

ผู้ป่วยที่เข้ามารับการรักษาที่โรงพยาบาล จะได้รับการตรวจจากแพทย์ทุกราย ทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ ในเวลาราชการนั้นมีการตรวจโดยทั่วไป และมีคลินิกนอกเวลา ให้บริการแก่ผู้ป่วยที่ไม่สามารถมาโรงพยาบาลในเวลาราชการ ไม่ว่าจะป่วยเป็นหวัด ปวดหัว ตัวร้อน ให้บริการตั้งแต่เวลา 16.30-20.30 น. หลังจากนั้น ก็จะมีทีมแพทย์ พยาบาล ให้บริการในกรณีผู้ป่วยฉุกเฉิน คลอดไม่ว่าจะมาในเวลาใด ป่วยมาแล้วกี่วัน ก็จะได้พบแพทย์ทำการตรวจรักษาให้

สถิติการให้บริการแต่ละวันเป็นอย่างไร

แต่ละวันมีผู้ป่วยนอก เฉลี่ย 300 คน

โรงพยาบาลนี้ มีความสามารถในการรักษาเด่นเฉพาะทางหรือไม่

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน เป็นโรงพยาบาลชุมชน แต่มีแพทย์เฉพาะทางหลายสาขา ซึ่งโรงพยาบาลชุมชนโดยทั่วไปก็อาจจะมีได้ แต่ไม่มากนัก โรงพยาบาลจึงมีศักยภาพในการให้บริการด้านผ่าตัด สามารถให้บริการการผ่าตัดทั่วไปได้เกือบทั้งหมด มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกระดูก ด้านสูติรีเวช และด้านกุมารเวชกรรม

มีความสามารถในการให้บริการ มีอุปกรณ์รองรับ มีแพทย์ให้การดูแล แต่ไม่จับจุดเฉพาะเรื่อง เน้นการให้บริการอย่างหลากหลาย และให้ครอบคลุมมากที่สุดมากกว่า

ผลงานเด่นของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน

ผลงานเด่นของโรงพยาบาลคือระบบการให้บริการ โรงพยาบาลได้นำระบบคุณภาพมาใช้ในการให้บริการเริ่มต้นด้วยการทำ 5 ส คือ สะสาง สะอาด สะดวก สุขลักษณะ และสร้างนิสัย ได้เริ่มดำเนินการเมื่อ 6-7 ปี ที่ผ่านมา แล้วนำระบบคุณภาพ ISO 9002 มาดำเนินการใช้ในระบบเป็นโรงพยาบาลของรัฐบาลแห่งแรกผ่านการรับรองระบบคุณภาพ ISO 9002 เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2541 จากนั้นได้นำระบบ TQM (Total Quality Management) มาใช้ในโรงพยาบาล และเริ่มนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 มาใช้ในปี 2542-2543 จนได้รับการรับรองเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2543 และยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ระบบ ISO มีการปรับเป็น Version ปี 2000 ขณะนี้ได้รับการรับรองระบบ ISO 9001 Version ปี 2000 แล้วระบบคุณภาพเหล่านี้เป็นสิ่งที่โรงพยาบาลได้ดำเนินการตลอดมา ขณะนี้กำลังดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของระบบมาตรฐานการจัดการของภาครัฐ คือ ระบบ PSO ของ กพ. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน ดำเนินการอยู่ 2 ระบบ คือ PSO 1101 คือระบบข้อมูลข่าวสาร และ PSO 1107 คือระบบบริการภาคประชาชนและเอกชน

รางวัลต่าง ๆ ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหินได้รับคือ รางวัลโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชดีเด่นภาคเหนือ รางวัลโรงพยาบาลชุมชนดีเด่นอันดับหนึ่ง รางวัลโรงพยาบาล และสถานบริการดีเด่นระดับเขตได้รับคัดเลือกเป็นองค์กร Best Practices ด้านการสร้างความปลอดภัยและด้านการสร้างสัมพันธ์อันดีกับลูกค้า

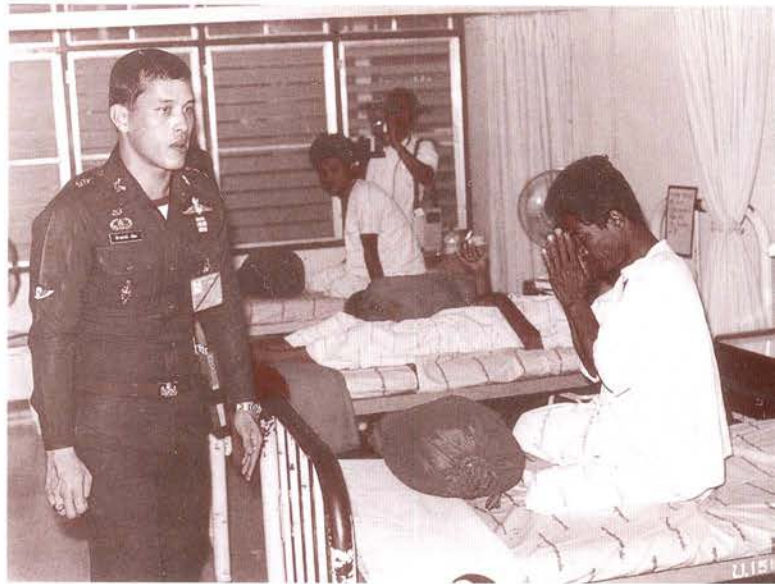
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหินได้ดำเนินการระบบการรับรอง พัฒนาคุณภาพของบริการตามมาตรฐานโรงพยาบาล (HA) ด้วยหรือไม่

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน กำลังดำเนินการปรับคุณภาพ ISO 9001 นำมาปรับปรุงในส่วนที่ HA (Hospital Accreditation) พุดถึง โดยเตรียมการขอการรับรอง ในเวลาอีก 2 ปีข้างหน้าคงได้รับการรับรอง

และที่ดำเนินการทุกระบบนั้นเพราะคิดว่าทุกระบบมีประโยชน์ในการนำมาใช้ในระบบการให้บริการ

มีบุคคลและองค์กรต่าง ๆ มาเยี่ยมเยียนบ่อยหรือไม่

มีมากโดยเฉพาะในช่วงแรก ๆ เมื่อได้รับการรับรอง ISO 9002 มีทั้งหน่วยงานของโรงพยาบาล และหน่วยงานอื่น ๆ ช่วงนี้ก็ยังคงมีอยู่บ้าง แต่ลดน้อยลง เพราะว่ามีหน่วยงานผ่านการรับรองมากขึ้นแล้ว

การเสด็จพระราชดำเนินของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์โรงพยาบาล เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2520 และเสด็จทรงเปิดโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2522 ในวันนั้น มีชาวจังหวัดพิจิตรและชาวจังหวัดใกล้เคียง มารับเสด็จเป็นจำนวนมาก เป็นความปิติยินดีอย่างยิ่งของชาวจังหวัดพิจิตร ที่โรงพยาบาลแห่งนี้ได้รับการยกฐานะเป็น 1 ใน 21 แห่ง ของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินมาตรวจเยี่ยมโรงพยาบาลอีก 2 ครั้ง คือ เมื่อ พ.ศ. 2530 เสด็จมาตรวจเยี่ยมโรงพยาบาล และปี พ.ศ. 2540 เสด็จมาทรงเปิดตึกอุบัติเหตุ การเสด็จตรวจเยี่ยมของพระองค์นั้น พระองค์ได้พระราชทานพระกระแสแนะนำการดำเนินงานของโรงพยาบาล ทรงเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ พระราชทานพระวโรกาสให้ผู้มีจิตศรัทธา ทูลเกล้าฯ ถวายเงินสมทบมูลนิธิ

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสาขาตะพานหิน
เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมผู้ป่วยในหอผู้ป่วย พระราชทาน
ถุงของขวัญ เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมเยียนราษฎรที่มา
เฝ้ารอรับเสด็จ ทรงรับผู้ป่วยไว้ในพระราชานุเคราะห์
ยังความปลื้มปิติยินดี แก่คณะข้าราชการ เจ้าหน้าที่
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช และประชาชนในพื้นที่
อย่างหาที่สุดมิได้

เมื่อโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชตะพานหิน ได้รับการประเมินผ่านระบบคุณภาพ ISO 9002 พระองค์ได้มี
พระราชสาส์นชมเชย ยังความปลื้มปิติ และมีกำลังใจในการ
ทำงานเสมอมา

มูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสาขาตะพานหิน มีส่วนช่วยในการดำเนินงานของโรงพยาบาลอย่างไร

มูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสาขาตะพานหิน
ก่อตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2533 มีวัตถุประสงค์
เพื่อร่วมมือกับมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชส่วนกลาง
ในการช่วยเหลือ สนับสนุน การให้บริการของโรงพยาบาล
ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรของโรงพยาบาล สนับสนุน
ทุนการศึกษาด้านสาธารณสุข สนับสนุนบุคลากรที่ทำงาน
อยู่ในโรงพยาบาล สนับสนุนครุภัณฑ์ เครื่องมือแพทย์ และ
อุปกรณ์การแพทย์ต่าง ๆ เพื่อการให้บริการ เหล่านี้คือ
วัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานของมูลนิธิ มูลนิธิมีทุน
ก่อตั้ง 2 แสนบาทเศษ ปัจจุบันมีการพัฒนาการดำเนินงาน
ของมูลนิธิ เมื่อสิ้นปี 2544 มียอดเงินทุนมูลนิธิ 2 ล้าน
1 แสน 6 หมื่นเศษ มีทุนโครงการต่าง ๆ ดำเนินงาน
ตามวัตถุประสงค์ เช่น เงินกองทุนตึกสงฆ์ กองทุนตึกอุบัติเหตุ
และกองทุนตึกสุติกรรม รวมเป็นยอดเงินทั้งสิ้น 7 ล้าน
4 แสน 6 หมื่นเศษ เพื่อนำมาใช้ดำเนินงานต่อไป

1. จัดซื้อเครื่องมือแพทย์ อุปกรณ์ทางการแพทย์
ที่มีความจำเป็น และมีความสำคัญต่อโรงพยาบาล
2. ให้ทุนการศึกษานักศึกษาพยาบาล เรียนที่
สภากาชาดไทย เมื่อเรียนจบแล้ว กลับมาใช้ทุนที่
โรงพยาบาลแห่งนี้ให้ทุน 3 ปี ปีละ 1 ทุน ขณะนี้จบมาทั้ง
3 คน แล้ว
3. สนับสนุนค่าใช้จ่ายการดำเนินโครงการโรงพยาบาล
สมเด็จพระยุพราชสู่ชุมชนเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน
4. สนับสนุนการดำเนินงานหลักของมูลนิธิ

ขอให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกล่าวความในใจที่มีต่อ การทำงานที่โรงพยาบาลแห่งนี้

ขอกล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของ
โรงพยาบาลว่า ในการทำงานจะคิดถึงพระราชนิธานของ
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ องค์นายกิตติมงคล มูลนิธิ
สมเด็จพระยุพราช เรื่องการให้บริการแก่ประชาชนอย่าง
ทั่วถึงและเสมอหน้า ถือเป็นภารกิจหลักของโรงพยาบาล
โดยตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลก็ได้ชี้แจงให้เจ้าหน้าที่
ทุกคนทราบในพระราชนิธานของพระองค์ท่าน เพื่อให้
โรงพยาบาลมีการพัฒนาระบบบริการให้เกิดประสิทธิภาพ
มีคุณภาพ เข้าถึงผู้บริการอย่างทั่วถึง ได้ขอให้เจ้าหน้าที่
ทุกคนของโรงพยาบาลตระหนักในเรื่องนี้

โดยส่วนตัวนั้น มีความภาคภูมิใจ และโดยส่วนรวม
เจ้าหน้าที่ทุกคนของโรงพยาบาลมีความภาคภูมิใจที่ได้มา
ทำงานในโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ถึงแม้จะเป็น
โรงพยาบาลชุมชน แต่มีความพิเศษเฉพาะ โดยชื่อของ
โรงพยาบาลที่มีความแตกต่างจากโรงพยาบาลอื่น ทุกคนที่
ทำงานจะยึดถือว่า จะทำอย่างไรให้เป็นการเกิดพระเกียรติ
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ไม่ทำให้เกิดปัญหาในการบริการ
ไม่ทำให้เกิดความมัวหมอง ซึ่งผู้ทำงานทุกคนได้ถือปฏิบัติ
เช่นนี้ตั้งแต่มีการก่อตั้งโรงพยาบาล เฉพาะผู้อำนวยการ
โรงพยาบาลนั้นเป็นเพียงเสี้ยวหนึ่งของการดำเนินงานเท่านั้น

*ในวันนั้นคณะผู้สัมภาษณ์ได้เดินออกจากห้องพัก
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลด้วยความปลื้มปิติ ในคุณธรรม
อันงดงามในใจของนายแพทย์กิตติโชค ตั้งกิตติถาวร*

หลังจากนั้น คุณวราพร ยศสุนทร พยาบาลวิชาชีพ
หัวหน้างานแพทย์แผนไทย ได้กรุณานำชมโรงพยาบาล
และเพื่อจะได้สนทนาซักถามผู้มารับการรักษาพยาบาลบางคน

ตึก OPD หรือตึกผู้ป่วยนอก ตั้งอยู่ด้านหน้าของ
โรงพยาบาล มุมขวาด้านหน้าเป็นที่ประดิษฐาน พระบรม
ฉายาลักษณ์ และแท่นแกรนิตจารึกพระราชดำรัส สมเด็จพระ
บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จุดนี้เป็นสถานที่
ถวายความเคารพเพื่อสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของ
พระองค์ท่าน

ในวันนั้นมีผู้ป่วยนอกนั่งคอยรับการตรวจอยู่ประมาณ
100 คน คนไข้ได้ตอบคำถามด้วยความเต็มใจ ดังนี้

พระภิกษุอาพาธ วัชชรา

หลวงตาป่วยเป็นอะไร
เจ็บตะโพก
วัดหลวงตาอยู่ที่ไหน
อยู่ที่เพชรบูรณ์
ทำไมถึงมารักษาที่นี่
ที่นี่รักษาดี เขาให้ไปรักษาพิษณุโลกยังไม่ไป
รู้ไหมครับว่าทำไมโรงพยาบาลถึงได้ชื่อว่า
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช
รู้ว่าเป็นโรงพยาบาลของเจ้าฟ้าชาย

คนไข้คนที่สอง

ป่วยเป็นอะไรครับ
เป็นแผลที่ขาค่ะ
มารักษานานแล้วยังครับ
เจ็ดวันแล้วค่ะ
แล้วการบริการเป็นไงบ้างครับ
ก็ดีค่ะ
บรรยากาศในโรงพยาบาลเป็นอย่างไรบ้าง
ก็เรียบร้อยดี
ความสะอาดเรียบร้อยในโรงพยาบาลเป็น
อย่างไร
ดีทุกอย่าง มีการแนะนำดีด้วยค่ะ
มารักษาที่นี่เป็นครั้งแรกหรือเปล่า
มาสองครั้งแล้วค่ะ
อยู่ที่ไหนครับ
บ้านอยู่กรุงเทพฯค่ะ แต่ย้ายมาอยู่กับแฟนที่
พิจิตร แฟนเป็นชาวพิจิตร

คนไข้คนที่สาม

ภรรยาป่วยเป็นอะไรครับ
ท้องเสียแล้วช็อคไป
มารักษาที่วันแล้วครับ
ตอนแรกเข้ามารักษาวันที่ 25 เมษายน ไปพิจิตร
แล้วกลับมาใหม่วันที่ 24 เดือนนี้
อาการคนไข้เป็นอย่างไรบ้างครับ
มีหอบ
การรักษาพยาบาลของโรงพยาบาลเป็นอย่างไร

ก็ให้น้ำเกลือ แล้วฉีดยา
 อาการดีขึ้นไหมครับ
 ดิครับ
 เป็นคนที่ไหน
 เป็นคนตะพานหิน
 บริเวณโรงพยาบาลสะอาดไหมครับ
 สะอาดดีมาก เรียกร้อย ห้องน้ำก็สะอาด
 คนมาเฝ้าไขนอนที่ไหน
 นอนที่นี่ มีเสื่อมา
 อาหารการกินเป็นอย่างไร
 กินด้านหลัง เป็นอาหารตามสั่ง

จากตึก OPD ผู้นำชมได้นำไปห้องสมุดของโรงพยาบาล
 ซึ่งได้รับคำบอกเล่าว่า เมื่อ ๖พณฯ องคมนตรี ประธานมูลนิธิ
 โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ได้มาตรวจเยี่ยมโรงพยาบาล
 ในวันที่ 1 มีนาคม 2545 ได้กล่าวชมว่า จัดห้องสมุดได้ดีมาก
 อีกสถานที่หนึ่งที่น่าสนใจมากคือ หน่วยงานแพทย์
 แผนไทย ที่หน่วยนี้มีเจ้าหน้าที่ให้บริการนัด และอบตัว
 ด้วยสมุนไพร มีตัวอย่างยาสมุนไพรที่โรงพยาบาลได้ผลิตขึ้น
 การให้บริการแพทย์แผนไทยนี้ โรงพยาบาลถือว่าเป็น
 แพทย์ทางเลือกส่วนหนึ่ง มีบริการแพทย์แผนไทยอย่างครบ
 วงจร ให้บริการทั้งภายในโรงพยาบาลเอง และโรงพยาบาล
 ใกล้เคียง

นอกจากนี้ โรงพยาบาลแห่งนี้ยังมีแพทย์ที่ได้รับการ
 อบรมการฝังเข็ม จากกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
 ผ่านการอบรมจากประเทศจีน เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยเลือก
 รับบริการตามความประสงค์ การฝังเข็มนั้น ฝังรักษาได้
 ทุกโรค แต่ที่ได้ผลคืออาการระงับการปวด โรคอัมพฤกษ์
 อัมพาต

ต่อจากนั้น คณะผู้สัมภาษณ์ได้ไปถ่ายภาพต่าง ๆ
 ทั้งบริเวณโดยรอบโรงพยาบาล และภายในอาคารบันทึกภาพ
 สถานที่ที่มีภูมิทัศน์ อ่างดงาม อาคารสถานที่สะอาด สงบ
 เงียบ เหล่านี้ล้วน ส่งผลต่อการเยียวยา ทำให้ผู้ป่วยทุกคน
 ก้าวออกไปจากโรงพยาบาลแห่งนี้ด้วยสุขภาพที่ได้รับการ
 พักฟื้นแล้วเป็นอย่างดี

ผู้สัมภาษณ์

พศ.ปิยะวรรณ สุธารัตน์
 พศ.อนันต์ รัตนานุรักษ์
 อ.บวกลักษณ์ แซ่โชติ

ถ่ายภาพ

นายพิเชษฐ์ วัฒนรัตน์กุลชัย
 นายวีระ กิจรัตน์

โครงการกีฬาพระราชนาน

“ล้นอบายมุขด้วยลูกฟุตบอล”

กองบรรณาธิการ เรียบเรียง

เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2545 กองบรรณาธิการหนังสือ “50 พรรษา มหาวชิราลงกรณ” ได้รับความกรุณาจาก **กรมวังผู้ใหญ่ พลตรีสำเร็จ ไชยรงค์** ให้สัมภาษณ์ข้อมูลพิเศษ เรื่องพระมหากษัตริย์คุณแห่งองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ที่ทรงมีต่อเหล่าข้าราชการบริพาร และครอบครัว ณ ที่ทำการกรมวังผู้ใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ในพระราชวังดุสิต กรุงเทพมหานคร

พลตรีสำเร็จ ไชยรงค์นั้น ได้รับพระมหากษัตริย์คุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ให้เป็นพระอาจารย์สอนวิชาพลศึกษาแก่พระเจ้าลูกยาเธอ และพระเจ้าลูกเธอทุกพระองค์เมื่อครั้งทรงพระเยาว์ ณ โรงเรียนจิตรลดา และได้ติดตามเป็นพระพี่เลี้ยงสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯเมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปศึกษา ณ ประเทศออสเตรเลีย จนสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยดันทรูน นครเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย

พลตรีสำเร็จ ไชยรงค์ ได้เล่าให้กองบรรณาธิการฟังว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ โปรดให้พระเจ้าลูกยาเธอ และพระเจ้าลูกเธอทุกพระองค์ออกกำลังกายเสมอ ไม่โปรดให้ประทับว่าง ๆ โดยเฉพาะสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯนั้น จะต้องทรงศึกษาวิชาทหาร จึงต้องทรงฝึกพระวรกายอยู่เสมอ ๆ เช่นเมื่อครั้งยังทรงพระเยาว์นั้น พระเจ้าลูกเธอ และพระเจ้าลูกยาเธอ ต้องทรงศึกษาพิเศษภาษาอังกฤษ พระเจ้าลูกเธอ นั้น โปรดให้ทรงศึกษาที่ได้ห้องพระโรง แต่พระเจ้าลูกยาเธอต้องทรงจักรยานไปศึกษาที่โรงเรียนจิตรลดาเป็นต้น ทั้งนี้สอดคล้องกับที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ตรัสอยู่เสมอว่า “คนเรานั้นต้องมีทั้งภาษากาย ภาษาใจ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และภาษาคอมพิวเตอร์ อีกทั้งเมื่อจะทำการสิ่งใดต้องคำนึงถึง ประหยัด ประโยชน์ และปลอดภัย” ด้วยเหตุนี้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ จึงทรงโปรด

การกีฬามาก พลตรีสำเร็จ ไชยรงค์ ได้เล่าถึงพระกรณียกิจเมื่อครั้งทรงศึกษาอยู่ที่โรงเรียนนายร้อยตันทรุน ประเทศออสเตรเลียว่า ในฤดูหนาวพระองค์จะทรงเล่นฟุตบอลทำหน้าที่กองหลัง ทั้งซ้ายและขวา แต่เดิมเมื่อทรงศึกษาอยู่ในโรงเรียนเตรียมนายร้อย พระองค์ทรงเล่นศูนย์หน้า ซึ่งทรงเล่นได้ดีเยี่ยม เป็นดาราของโรงเรียน ทำประตูได้เป็นประจำ ในฤดูร้อนทรงกีฬาว่ายน้ำ และแบดมินตัน โดยเฉพาะกีฬาแบดมินตัน พระองค์ทรงเล่นได้เก่งมาก ประเภทเตี้ยวนั้นไม่มีใครสู้พระองค์ได้ ทั้งนี้ เนื่องจากพระองค์ได้รับการฝึกสอนจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ด้วยพระปรีชาสามารถเชิงกีฬาที่เก่ง ทุกวันนี้แม้ว่า สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ จะทรงมีพระชนมายุย่างเข้า 50 พรรษาแล้ว ก็ยังทรงมีพระวรกายที่สง่าและงดงามอยู่เสมอ

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ นั้น ทรงพระกรุณาส่งเสริมการกีฬาของเยาวชนไทยอย่างมาก ทรงพระเมตตาเกื้อกูลกิจการกีฬาเยาวชนอยู่เสมอ โดยเฉพาะกิจการของกรมการพัฒนาชุมชน เช่น ทรงพระเมตตาพระราชทานรางวัลถ้วยชนะเลิศการแข่งขันฟุตบอล ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนชนบทระดับประเทศ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ธงประจำศูนย์เยาวชนตำบล ให้กับผู้นำศูนย์เยาวชนตำบลทั่วประเทศทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชานุญาตให้ มูลนิธิร่มเกล้าเยาวชนอยู่ในพระราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2534 ทรงพระเมตตาพระราชทานไฟพระฤกษ์ สำหรับการแข่งขันกีฬาเยาวชนชนบทระดับประเทศมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2535

เมื่อปี พ.ศ. 2543 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณให้มีการจัดการประชุมเพื่อจัดกิจกรรมกีฬาให้แก่เยาวชนในกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ทั้งนี้ พลตรีสำเร็จ ไชยรงค์ ได้เดินทางมาประชุมร่วมกับนายทหาร 6 นาย และผู้แทนกรมพลศึกษาอีก 3 คน การประชุมได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2543 เวลา 10.00 น. ณ สำนักงานจังหวัดกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ เนื้อหาสาระสำคัญของการประชุมคือ พลตรีสำเร็จ ไชยรงค์ ได้พูดถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ที่ทรงเป็นห่วงลูกหลานข้าราชการในกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ จึงมีพระราชดำริให้ พลตรีสำเร็จ ไชยรงค์ มาจัดกิจกรรมกีฬา

ให้แก่เยาวชน โดยมีกีฬาฟุตบอลเป็นหลัก ในการประชุมครั้งนั้น พลตรีสำเร็จ ไชยรงค์ ได้เดินสำรวจกองร้อย เพื่อใช้เป็นสถานที่จัดกิจกรรม ทั้งที่เก็บของ ห้องประชุม ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ห้องน้ำ ในที่สุดได้เลือกอาคารกองร้อยที่ 19 ทั้งอาคารเป็นสถานที่ตั้งโครงการและได้กำหนดเขียนโครงการขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย โดยมีลักษณะโครงการเป็นแบบ CAMPING จัดกิจกรรมในวันศุกร์ - เสาร์ - อาทิตย์ จัดให้เยาวชนอายุ 6-16 ปี กิจกรรมมีทั้ง กีฬา ศิลปะ และดนตรี ตามความถนัดของเยาวชน ทั้งนี้จัดขึ้นเพื่อให้เป็นกิจกรรมเสริม เพื่อสร้างอุดมการณ์ และทัศนคติที่ดีแก่เยาวชน

หลังจากการประชุม พันเอกวรการ พันธุมธาตุย์ ผบ.กรมท.ม.ร.อ./ผ.ว.จ. 193 ได้บันทึกข้อความขอพระราชทานกราบบังคมทูลทรงทราบฝ่าละอองพระบาท และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ได้ทรงเกษียณสั่งการ และต่อมาในเดือนพฤศจิกายน 2543 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ก็ได้มีพระราชบัญญัติ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการกีฬาพระราชทาน “ล้างอบายมุขด้วยลูกฟุตบอล” ประกอบด้วยคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เช่น มีฝ่ายที่ปรึกษา ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายกีฬาฟุตบอล ฯลฯ

โครงการกีฬาพระราชทาน “ล้างอบายมุขด้วยลูกฟุตบอล” เป็นโครงการตามพระราชดำริที่ได้จัดทำขึ้นอย่างประณีต มีรายละเอียดการดำเนินงานตามลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน สามารถจะนำไปใช้เป็นตัวอย่างในการประกอบกิจการต่าง ๆ ได้อย่างดียิ่ง จึงขอยกตัวอย่างการทำโครงการประกอบดังนี้

โครงการกีฬาพระราชทาน

“โครงการกีฬา ล้างอบายมุขด้วยลูกฟุตบอล”

1. ชื่อโครงการ :
2. หน่วยรับผิดชอบ : จังหวัด 193/นถปภ.รอ.
3. หลักการและเหตุผล : เยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่ายิ่งของชาติ จึงมีความสำคัญจำเป็นเร่งด่วนในการที่จะปลูกฝังอุดมการณ์ ความคิดให้เป็นผู้ใหญ่ต่อไปที่มีคุณค่าเป็นประโยชน์ต่อสังคม สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ประเทศ ประกอบกับในปัจจุบัน ภัยร้ายแรงในปัญหาเรื่องยาเสพติด ได้แพร่ระบาดเข้าสู่เยาวชน ไม่มีหน่วยงานใดที่จะสามารถปราบ และแก้ปัญหานี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีแนวคิดที่จะรวมกลุ่มเยาวชน เพื่อปลูกจิตสำนึก รวมกลุ่มจัดกิจกรรม สร้างเสริมประสบการณ์ พัฒนาร่างกาย จิตใจ จริยธรรม เพื่อขจัดสิ่งเลวร้าย อบายมุข ต่อด้าน และ

ทำลายขบวนการยาเสพติดให้หมดไปจากชาติโดยเร็วที่สุด

4. วัตถุประสงค์โครงการ

4.1 เพื่อให้เยาวชน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ต่อตนเอง และสังคม

4.2 เพื่อปลูกฝัง วินัย ทักษะคิด อุดมการณ์ ความคิดในการสร้างตนเอง สร้างชาติ ให้เข้มแข็ง

4.3 เพื่อรวบรวมกลุ่ม จัดกลุ่ม ทำกิจกรรมเสริม เป็นการฝึกความสามัคคี ความเสียสละ

4.4 เพื่อ ลด ละ เลิก อบายมุข และยาเสพติด ทั้งปวง

4.4 เพื่อสร้างความแข็งแรงให้กับชุมชน ประสาน ผนึกกำลังกับหน่วยงาน ภาครัฐ/เอกชน ในการพัฒนา คุณภาพชีวิต การศึกษา และสังคมจิตวิทยา ร่วมกัน

5. เป้าหมาย : เพื่อฝึกอบรม บุตรข้าราชการให้มี อุดมการณ์ มีทัศนคติที่ดี เป็นผู้มีวินัย จริยธรรม ใฝ่หาความรู้ รู้รักสามัคคีสร้างตนเองเป็นพลเมืองที่ดีและเป็นกำลังที่สำคัญ ของชาติต่อไปในอนาคต

6. วิธีดำเนินการ : ลักษณะโครงการเป็นแบบ CAMPING ใช้วันหยุดสุดสัปดาห์ในวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ เยาวชนที่เข้าโครงการฯ เกณฑ์อายุ 6-16 ปี เตรียมชุดกีฬา รองเท้าผ้าใบ รองเท้าฟุตบอล และสิ่งของเครื่องใช้ตาม ความจำเป็น รายงานตัวเข้าโครงการฯ เย็นวันศุกร์ เลิกบ่าย

วันอาทิตย์ โดยพักนอน 3 วัน 2 คืน เพื่อร่วมโครงการฯ

6.1 การสำรวจอาคารที่พัก ซ่อมแซม และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกประจำอาคารให้กับนักกีฬา และผู้ฝึกสอน

6.2 สร้างสนามฝึกซ้อมกลางแจ้ง

6.3 จัดแบ่งห้องบรรยาย ห้องแสดงกิจกรรมเสริมห้องรับประทานอาหาร ห้องเก็บอุปกรณ์กีฬา ห้องน้ำ และห้องสุขา

6.4 การจัด และขอสนับสนุน ครูฝึกสอน จากกรมพลศึกษา รวมทั้งวิทยากรจากกระทรวงสาธารณสุข และจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

6.5 ประชาสัมพันธ์ และปฏิบัติทางจิตวิทยา ให้ครอบครัวเยาวชนทราบวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อจูงใจให้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการฯ โดยใช้ใบประกาศกำหนดวันเวลาลงชื่อ

6.6 การฝึกสอนกีฬาฟุตบอล โดยผู้ฝึกสอนพิเศษจากกรมพลศึกษา ผู้เข้าโครงการฯ เข้าพักในวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์

6.7 การอบรม การบรรเทาสาธารณภัย การดับเพลิงให้เยาวชนได้มีความรู้ในการป้องกัน และการแก้ไขเฉพาะหน้าในเรื่องอัคคีภัย จากวิทยากรสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

6.8 ฝึกอบรมให้เยาวชนได้ตระหนักถึงภัยอันตรายของยาเสพติดโดยรับการอบรมจากวิทยากรสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงสาธารณสุข

6.9 ฝึกอบรมให้เยาวชนได้มีความรู้ และสามารถปฐมพยาบาลขั้นต้นให้กับผู้ป่วยเจ็บได้ โดยรับการอบรมจากวิทยากรโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช

6.10 ฝึกอบรมให้เยาวชนได้รับความรู้ และวิธีป้องกันภัยจากโรคร้าย เช่น โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง (เอดส์) ฯลฯ จากวิทยากรโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช และกองควบคุมโรคเอดส์ กระทรวงสาธารณสุข

6.11 ฝึกอบรมด้านจิตใจให้เยาวชนจากวิทยากรกรมศาสนา

7. ขั้นตอนการดำเนินงาน

7.1 สำรวจอาคารกองร้อย 1 เพื่อจัดทำเป็นอาคารกีฬา และกำหนดความต้องการในการจัดแบ่งพื้นที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

7.2 จัดหา ซ่อมแซมอุปกรณ์ประจำอาคารกีฬา

ให้อยู่ในสภาพที่จะรองรับ และใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.3 สำรวจอาคารคลังพลีการ นถ.ป.ร.อ.

7.4 ประมาณการค่าใช้จ่าย ค่าซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก อาคารคลังพลีการ นถ.ป.ร.อ.

7.5 การขนย้ายของ การจัดสถานที่

7.6 ประชาสัมพันธ์ บุตรหลาน/ครอบครัวเข้าลงชื่อ จัดทีมกลุ่ม กีฬา/กิจกรรม คัดตัว

7.7 กำหนดปฏิทินการเข้าร่วมสมัครในโครงการฯ ในลักษณะใบปลิว แผ่นพับ โครงการฯ

7.8 เริ่มดำเนินการ ตามแผนงานโครงการฯ

7.9 ให้มีการประเมินผล ในทุกรุ่น ทุกกลุ่ม

7.10 สรุปผลการประเมินผลโครงการฯ

8. ระยะเวลาดำเนินการ : วันหยุด ศุกร์ - เสาร์ - อาทิตย์ 3 วัน 2 คืน/ร่วมอยู่กินนอน

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 เยาวชนในโครงการฯ จะมีสุขภาพร่างกายจิตใจแข็งแรง อดทน มีระเบียบวินัย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้รักสามัคคี และเสียสละ

9.2 เยาวชนในจังหวัด ลด ละ เลิก จากแหล่งอบายมุข มุ่งเข้าหากีฬา และกิจกรรมรวมกลุ่ม เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

9.3 ลดปัญหายาเสพติด การมั่วสุม การใช้เวลาที่ไม่เกิดประโยชน์แก่บุตรหลาน ครอบครัว

9.4 ทำให้เยาวชนเป็นผู้ใหญ่ ได้มีการพัฒนาทางด้านจิตใจ มีจริยธรรม ศีลธรรมประจำใจ รู้จักบาปบุญคุณโทษ รู้จักนอบน้อมถ่อมตน เคารพผู้อาวุโสกว่าตน

มีความจงรักภักดี และมีอุดมการณ์ต่อชาติ

10. หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ

- 10.1 หน่วยงานเจ้าของโครงการ
: จังหวัด 193/นถปภ.ร.
- 10.2 หน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแล
: จังหวัด 193/นถปภ.ร.
- 10.3 หน่วยงานปฏิบัติ
: จังหวัด 193/นถปภ.ร.
: กรมพลศึกษา
: กระทรวงสาธารณสุข
: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผนวก ก. เสนอความต้องการอุปกรณ์ประจำอาคารกีฬา

ข. แบบสนามฝึกซ้อมฟุตบอล

ค. ตารางฝึกอบรมเยาวชน

ง. แบบฟอร์มใบสมัครเข้าโครงการฯ

จ. รายชื่อเยาวชนเข้าโครงการฯ ตามพระราชดำริ
รุ่นที่ 1

ฉ. รายชื่อ หน่วย/วิทยาการ/คณะกรรมการโครงการฯ

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนในลักษณะเช่นนี้ นอกจากผู้จัดจะต้องดำเนินงานด้วยความตั้งใจ และความรู้สึกที่จริงใจแล้ว กิจกรรมฝึกต้องจัดให้ครบถ้วนทั้งการฝึกกาย และฝึกใจ และฝึกในช่วงระยะเวลาที่ทำให้ผู้เข้าฝึกได้ซ้อมเสริม และสร้างเสริมเจตคติที่ถูกต้อง และเหมาะสมสำหรับการเป็นเยาวชนที่ดีของชาติ โครงการนี้จึงจัดขึ้นในระยะเวลา 12 สัปดาห์ต่อเนื่องกัน เยาวชนจะต้องไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ในสถานที่ที่จัดไว้ได้อย่างเหมาะสม ในวันเสาร์ เวลา 09.00 น. – 21.00 น. และในวันอาทิตย์ เวลา 08.00–20.00 น. กิจกรรมการฝึกกาย คือกีฬาฟุตบอล ผู้นำการฝึกคือ พลตรี สำเร็จ ไชยรงค์ ผู้อยู่ในวัย 67 ปี แต่ยังมีร่างกายที่แข็งแรง เพราะเล่นกีฬามาตลอด และมีความสามารถทางกีฬาฟุตบอล เป็นเยี่ยม ทั้งนี้ พลตรีสำเร็จ ไชยรงค์ กล่าวว่าด้วยพระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ส่งท่านไปเรียนทหารที่ประเทศเยอรมัน หลังจากเป็นอาจารย์สอนวิชาพลศึกษาที่โรงเรียนจิตรลดาได้ 2 ปี และในครั้งนั้นท่านได้ไปฝึกการเป็นผู้ฝึกซ้อมกีฬาฟุตบอลด้วย ครั้งนี้จึงได้จัดกิจกรรมสนองพระมหากรุณาธิคุณอย่างเต็มที่ ส่วนทางด้านการฝึกใจนั้น ทุกวันจะจัดให้เยาวชนได้ฟังคำบรรยายจากวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญ และความสามารถอย่างแท้จริง ในเรื่องจริยธรรม และยังได้ฝึกสมาธิให้แก่เยาวชนด้วย เรื่อง

ยาเสพติดก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ฝ่ายผู้จัดให้ความสำคัญอย่างมาก ตลอดจนการปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามในด้านต่าง ๆ เยาวชน จะได้รับการอบรมกิริยามารยาท และการใช้ถ้อยคำใน ราชสำนัก ฝึกการต่อสู้ป้องกันตัว การปฐมพยาบาล และ อื่น ๆ ซึ่งมีคุณค่ายิ่ง

โครงการกีฬาพระราชทาน “ล้างอบายมุขด้วย ลูกฟุตบอล” ได้เริ่มดำเนินการ รุ่นแรก ในระหว่างวันเสาร์ที่ 23 ธันวาคม 2543 ถึงวันอาทิตย์ที่ 11 มีนาคม 2544 เป็นเวลา 12 สัปดาห์ติดต่อกัน การดำเนินกิจกรรมสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี ได้รับความร่วมมืออย่างดีเยี่ยมจากวิทยากร ที่สำคัญ เช่น พระพิศาลธรรมวาทิ (พระพยอม กัลยาโณ) วัดสวนแก้ว นนทบุรี คุณกรรณิภา ธรรมเกษร คุณทิววัฒน์ มฤคพิทักษ์ เป็นต้น

โครงการกีฬาพระราชทานนี้ ได้ดำเนินการต่อเนื่อง มาจนถึงทุกวันนี้ พลตรี สำเร็จ ไชยรงค์ กล่าวว่า บัดนี้ เยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรม มีพัฒนาการดีขึ้นมาก ทั้งทาง ด้านร่างกาย และจิตใจ โดยเฉพาะด้านกีฬาฟุตบอลนั้น ได้พัฒนาถึงขั้นไปร่วมแข่งขันกับเยาวชนในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ไปแข่งขันที่จังหวัดราชบุรี จังหวัดนครราชสีมา ทุกครั้งที่ไป แข่งขัน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯจะโปรดเกล้าฯ ให้จัด กล่องข้าวพระราชทานด้วย เยาวชนส่วนหนึ่งได้ใช้ ความสามารถพิเศษ ด้านฟุตบอล เข้าศึกษาต่ออย่างสถาบัน การศึกษาต่าง ๆ ทั้งในระดับมัธยม และอุดมศึกษาอีกด้วย ผลดีที่เกิดขึ้นคือ เมื่อลูกหลานประพฤติดีดี อยู่ในกรอบ ระเบียบวินัยของสังคม สามารถดูแลตนเองและช่วยเหลือ ตนเองได้ ไม่สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นแก่สังคม บิดามารดาก็จะ ได้ตั้งหน้าตั้งตาประกอบภารกิจต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะ

การรับราชการสนองพระมหากรุณาธิคุณได้อย่างเต็มที่ และมี
มิต้องหวังหน้า พะวงหลัง

**นี่คือพระมหากรุณาธิคุณที่สำคัญด้านหนึ่งแห่งองค์
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร**

หนังสืออ้างอิง

กรมการพัฒนาชุมชน. บทบาทของกรมการพัฒนาชุมชน ใน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กรุงเทพมหานคร
: บพิธการพิมพ์, 2539.

จิรภา อ่อนเรือง. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหา
วชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, 2516.

เหมือนชนก บุญยรัตพันธุ์. พระจริยาวัตรขณะที่ประทับอยู่
ที่ออสเตรเลีย. ใน ประมวลพระบรมฉายาลักษณ์
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สหสยามพัฒนา, 2516.

สัมภาษณ์ พลตรี สำเริง ไชยยงศ์ กรมวังผู้ใหญ่. วันที่ 14
มีนาคม 2545. ณ ที่ทำการกรมวังผู้ใหญ่ พระราชวัง
ดุสิต กรุงเทพมหานคร.

โรงเรียนมัธยมศึกษาในพระราชูปถัมภ์ พลเอก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร กรมสามัญศึกษา

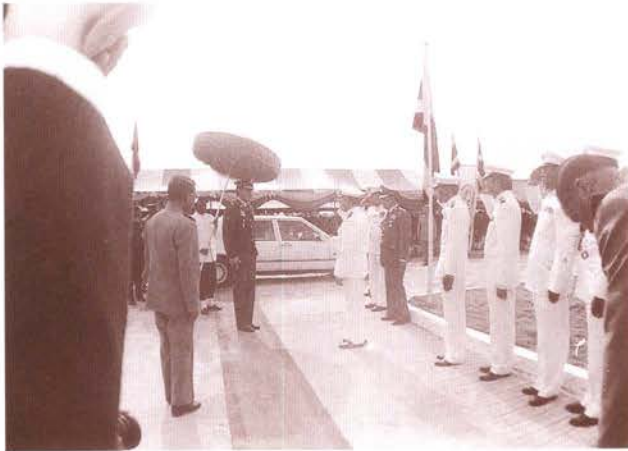
ประวัติความเป็นมา

พลเอก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และการพัฒนาการศึกษาของเยาวชน โดยมีพระราชประสงค์ที่จะกระจายการจัดการศึกษาไปสู่ท้องถิ่นทุรกันดารห่างไกล ด้วยทรงมั่นพระทัยว่า การศึกษาระดับนี้ จะมีส่วนส่งเสริมให้เยาวชนของชาติมีพื้นฐานความรู้เหมาะสมที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยทรงกำหนดจังหวัดเป็นสถานที่ตั้งโรงเรียนด้วยพระองค์เอง และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายโกวิท วรพิพัฒน์ อธิบดีกรมสามัญศึกษาในขณะนั้น และคณะเข้าเฝ้าฯ ทูลละอองพระบาท รับพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวน 7 ล้านบาท เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2522 ณ พระตำหนัก นนทบุรี เพื่อเป็นทุนก่อสร้างโรงเรียนกรมสามัญศึกษา และสำนักงบประมาณได้จัดงบประมาณเข้าสมทบในการก่อสร้าง โรงเรียนทั้ง 6 โรงเรียน

จนสำเร็จเรียบร้อย เป็นไปตามพระราชปณิธานที่จะนำพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการศึกษา และยังความเจริญให้กับชุมชนในจังหวัดที่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในพระราชูปถัมภ์ทั้ง 6 โรงเรียน ซึ่งได้ก่อกำเนิดขึ้นในปีการศึกษา 2532 ด้วยพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ พร้อมทั้งพระราชทานพระนามาภิไธยย่อ **ม.ว.ก.อัญเชิญ** ขึ้นประดับ ณ อาคารเรียนทั้ง 6 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 1 นครพนม
2. โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 2 กำแพงเพชร
3. โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี
4. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 1 อุตรธานี
5. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา
6. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 3 ฉะเชิงเทรา

และได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ พร้อมทั้งพระราชทานเงินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวาย โดยเสด็จ

พระราชกุศลในวันนั้น ให้กับโรงเรียนทั้ง 6 โรงเรียน เพื่อนำเข้าเป็นทุนเริ่มต้นในการก่อตั้งมูลนิธิของโรงเรียน และเสด็จเยี่ยมโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ทั้ง 6 โรงเรียน นอกจากนี้ยังได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพิ่มเติมอีกหลายครั้งเพื่อจัดทำห้องปฏิบัติการทางภาษาห้องคอมพิวเตอร์ห้องดนตรีไทย และจัดซื้อวัสดุ-ครุภัณฑ์สื่อการเรียนการสอนตลอดจนดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ได้แก่ โครงการอาหารกลางวัน โครงการจัดที่พักครู-นักเรียน โครงการหารายได้ระหว่างเรียน และพาหนะรับ-ส่งนักเรียน และทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมนักเรียนอยู่เป็นประจำ

ในวโรกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระองค์ และวันประสูติของพระโอรส พระธิดาก็ยังทรงพระเมตตาพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ให้กับโรงเรียน เพื่อจัดเลี้ยงอาหารกลางวันแก่นักเรียนและครูของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ทั้ง 6 โรงเรียน

กรมสามัญศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการพระราชดำริทั้ง 6 โรงเรียน ต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น และตั้งปณิธานไว้ว่าจะสนองพระราโชบายในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า และอบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีพื้นฐานที่ดีในการประกอบอาชีพสุจริต เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์การจัดตั้งโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์

1. เพื่อเฉลิมพระเกียรติ พลเอก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในวโรกาสพระชนมายุครบ 3 รอบ (28 กรกฎาคม 2532)
2. เพื่อเป็นการสนองตามพระราชประสงค์ที่ทรงจัดตั้งโรงเรียนให้ถิ่นทุรกันดารในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อให้เยาวชนไทยได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยเน้นให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้พื้นฐานที่ดีในการประกอบอาชีพในอนาคต
3. เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่พระราชโอรส พระราชธิดาทุกพระองค์

โรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ทั้ง 6 โรงเรียน มีปรัชญา คำขวัญ สโลแกนประจำโรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 1 นครพนม
ปรัชญาโรงเรียนคือ "อดีตโรจติ ปรุญญาญ บุคโล"

บุคคลย่อมรุ่งโรจน์ด้วยปัญญา

2. โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 2 กำแพงเพชร
ปรัชญาโรงเรียนคือ “นตถิ ปัญญา สมาอาภา”

ปัญญาเป็นแก่นแห่งนรชน

3. โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี
ปรัชญาโรงเรียนคือ “ไมตรี กรุณา เมตตา ศานติ”
4. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 1 อุตรธานี
ปรัชญาโรงเรียนคือ “ปยุยา ชีวี มาตุ เสฎฐ”

บุคคลที่ประเสริฐย่อมมีปัญญาเป็นเครื่องนำทาง

5. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา
ปรัชญาโรงเรียนคือ “การศึกษาคือชีวิต ชีวิตคือ
ธรรมชาติ”

6. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 3 จะเข็งเทรา
ปรัชญาโรงเรียนคือ “อดดาหิ อดตโน นาโถ”

ตอนนี้แหละเป็นที่พึงแห่งตน

ทั้งหกโรงเรียน มีคำขวัญเหมือนกันคือ “รักศักดิ์ศรี
มีคุณธรรม สืบสานงานพระ” และมีสีประจำโรงเรียน
เหมือนกัน คือ สีเหลืองฟ้า

พลเอกสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎ
ราชกุมาร ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ให้โรงเรียนใน
พระราชูปถัมภ์ ทั้งหกโรง ในการเสด็จประกอบพิธี หรือ
เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโรงเรียนทั้ง 4 ครั้ง ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 1 นครพนม ได้รับ
พระราชทานพระราชทรัพย์ 1,667,650 บาท
 2. โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 2 กำแพงเพชร
ได้รับพระราชทานพระราชทรัพย์ 1,977,613 บาท
 3. โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี
ได้รับพระราชทานพระราชทรัพย์ 1,691,650 บาท
 4. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 1 อุตรธานี ได้รับ
พระราชทานพระราชทรัพย์ 1,888,780 บาท
 5. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา ได้รับ
พระราชทานพระราชทรัพย์ 1,741,980 บาท
 6. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 3 จะเข็งเทรา ได้รับ
พระราชทานพระราชทรัพย์ 2,028,400 บาท
- รวมพระราชทานพระราชทรัพย์ 10,996,073 บาท

กิจกรรมที่พระราชทาน

กรมสามัญศึกษาได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ

ให้โรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ ทั้ง 6 โรงเรียน จัดเลี้ยงอาหาร
พระราชทานแก่นักเรียน เนื่องในวโรกาสวันคล้ายวัน
พระราชสมภพของพระองค์ และวันประสูติพระโอรส
พระธิดาทุกพระองค์ โดยพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์
รวม 7 ครั้ง ในปีการศึกษา 2538 เป็นเงิน 1,500,000 บาท
(หนึ่งล้านห้าแสนบาทถ้วน) และในปีการศึกษา 2539
รวม 3 ครั้ง เป็นเงิน 547,200 บาท (ห้าแสนสี่หมื่นเจ็ดพัน
สองร้อยบาทถ้วน) และกรมสามัญศึกษา โดยโรงเรียนใน
พระราชูปถัมภ์ทั้ง 6 โรงเรียน ได้สนองพระราชประสงค์ของ
พระองค์ท่าน โดยถือปฏิบัติมาเป็นประจำทุกปี รวมถึง
พระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานผ้าพระกฐิน
และสิ่งของอื่น ๆ กิจกรรมอื่น ๆ ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 1 นครพนม ได้รับ
พระราชทานเครื่องกฐินและเงินทำบุญเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม
2533 เป็นจำนวนเงิน 108,000 บาท และพระราชทาน
ทรัพย์ เลี้ยงอาหารกลางวันจำนวน 63,000 บาท
2. โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 2 กำแพงเพชร
ได้รับพระราชทานเครื่องกฐินและเงินทำบุญ เมื่อวันที่ 1
ตุลาคม 2533 เป็นจำนวนเงิน 59,238 บาท และ
พระราชทานทรัพย์เลี้ยงอาหารกลางวันจำนวน 59,700 บาท
3. โรงเรียนมัธยมพัชรกิติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี
ได้รับพระราชทานเครื่องกฐินและเงินทำบุญ เมื่อวันที่ 17
ตุลาคม 2533 เป็นจำนวนเงิน 50,372 บาท และ
พระราชทานทรัพย์เลี้ยงอาหารกลางวันจำนวน 44,100 บาท
4. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 1 อุตรธานี ได้รับ
พระราชทานเครื่องกฐินและเงินทำบุญ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม
2533 เป็นจำนวนเงิน 117,524 บาท และพระราชทาน
ทรัพย์เลี้ยงอาหารกลางวันจำนวน 54,600 บาท
5. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา ได้รับ
พระราชทานเครื่องกฐินและเงินทำบุญ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม
2533 เป็นจำนวนเงิน 190,000 บาท และพระราชทาน
ทรัพย์เลี้ยงอาหารกลางวันจำนวน 65,100 บาท
6. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 3 จะเข็งเทรา ได้รับ
พระราชทานเครื่องกฐินและเงินทำบุญ เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม
2533 เป็นจำนวนเงิน 52,000 บาท และพระราชทานทรัพย์
เลี้ยงอาหารกลางวันจำนวน 46,200 บาท

กิจกรรมที่กรมสามัญศึกษา

จังหวัดและโรงเรียนดำเนินการ

1. โครงการโรงเรียนพี่และโรงเรียนน้อง

กรมสามัญศึกษา ได้จัดให้มีโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนใกล้เคียงในจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ เป็นโรงเรียนที่คอยให้ความสนับสนุนช่วยเหลือทั้งด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการนิเทศ เป็นขวัญกำลังใจอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งคณะกรรมการจะดำเนินการรื้อฟื้นโรงเรียนพี่โรงเรียนน้องเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ ทั้ง 6 โรง และโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย โดยเสนอให้กรมสามัญศึกษาพิจารณาแต่งตั้งใหม่ ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 1 นครพนม

ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนเทพศิรินทร์ โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล และโรงเรียนนครพนมวิทยาคม

2. โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 2 กำแพงเพชร

ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนสารวิทยาโรงเรียนลานกระบือวิทยา โรงเรียนไทรงามพิทยาคม และโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม

3. โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี

ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม โรงเรียนสุราษฎร์พิทยาคม โรงเรียนพุนพินพิทยาคม และโรงเรียนสุราษฎร์ธานี

4. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 1 อุดรธานี

ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนราชวินิตมัธยม โรงเรียนทวีธาภิเศก โรงเรียนอุดรพิทยาคม และโรงเรียนอุดรพิชัยรัษฎพิทยา

5. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา

ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย โรงเรียนรัตภูมิวิทยา โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ และโรงเรียนสงขลาพิทยาคม

6. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 3 ฉะเชิงเทรา

ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนหอวัง โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ โรงเรียนดัดดรุณี โรงเรียนพุทธโสธร และโรงเรียนพนมสารคาม

2. การจัดทำห้องปฏิบัติการทางภาษาเฉลิมพระเกียรติ

เมื่อปี พ.ศ. 2535 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดสรรเงินงบประมาณจำนวน 3,000,000 บาท ให้กับโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ทั้ง 6 โรงเรียน โรงเรียนละ 500,000 บาท เพื่อจัดทำห้องปฏิบัติการทางภาษา

เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสที่พลเอก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเจริญพระชนมายุครบ 40 พรรษา

3. ประชุมสัมมนาเพื่อนิเทศและพัฒนาการบริหาร

งานโรงเรียน

4. นิเทศ ติดตามผลและตรวจเยี่ยมโรงเรียน

5. โรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ทั้ง 6 โรงเรียน ได้จัดทำรายงานความก้าวหน้า และถวายรายงานให้ทรงทราบเป็นประจำทุกปี

6. จัดกิจกรรมวันคล้ายวันพระราชสมภพ เช่น เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพร มอบทุนการศึกษา เลี้ยงอาหารครู-นักเรียน มอบเกียรติบัตรแก่ผู้ให้การสนับสนุนโรงเรียน จัดนิทรรศการพระราชกรณียกิจในพระองค์

7. กราบบังคมทูลเชิญเสด็จโรงเรียน เนื่องในวโรกาสต่าง ๆ

8. แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแล ติดตามประเมินผลโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์

9. จัดประชุมผู้บริหารโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์เป็นประจำภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. สำนักราชเลขานุการในพระองค์

2. กองกิจการในพระองค์ พลเอก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

แผนงานที่คณะกรรมการซึ่งกรมสามัญศึกษาแต่งตั้ง จะดำเนินการต่อไป ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ขอบข่ายของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ 6 โรง และโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

2. กำหนดรูปแบบการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน

3. จัดทำแผนปฏิบัติงานโรงเรียนร่วมกับโรงเรียน

4. จัดทำแบบรายงานความก้าวหน้าให้โรงเรียน กรอกข้อมูลส่งภาคเรียนละ 1 ครั้ง

5. กำหนดการออกนิเทศและตรวจเยี่ยม ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

6. จัดประชุมกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเดือนละ 1 ครั้ง

7. ฟื้นฟูโครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและเยี่ยมเยียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์

8. สรุปรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการทุกครั้งที่มีการประชุม จัดทำและรายงานประจำปีการศึกษาละ 1 ปี

โรงเรียนมัธยมในพระราชูปถัมภ์ทั้ง 6 โรงเรียน ได้เจริญก้าวหน้ามาตามลำดับ ทั้งนี้ด้วยพระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระองค์ทรงรับโรงเรียนทั้งหกโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2532 ทุกโรงเรียนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินวางศิลาฤกษ์ ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ และเสด็จเยี่ยม ดังรายละเอียดแต่ละโรงเรียน คือ

1. โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 1 นครพนม ประกาศจัดตั้ง เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2532 เสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2532 เสด็จเยี่ยมครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2533 และเสด็จเยี่ยมครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2534

2. โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 2 กำแพงเพชร ประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2532 เสด็จพระราชดำเนินวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2532 เสด็จประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2532 เสด็จเยี่ยมครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2533 และเสด็จเยี่ยมครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2534

3. โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา 3 สุราษฎร์ธานี ประกาศจัดตั้งเมื่อเดือนพฤษภาคม 2532 เสด็จพระราชดำเนินวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2532 เสด็จประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2532 เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2533 และเสด็จเยี่ยมครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2534

4. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 1 อุตรธานี ประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2528 เสด็จพระราชดำเนินวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2532 เสด็จประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2532 เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2533 และเสด็จทรงเยี่ยมครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2534

5. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา ประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2532 เสด็จพระราชดำเนินวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2532 เสด็จประกอบ

พิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2532 เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโรงเรียนครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2533 และเสด็จเยี่ยมโรงเรียนครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2534

6. โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 3 ฉะเชิงเทรา ประกาศจัดตั้ง เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2532 เสด็จพระราชดำเนินวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2532 เสด็จประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2532 เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2533 และเสด็จเยี่ยมครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2534

เยาวชนไทย บุตรหลานพลสกนิกรในร่มพระบารมี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในจังหวัด ฉะเชิงเทรา กำแพงเพชร อุตรธานี นครพนม สุราษฎร์ธานี และสงขลา กระจ่ายทั่วทั้ง 4 ภาคของประเทศ ต่างมีโอกาส ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระยุพราชองค์ที่ 3 แห่งราชวงศ์จักรี ซึ่งปกปักษ์รักษาลูกหลานไทยมาตั้งแต่พุทธศักราช 2325 ถึงปัจจุบันและทอดไกลไปในอนาคต

**พระมหากรุณาธิคุณปกเกล้า ปกกระหม่อม
พระพุทธเจ้าข้า**

พลอากาศเอก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร กับชั่วโมงบินที่ 2,000

ชนนต์ นวรัตน์

เมื่อครั้งที่พลอากาศเอก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารยังทรงพระเยาว์ฯ ขณะทรงมีพระชนมายุเพียง 11 พรรษา ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรพิพิธภัณฑ์ของกองทัพอากาศ เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2505 ทรงมีความสนพระราชหฤทัยทางด้านการบิน โดยพระองค์ทรงรับเป็นนักเรียนนายเรืออากาศ เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2507 หมายเลขประจำพระองค์คือ 752 และยังทรงดำรงตำแหน่งหัวหน้านักเรียนนายเรืออากาศพิเศษชั้นปีที่ 5 อีกด้วย ต่อมาเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2507 พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโรงเรียนนายเรืออากาศและกองบิน 1 ซึ่งขณะนั้นตั้งอยู่ที่ดอนเมือง จากนั้นทรงรับพระราชทานยศเป็น “เรืออากาศตรี” จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2508 ณ พระตำหนัก จิตรลดาภิเษก โอกาสเดียวกันนั้น

จอมพลถนอม กิตติขจร ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้ทูลเกล้าถวายเครื่องแบบนายทหารอากาศแก่พระองค์ด้วย นับเป็นวันที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารได้ทรงเป็นนายทหารสมพระราชหฤทัย ภายหลังจากที่ทรงรอ วันนี้นำเป็นเวลานานด้วยความสนพระราชหฤทัยด้านการบินเป็นอย่างยิ่ง จึงทรงมีพระราชประสงค์ให้กองทัพอากาศถวายหลักสูตรการฝึกบินหลายหลักสูตร ดังต่อไปนี้

20 ธันวาคม 2522 - 17 มกราคม 2523

ทรงเข้าศึกษาหลักสูตรการฝึกบินเฮลิคอปเตอร์ของกองทัพอากาศ แบบ ฮ.6 (เบลล์ ยูเอช - 1 เอช) และทรงผ่านการทดสอบบินเดี่ยวระยะสั้น

23 มิถุนายน - 23 กรกฎาคม 2523

ทรงเข้าศึกษาหลักสูตรการฝึกบินเฮลิคอปเตอร์

แบบ ฮ.6 (เบลล์ ยูเอส - 1 เอช) แบบ ฮ.6 ก. (เบลล์ ยูเอส - 1 เอ็น)

กันยายน - ตุลาคม 2523

ทรงฝึกบินเฮลิคอปเตอร์ติดอาวุธของกองทัพบก

แบบ ฮ.6 (เบลล์ ยูเอส - 1 เอช)

11 ธันวาคม 2523 - 20 กุมภาพันธ์ 2524

ทรงเข้าหลักสูตรการฝึกบินเครื่องบินฝึกขั้นปลาย (ใบพัด) แบบ บฝ.15 (เอชไอเอไอ-มาร์เกตตี เอฟเอฟ 260 เอ็มที)

3 มีนาคม - กรกฎาคม 2524

ทรงเข้าศึกษาหลักสูตรการฝึกบินเครื่องบินฝึกขั้นปลาย (ไอพ่น) แบบ บฝ.12 (เซสส์นาที - 27)

3 สิงหาคม 2524 - 15 มีนาคม 2525

ทรงเข้าศึกษาหลักสูตรฝึกอบรมนักบินให้เป็นนักบินพร้อมรบในขั้นนี้ทรงฝึกบินกับเครื่องบินแบบบฝ.11 (ลือคฮี้คที - 33)

22 มีนาคม - กันยายน 2525

ทรงเข้าศึกษาหลักสูตรการฝึกอบรมให้เป็นนักบินพร้อมรบกับเครื่องบิน แบบ บ.ช. 18 ข./ค. (นอร์ธโรป เอฟ-5 อี/เอฟ ไทเกอร์ 2) ซึ่งเป็นเครื่องบินขับไล่ไอพ่น

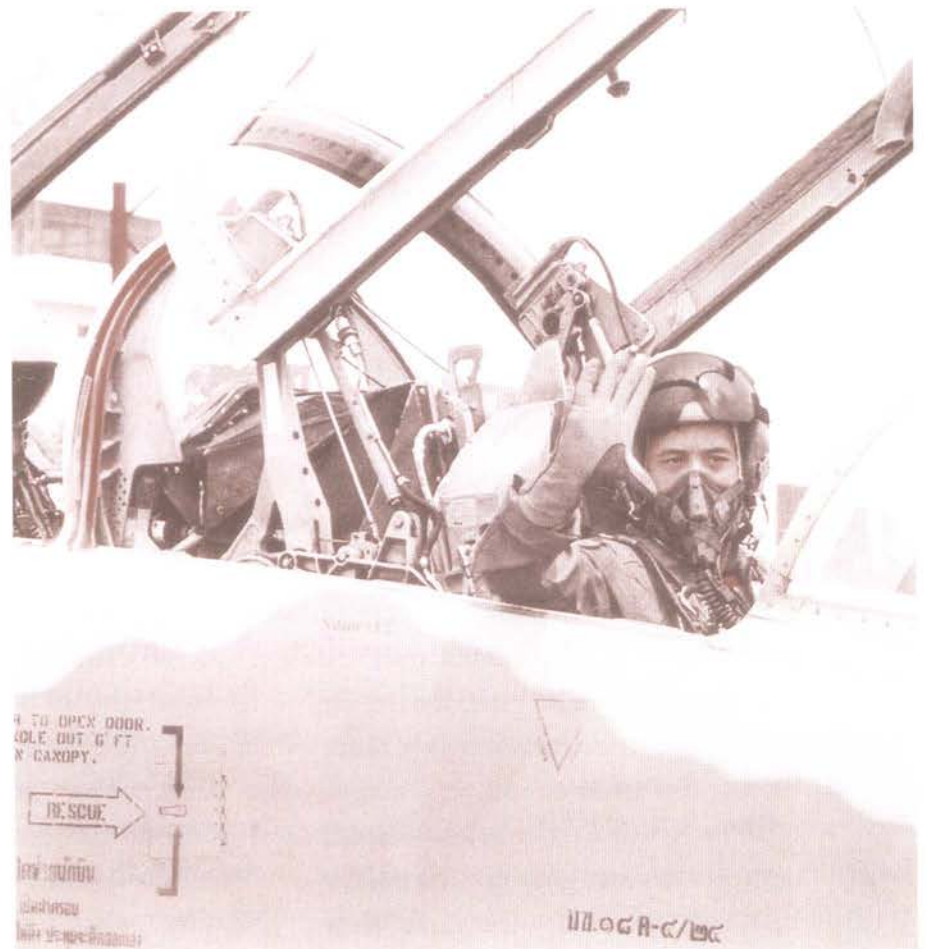
ทุกกาลอากาศที่มีสมรรถนะสูงที่สุดของกองทัพอากาศ ทรงฝึกบินและทรงศึกษามีความรู้ความสามารถในการบินปล่อยเดี่ยว โดยการผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการตรวจสอบ ทรงบินเดียวกับเครื่องบิน แบบ บ.ช. 18 ข. (เอฟ - 5 อี) และทรงบินตรวจสอบการปล่อยเดี่ยวกับเครื่องบินแบบ บ.ช. 18 ค. (เอฟ - 5 เอฟ)

หลักสูตรการฝึกอบรมนักบินให้เป็นนักบินพร้อมรบ แบ่งออกเป็นสองวิธภาค วิธภาคที่หนึ่งเป็นการฝึกบินเปลี่ยนแบบ วิธภาคที่สองเป็นการฝึกบินพร้อมรบที่ประกอบด้วยการบิน ด้วยเครื่องวิธประกอบการบิน การบินหมู่ การบินหมู่ยุทธวิธี การบินยุทธวิธีการบินในอากาศขั้นมูลฐาน การบินรบในอากาศ การบินสกัดกั้น การใช้อาวุธต่อเป้าหมาย การใช้อาวุธต่อเป้าหมายพื้นดิน และการบินเดินทาง หลังจากจบ ทั้งสองวิธภาคแล้วก็จะ เป็นนักบินพร้อมรบ ซึ่งอยู่ในวิธภาคที่สาม โดยเมื่อจบหลักสูตรแล้วก็จะสามารถทำการรบได้ทุกรูปแบบ ทั้งภาคอากาศและภาคพื้นดิน

หลังจากนั้นพระองค์ทรงบินกับอากาศยานแบบต่างๆ ของกองทัพอากาศเกือบทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทรงโปรดบินกับเครื่องบินขับไล่ไอพ่นสมรรถนะสูงแบบ บ.ช. 18 ข./ค.

ขณะทรงตรวจสอบความเรียบร้อยของเครื่องยนต์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ก่อนทำการบิน

พลอากาศเอก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามกุฎราชกุมาร ขณะทรงประทับบนเครื่องบินพระที่นั่ง

ขณะทรงพระราชทานคำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคการบินให้แก่นักบินของกองทัพอากาศ

และเนื่องจากทรงมีพระราชดำริที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบินเพิ่มเติม ดังนั้นเมื่อเดือนตุลาคม 2525 จึงได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา โดยในขั้นแรกทรงเข้ารับการศึกษาเกี่ยวกับภาษาทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการบิน ณ ฐานทัพอากาศเล็คแลนด์ เมืองแซนแอนโทนีโอ รัฐเท็กซัส แล้วทรงฝึกบินจนจบหลักสูตรการบินขับไล่อุปกรณ์วิทยุขั้นพื้นฐานจากฝูงบินขับไล่อุปกรณ์ที่ 425 ฐานบินวิลเลียมส์ รัฐอริโซนา จากนั้นทรงเข้าศึกษา และฝึกบินกับเครื่องบินขับไล่อุปกรณ์แบบ เอฟ 5 อี ในหลักสูตรการบินขับไล่อุปกรณ์ทางวิทยุขั้นสูง ซึ่งเป็นการฝึกบินทางวิทยุวิทยุขั้นสูงในการนำหมู่ทำการรบต่าง ๆ จนจบหลักสูตรก่อนที่จะเสด็จนิวัติประเทศไทยเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2526

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ พระองค์ทรงปฏิบัติหน้าที่โครงการบิน พระราชทานการฝึกสอนถ่ายทอดวิชาความรู้ และเทคนิคการบินสมัยใหม่ให้แก่นักบินของกองทัพอากาศด้วยพระปรีชาสามารถของกองทัพอากาศได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายกิตติบัตรครูฝึกการบินเครื่องบินขับไล่สมรรถนะสูง ในวันที่ 4 พฤษภาคม 2537 และจากการที่ทรงมีพระราชหฤทัยที่เป็นนักบินขับไล่จึงทรงบินกับเครื่องบินแบบ บ.ข. 18 ข./ค. ที่กองทัพอากาศจัดถวายอย่างต่อเนื่อง ทรงมีพระวิริยะอุตสาหะทำการบินตามขั้นตอน จนทรงพร้อมรบและมีชั่วโมงบินเฉพาะแบบกับเครื่องบินแบบ บ.ข. 18 ข./ค.

1,000 ชั่วโมงบิน เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2532

ต่อมาเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2540 เวลา 14.30 น.

พลอากาศเอก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงทำการบินกับ บ.ข. 18 ข./ค. โดยเครื่องบินพระที่นั่งหมายเลข 90402 ในฐานะผู้บังคับหมู่บิน ทำให้ทรงมีชั่วโมงบินครบ 2,000 ชั่วโมงบิน ในโอกาสนี้ พลอากาศเอก อมร แนนวาลี ผู้บัญชาการทหารอากาศ พร้อมด้วยนายทหารชั้นผู้ใหญ่ เฝ้าทูลละอองพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพวงมาลัยเพื่อทรงคล้องกับเครื่องบินพระที่นั่ง

จากนั้นที่ห้องทรงงานหน่วยบินเดโชชัย ผู้บัญชาการทหารอากาศ พร้อมด้วยนายทหารชั้นผู้ใหญ่ เฝ้าทูลละอองพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายกิตติบัตรการบินของกองทัพอากาศและกิตติบัตรการบินของบริษัทนอร์ธโรปผู้ผลิตเครื่องบินขับไล่สมรรถนะสูงจากสหรัฐอเมริกาพร้อมของที่ระลึก ซึ่งเป็นเครื่องบินขับไล่สมรรถนะสูงแบบ 18 ข. จำลองประดับด้วยสัญลักษณ์ 2,000 ชั่วโมง และแผ่นทองจารึกข้อความ “พลอากาศเอก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมารทรงทำการบินเครื่องบินขับไล่แบบ 18 ข./ค. ครบ 2,000 ชั่วโมง”

พระปรีชาสามารถของพระองค์จึงเป็นขวัญและกำลังใจของคนไทยทั้งปวง

พระมหากษัตริย์คุณล้นเกล้าฯ ชาวนาไทย

สุวิทย์ เกียรติถาวร

“บ้านนาป่า” เป็นชื่อเรียกของชุมชนเล็ก ๆ ที่ตั้งอยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 4 ของถนนที่เชื่อมระหว่างอำเภอศรีประจันต์ และอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี หมู่บ้านแห่งนี้ถูกกำหนดจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยให้อยู่ในหมู่ที่ 5 ของตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ ผู้เขียนในช่วงเยาว์วัยได้มีโอกาสใช้ชีวิตในท้องถิ่นบ้านนาป่าอย่างคุ้นเคยเนื่องจากมีญาติพี่น้องอยู่ในละแวกนี้จำนวนมาก จึงทราบดีว่าชาวนาป่าเกือบทั้งหมดประกอบอาชีพการทำนาเป็นอาชีพหลัก ซึ่งชาวบ้านนาป่ายึดถือตามบรรพบุรุษเฉกเช่นเดียวกับชาวนาในท้องถิ่นอื่น ๆ ของจังหวัดสุพรรณบุรี หรืออาจหมายรวมถึงชาวภาคกลางเกือบทั้งหมดก็ว่าได้

เหมือนดั่งสายฝนหลังจากฟ้าอันสิ้นใจที่ชาวบ้านนาป่าคงจะต้องจารึกไปชั่วลูกชั่วหลานว่า ณ ปีพุทธศักราช 2543 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จมาประกอบพระราชกรณียกิจที่บ้านนาป่าถึง 2 ครั้ง โดยเสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานในพิธีหว่านข้าวพันธุ์ปทุมธานี 1 ครั้ง และเสด็จพระราชดำเนินมาเป็นประธานในพิธีเก็บเกี่ยวข้าว ณ แปลงนาเดิมอีก 1 ครั้ง นับเป็นเรื่องที่นำมาซึ่งความปลาบปลื้มแก่ชาวนาแห่งบ้านนาป่าตลอดจนชาวนาของจังหวัดสุพรรณบุรี และชาวนาไทยทั้งปวงเป็นล้นพ้นไม่นับรวมถึงผู้เสียสละที่นำจิตพิพิธหว่านข้าวทั้ง 3 ราย อันได้แก่ นางสาวทิภา ศรีสวัสดิ์ นางบุญสุภา กลิ่นมาลัย และนายสมศักดิ์ พุ่มพวง ซึ่งมีโอกาสดีกว่าผู้อื่นเมื่อที่นาของตนได้มีโอกาสรองรับรอยพระบาทขององค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ที่ได้ทรงหว่านข้าวในนาอันถือได้ว่าเป็นสิริมงคลยิ่งของชีวิต

บันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ว่า เมื่อวันจันทร์ที่ 31 กรกฎาคม พุทธศักราช 2543 เป็นวโรกาสที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงเจริญพระชนมายุ

48 พรรษา พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นประธานพิธีหว่านข้าวพันธุ์ปทุมธานี 1 ณ แปลงนา บ้านนาป่า หมู่ที่ 5 ตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อเวลา 16.00 น. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นสิริมงคลและสร้างขวัญกำลังใจแก่เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพทำนา และเพื่อให้เกษตรกรได้มีพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไว้เพาะปลูกอย่างทั่วถึง และหลังจากวันนั้น พันธุ์ข้าวปทุมธานีที่ทรงหว่านได้เจริญเติบโตจนถึงระยะเวลาเก็บเกี่ยว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดย ฯพณฯ ประภัสร์ โพธิ์สุธน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้กราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเกี่ยวข้าว ดังกล่าวในวันที่ 12 ธันวาคม 2543 เวลา 16.30 น.

นับย้อนอดีตจวบจนปัจจุบัน “ชาวนา” กระดุกสันหลังของชาตินับเป็นผู้ทำคุณประโยชน์ให้กับชาติบ้านเมืองอย่างใหญ่หลวง ด้วยเหตุที่ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม แม้สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการค้า จะแปรเปลี่ยนไปตามกระแสแห่งยุคโลกาภิวัตน์ อาชีพทำนาก็ยังคงสำคัญยิ่ง

ในอดีต พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์จะทรงให้ความสำคัญต่อการเกษตรและเกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำนา และชาวนาโดยได้มีการยกย่องให้ความสำคัญและทรงเป็นมิ่งขวัญกำลังใจแก่ชาวนาเสมอมา ดังที่ได้จัดให้มีพระราชพิธีมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน กล่าวได้ว่า พระองค์ทรงสนพระทัยในงานด้านการเกษตรเป็นพิเศษ ทรงทุ่มเททั้งกำลังพระวรกาย และพระปรีชาชาญให้กับการศึกษาค้นคว้าทดลอง ตลอดจนการบำรุงเกษตรกรเพื่อให้เกิดศรัทธา และกำลังใจในการประกอบอาชีพ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเจริญรอยตามพระยุคลบาทในการที่พระองค์ทรงให้ความสำคัญพระราชหฤทัย ทรงห่วงใย ทรงเป็นขวัญ และกำลังใจแก่ชาวนาสุพรรณบุรี ตลอดจนชาวนาไทยทั้งหมด ดังเหตุการณ์ที่ต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ คือ

วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2527 ณ บ้านแหลมสะแก (บึงฉวาก) ตำบลเดิมบาง อำเภอดเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินไปเป็นองค์ประธานการสาธิตวิธีการทำปุ๋ยหมักและทรงสาธิตการทำปุ๋ยหมักด้วยพระองค์เอง โดยมีชาวนาสุพรรณบุรีเฝ้าชมพระบารมีของพระองค์ด้วยความปิติยินดี และเหตุการณ์ในครั้งนั้นทำให้ชาวนา และเกษตรกรอื่นในจังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดใกล้เคียง ได้มีการทำปุ๋ยหมัก เพื่อใช้ในไร่นาของตนเอง อันก่อให้เกิดการลดค่าใช้จ่าย ทั้งเป็นการอนุรักษ์ และรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินได้อย่างดีอีกด้วย

วันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2529 ณ บึงไผ่แขก ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารได้เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานการทำนาสาธิต โดยการใช้ปุ๋ยหมักซึ่งเหตุการณ์ครั้งนั้นถือเป็นเหตุการณ์ครั้งสำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาวนาสุพรรณบุรี และชาวนาไทย เพราะพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินด้วยพระบาทเปล่า ทรงหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวและปุ๋ยหมักไปรอบ ๆ แปลงนาสาธิต นับเป็นอีกครั้งหนึ่งที่พระองค์ทรงสาธิตให้ชาวนาสุพรรณบุรี และผู้เกี่ยวข้องได้ทราบถึงการใช้ปุ๋ยหมักสำหรับทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำนา ซึ่งก่อให้เกิดแบบอย่างแก่ชาวนาให้มีการทำปุ๋ยหมัก และนำมาใช้สำหรับการทำนาของตนเอง

วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2529 ณ บึงไผ่แขก ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเกี่ยวข้าวด้วยพระองค์เอง ในที่นาแปลงเดิมที่พระองค์ได้ทรงหว่านพันธุ์ข้าว และปุ๋ยหมักไว้ หลังจากทรงเกี่ยวแล้วได้จัดให้มีการนวดข้าวทันทีต่อหน้าพระพักตร์ เพื่อให้ชาวนาได้เห็นว่าการใช้ปุ๋ยหมัก นอกจากจะลดต้นทุนการผลิต ต้นทุนการใช้ปุ๋ยได้ราวร้อยละ 65

แล้วยังให้ผลผลิตสูงกว่าการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเดียว การเสด็จ
ในครั้งนี้ทรงเปิดพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติชานนาไทยอีกด้วย

วันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2537 ณ บึงไผ่แขก ตำบล
ดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี นับเป็นเหตุการณ์
สำคัญทางประวัติศาสตร์ของชานนาไทยอีกครั้งหนึ่งที่สมเด็จพระ
พระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราช
ดำเนินมาทรงทำนาสาธิตและการทำปุ๋ยหมัก ณ บึงไผ่แขก
อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ทรงเตรียมดินโดยใช้กระบือ
และทรงหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ “ข้าวดอกมะลิ 105 หรือ
ข้าวหอมมะลิ” ทรงปล่อยนก ปล่อยปลา และปล่อยเต่า
ณ บริเวณบึงไผ่แขกด้วย

วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2537 แปลงนาสาธิต จำนวน
52 ไร่ ณ บึงไผ่แขก ซึ่งสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎ
ราชกุมาร ได้ทรงหว่านตั้งแต่เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.
2537 ข้าวมีการเจริญเติบโตเป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าจะมี
ความแปรปรวนของอากาศ เนื่องจากอากาศหนาวเย็น
มาเร็วผิดปกติ ทำให้อายุของข้าวยืดยาวออกไปอีกประมาณ
7 วัน แต่อย่างไรก็ตาม ข้าวในแปลงดังกล่าวได้ผลผลิตที่ดียิ่ง
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จึงได้เสด็จ
พระราชดำเนินมาทรงเกี่ยวข้าวในแปลงนาสาธิตอีกครั้งหนึ่ง
ในวันศุกร์ที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2537 จึงเป็นความภาคภูมิใจ
ของชานนาไทย และพสกนิกรทั่วประเทศ

**พระราชกรณียกิจอันเป็นประวัติศาสตร์ที่สำคัญยิ่งทั้ง
7 ครั้งนั้น นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่เกษตรกรชาวนา
สุพรรณบุรี และเกษตรกรทั่วประเทศเป็นอันพัน พระองค์
ได้พระราชทานปุ๋ยหมัก และเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อเพิ่ม
ผลผลิตในการทำนา อีกทั้งเป็นการบำรุงขวัญ กำลังใจแก่
พสกนิกร ยังความปลื้มปิติแก่ทวยราษฎร์ทั้งมวล นับเป็น
พระมหากรุณาธิคุณอันแก่กล้าแก่ชาวนาไทยทุกผู้ทุกนาม
ของทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน**

ขอขอบคุณสำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรีที่เอื้อเฟื้อข้อมูล

ข้อมูลจำเพาะพันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกในแปลงนาประวัติศาสตร์

ข้าวขาวดอกมะลิ 105

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ทรงหว่านพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ในแปลงนาสาธิต
ณ บึงไผ่แขก ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัด
สุพรรณบุรี เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2537 ซึ่ง
สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรีได้แนะนำพันธุ์
ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ดังนี้

ข้าวขาวดอกมะลิ 105 หรือที่ชาวบ้านโดยทั่วไปเรียกว่า
“ข้าวหอมมะลิ” เมื่อปี พ.ศ. 2493-2494 นายสุนทร สีหะเนิน
ได้รวบรวมข้าวพันธุ์นี้จากอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
แล้วนำไปคัดพันธุ์บริสุทธิ์ที่สถานีทดลองข้าวโคกสำโรงจังหวัด
ลพบุรี จนกระทั่งวันที่ 25 พฤษภาคม 2502 คณะกรรมการ
พิจารณาพันธุ์ให้ใช้ขยายพันธุ์ได้โดยให้ชื่อว่า “พันธุ์ข้าวขาว
ดอกมะลิ 105”

คุณสมบัติของข้าวขาวดอกมะลิ 105 เป็นข้าวเจ้าที่ไว
ต่อช่วงแสง ลักษณะใบสีเขียว ลำต้นสีเขียวจาง สูงประมาณ
138-150 เซนติเมตร ปลูกได้ในที่ลุ่มที่มีระดับน้ำลึกไม่เกิน
80 เซนติเมตร ทนทานต่อความแห้งแล้ง ทนดินเปรี้ยวและ
ดินเค็มได้ดีพอสมควร ด้านทานโรคใบจุดสีน้ำตาลและโรค
ขอบใบแห้งปานกลาง แต่ไม่ต้านทานโรคใบสีส้ม โรคไหม้
และโรคหจิก ไม่ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยจักจั่น
สีเขียวและหนอนกอ ต้นข้าวอ่อนลุ่มเมื่อรวงข้าวสุกแก่
อายุเก็บเกี่ยวประมาณวันที่ 20 พฤศจิกายน เมล็ดข้าวเปลือก
สีฟาง ยาวเรียวยาว ระยะพักตัวประมาณ 8 วัน เมล็ดข้าวกล้อง
ยาว 7.5 มิลลิเมตร กว้าง 2.1 มิลลิเมตร หนา 1.8 มิลลิเมตร
เมล็ดข้าวสารใส แข็งแกร่ง ได้มาตรฐานคุณภาพ การขัดสีดี
คุณภาพหุงต้มมีกลิ่นหอม อ่อนนุ่ม

จากการศึกษาระยะเวลาการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ
105 ของนายเสถียร พรหมชัยนันท์ พบว่าวันเก็บเกี่ยวจะ
ผันแปรไปตามวันปลูก และได้สรุปไว้ว่า การปลูกข้าวขาว
ดอกมะลิ 105 ที่เหมาะสมคือ “ปลูกวันแม่ (12 สิงหาคม)
เก็บเกี่ยววันพ่อ (5 ธันวาคม)”

การเปรียบเทียบวันปลูกและวันเก็บเกี่ยวข้าวขาวดอกมะลิ 105

วันข้าวเริ่มงอก	วันเก็บเกี่ยว	อายุ (วัน)
1 เม.ย.-15 มิ.ย.	1-10 พ.ย.	148-215
16-30 มิ.ย.	10-15 พ.ย.	139-147
1-10 ก.ค.	15-20 พ.ย.	133-138
11-20 ก.ค.	20-25 พ.ย.	128-132
21-31 ก.ค.	25-30 พ.ย.	123-127
1-10 ส.ค.	30 พ.ย.-3 ธ.ค.	115-122
12 ส.ค.	1-5 ธ.ค.	110-115
21-31 ส.ค.	6-9 ธ.ค.	100-107
1-20 ก.ย.	10-14 ธ.ค.	85-100

การตลาดของข้าวขาวดอกมะลิ 105 ตลาดมีความต้องการสูงมากทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ ประเทศที่นำเข้าข้าวขาวดอกมะลิ 105 ได้แก่ ฮองกง สิงคโปร์ มาเลเซีย อิหร่าน ดูไบ ซาอุดีอาระเบีย ไต้หวัน อิตาลี สวีเดน สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย ลูทิง

ในการส่งออกแจ่มใสมากโดยเฉพาะใน 4-5 ปีข้างหน้า สำหรับการรับซื้อข้าวขาวดอกมะลิ 105 โรงสีจะรับซื้อข้าวจากเกษตรกรโดยจะให้ราคาสูงกว่าข้าวทั่วไปในราคาเกวียนละ 300-500 บาท ตามช่วงฤดูกาล ฉะนั้นในขณะที่สถานการณ์ค้าข้าวกับต่างประเทศที่ประเทศไทยกำลังมีปัญหาถูกแข่งขันจากประเทศจีน เวียดนาม อเมริกา ในตลาดข้าวคุณภาพต่ำ ฉะนั้นถ้าชาวนาไทยผลิตข้าวคุณภาพดี โดยเฉพาะข้าวพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 หรือหอมมะลิ ก็จะสามารถหลุดพ้นการแข่งขันการส่งออกข้าวจากประเทศที่ผลิตข้าวคุณภาพต่ำได้

ข้าวพันธุ์ปทุมธานี

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงหว่านพันธุ์ข้าว พันธุ์ปทุมธานี 1 ณ แปลงนาเกษตร บ้านนาป่า หมู่ที่ 5 ตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี วันจันทร์ที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2543 ซึ่งทางสถาบันวิจัยข้าว กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้แนะนำพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 ดังนี้

ประวัติ

ข้าวพันธุ์ปทุมธานี 1 ได้จากการผสมพันธุ์ระหว่างสายพันธุ์ข้าว BKNA6-18-3-2 (พันธุ์แม่) กับสายพันธุ์ PTT8506-86-3-2-1 ที่ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานีเมื่อฤดูนาปรัง ปี พ.ศ. 2533

พ.ศ. 2533-2536 ปลุกคัดเลือกข้าวพันธุ์ผสม ข้าวที่ 1-2 และคัดเลือกข้าวแบบสืบตระกูล ข้าวที่ 3-6 จนได้สายพันธุ์ PTT90071-93-8-1-1

พ.ศ. 2537-2540 เปรียบเทียบผลผลิตภายในสถานีและระหว่างสถานี

พ.ศ. 2539-2540 วิเคราะห์คุณภาพเมล็ดทางกายภาพและทางเคมี ทดสอบความต้านทานต่อโรคแมลงศัตรูข้าวที่สำคัญ

พ.ศ. 2540-2541 เปรียบเทียบผลผลิตในนาราชภัฏร์ ทดสอบเสถียรภาพการให้ผลผลิต

พ.ศ. 2541-2542 ขยายพันธุ์เป็นพันธุ์หลัก กรมวิชาการเกษตรพิจารณาให้เป็นพันธุ์รับรองโดยใช้ชื่อพันธุ์ "ปทุมธานี 1"

ลักษณะประจำพันธุ์

เป็นข้าวเจ้าหอมไม่วาต่อช่วงแสง ปลูกได้ทั้งฤดูนาปีและนาปรัง อายุการเก็บเกี่ยว นาดำ 113-126 วัน นานาน้ำตม 104-114 วัน

ต้นสูงประมาณ 104-133 เซนติเมตร

ทรงกอตั้ง

ใบสีเขียวมีขน ใบแก่ข้า กาบใบและปล้องสีเขียว ใบธงยาว

คอรวงสั้น รวงอยู่ใต้ใบธง

เปลือกเมล็ดสีฟาง มีขน มีหาง กลีบรวงดอกสีฟาง

เมล็ดข้าวเปลือกเฉลี่ย ยาว 10.52 มิลลิเมตร กว้าง 2.47 มิลลิเมตร และหนา 1.95 มิลลิเมตร

เมล็ดข้าวกล้องเฉลี่ย ยาว 7.6 มิลลิเมตร กว้าง 2.17 มิลลิเมตร และหนา 1.72 มิลลิเมตร

ระยะพักตัวของเมล็ด 3-4 สัปดาห์

ลักษณะเด่น

เป็นข้าวเจ้าหอมไม่วาต่อช่วงแสง

คุณภาพเมล็ดคล้ายพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105

ข้าวสุกนุ่มเหนียว มีกลิ่นหอม

ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

ต้านทานเพลี้ยกระโดดหลังขาว

ต้านทานโรคไหม้

ต้านทานโรคขอบใบแห้ง

ให้ผลผลิตเฉลี่ย 650-774 กิโลกรัมต่อไร่

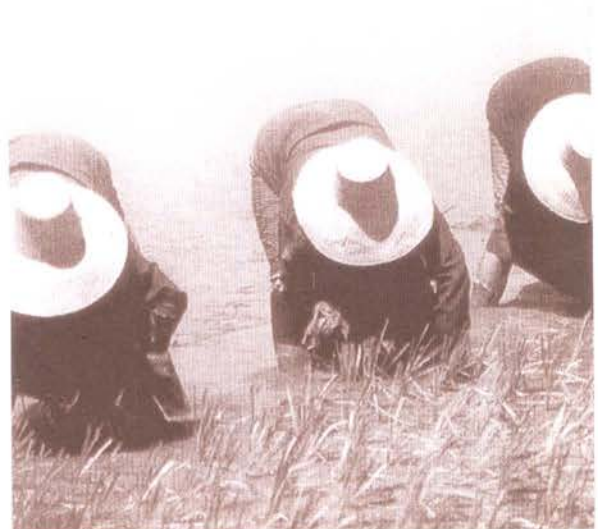
ข้อควรระวัง

ค่อนข้างไม่ต้านทานเพลี้ยจักจั่นสีเขียว โรคใบหงิก และโรคใบสีส้ม

ไม่ควรใช้ปุ๋ยในอัตราสูง โดยเฉพาะปุ๋ยไนโตรเจน ถ้าใส่มากเกินไปทำให้ฟางอ่อน ต้นข้าวล้ม และผลผลิตลดลง

แหล่งเพาะปลูก

พื้นที่ปลูกข้าวนาชลประทานภาคกลาง

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นองค์ประธานในพิธีหว่านข้าว และพระราชทานธงประจำศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ณ บริเวณแปลงนาเกษตร หมู่ 5 ตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2543

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเกี่ยวข้าว และทอดพระเนตรพืชผลการเกษตรต่าง ๆ ตามโครงการสาธิตปลูกพืชไร่ พืชผัก ณ บริเวณแปลงนาเกษตรกร หมู่ 5 ตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2543

สัมภาษณ์

ฯพณฯ ประภัทร โพธิ์สุธน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี
อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ณ บ้านทรงไทย อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี
27 พฤษภาคม 2545

ขอให้ ฯพณฯ ลำดับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนิน ณ บ้านนาป่า หมู่ที่ 5 ตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นองค์ประธานในพิธีหว่านข้าวและเก็บเกี่ยวข้าวปทุมธานี 1 ในปี พ.ศ.2543

สืบเนื่องมาจากปัญหาของชาวนาก็คือเรื่องราคาข้าวตกต่ำมาโดยตลอด ชาวนาไม่ประสบความสำเร็จ ทำนาแล้วขายข้าวไม่ได้ราคา เราจะเห็นว่ามียูทูป มีการเดินขบวนบ้าง ร้องเรียนบ้าง ประท้วงบ้าง ในฐานะที่ผมได้มาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และมีความใกล้ชิดกับชาวนามาโดยตลอด จึงได้นำปัญหาดังกล่าวนี้มาดำเนินการแก้ไขเลยทันทีตั้งแต่ครั้งแรกที่เข้าไปทำงาน ก็มาสรุปกันว่ามูลเหตุมันเกิดขึ้นจากอะไร จึงทำให้ชาวนาเกิดปัญหาขึ้นอย่างซ้ำซาก ซึ่งเราก็สรุปได้หลายประเด็น มีอยู่ประเด็นหนึ่งซึ่งเราไม่เคยปฏิบัติกันเลยคือพันธู์ข้าว ชาวนามีความรู้ในเรื่องพันธู์ข้าวไม่มากนัก ที่ผ่านมานั้นแล้วแต่ทางราชการจะมานำเสนอให้ว่า พันธุ์นี้ ทนเพลี้ย ทนฝน ทนแล้ง ก็ทำกันไป ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีแต่ความทันทานแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นเมื่อผมเข้ามาศึกษาแล้วพบว่าเหตุที่ราคาข้าวตกต่ำ เพราะมีปัจจัยหนึ่งคือพันธู์ข้าว เราจะสังเกตเห็นว่า ทำไมในปี 2542 ข้าวหอมมะลิมีราคาสูงขึ้นไปถึงหนึ่งหมื่นบาทเศษต่อเกวียน ในขณะที่ข้าวในภาคกลางของเรา ทำนาปรังราคาข้าวเหลือเพียง 3,500 บาท เพราะอะไร ก็เพราะไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาด เราจะเห็นวาระนิยมของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลง ชอบรับประทานข้าวหอมกันมากขึ้น

ผมจึงคิดว่าถึงเวลาแล้วที่จะต้องมาปรับปรุงพันธู์ข้าวให้ชาวนา แล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ 30 กว่าจังหวัดที่ทำนาปรัง ถ้าปล่อยให้ทำกันอยู่อย่างนี้ ก็จะเป็นอย่างนี้ตลอดไป ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงพันธู์ข้าวเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค จึงได้มีการศึกษาวิจัยหาพันธู์ข้าวที่เหมาะสม พบว่าข้าวหอมปทุมธานี 1 เป็นพันธู์ที่น่าจะแนะนำให้ชาวนานำไปทดลองปลูก เราต้องยอมรับว่าการจะไปเปลี่ยนความเชื่อ ความเคยชินของชาวนานั้นเป็นเรื่องยาก เขาทำกันมาตั้งแต่อดีตแต่อย่างไร เขาก็จะทำของเขาอย่างนั้น แม้ทางเจ้าหน้าที่เกษตรฯจะไปแนะนำเขาอย่างไร เขาก็ยังไม่เชื่อ มีความรู้แค่นั้นเขายังจะไปแนะนำเขา เขาลิทำกับมือเขารู้ดีว่าทำอะไรดีอย่างไรไม่ดี

ดังนั้นเมื่อผมไปศึกษาและมีการทดลองในเบื้องต้น ก็ต้องยอมรับว่าพันธุ์ข้าวของเราปะปนกันจนกลายเป็นพันธุ์อะไรไปเยอะแยะ กินก็แข็ง เกียวก็ยาก แล้วก็ต้นทุนการผลิต ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญนั้นสูง ทำอย่างไรก็ขาดทุน เมื่อเป็นดังนั้นผมจึงมาประชุมผู้บริหารกระทรวงทั้งหมดว่าต้องมีการเปลี่ยนแปลงพันธุ์ข้าว ทุกคนก็ยอมรับว่าเห็นด้วย และเราก็เห็นว่าพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 นี้ หนึ่ง-ปลูกในลุ่มน้ำภาคกลาง หรือแทนนาปรังได้ สอง-ต้นทุนนี้ ต้องยอมรับว่าค่าปุ๋ย ค่ายา แทบจะน้อยมาก ประการสำคัญของคุณสมบัติข้าวนี้ก็คือ ด้านทานต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและเพลี้ยกระโดดหลังขาวได้เป็นอย่างดี ด้านทานโรคไหม้ โรคใบแห้ง มีรสชาตินุ่มหอมอร่อย และสิ่งที่น่าปลื้มใจก็คือ ได้ผลผลิตเกินคาด โดยปกติข้าวนาปรังนี้ ถ้าทำข้าว ก.ช. หรือพันธุ์อะไรก็แล้วแต่ จะได้อย่างเก่งโดยเฉลี่ย 80 ถึงต่อไร่ นี้ถือว่ามากแล้ว แต่ข้าวหอมปทุมธานี 1 ที่กรมวิชาการเกษตรได้นำมาพัฒนาขึ้นนี้ ได้ผลผลิตถึง 110-120 ถึง ต่อไร่โดยเฉลี่ย ทุกวันนี้ก็เหมือนกัน แต่ว่าทั้งหมดนี้ก็มีทั้งจุดดีจุดเสียอย่างที่ผมเล่านี้เป็นแรงจูงใจ

เมื่อเป็นดังนั้น ผมจึงคิดถึงบุคคลที่จะเป็นผู้นำทาง และเป็นสถาบันที่เราเทิดทูนอย่างสูงสุด ก็คือสถาบันพระมหากษัตริย์ ผมได้มีโอกาสเข้าเฝ้ากราบบังคมทูลในเบื้องต้นเป็นการส่วนพระองค์ ถึงปัญหาของชาวนาดังกล่าว ซึ่งพระองค์ท่านทรงมีพระราชดำรินะแน่ว่า ควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไข เมื่อเป็นดังนั้นเราจึงกลับมาปรึกษากันว่าสมควรกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแก่เกษตรกร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้กราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีหว่านข้าว ในวันที่ 11 กรกฎาคม 2543 ณ แปลงนาเกษตรกร ตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นสิริมงคล สร้างขวัญและกำลังใจแก่เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพทำนา พันธุ์ข้าวที่ทรงหว่านเป็นข้าวหอมปทุมธานี 1 ที่กรมวิชาการเกษตรได้พัฒนาขึ้น ซึ่งในการเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในการหว่านข้าวครั้งนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารได้พระราชทานธงศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน และโล่ประกาศเกียรติคุณแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดที่จัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 จำนวน 13 จังหวัด คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดชัยนาท จังหวัดตาก

จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดอุทัยธานี พระราชทานพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 แก่เกษตรกรจังหวัด ในจังหวัดที่จัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 จำนวน 13 จังหวัด พระราชทานโล่ประกาศเกียรติคุณแก่คณะผู้วิจัยผู้ปรับปรุงพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 จำนวน 20 ราย พระราชทานโล่ประกาศเกียรติคุณแก่ผู้แทนเกษตรกรที่ชนะเลิศประกวดหมู่บ้านเพิ่มผลผลิตข้าวดีเด่นระดับภาค จำนวน 10 ราย และพระราชทานโล่ประกาศเกียรติคุณแก่เกษตรกรเจ้าของที่นาที่ใช้เป็นสถานที่จัดพิธีหว่านข้าว จำนวน 3 ราย นอกจากนี้ในบริเวณแปลงนาที่หว่านข้าวยังมีการจัดนิทรรศการให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องต่างๆ อีกด้วย

เมื่อพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 ที่ทรงหว่านได้เจริญเติบโตจนถึงระยะเก็บเกี่ยว กระทรวงเกษตรฯ จึงได้กราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเกี่ยวข้าว ในวันที่ 12 ธันวาคม 2543 กิจกรรมหลักในพิธีเกี่ยวข้าวประกอบด้วย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานธงศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด ในจังหวัดที่จัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 ซึ่งจะเปิดดำเนินการใหม่เพิ่มเติม อีก 14 จังหวัด คือผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอ่างทอง จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐมจังหวัดราชบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี พระราชทานพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 แก่เกษตรกรจังหวัดในจังหวัดที่จัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าว ซึ่งจะเปิดดำเนินการใหม่ จำนวน 14 จังหวัด พระราชทานรางวัลแก่เกษตรกรผู้ชนะเลิศการประกวดผลผลิตข้าวหอมปทุมธานี 1 จำนวน 17 รางวัล เสด็จพระราชดำเนินไปยังบริเวณแปลงนาเกษตรกร ทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเกี่ยวเกี่ยวข้าว และพระราชทานรวงข้าวให้แก่เกษตรกรเจ้าของแปลงนา จำนวน 1 ราย ทอดพระเนตรนิทรรศการการสาธิตปลูกพืชในนา เสด็จพระราชดำเนินให้อาหารปลา และทรงเยี่ยมราษฎรที่มารอเฝ้ารับเสด็จจำนวนมากถึง 30,000 เศษ

ความประทับใจที่ ชพนช มีต่อเหตุการณ์ที่ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินมา

เป็นองค์ประธานในพิธีหว่านข้าวและเกี่ยวข้าวในครั้งนั้น

นับเป็นความปิติยินดีเป็นอย่างยิ่งที่พระองค์ท่าน เสด็จพระราชดำเนินมา ต้องยอมรับ คือพูดตามภาษาชาวบ้านว่า “ทรงเป็นชวานาเต็มตัวเลย” ตั้งแต่ฉลองพระองค์ที่ทรงในพระราชพิธีวันนั้น ไม่ทรงฉลองพระบาท ลงในแปลงนาด้วยพระบาทเปล่า ผมได้เห็นแล้วปลาบปล้ำประทับใจเป็นอย่างยิ่งที่ทรงแสดงพระองค์ไม่ท่างเห็น เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนชวานาที่มารอเฝ้ารับเสด็จฯ ภาพเช่นนี้ไม่มีให้เห็นบ่อยนัก พระองค์ทรงมีความใกล้ชิดกับชาวไร่ชาวนาจริงๆ เสด็จพระราชดำเนินนับเป็นกิโลเมตรเพื่อเสด็จเยี่ยมทักทาย ผมซึ่งตามเสด็จพระราชดำเนินยังยอมรับว่าเดินตามพระองค์ท่านไม่ทัน ทรงมีพระราชดำรัสซักถามถึงงานอาชีพ ทุกข์สุข และมีพระราชดำรินำมาให้เกษตรกรปลูกพืชชนิดอื่นๆ เสริมในแปลงนาซึ่งมีทั้งพืชไร่ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ พืชปรับปรุงดิน เพื่อสร้างทางเลือก และเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

การเสด็จพระราชดำเนินในครั้งนั้น จะกล่าวว่าเป็นความประทับใจส่วนตัวก็คงไม่ได้ แต่เป็นความประทับใจของปวงชน หรือพลสกนิกรชาวไทยทั่วประเทศ ที่ได้เห็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงมีความห่วงใยต่อความเป็นอยู่ของพี่น้องเกษตรกร และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือไม่ทรงถือพระองค์ เสด็จพระราชดำเนินมาปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้วยพระองค์เองเหมือนอย่างเกษตรกร เพื่อจะได้ทรงรับรู้ถึงความยากลำบากที่ชาวไร่ชาวนาประสบอยู่ ดังนั้นสิ่งที่เราได้เห็นได้ชื่นชม และได้มีโอกาสเข้าเฝ้ารับเสด็จฯ จึงเป็นสิ่งที่เรามีความประทับใจเป็นอย่างยิ่ง

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

กับสถาบันมะเร็งแห่งชาติและมูลนิธิกาญจนบารมี

กอบุรรมหาธิการ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงใฝ่พระทัยในด้านสุขภาพและพลาณามัยของพลสกนิกรชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง พระราชกรณียกิจของพระองค์ในฐานะองค์นายกิตติมศักดิ์มูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนั้นเป็นที่ประจักษ์ใจชาวไทยโดยทั่วไปโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในพื้นที่บริการ และพื้นที่ใกล้เคียง ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ทั้ง 21 โรง ตั้งอยู่ นอกจากพระองค์จะทรงอุปถัมภ์กโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช เพื่อช่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุขภาพสกนิกรทั่วทุกภูมิภาคในการรักษาโรคทั่วไปแล้ว พระองค์ยังทรงเอาพระทัยใส่ผู้ป่วยโรคมะเร็ง ซึ่งยังคงเป็นโรคร้ายแรง นำความพลัดพรากมาสู่สังคมไทยเป็นจำนวนมากอยู่ ดังที่ทรงมีพระราชดำรัส เนื่องในพิธีเปิดการประชุมวิชาการโรคมะเร็งภาคพื้นแปซิฟิก ครั้งที่ 11 ณ กรุงเทพมหานคร

เป็นที่ทราบกันดีว่า โรคมะเร็งเป็นโรคร้ายแรงที่เป็นอันตรายต่อชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง และอัตราการป่วยด้วยโรคนี้อีกยังมีแนวโน้มที่จะลดลง ไม่ว่าในประเทศที่เจริญแล้ว หรือประเทศที่กำลังพัฒนา จึงเป็นการแน่นอนว่า มะเร็งนั้นไม่แต่จะเป็นโรคร้าย ทำลายชีวิตมนุษย์ หากยังเป็นตัวการทำลายความสุข ความเจริญ ทุกสิ่งของมนุษยชาติพร้อมกันไปด้วยจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศทั้งหลาย จะร่วมมือกันป้องกันและลดอัตราการป่วยด้วยโรคนี้อลงให้ได้

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีต่อผู้ป่วยโรคมะเร็ง ทรงสนพระทัยการดำเนินงานของสถาบันมะเร็งแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญที่บำบัดรักษาและป้องกันโรคมะเร็ง สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2527 พระองค์ได้เสด็จเยี่ยมผู้ป่วยโรคมะเร็งครั้งแรก ณ สถาบัน

มะเร็งแห่งชาติ และพระราชทานสิ่งของให้แก่ผู้ป่วยโรคมะเร็ง ยังความปลอบปลื้มและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณแก่ผู้ป่วยโรคมะเร็งเป็นอย่างยิ่ง

การดำเนินงานของสถาบันมะเร็งแห่งชาติ ได้ก้าวหน้ามาตามลำดับ มีการขยายหน่วยงานดำเนินโครงการจัดตั้งสถานรับผู้ป่วยโรคมะเร็งธัญบุรี และจัดตั้งศูนย์ป้องกัน และควบคุมโรคมะเร็งในส่วนภูมิภาค 6 แห่ง คือที่จังหวัด ลพบุรี ชลบุรี อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี ลำปาง และอุดรธานี พระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนินเปิดศูนย์ด้วยพระองค์เองบ้าง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าหลานเธอเสด็จฯ แทนพระองค์บ้าง ดังนี้

วันที่ 19 ตุลาคม 2541 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินเปิดศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคมะเร็งจังหวัดชลบุรี ศูนย์นี้มีหน้าที่ดูแลการป้องกันและควบคุมโรคมะเร็งในจังหวัดชลบุรี ตราด สมุทรปราการ ปราจีนบุรี จันทบุรี นครนายก ระนอง และฉะเชิงเทรา

วันที่ 3 กันยายน 2542 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินเปิดศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคมะเร็งจังหวัดลำปาง ศูนย์นี้มีหน้าที่ดูแลการป้องกันและควบคุมโรคมะเร็ง ใน 17 จังหวัดภาคเหนือ คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา อุตรดิตถ์ ตาก กำแพงเพชร สุโขทัย พิจิตร เพชรบูรณ์ พิษณุโลก นครสวรรค์ และอุทัยธานี

วันที่ 9 กันยายน 2542 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนิน เปิดศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคมะเร็ง

จังหวัดอุตรธานี ศูนย์นี้มีหน้าที่ดูแลการป้องกันและควบคุมโรคมาเร็งในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 11 จังหวัด คือ จังหวัดหนองคาย เลย หนองบัวลำภู อุตรธานี สกลนคร นครพนม ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มุกดาหาร มหาสารคาม และร้อยเอ็ด

วันที่ 15 กันยายน 2542 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินเปิดศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคมาเร็งจังหวัดอุบลราชธานี ศูนย์นี้มีหน้าที่ดูแลการป้องกัน และควบคุมโรคมาเร็ง ใน 8 จังหวัด คือ จังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ นครราชสีมา และชัยภูมิ

วันที่ 17 มกราคม 2543 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เสด็จแทนพระองค์เปิดศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคมาเร็งจังหวัดลพบุรี ศูนย์นี้มีหน้าที่ดูแลการป้องกันและควบคุมโรคมาเร็งในจังหวัดต่าง ๆ คือ จังหวัดลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง นครนายก ชัยนาท และพระนครศรีอยุธยา

วันที่ 24 มกราคม 2543 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เสด็จพระราชดำเนินเปิดศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคมาเร็ง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ศูนย์นี้ มีหน้าที่ความรับผิดชอบใน 12 จังหวัดภาคใต้ คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ ภูเก็ต ระนอง ชุมพร สงขลา สตูล ตรัง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

ในปี พ.ศ. 2529 สถาบันมะเร็งแห่งชาติ ได้เริ่มโครงการสถานรับผู้ป่วยโรคมาเร็งธัญบุรี ซึ่งเดิมเรียกว่า "บ้านพักฟื้นผู้ป่วยโรคมาเร็ง" ณ อำเภอธัญบุรีจังหวัดปทุมธานี ได้ทำพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อปี พ.ศ. 2529 และเริ่มดำเนินการก่อสร้างตึกผู้ป่วยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา

ในปี พ.ศ. 2537 สถาบันมะเร็งแห่งชาติ ได้จัดทำโครงการสถานรับผู้ป่วยโรคมาเร็งธัญบุรี - สายใยชีวิตเพื่อร่วมฉลองศุภวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ในปี พ.ศ. 2539 เป้าหมายโครงการคือ การสร้างอาคารวิปัสสนา/ฟังธรรม และในวันที่ 30 สิงหาคม 2538 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎ

ราชกุมาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับเป็นองค์ประธานโครงการ และพระราชทานนามใหม่แก่โครงการว่า โครงการกาญจนบารมี "เฉลิมพระเกียรติครองสิริราชสมบัติ 50 ปี" พระองค์ได้พระราชทานเงินในการก่อสร้างอาคารต่าง ๆ ของโครงการ 462 ล้านบาท โดยการสนับสนุนของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมาเร็งแบบต่อเนื่องด้วยวิธีรังสีรักษาและเคมีบำบัด ให้การฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโรคมาเร็งทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ด้วยขบวนการทางพุทธศาสนา และเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2540 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานพระราชนุญาต ให้คณะกรรมการโครงการกาญจนบารมี จัดตั้งมูลนิธิกาญจนบารมีขึ้น ณ สถานรับผู้ป่วยโรคมาเร็งธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยโรคมาเร็งที่ยากไร้ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการป้องกันและควบคุมโรคมาเร็ง โดยเน้นการรักษาผู้ป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจ ให้ทุนการศึกษา และวิจัยเกี่ยวกับโรคมาเร็ง เป็นกองทุนสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากรของสถาบันมะเร็งแห่งชาติทุกหน่วย อีกทั้งจะร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์ พระองค์ได้พระราชทานเงิน 49 ล้านบาท ในการจัดตั้งและการดำเนินงานมูลนิธิกาญจนบารมี

ด้วยสำนักในพระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ และความมุ่งมั่นในการบำบัดรักษาและเยียวยาผู้ป่วยด้วยโรคมาเร็ง สถาบันมะเร็งแห่งชาติ ได้ดำเนินการโครงการสำคัญต่าง ๆ ดังนี้

1. โครงการเฉลิมพระเกียรติ

48 พรรษามหาวิปัสสนากรรมฐาน

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นองค์ประธานโครงการสถานรับผู้ป่วยโรคมาเร็งธัญบุรี หรือโครงการกาญจนบารมีขึ้น ณ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี บนเนื้อที่ 100 ไร่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสร้างศูนย์บำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมาเร็งอย่างครบวงจรขึ้น มีการจัดสร้างศาลาวิปัสสนาและฟังธรรม ซึ่งได้รับพระราชทานนามว่า ศาลาธรรมานูภาพ (อานูภาพแห่งธรรม) สร้างอาคารผู้ป่วย 400 เตียง ได้รับพระราชทานนามจากองค์ประธานโครงการว่า โครงการกาญจนบารมี "เฉลิมพระเกียรติ ครองสิริราช

สมบัติ 50 ปี” พระราชทานนามศูนย์รับผู้ป่วยว่า “ศูนย์มหาวชิราลงกรณธัญบุรี” พระราชทานนามอาคารอำนวยการว่า “พัชรกิติยาภา” และพระราชทานนามสวนสมุนไพรว่า “สิริวันวีร”

2. โครงการดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้าย (Hospice)

ศูนย์มหาวชิราลงกรณธัญบุรี สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข และมูลนิธิกาญจนบารมี ได้จัดโครงการเฉลิมพระเกียรติ 48 พรรษา มหาวชิราลงกรณ จัดสถานที่ให้การดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะสุดท้าย ด้วยการดูแลแบบประคับประคองเป็นแห่งแรกของประเทศไทย จัดหอผู้ป่วยให้มีลักษณะคล้ายบ้าน และเป็นธรรมชาติ มีห้องต่างๆ สำหรับทำกิจกรรมกลุ่มและห้องสำหรับครอบครัว จัดเตรียมบุคลากรให้ผู้ป่วยได้รับการดูแล และช่วยเหลือให้ได้รับการบรรเทาความเจ็บปวด และอาการทุกข์ทรมานต่าง ๆ ให้มีความสุขในวาระสุดท้ายของชีวิต และได้ตายอย่างสมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ญาติผู้ป่วยจะได้รับความกังวลใจ และความช่วยเหลือให้สามารถยอมรับการเผชิญความจริง และดำรงชีวิตต่อไปในภาวะปกติได้

3. โครงการพุทธธรรมสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็ง

ศูนย์มหาวชิราลงกรณธัญบุรี สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข มูลนิธิกาญจนบารมี ร่วมกับมหาวิทยาลัยสงฆ์ และกรมการศาสนาตระหนักว่าการรักษาผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งจะต้องใช้วิธีการรักษาทั้งทางด้านทางการแพทย์ และพุทธศาสนาช่วยรักษาด้านจิตใจ จึงได้จัดทำหนังสือธรรมะกับสังคมขึ้นมา ประกอบด้วยเนื้อหาที่มีธรรมะกับการรักษาโรคประกอบกัน จัดกิจกรรมในศาลาธรรมานูภาพ เพื่อให้หลักพุทธศาสนาเป็นหลักธรรมในการช่วยเยียวยาผู้ป่วยทางด้านจิตใจ รับผู้ป่วยจากสถาบันมะเร็งแห่งชาติ และผู้ป่วยจากศูนย์มหาวชิราลงกรณธัญบุรี มาทำกิจกรรม ณ ศาลาธรรมานูภาพ นิมนต์พระ และ/หรือ ผู้ปฏิบัติธรรม มาให้ความรู้ และแนะนำแนวทางปฏิบัติธรรมทางด้านจิตใจที่ถูกต้องนอกจากนั้นยังสนับสนุนการจัดทุนวิจัยทางพระพุทธศาสนา เพื่อใช้ในการประกอบการค้นหาข้อมูลทางพระพุทธศาสนากับการรักษาทางการแพทย์

4. โครงการเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อมวลชน เรื่อง “รอบรู้ทันมะเร็ง”

ศูนย์มหาวชิราลงกรณ ธัญบุรี สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข โดยการสนับสนุนของมูลนิธิกาญจนบารมี ได้ดำเนินการให้สุชศึกษาแก่ประชาชนผ่านสื่อมวลชนเรื่อง “รอบรู้ทันมะเร็ง” ทางสถานีวิทยุ-โทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงมีพระชนมายุ 48 พรรษา เป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งให้ประชาชนทราบในเรื่องการป้องกัน และการตรวจค้นหามะเร็งระยะเริ่มแรก ในประชากรกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มเสี่ยง สำหรับมะเร็งที่พบบ่อยในประเทศไทย ประชาชนจะได้ตระหนัก และหันมาปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่ทำให้เกิดโรคมะเร็ง เป็นการลดอัตราการเกิดโรค และการตายด้วยโรคมะเร็ง และได้ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการป้องกันและควบคุมโรคมะเร็งให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รายการรอบรู้ทันมะเร็งนี้ นอกจากออกอากาศทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 แล้ว ยังได้บันทึกวิดีโอ และจ่ายไปยังโรงพยาบาล โรงเรียน หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนด้วย

5. โครงการฝึกอบรมหลักสูตรอาสาสมัคร บริบาลผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะสุดท้าย

ศูนย์มหาวชิราลงกรณ ธัญบุรี สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับมูลนิธิกาญจนบารมี ตระหนักว่า ผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะสุดท้าย ควรได้รับการช่วยเหลือให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณค่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตายอย่างเป็นสุขสงบ สมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ไม่ต้องทนทุกข์ทรมาน ได้รับการประคับประคองช่วงสุดท้ายของชีวิต จากผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตร อาสาสมัคร บริบาล ซึ่งอาจจะเป็นญาติผู้ใกล้ชิด อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน บุคคลผู้มีเมตตาช่วยเหลือสังคมทั่วไป เช่น นักศึกษาข้าราชการบำนาญผู้มีเกียรติที่มีจิตเป็นกุศล ต้องการให้การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ด้อยโอกาส การบริบาลผู้ป่วยในเคสสถาน จำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมอาสาสมัครเหล่านี้ จะได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยบนพื้นฐานของความ

๙ ก.ย. ๒๕๔๒ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนิน
ไปทรงเปิดศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคเริมะเร็ง จ. อุตรธานี

๑๕ ก.ย. ๒๕๔๒ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนิน
ไปทรงเปิดศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคเริมะเร็ง จ. อุบลราชธานี
และพระราชทานสิ่งของจำเป็นแก่คนไข้

ต้องการของผู้ป่วยเป็นหลัก คือการอยู่เป็นเพื่อน ไม่ปล่อยให้ผู้ป่วยต้องอยู่คนเดียวตามลำพัง ให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยเมื่อมีความจำเป็น อาสาสมัครเหล่านี้เมื่อฝึกอบรมแล้ว จะได้รับการประเมินผลทางด้านเทคนิคการแพทย์ด้วย

8. โครงการประชาสัมพันธ์ ความรู้โรคมะเร็ง สำหรับประชาชนผ่านอินเทอร์เน็ต

ศูนย์มหาวชิราลงกรณ ธัญบุรี สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข มูลนิธิกาญจนบารมี โดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้จัดทำโฮมเพจ โครงการประชาสัมพันธ์ความรู้โรคมะเร็งสำหรับประชาชนและจัดทำอินเทอร์เน็ตเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับโรคมะเร็ง เผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบ โดยจัดทำรูปแบบและภาพประกอบเป็นสื่อให้ประชาชนได้เข้าใจดียิ่งขึ้น

7. โครงการรักษามะเร็งปากมดลูก ระยะเริ่มแรกในผู้ป่วยด้อยโอกาส

ศูนย์มหาวชิราลงกรณ ธัญบุรี สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข โดยความร่วมมือของโรงพยาบาลศูนย์ สำนักงานสาธารณสุขมีความมุ่งหมายที่จะรักษาบริการตรวจหาโรคมะเร็งปากมดลูก และมะเร็งเต้านม ระยะเริ่มแรกในสตรีที่พบจากการออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ในจังหวัดต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาทันที่ อีกทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันมะเร็งแห่งชาติ กับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลศูนย์ตลอดจนโรงพยาบาลทั่วไปจะเป็นการถ่ายทอดเทคโนโลยี การรักษามะเร็งปากมดลูกระยะเริ่มแรก ให้กับโรงพยาบาลเหล่านั้น และช่วยกระตุ้นเตือนให้ทุกจังหวัดสนใจการตรวจและรักษาโรคมะเร็งปากมดลูกอีกด้วย

มูลนิธิกาญจนบารมี นอกจากจะมีภารกิจส่งเสริมการบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้วยังส่งเสริมระบบการทำงานของศูนย์มหาวชิราลงกรณ ธัญบุรี ให้เป็นหน่วยงานที่มีคุณภาพตามหลักการสากลอีกด้วย จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบบริหารคุณภาพงานบริการของศูนย์มหาวชิราลงกรณ ธัญบุรี ด้วย ISO 9000 และโครงการ

มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของศูนย์มหาวชิราลงกรณ ธัญบุรี ด้วย ISO 14000

การดำเนินงานของสถาบันมะเร็งแห่งชาติ และมูลนิธิกาญจนบารมี ที่เอื้อประโยชน์สุขต่ออาณาประชาราษฎร์นั้นเกิดขึ้น และเจริญรุ่งเรือง ก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ทั้งนี้ด้วยพระบารมีแห่งองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมารโดยแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

มูลนิธิกาญจนบารมี. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร กับสถาบันมะเร็งแห่งชาติ และมูลนิธิกาญจนบารมี. จัดพิมพ์เนื่องในวโรกาส สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงมีพระชนมายุ 48 พรรษา.

มหาวชิราลงกรณอาศิรวาท

พระมิ่งพระขวัญแก้ว
มหาวชิราลงกรณ
โดยอินทรีปิ่นสวรรค์
เป็นขวัญกมลมาน
ทรงเป็นมกุฎชาติ
ทรงงามพระอินทรีย์
ในศิลปะสรรพศาสตร์
ในธรรมกรุณา

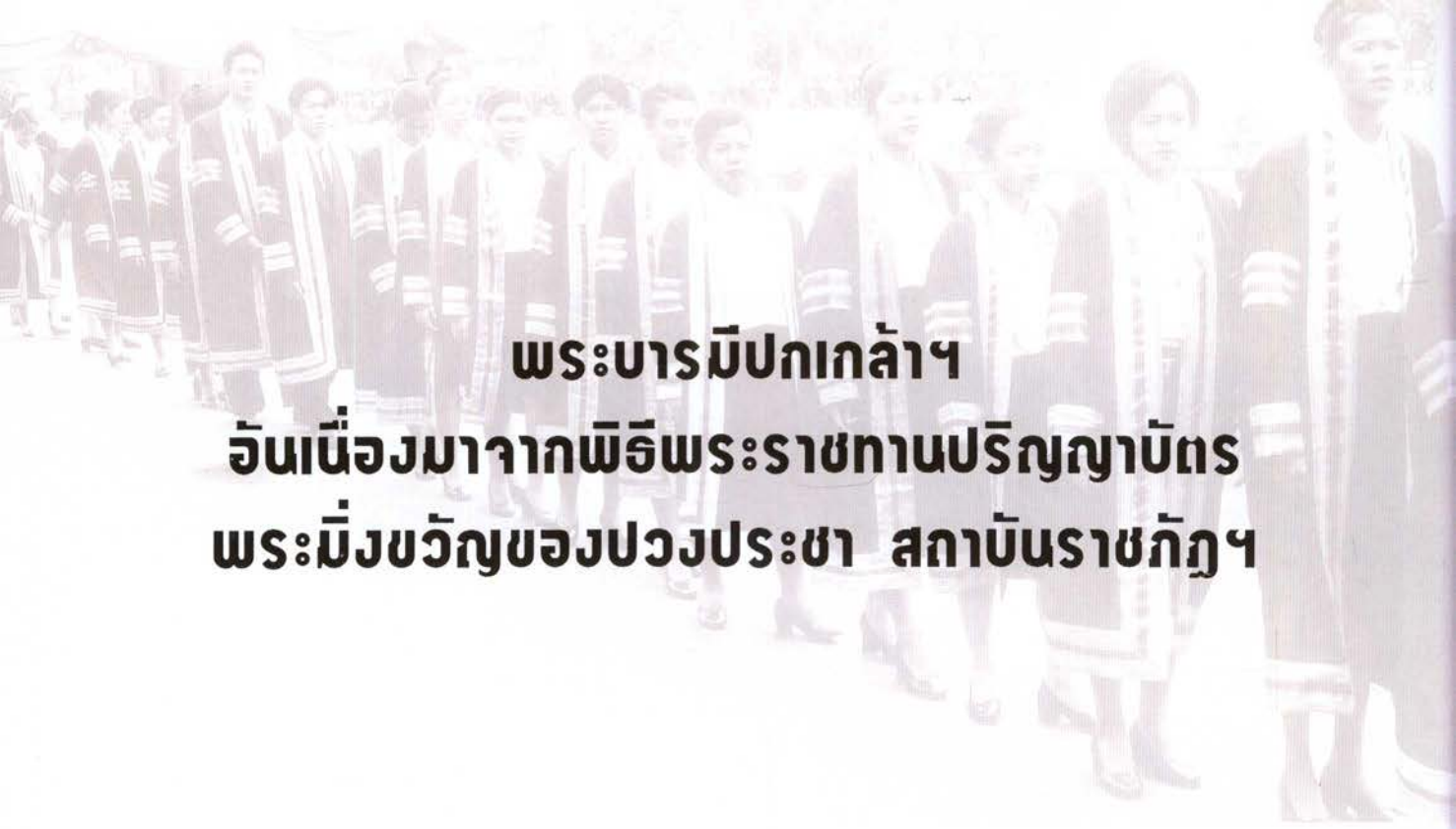
ตามรอยยุคลบาท
เสด็จโปรดประชาชาติ
ทรงเสริมการศึกษา
สังคัมสงเคราะห์สถาน
ทรงเชื่อมต่างประเทศ
การแพทย์การสาธารณสุข
ศาสนาวัดนธรรม
ลูกเสือของชาวบ้าน

โดยตั้งพระทัยมั่น
สุจริตพระกมล
หลากหลายพระราชกิจ
ดุจดั่งปิดทองงาม
ความสุขส่วนพระองค์
เพื่อชาติศาสน์ประชา
สุดจะพรรณนา
ทุกใจไทยซึ้งจุน

ขอเดชะพระไตรรัตน์
ถวายชัยมงคล
ขอ ๓ ทรงเปรมปรีดิ์
เทิดไทยรุ่งดาราองค์

ยิ่งเพชรแพรวมหิศร
สยามมกุฎราชกุมาร
ทรงรังสรรค์มาประทาน
ชาวสยามอร่ามศรี
เพื่อสืบราชวงศ์จักรี
และทรงเปรียบพระปรีชา
ในพระราชจริยา
ในพระราชกรณีย
ชนกนาถราชชนนี
ทั่วทุกถิ่นแม่กั้นดาร
ทรงปรีชาการทหาร
นวกกรรมและกีฬา
การเกษตรและพัฒนา
รณสุขและยนต์การ
กิจกรรมการสื่อสาร
ทรงส่งเสริมทุกการกล
เพื่อเกิดสรรพะมงคล
ทรงพากเพียรพยายาม
มิทรงคิดเฉยพระนาม
หลังองค์พระปฏิมา
ยังยอมทรงสละลา
ไทยสถิตสถยต์บุญ
พระมหากุณาคุณ
ในวันเฉลิมพระชนม์
ผ่องจรัสประกายรัศมี
ทรงลูลึงทรงประสงค์
ทรงสืบศรีจักรีวงศ์
เกษมสันต์นรินทร์เทอญฯ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า
มูลนิธิกาญจนบารมี
(ศรีประสิทธิ์ ร้อยกรองเฉลิมพระบารมี)

พระบารมีปกเกล้าฯ

อันเนื่องมาจากพิธีพระราชทานปริญญาบัตร พระมิ่งขวัญของปวงประชา สถาบันราชภัฏฯ

อดีตที่อยู่ในความทรงจำ พระมหากษัตริย์คุณ อันเนื่องมาจาก
พิธีพระราชทานปริญญาบัตร บัณฑิต วิทยาลัยครู - สถาบันราชภัฏ
นิเขต สุนทรพิทักษ์

1. เส้นทางของบัณฑิต

วิทยาลัยครู - สถาบันราชภัฏ

2. พิธีพระราชทานปริญญาบัตร

สำคัญ - ยิ่งใหญ่ เกินกว่าจะคิด

3. สีตั้น - คุณค่า และความหมาย

ของรถยนต์พระที่นั่ง

4. มุลนิธิคุรุปลั๊กในพระราชูปถัมภ์

ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
เพื่อการพัฒนาคุณภาพบุคลากรของ วิทยาลัยครู -
สถาบันราชภัฏ

5. ถวายของที่ระลึกจาก 86 วิทยาลัยครู ปี 2535

ด้วยน้ำใจเพื่อน้อมระลึกในพระมหากษัตริย์คุณ

1. เส้นทางของบัณฑิต

วิทยาลัยครู - สถาบันราชภัฏ

เส้นทางชีวิตของบัณฑิตราชภัฏส่วนใหญ่ นั่น กว่าจะ
ได้มีโอกาสเรียน และตลอดเวลา 4 ปี หรือกว่านั้นที่
ได้เรียนและเรียนก่อนจะจบเป็นบัณฑิต แต่ละคนล้วนต้อง
ผจญกับความลำบากและวิบากนานัปการ การสำเร็จ
การศึกษาจนเป็นบัณฑิต จึงมีค่ายิ่งไม่เพียงแต่วิชาความรู้
ตามหลักสูตรที่กำหนดของปริญญาบัตรนั้น ๆ หากรวมไปถึง
ความบากบั่น พากเพียรและการสู้ชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ

เนื่องเพราะมีสถาบันราชภัฏกระจายอยู่ในทุกภูมิภาค
ของประเทศ เป็นเครือข่ายโยงใยเกื้อกูลกัน จึงได้ให้โอกาส
ในการเข้าศึกษาเล่าเรียนแก่ผู้สนใจใฝ่เรียนโดยไม่ลำบากจน
เกินกำลังนัก เพราะอยู่ใกล้บ้าน ลดค่าใช้จ่ายได้มากและลด
ภาวะเสี่ยง การศึกษาต่อจึงไม่ไกลเกินกว่าจะไหวคว้าและฝัน
นักศึกษาราชภัฏแต่ละคนนั้น ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มี

ฐานะปานกลาง และยากจน เส้นทางชีวิตจึงมิได้ราบเรียบ ปลอดภัยไปด้วยกำลังเสริมนานาประการ หากมักจะต้องต่อสู้ ดิ้นรนด้วยลำแข้งของตนเองบนทางที่ขรุขระด้วยอุปสรรค แสบจะสุดฤทธิ์ การได้เรียนจึงมีความหมายมิใช่เพียงในห้องเรียน หากรวมไปถึงการเรียนรู้ชีวิตที่น่าสนใจจาก นอกห้องเรียนด้วย

ด้วยการเลือกตำแหน่งที่ตั้งของสถาบัน บนพื้นฐาน การพิจารณาภาพรวมของการพัฒนาการศึกษาของคน ทั่วประเทศ จึงมีแนวทางเพื่อการสร้างความเสมอภาคของ โอกาสในการศึกษาชั้นสูงให้กับคนในทุกภูมิภาคของประเทศ วางอยู่บนศรัทธาและความเชื่อว่า “การพัฒนาประเทศจะ ดำเนินไปได้ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาชนบท” หรือ “คำตอบอยู่ที่ชนบท” และเชื่อว่า การศึกษาที่มีคุณภาพคือ องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนา ดังนั้นการจัดการศึกษา ที่ให้โอกาสคนในพื้นที่ยอมเป็นการสร้างกำลังในการพัฒนา ท้องถิ่นโดยแท้ เมื่อแรกที่รัฐต้องการขยายการศึกษา การจัด การศึกษาของวิทยาลัยครูจึงเน้นที่การผลิตครู และต่อมา เมื่อความจำเป็นด้านการผลิตครูน้อยลง ก็ได้ขยายโปรแกรม การศึกษากว้างขึ้น ตามแนวทางที่เป็นที่ต้องการของประเทศ จนเมื่อเป็นสถาบันราชภัฏ ก็ยิ่งกระจายไปอย่างกว้างขวาง

ทั้งทางกว้างและทางลึก ก็ยิ่งขยายโอกาสของการศึกษา มากยิ่งขึ้น มีบัณฑิตของสถาบันที่ศึกษาในหลายสาขาอาชีพ กระจายอยู่แทบจะทุกตำบล หมู่บ้านของประเทศ ทั้งใน อาชีพครู และอาชีพอื่น ๆ ที่หลากหลาย

เพียงการวางแผนบริหารจัดการที่ดีที่ถูกต้องเหมาะสม ในการเลือกและวางหลักสูตร การจัดกิจกรรมทั้งหลาย ทั้งใน และนอกห้องเรียน ให้สอดคล้องกับสภาพกับแนวทางการ พัฒนาประเทศ กำลังบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปจะ กว่าแสนคน รวมกับบัณฑิตเก่ากว่าล้านคน และนักศึกษา ปัจจุบันที่กำลังศึกษาอยู่อีกหลายแสนคน ใน 41 สถาบัน ราชภัฏ จะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศได้อย่างไม่น่าเชื่อ และจะช่วยแก้ปัญหาในการพลิกฟื้นเศรษฐกิจและช่วยพัฒนา ประเทศในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมหาศาล ประเด็นปัญหาอยู่ที่ว่าจะวางแผนพัฒนาอย่างเหมาะสม รอบคอบ รัดกุม ได้อย่างไรในการบริหารจัดการที่จะขับเคลื่อนกำลังมหาศาล เหล่านี้ จะทำงานหนักด้วยความรับผิดชอบ บริสุทธิ์ใจ ลดความเห็นแก่ตัว โดยเห็นแก่ส่วนรวม คือชาติและสังคม มากขึ้น และสร้างสัมมาทิฐิได้เพียงใด เพื่อให้สามารถดึง ศักยภาพของกำลังมหาศาลเหล่านี้ ให้เป็นกำลังในการ พัฒนาประเทศให้ได้อย่างมหัศจรรย์ล้วนเป็นคำถามที่ท้าทาย

และต้องการคำตอบที่เป็นรูปธรรมในการปฏิบัติอย่างยิ่ง และถึงเวลาที่ทุกคนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะรัฐบาลจะต้องทุ่มเท พินิจพิจารณา เอาใจใส่เรื่องนี้อย่างจริงจังมากขึ้น

เวลา 4 ปี หรือกว่านั้นกว่าจะจบการศึกษาเป็นบัณฑิตของนักศึกษาราชภัฏ จึงมีความหมายทั้งต่อตนเองและต่อครอบครัวอย่างมากในอีกบรรยากาศหนึ่ง ชีวิตที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนมาก เพื่อจะได้มีโอกาสเรียน การต่อสู้ดิ้นรนในระหว่างเรียนและความพยายามเรียนจนจบการศึกษาแล้วต้องนำมาผสมผสานเป็นคุณค่าการศึกษาของชีวิตการประเมิณผลใด ๆ จึงไม่อาจพิจารณาเพียงผลการเรียนในห้องเรียน แต่ต้องรวมเอาประสบการณ์ในการต่อสู้ชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเอาชนะอุปสรรคทั้งปวงจนได้เรียนและเรียนจนจบเป็นบัณฑิต และคงจำเป็นต้องย้อนพิจารณาไปถึงวิสัยทัศน์ของผู้วางรากฐานการก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครู ซึ่งพัฒนามาเป็นวิทยาลัยครู เป็นสถาบันราชภัฏ และจะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏในอนาคตนั้น โดยมุ่งให้ความสำคัญในการขยายโอกาสการศึกษาชั้นสูง ให้กระจายไปยังทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งล้วนมีบริบทของวิถีชีวิตและฐานะทางสังคมที่หลากหลายแตกต่างกัน เพราะการกระจายตัวของสถาบันราชภัฏ จึงมีความหมายให้บุตรหลานของครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและยากจนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนจนเป็นบัณฑิตเพื่อกลับไปช่วยพัฒนาท้องถิ่นชุมชนของตน มีนักศึกษาจำนวนมากไม่น้อยที่สำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิต ที่ไม่เพียงเป็นคนแรกของครอบครัวหากเป็นคนแรกของชุมชน ของหมู่บ้าน ของตำบลนั้น ๆ จึงไม่น่าแปลกใจที่ในวันรับพระราชทานปริญญาบัตรของบัณฑิต จึงมีพ่อแม่ พี่น้อง ญาติมิตรที่มาทั้งครอบครัวหรือมากกว่านั้น มาร่วมแสดงความยินดี ซึ่งบางท่านก็มองเพียงในมุมของเศรษฐกิจว่าเป็นความสิ้นเปลือง แต่ถ้าลองคิดอีกมุมหนึ่งว่า เพราะลูกหรือหลานจบเป็นบัณฑิตคนแรกของครอบครัว ของหมู่บ้านทั้งชาวพื้นราบหรือชาวเขา ซึ่งถ้าไม่มีสถาบันราชภัฏอยู่ ณ จังหวัดเหล่านั้น ก็แทบจะไม่มีโอกาสเลย พ่อแม่ พี่น้อง จึงได้มีโอกาสเข้ามาร่วมแสดงความยินดี ที่กรุงเทพมหานคร มีโอกาสได้มาเห็นกรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์ฯ ที่เป็นเมืองหลวงของประเทศ ได้มีโอกาสทัศนศึกษาที่มีค่า มีความหมาย อย่างน้อยก็ครั้งหนึ่งในชีวิต ที่จะเก็บไว้เป็นความทรงจำและแรงบันดาลใจที่จะสร้างเสริมชีวิตให้มีคุณค่า และมีความหมายยิ่งขึ้นสืบไป อยากให้ท่านที่มองในเชิงเศรษฐกิจอย่างเดียวเหล่านั้นได้เปิดใจ

มองในมุมบวกทางจิตใจไว้บ้าง การที่ได้เห็นพ่อแม่ ญาติพี่น้องของบัณฑิตและบัณฑิตร่วมวงทานข้าวกันอยู่ได้ร่มไม้ รอบ ๆ บริเวณด้านนอกสวนอัมพร หรือบนรถตู้ รถกะบะเพื่อคอยเวลางานพระราชทานปริญญาบัตร น่าจะมองให้เห็นเป็นความหลากหลายที่น่ารัก เป็นเสน่ห์ เป็นวิถีชีวิต เป็นดอกผลของการกระจายโอกาสทางการศึกษาไปแทบจะทุกภูมิภาคของประเทศ และร่วมชื่นชมยินดีกับบัณฑิตและท่านทั้งหลายเหล่านั้น

นับแต่เริ่มมีพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของวิทยาลัยครู เมื่อ พ.ศ. 2521 ต่อมาในนามของสถาบันราชภัฏ ในปี พ.ศ. 2538 และต่อเนื่องมาจนถึง ปีนี้ พ.ศ. 2545 มีผู้เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรแล้วกว่าเจ็ดแสนคน (เมื่อปีการศึกษา 2523, 2524 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯเป็นองค์ประธานในพิธี) บัณฑิตทุกคนที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรล้วนต้องมีรูปเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรจากพระหัตถ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไว้เป็นเกียรติประวัติเป็นความภาคภูมิใจ เป็นกำลังใจในความสำเร็จของตนและครอบครัวและย่อมถือเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและครอบครัวยิ่งนัก ส่วนการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ชีวิตดำเนินต่อไปอย่างดีที่สุดสมกับที่เป็นบัณฑิต สมกับที่ได้กล่าวคำปฏิญาณไว้เบื้องพระพักตร์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ว่า

1. ข้าพเจ้าจักเทิดทูน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันเป็นหลักเพื่อความวัฒนาถาวรของประเทศชาติ และประชาชนชาวไทย
2. ข้าพเจ้าจักบำเพ็ญตนเป็นพลเมืองดี สมกับเป็นผู้มีวัฒนธรรมและศีลธรรม ใช้ความรู้ที่ได้รับมาในทางที่ชอบ ประกอบการงานในหน้าที่ด้วยสุจริตธรรมและใฝ่หาความรู้ อยู่เสมอ
3. ข้าพเจ้าจักรักษาไว้ ซึ่งศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญา โดยเคร่งครัด จักเคารพนับถืออาจารย์ และเทิดทูนเกียรติแห่งสถาบันราชภัฏสืบไป

ซึ่งย่อมถือเป็นหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละคนที่จะต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เพื่อความเจริญงอกงามต่อไปตลอดชีวิต เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติสืบไป ถ้าเพียงเราระลึกถึงพระองค์ท่านที่ทรงเหน็ดเหนื่อย ตรากตรำพระวรกาย

พระราชทานปริญญาบัตรของบัณฑิตแต่ละคน ซึ่งสัมพันธ์กับระบบและจังหวะการเข้ารับ แต่เมื่อจำนวนบัณฑิตเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ เรื่องระบบและช่วงเวลาในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรเริ่มเป็นเงื่อนไขสำคัญยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ได้มีการพิจารณาถึงพระราชภาระขององค์ประธานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแต่ละครั้งว่าเพียงน้ำหนักของใบปริญญาบัตรซึ่งหนักประมาณ 200 กรัม/ แผ่น ซึ่งก็คือประมาณ 200 กิโลกรัม/ บัณฑิต 1,000 คน ถ้าวันละ 2 รอบรอบละ 2,500 คน ก็จะรวมน้ำหนักได้ถึง 1,000 กิโลกรัมหรือ 1 ตัน/วัน จึงเป็นพระราชกรณียกิจที่หนักหนา ที่ทรงต้องตรากตรำพระราชวรกาย ต้องใช้พระวิริยะและขันติธรรมอย่างสูงยิ่ง แท้จริงนั่นก็คือทรงต้องใช้ศัพิตราชธรรมทั้งมวล จึงจะทรงปฏิบัติพระราชภารกิจอันหนักหนานี้ได้อย่างต่อเนื่องให้ลุล่วงได้ในแต่ละปี ในขณะที่พระองค์ท่านก็ยังมีทรงมีพระราชภารกิจอื่น ๆ ที่สำคัญที่ยังต้องทรงปฏิบัติไปด้วย

ดังนั้นการวางแผนและจัดระบบงานพระราชทานปริญญาบัตร จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ที่จะต้องดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ที่สุด ให้เรียบร้อย ถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็วเท่าที่จะคงความถูกต้อง สวยงาม เหมาะสม และสง่างาม บนเงื่อนไขในการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรที่ใช้เวลานั้นที่สุดด้วยเป้าหมายนี้จึงมีผลกระทบถึงการจัดทั้งหมด ดังนั้นการจัดลำดับ ขั้นตอน การฝึกซ้อมที่มุ่งหวังผลอย่างจริงจังอย่างเป็นระบบ มิให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ จึงต้องแบ่งการดำเนินงานอย่างเป็นระบบให้ปฏิบัติในทุกสถาบันราชภัฏจนมั่นใจได้ว่าจะเกิดความสมบูรณ์สูงสุด ผู้บริหาร อาจารย์ ผู้خانชื่อ เหล่าบัณฑิตที่จะเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ต้องซ้อมการอ่านให้จังหวะการอ่านและการเคลื่อนไหวเข้ารับพระราชทาน สัมพันธ์กลมกลืนและสอดรับกัน โดยเฉพาะบัณฑิตเอง การโค้งถวายคำนับของบัณฑิตชาย และการถอนสายบัวของบัณฑิตหญิง จังหวะการเดิน การเคลื่อนไหว และจังหวะการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร การเอางาน การถอยออก การคืนกลับที่นั่ง การถวายสัตย์ปฏิญาณ การรับเสด็จและการส่งเสด็จ ส่วนขบวนกรอื่น ๆ เช่น การเตรียมใบปริญญาบัตรมิให้เกิดข้อผิดพลาด การนำส่งใบปริญญาบัตร ไปมอบให้คณะอาจารย์ที่เข้างานส่งใบปริญญาบัตรอีก 3 คน คนที่ 1 ส่งใบปริญญาบัตรให้องค์ประธาน คนที่ 2 รับใบปริญญาบัตร จากคนที่ 3 ส่งให้

คนที่ 1 คนที่ 3 รับพานปริญญาบัตรจากเจ้าหน้าที่ลำเลียงพานเพื่อจัดเตรียมส่งไปคนที่ 2 ทั้ง 3 คนถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่สำคัญที่ต้องทำงานประสานกันเป็นหนึ่งเดียว เป็นกลุ่มที่สนองงานองค์ประธานให้เกิดความพร้อมเพรียงเป็นจังหวะการส่ง การรับสอดคล้องกลมกลืนและต้องตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา คณะนี้แต่ละชุดจะมีช่วงปฏิบัติงานอยู่ประมาณ 400 ใบปริญญาบัตรต่อครั้งหรือประมาณ 20 - 30 นาที เป็นอาจารย์สตรีที่ต้องแต่งชุดปกติขาวสวมทับด้วยครุยแสดงวิทยฐานะ และต้องนั่งพับเพียบ จึงต้องมีการสลับเปลี่ยนเป็นชุด ๆ การเดินเข้า ถอยออกและการเข้ารับช่วงงานแต่ละหน้าที่ แต่ละช่วง ต้องฝึกฝนอย่างระมัดระวังเป็นอย่างดีจนให้สอดรับต่อเนื่องกัน โดยให้กระบวนถวายงานส่งใบปริญญาบัตรยังดำเนินต่อไปได้เป็นปกติ จะชะงักและทำให้ขั้นตอนสะดุดและผิดจังหวะไม่ได้ คณะทำงานชุดนี้จึงต้องฝึกฝนเป็นพิเศษแม้จะกังวลตื่นเต้นและอยู่ในภาวะกดดันบ้าง แต่ทุกอย่างก็เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย และทุกคนก็ตั้งใจที่ได้มีโอกาสเข้าถวายงาน และมีส่วนช่วยผ่อนพระราชภาระของพระองค์ท่านได้บ้าง และคงจะต้องถือเป็นเกียรติประวัติที่แต่ละคนจะได้ระลึกถึงด้วยความภาคภูมิใจว่าครั้งหนึ่งในชีวิตได้มีโอกาสปฏิบัติงานสำคัญนี้

การที่มีคนมาร่วมงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรอย่างมากมายในแต่ละวันในแต่ละปี จึงต้องมีการวางแผนปฏิบัติงานอย่างรอบคอบเพื่อให้ระบบงานต่าง ๆ ที่ต้องเกี่ยวข้องกันสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น มีกิจกรรมมากมายที่เกี่ยวข้องในการจัดงาน นับแต่การเชิญแขกทั้งแขกของกรมและแขกของสถาบันที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรในแต่ละวัน การจัดเวทีและบริเวณงานที่ต้องให้สวยงาม สดใสเสมอในทุก ๆ วัน การนิมนต์พระเพื่อสวดชัยมงคลคาถาลอดงานพิธี การรักษาความปลอดภัยทั่วบริเวณ ระบบความปลอดภัยเป็นพิเศษเฉพาะในส่วนของหอประชุมที่จัดพิธีการ วงดุริยางค์ แถวนักศึกษาที่รับเสด็จในแต่ละวัน จัดเต็นท์ที่นั่งพักของผู้ปกครองและแขกของบัณฑิต การจัดโทรทัศน์วงจรปิดเพื่อให้ทุกคนได้เห็นภาพของพิธีพระราชทานปริญญาบัตรในหอประชุมสวนอัมพร การจราจร การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข่าวสารในรูปแบบต่างๆ การถ่ายรูปบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรที่ผิดพลาดไม่ได้เลย การจัดจำหน่ายอาหาร การอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับ

นักศึกษาผู้ปกครองและแขกของนักศึกษาที่มาจากทั่วประเทศ การต้อนรับแขกที่มาพร้อมภายในพิธี ทั้งองคมนตรี รัฐมนตรี หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล คณะกรรมการสภาทั้งจาก คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ (คสส.) และคณะกรรมการ สภาประจำสถาบันราชภัฏ (สปส.) ของแต่ละสถาบัน คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่ดูแลกำกับกระบวนการต่าง ๆ เพื่อ ความเรียบร้อยภายในหอประชุม เจ้าหน้าที่ปฏิบัติประจำวัน ของงาน ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านั้นล้วนดำเนินงานประสาน สัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ เพื่อความเรียบร้อยของงานทั้งสิ้น งานพระราชทานปริญญาบัตรจึงเป็นงานใหญ่ งานหนัก งานละเอียด เป็นงานพิเศษที่ผิดพลาดมิได้ เพื่อให้เกิด ความสมบูรณ์สูงสุด

เนื่องด้วยได้มีการดำเนินงานต่อเนื่องมาช้านานร่วม 23 ปี มีการปรับแก้ไขข้อบกพร่องแต่ละปีอย่างสม่ำเสมอ จึงมีระบบงาน แผนงาน การประสานงานและการมอบหมาย หน้าที่รับผิดชอบแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นการเฉพาะ อย่างชัดเจน ด้วยเป็นงานที่ทำต่อเนื่องมาช้านานและมีการ ประเมินผลอยู่ทุกปี จึงทำให้การดำเนินงานที่หนักและ ยิ่งใหญ่นี้ดำเนินลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหตุผล สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่เป็นองค์ประกอบความสำเร็จ โดยแท้ก็คือ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎ ราชกุมาร องค์ประธานในพิธี ได้ปฏิบัติพระองค์ประหนึ่ง เป็นเจ้าของงานและพระองค์ท่านเป็นศูนย์รวมของงานทั้งหมด ได้ทรงมีพระราชวินิจฉัยลักษณะปัญหาจากที่ได้ทรงปฏิบัติ พระราชกรณียกิจในแต่ละปี เพื่อให้มีการแก้ไข จึงทำให้งาน มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเป็นลำดับ พวกเราทั้งหลายผู้มีหน้าที่ ต้องรับผิดชอบ ก็พยายามถวายงานอย่างเต็มที่ เพื่อให้ องค์ประธานที่มีพระราชภารกิจหนักมากอยู่แล้วได้ผ่อน พระราชภาระของพระองค์ท่านได้บ้าง ในภารกิจทั้งปวง ของงานพระราชทานปริญญาบัตรก็คือความพยายามที่จะ แบ่งเบาพระราชภาระของพระองค์ โดยการปรับเวลาในการ เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรของบัณฑิตที่มีจำนวนเพิ่ม มากขึ้นทุกปี ให้สั้นและเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ให้ยังคง ความสง่างามเอาไว้ให้ได้ จำได้ว่าปี 2533 ที่ได้มีโอกาส ร่วมพิธีเป็นปีแรก เฉลี่ยเวลาที่ใช้ไปในการที่บัณฑิตเข้าไป รับพระราชทานปริญญาบัตรจากพระองค์ ประมาณ 18 คน/ 1 นาที และได้พิจารณาปรับให้เร็วขึ้นเป็นลำดับ ในปี 2538 เป็น 22-26 คน/1 นาที และในปี 2545 นี้ บัณฑิตที่

สำเร็จการศึกษามีมากขึ้น มีจำนวนถึง 104,801 คน และ เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร 94,277 คน อัตราการเข้า รับจึงได้ปรับเร็วขึ้นถึง 29-32 คน/1 นาที เพียงพิจารณา ประเด็นสำคัญนี้ประเด็นเดียวก็จะเห็นพัฒนาการอย่างมหาดศาล เพราะกว่าจะทำเช่นนี้ได้ต้องปรับแก้และฝึกซ้อมกันอย่างหนัก และแน่นอนย่อมสะท้อนถึงระบบอื่น ๆ ที่ต้องพัฒนาตาม ไปด้วย ซึ่งได้กลายเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของพิธี พระราชทานปริญญาบัตรในภาพรวม

ในแต่ละรอบแต่ละวันตั้งแต่ต้นจนจบ ทุกท่านที่นั่ง ร่วมอยู่ในพิธีย่อมได้เห็นคุณค่าและสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย ที่แสดง ถึงคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมที่งดงาม ย่อมสัมผัสกับความ รู้สึกประทับใจที่หลากหลาย แตกต่างกันไปตามแต่ละ มุมมอง ในส่วนของบัณฑิตที่อยู่ในห้องประชุม พ่อแม่ ผู้ปกครองและญาติมิตรของบัณฑิต ที่นั่งร่วมในพิธีโดยการ เผ่าดูจากโทรทัศน์วงจรปิดภายในเดินที่รับรอง ก็ย่อมจะตั้งใจ ที่ได้เห็นความสำเร็จของลูกหลานญาติมิตร จากความมุ่งมั่น พากเพียรเรียนรู้ตามหลักสูตรโปรแกรมวิชาต่าง ๆ ถึง 4 ปี หรือมากกว่านั้น จนประสบความสำเร็จและมีวันนี้ได้ จนได้มี ผู้خانทั้งชื่อ ทั้งนามสกุลเบื้องพระพักตร์ขององค์ประธาน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารที่เสด็จฯ แทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ท่ามกลาง มหาสมาคมของบัณฑิตทั้งหลาย คณะอาจารย์ แขกผู้มีเกียรติ พ่อแม่ผู้ปกครองและญาติมิตร ซึ่งเป็นเสมือนสักขีพยานว่า บัณฑิตได้สำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตแล้ว เส้นทางชีวิตที่จะ ก้าวเดินต่อไป เพื่อความเจริญและเป็นสุขของตน ของคนใน ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ก็ต้องปฏิบัติตนอย่างมี วุฒิภาวะให้สมกับที่เป็นบัณฑิต การถวายสัตย์ปฏิญาณ เบื้องพระพักตร์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎ ราชกุมาร องค์ประธานในพิธี ย่อมเป็นสัจจะวาจาที่จะต้อง ยึดถือและปฏิบัติต่อไปตลอดชีวิต ซึ่งย่อมจะนำมาซึ่งความ เจริญก้าวหน้าและเป็นสิริมงคลยิ่งต่อตนอย่างแน่นอนตลอดไป

ส่วนคณะผู้รับผิดชอบในแต่ละวันจะมีความสุขใจ อิ่มใจ ทุกครั้งที่องค์ประธานเสด็จพระราชดำเนินกลับด้วย พระพักตร์ที่เบิกบานหลังจากที่ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจที่ หนักหนาในแต่ละวัน จำได้ว่าวันสุดท้ายของงานในแต่ละปี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร องค์ประธานของงานจะทรงหยุดพักท่าย ทรงให้กำลังใจและ

ขอบใจที่ทุกคนได้ร่วมกันดูแลงานทุกอย่างได้เรียบร้อย เพียงเท่านั้นพวกเราทั้งหลายก็ยินดี ปลื้มใจและหายเหนื่อย จำได้ว่าได้ถวายคำกราบบังคมทูลสั้น ๆ เพียงว่า “เป็นพระมหากษัตริย์คุณหาที่สุดมิได้พะยะค่ะ”

5 ปี ของการดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการฝึกหัดครู และรวมถึงช่วงดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ ในที่สุดท้าย ได้รับผิดชอบงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มาตลอด เพราะโดยตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการ ดำเนินงาน ในวันงานก็เริ่มจากการเฝ้ารับเสด็จ บางครั้งก็ ทำหน้าที่ถวายรายงานแทนท่านปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และต้องนั่งอยู่บนเวทีเบื้องหลังแทนประทับขององค์ประธาน ในกลุ่มของกรมการสภาสถาบันราชภัฏ จึงได้มีโอกาสเฝ้ามอง ทุกกิจกรรมและทุกอิริยาบถของการเข้ารับพระราชทาน ปริญญาบัตรของบัณฑิต ได้เห็นพระสมมติที่หนักแน่นมั่นคง ด้วยพระวิริยะ และพระขันติธรรมที่สูงยิ่งขององค์ประธาน ก็ได้แต่ชื่นชม ศรัทธาและสรรเสริญพระองค์ท่านในการ ปฏิบัติพระราชภารกิจที่หนักหน่วงยิ่งด้วยพระขันติธรรม เพียงลองคิดดูในภาพรวมว่าจากเริ่มต้นจนกว่าจะเสร็จ วันปฏิบัติพระราชภารกิจในปีนี่ตลอดเวลา 22 วัน จะมี บัณฑิตกว่าแสนคนมารับ มองไปแทบจะสุดสายตา หยอยก้าวเดินเข้ามาทีละก้าว ๆ เพื่อรับใบปริญญาบัตรจาก พระหัตถ์ของพระองค์ท่านจนกว่าจะหมดเพียงจินตนาการ เช่นนี้ก็จะเห็นความหนักหน่วงยิ่งนักของพระราชภารกิจ สิ่ง ที่ จะทำได้ในช่วงเวลาที่เป็นอธิบดีกรมการฝึกหัดครู และ เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏก็ได้แต่ตั้งสัจจะกับตนเองว่า จะไม่ขาด ไม่ลา ไม่ลุกไป ณ ที่ใดเลย ตลอดเวลานั่งเฝ้า อยู่ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ซึ่งตลอดเวลา 5 ปี ก็สามารถปฏิบัติตามสัจจะนั้นได้สำเร็จอย่างสมบูรณ์

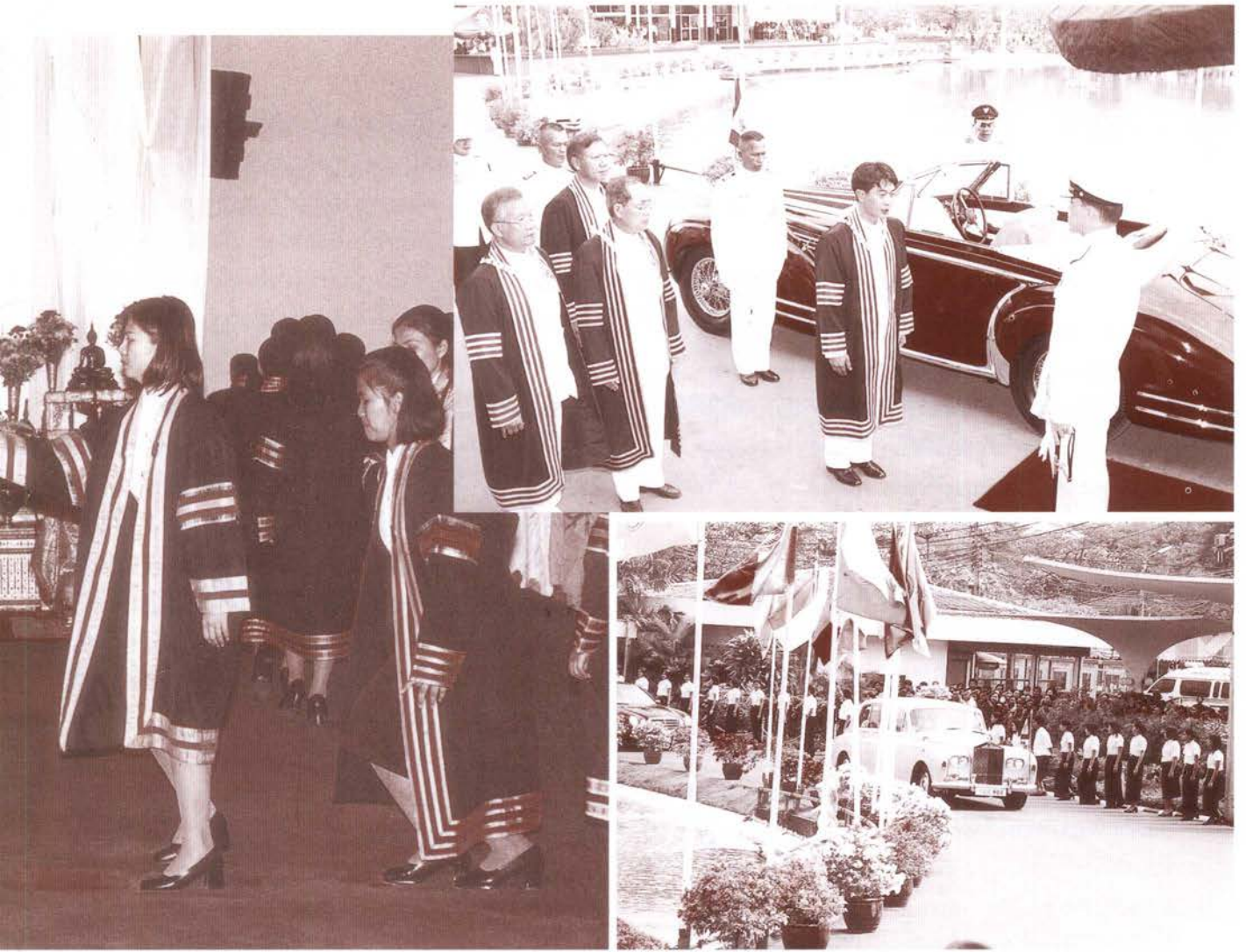
3. สีสน - คุณค่าและความหมาย

รถยนต์พระที่นั่ง

ในการที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎ ราชกุมาร เสด็จฯแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตใหม่ ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร ผู้เฝ้ารับเสด็จฯและพสกนิกรทั้งหลายได้สังเกตเห็นจนเป็นภาพชินตาและเป็นเสมือนส่วนหนึ่งของพิธี พระราชทานปริญญาบัตรที่ยิ่งใหญ่และศักดิ์สิทธิ์ก็คือ พระราช

พาหนะที่ประทับมาในงานพระราชพิธีในแต่ละวันของทุก ๆ ปี ความพิเศษและประทับใจนั้นเป็นเพราะพระราชพาหนะจะเป็นรถยนต์รุ่นเก่าแบบต่างๆ ที่มีค่ายิ่ง ยากนักที่จะได้พบเห็น ณ ที่ใด เป็นรถยนต์ที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพ ดีเยี่ยม ที่ยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของบรรดาผู้รักรถและอยู่ในวงการรถยนต์ทั้งหลาย นอกจากสภาพรถที่ได้รับการรักษาให้อยู่ในสภาพดีเยี่ยมแล้ว ที่น่าพิศวงยิ่งนักก็คือรถยนต์รุ่นเก่าทั้งหลายเหล่านั้น ยังคงสามารถวิ่งใช้งานได้เป็นอย่างดี ความรักและเห็นคุณค่าของของเก่านั้นเป็นลักษณะพิเศษที่หายากที่เกิดขึ้นได้เฉพาะบุคคล แต่การที่สามารถรักษาสภาพรถทั้งหลายเหล่านั้นให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์แบบและมีชีวิตชีวา ที่ใช้งานได้เป็นปกติ นั้น เป็นความพิเศษอย่างยิ่งเป็นอัจฉริยะและยิ่งถ้ารถเก่าลายคราม เหล่านั้นสามารถใช้งานได้ โดยเฉพาะในพิธีสำคัญเช่นพิธี พระราชทานปริญญาบัตรเป็นประจำทุกปีด้วยความมั่นใจ และ ใช้ต่อเนื่องมาหลายปีติดต่อกัน ย่อมแสดงให้เห็นถึงพระปรีชา สามารถยิ่งในการบริหารจัดการ ในมุมมองของนักการ

พิพิธภัณฑ์ที่ผู้เขียนได้เคยเป็นผู้อำนวยการศูนย์บริษัทเพื่อการศึกษา (ปัจจุบันคือศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา) ที่ได้มีส่วนในการสร้างพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งแรกของประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2519-2523 ณ บริเวณท้องฟ้าจำลองกรุงเทพฯ ต้องแสดงความชื่นชมอย่างยิ่งที่พระองค์ท่านมีสายพระเนตรอันยาวไกล ได้เห็นคุณค่าของรถยนต์เก๋ารุ่นลายครามเหล่านั้น และทรงมีฉันทะที่จะอนุรักษ์ไว้ และทรงปฏิบัติด้วยพระวิริยะอุตสาหะอย่างยิ่งในความพยายามรักษาสภาพของรถเก๋ารุ่นต่าง ๆ เหล่านั้นให้อยู่ในสภาพที่ดีเยี่ยมและสามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ต้องถือว่าพระองค์มีพระอัจฉริยภาพพิเศษในด้านนี้ พระองค์ท่านได้แสดงให้เห็นประจักษ์ต่อสาธารณชน โดยนำรถยนต์พระที่นั่งรุ่นเก๋าทรงดูแลรักษาไว้อย่างดี เป็นพระราชพาหนะทุกปีในโอกาสที่มีพระราชพิธีสำคัญโดยเฉพาะพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ทรงแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายและคุณค่าของการดูแลรักษา จึงย่อมมีคุณค่าไม่เพียงเพื่อสุนทรียภาพในความงดงามทั้งในแง่ศิลปะและเทคโนโลยีที่

ปรากฏที่ตัวรถในรุ่นต่าง ๆ หากแสดงถึงพระปรีชาสามารถในการวางแผนบริหารจัดการ ความประณีต ละเอียดอน และความเพียรพยายามที่ทรงอนุรักษ์ไว้ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ที่สุด และย่อมรวมไปถึงการก่อให้เกิดประโยชน์แก่วงการรถยนต์เป็นเอกประการ ในการศึกษาวิวัฒนาการของรถยนต์ในด้านต่าง ๆ ที่ได้มีการพัฒนาต่อเนื่องมาทุกยุคทุกสมัยในบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา รถยนต์พระที่นั่งเก๋าทรงดูแลรักษาไว้ในสภาพที่สมบูรณ์ จึงเป็นอุปกรณ์การเรียนรู้ที่มีค่าประมาณมิได้ของวงการศึกษาด้านเทคโนโลยีรถยนต์ของโลก และโดยเฉพาะวงการรถยนต์ของไทย

การที่คณะผู้บริหาร ครูอาจารย์ บัณฑิต พ่อแม่ ครอบครัวและญาติมิตรของบัณฑิตทั้งหลายรอเฝ้ารับเสด็จสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในงานพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตของสถาบันราชภัฏทั้งหลาย ในแต่ละวันนั้น นอกจากความปิติยินดีที่ได้เฝ้า

พระองค์ท่านแล้ว รถยนต์พระที่นั่งที่ประทับมาในแต่ละวัน ก็เป็นอีกสี่ล้อ เป็นคุณค่าทางสุนทรีย์อีกส่วนหนึ่งที่ทุกคนที่ รอคอยได้รับ เพราะพระอัจฉริยภาพของพระองค์ในส่วนนี้ จึงเป็นโชคตักขิกของวงการรถยนต์เมืองไทย ที่ได้มีรถยนต์ รุ่นเก่าที่มีค่ายังไว้เป็นพิพิธภัณฑ์รถยนต์อย่างเป็นทางการ ซึ่งล้วนอยู่ในสภาพดี จนสามารถนำมาใช้งานในพระราชพิธี สำคัญให้เป็นที่ปรากฏแก่พสกนิกรทั้งหลายทั้งที่เฝ้ารับเสด็จ อยู่ ณ บริเวณสวนอัมพร และที่เฝ้าคูอยู่ทางโทรทัศน์จากข่าว พระราชกรณียกิจที่ปรากฏเป็นข่าวในพระราชสำนักทุก ๆ วัน ที่มีพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

4. มูลนิธิคุรุภัทรมณีในพระราชูปถัมภ์ ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เพื่อการพัฒนาคุณภาพบุคลากรของวิทยาลัยครู- สถาบันราชภัฏ

เนื่องด้วยวิทยาลัยครูซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานนาม ใหม่จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ว่า “สถาบันราชภัฏ” มีภารกิจที่กำหนดไว้ในมาตรา 7 ตามพระราชบัญญัติสภาสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ว่า

“ให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวិชาการและวิชาชีพ ชั้นสูง ทำการวิจัยให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู”

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณต่อองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ที่ได้เสด็จฯ แทนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็น องค์ประธานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรให้แก่บัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษา ทั้งจากสภากาการฝึกหัดครูและสภาสถาบัน ราชภัฏ โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ต่อเนื่องมารวม 23 ปี มีบัณฑิตในสาขาวิชาต่างๆ เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร จากพระหัตถ์ของพระองค์ท่านเพื่อความเป็นสิริมงคลยิ่ง แก่บัณฑิตจำนวนหลายแสนคน การพระราชทานปริญญาบัตร แก่บัณฑิตทั้งปวงเหล่านั้น นับว่าเป็นพระราชภารกิจ ที่สำคัญและมีความหมายยิ่งแก่บัณฑิตทั้งหลาย แต่ก็เป็น พระราชภารกิจ ที่หนักหน่วงหนักหนา ต้องทรงตรากตรำ พระวรกาย และต้องใช้พระวิริยะอุตสาหะและพลังกำลัง

ด้วยพระขันติธรรมเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้พระราชภารกิจอัน ต่อเนื่องยาวนานสมบูรณ์แบบได้ลุล่วงไป ซึ่ง พระองค์ท่าน ก็ได้ทรงปฏิบัติภารกิจอันยากยิ่งนี้สำเร็จได้อย่างดีเยี่ยม เป็น อัครจริย

ด้วยสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญ ของพระราชภารกิจ และพระมหากรุณาธิคุณยิ่งแล้วจึงได้ ร่วมกันคิดพิจารณาจัดตั้งมูลนิธิเพื่อการพัฒนาสถาบันอุดม ศึกษาแห่งนี้ ซึ่งตอนนั้นคือวิทยาลัยครูทั้งหลาย และต่อมา เป็นสถาบันราชภัฏให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถขยายโอกาสทางการศึกษาให้กว้างขวางไปยิ่งขึ้น ทุกหมู่เหล่า ที่ประสงค์จะเข้าศึกษา ให้ได้มีโอกาสได้ศึกษา โดยเชื่อมั่นในปรัชญาการศึกษาที่ผู้ก่อตั้งได้วางไว้ตั้งแต่แรกว่า “การพัฒนาการศึกษาในชนบทจะเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่ง ในการพัฒนาประเทศ” และเชื่อมั่นว่า “การจัดการศึกษาที่ดี มีคุณภาพย่อมเป็นกำลังสำคัญยิ่งในการพัฒนาคน เพื่อให้ เป็นกำลังสำคัญยิ่งในการพัฒนาชาติ” ด้วยความเชื่อมั่น จึงพิจารณาไปยังองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษา จึงได้มุ่งความสำคัญไปยังการพัฒนาคุณภาพของครูอาจารย์ ทำให้เกิดมูลนิธิที่มุ่งเพื่อการพัฒนาคุณภาพครูอาจารย์ขึ้นเยี่ยม ให้กับสถาบันราชภัฏทั้งหลายขึ้น จุดเด่นของมูลนิธินี้เพื่อ พิจารณาสับสนุนให้ทุนการศึกษาแก่ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ตีมากที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันราชภัฏและหรือผู้ประสงค์ที่ จะเข้ามาปฏิบัติงานในสถาบันราชภัฏ ได้ศึกษาต่อในระดับ ปริญญาโท ปริญญาเอก ในสาขาวิชาที่หายากและเป็น ที่ ต้องการยิ่ง เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วต้องกลับมาสอนใน สถาบันราชภัฏ โดยได้ตั้งชื่อมูลนิธิว่า “มูลนิธิคุรุภัทรมณี” และอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และต่อมาได้ทูลขอพระราชทานตรา “มวก.” ให้เป็นตราของมูลนิธิ พระองค์ได้พระราชทาน พระราชวินิจฉัยว่าเพื่อความรอบคอบขอให้ดำเนินการให้ เกิดผลดีตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิสักระยะหนึ่งก่อน จึงจะ ทรงพิจารณา ซึ่งนับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯ หาที่สุดมิได้ พวกเราชาวราชภัฏทั้งหลายล้วนสำนึกใน พระมหากรุณาธิคุณของพระองค์เสมอมา

การจัดตั้งมูลนิธิคุรุภัทรมณีในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารนี้เพื่อมุ่งสร้าง คุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบัน เพื่อให้เกิดประโยชน์

อันไพศาลให้เจริญก้าวหน้าความร่มเย็น และแสงสว่างทางปัญญาในการพัฒนาคุณภาพของสถาบันอีกส่วนหนึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่จะให้ระลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณและพระบารมีปกเกล้าฯของพระองค์ท่านที่มีต่อชาวราชภัฏและเป็นเครื่องเตือนใจให้ชาวราชภัฏทั้งหลายได้มีกำลังใจและมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งปวงด้วยความรอบคอบ สุขุมและด้วยจิตสำนึกที่แน่วแน่ เพื่อพัฒนาสถาบันราชภัฏให้เป็นสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของปวงชนทั้งปวงตามปรัชญาของสถาบัน และเพื่อเป็นการสนองกตเวทิตาคุณที่พระองค์ได้ทรงทุ่มเท มุ่งมั่นและทรงลำบากพระวรกายยิ่งในพระราชภารกิจที่ได้ทรงมีพระมหากษัตริย์คุณแก่บัณฑิตทั้งปวงเสมอมา เพื่อให้บัณฑิตทั้งปวงเหล่านั้นได้ชื่นชมยินดี มีสุขและเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตในโอกาสที่ได้บากบั่นฟันฝ่าอุปสรรคทั้งปวงจนประสบความสำเร็จการศึกษาได้เป็นบัณฑิตในที่สุด

จากทุนเริ่มต้นของมูลนิธิจำนวน 2 ล้านบาท เมื่อปี พ.ศ. 2535 โดยการบริจาคของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ และสถาบันราชภัฏทุกแห่งเป็นประจำทุกปี บัดนี้มูลนิธิคุรุภัฏภักดิ์ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีเงินทุนทั้งสิ้นประมาณ 17 ล้านบาท ผลงานที่ปรากฏมาจนบัดนี้ สรุปได้ดังนี้

1. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก 5 คน
อยู่ในระหว่างการศึกษา 3 คน
2. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท 6 คน

มูลนิธิได้เปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการสมัครเข้ารับทุนให้แก่ทุกสถาบันราชภัฏ การพิจารณาขึ้นอยู่กับคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้สมัคร ทั้งจากการดูผลการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือโท ที่มุ่งมาตรฐานสูงไว้ในระดับเกียรตินิยมดีและดีมาก ผลการปฏิบัติงานดีและต้องอยู่ในสาขาวิชาที่เป็นที่ต้องการ

ในโอกาสที่คณะผู้บริหารสภาสถาบันราชภัฏ อธิการบดีสถาบันราชภัฏทั้งหลายและคณะกรรมการมูลนิธิฯ เข้าเฝ้าฯเพื่อทูลเกล้าฯถวายทุนเพิ่มเติมและถวายรายงานผลการปฏิบัติงานของมูลนิธิของแต่ละปีจะได้นำผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละปีเข้าเฝ้าฯด้วย

นับว่าเป็นพระกรุณาธิคุณที่ได้ทรงเมตตาสนับสนุนโครงการสำคัญยิ่งนี้อีกโครงการหนึ่งที่มุ่งสร้างความมั่นคงเข้มแข็งให้แก่สถาบันราชภัฏทั้งปวงเพื่อจะได้รับประโยชน์มหาศาลในการขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นให้กว้างไกลกับชนทุกหมู่เหล่าและสามารถครอบคลุมไปทุกภูมิภาคได้มากที่สุดสถาบันหนึ่งของประเทศ

5. ทูลเกล้าฯถวายของที่ระลึกจาก 36 วิทยาลัยครู ปี พ.ศ. 2535 (ร้อยปีการฝึกหัดครูไทย)

ด้วยน้ำใจเพียงเพื่อน้อมระลึกในพระมหากษัตริย์คุณ

ในช่วง 100 ปี ของการฝึกหัดครูไทย ซึ่งตรงกับปี พ.ศ. 2535 นั้น คณะผู้บริหารของกรมการฝึกหัดครูสมัยนั้น ได้จัดกิจกรรมขึ้นหลายอย่างเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองและเป็นการเชิดชูบูชาคุณครู.....บูรพคณาจารย์ ผู้ก่อเกิดประโยชน์ศึกษา ทั้งท่านผู้ประสาทวิชา อบรมจริยา แก่ข้าในกาลปัจจุบัน ขอขอเคารพอภิวัน ระลึกคุณอนันต์ ด้วยใจนิยมบูชา.....เพราะครูคือผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของคนทุกอาชีพ หรือครูคือ ผู้ปิดทองหลังพระ.....

หนึ่งในกิจกรรมหลากหลายที่จัดขึ้นนั้น คือการน้อมระลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ที่ได้ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จฯ ไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครู ซึ่งพระองค์ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจอันหนักหน่วงนั้น ยาวนานด้วยพระวิริยะอุตสาหะอย่างต่อเนื่องงานพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตทั้งหลายนั้น เป็นพระราชภารกิจที่ยิ่งใหญ่ และต้องทรงตรากตรำพระวรกายยิ่งนัก จึงนับว่าเป็นพระมหากษัตริย์คุณอันยิ่งใหญ่แก่กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ วิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่งและแก่บัณฑิตทั้งหลายของวิทยาลัยครู ผู้บริหารทางการฝึกหัดครูและบรรดาอธิการของทั้ง 36 วิทยาลัยครู จึงได้พิจารณาว่า พวกเราทั้งหลายควรจะได้ถือโอกาสอันเป็นปีที่สำคัญของการเวียนมาครบรอบ 100 ปี ของการฝึกหัดครูไทย แสดงน้ำใจเพื่อเป็นการแสดงกตเวทิตาคุณยิ่งแด่พระองค์ท่านบ้าง โดยมอบให้แก่แต่ละวิทยาลัยได้ไปพิจารณาจัดหาของที่ระลึกที่เป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นและจังหวัดหรือของวิทยาลัยที่เป็นที่เคารพบูชารวมถึงผลงานเด่น

เป็นงานฝีมือทั้งนักศึกษาและอาจารย์ ที่พิจารณาถ่วงถอยแล้วว่าเหมาะสมและสมควรที่จะนำขึ้นทูลเกล้าฯถวาย เป็นที่ระลึกจากพวกเราที่เป็นข้าฝ่าละอองพระบาททั้งหลาย ที่ได้มีโอกาสถวายงานพระองค์ท่านในงานพระราชทานปริญญาบัตรต่อเนื่องร่วมกันมาทุกปี

เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้วคณะผู้บริหารกรมการฝึกหัดครู และอธิการวิทยาลัยครูทั้งหลายในสมัยนั้นก็ได้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ที่พระตำหนักถนนบุรีเพื่อทูลเกล้าฯถวายของที่ระลึก จำได้ว่ามีของที่ระลึกที่มีคุณค่าทางใจ สวยงาม เหมาะสมและหลากหลายตามสภาพของพื้นที่ ท้องถิ่น และจังหวัดกว่า 36 ชิ้น ได้เห็นความละเอียดอ่อน ช่างคิดพิจารณาของบรรดาวิทยาลัยครูแต่ละแห่งที่เลือกคัดหาของที่ระลึกให้เหมาะสมในโอกาสอันสำคัญนี้เห็นความมีน้ำใจของทุกคนที่แสดงออก ซึ่งกตเวทิตาคุณต่อสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารที่ทำให้เราทั้งหลายได้เข้ามาทำงานร่วมกัน โดยมีพระองค์เป็นศูนย์รวมของงานแบบศูนย์รวมน้ำใจและยอมเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงความเป็นเอกภาพของสถาบันวิทยาลัยครู.....ต่อมาคือสถาบันราชภัฏ จำได้ว่าในส่วนของกรมการฝึกหัดครูนั้นได้ทูลเกล้าฯถวาย **พระบูชาหลวงพ่อวัดไร่ขิง** ขนาดหน้าตัก 9 นิ้ว ที่ได้สร้างขึ้นในโอกาสพิเศษ 100 ปี การฝึกหัดครูไทย

...พระมหากษัตริย์คุณปกเกล้าฯของจงทรงพระเจริญยั่งยืนนาน

พระมีขวัญของ ปวงประชาสถาบันราชภัฏ สวบ ลักษณะ

วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2543 เป็นวันที่ยังตราตรึงฝังแน่นอยู่ในจิตใจของบัณฑิตและคณาจารย์สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาไม่รู้เลือน เพราะเป็นวันที่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2541-2542 ได้เข้าเฝ้าฯรับพระราชทานปริญญาบัตรจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

รุจิรา ดวงแก้ว บัณฑิตในสาขาครุศาสตร์ชั้นตัวตรงในชุดเสื้อครุยที่เธอภูมิใจเป็นอย่างนัก เข้าแถวเดินตามเพื่อนบัณฑิตตามกระบวนการที่ทุกคนซักข้อมมาเป็นอย่างดีเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยถูกต้องงดงามสมพระเกียรติของพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ทันทีที่รองอธิการบดีประกาศชื่อนางสาวรุจิรา ดวงแก้ว เธอก้าวเข้าสู่เบื้องพระพักตร์อย่างมั่นใจ ถวายความเคารพอย่างงดงาม ถวายเอางานรับปริญญาบัตรจากพระหัตถ์ ดวงตาของเธออดไม่ได้ที่จะจ้องพระพักตร์ที่งามสง่าของพระองค์ท่านเพื่อเก็บเป็นภาพที่จารึกเป็นประวัติศาสตร์ของชีวิตที่มีโอกาสสูงที่สุดที่ได้เข้าเฝ้าฯชื่นชมพระบารมีอย่างใกล้ชิดเช่นนี้ รุจิราถอดแผ่นปริญญาแน่นน้ำตาคลอด้วยความปิติยินดี ก้าวลงจากเวที ยืนเข้ากลุ่มกล่าวคำปฏิญาณตนอย่างหนักแน่น และตั้งใจน้อมรับพระราชโองการไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อม นำไปเป็นมหามงคลของการปฏิบัติตนตลอดชีวิต

รุจิรา ดวงแก้ว ก็เหมือนกับบัณฑิตทุกคน ที่พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง หมู่มิตรสหาย ต่างมารุมล้อมแสดงความปิติชื่นชมยินดีภาคภูมิใจในความสำเร็จการศึกษาและการได้เข้าเฝ้าฯรับพระราชทานปริญญาบัตรจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารในพิธีที่ยิ่งใหญ่ที่สุด บัณฑิตหลายคน

เป็นคนเดียวในหมู่บ้านที่เคยได้รับพระราชทานปริญญา
ภาพถ่ายขณะเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรถือเป็นสิ่งที่มีค่า
สูงสุด เก็บไว้เป็นเกียรติยศให้ประจักษ์ถึงชั่วลูกชั่วหลาน

ปีนี้ก็เหมือนกับทุกปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรม
โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ
แทนพระองค์ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจาก
สถาบันราชภัฏทั่วประเทศ ณ อาคารใหม่สวนอัมพร
ชาวสถาบันราชภัฏทุกคนต่างซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ
ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารที่ทรง
รับเป็นพระราชภาระที่จะพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิต
ของสถาบันราชภัฏทั่วประเทศทุกคนทุกปี เป็นระยะเวลา
ต่อเนื่องเป็นแรมเดือนในแต่ละปี และยาวนานเพิ่มขึ้นทุกปี
จากจำนวนบัณฑิตมหาศาลที่เพิ่มขึ้น จนมีผู้กล่าวว่า เป็นพิธี
พระราชทานปริญญาบัตรที่ยาวนานที่สุดในโลก

ทุกคนที่ได้เข้าเฝ้าฯ ในพิธีต่างประทับใจชื่นชมใน
พระบารมีและพระจริยาวัตรที่งดงาม ทุกคนจะสังเกตเห็น
พระวรกายที่ตั้งตรง องอาจ สง่างาม ทรงแสดงความอดทน
เป็นเลิศในการประทับพระราชทานปริญญาบัตรต่อเนื่องเป็น

ชั่วโมง ทรงมีเวลาพักผ่อนพระอิริยาบถเพียงสั้น ๆ เท่านั้น
ในระหว่างพิธีแต่ละวัน

มีผู้ลองคำนวณพระราชกรณียกิจในพิธีพระราชทาน
ปริญญาบัตร ระหว่างวันที่ 22 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 18
มีนาคม 2543 มีบัณฑิตจบการศึกษา 88,246 คน
มารายงานตัวเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร 79,246 คน
มีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ 50 คน เฉลี่ยแล้วบัณฑิตเข้ารับ
พระราชทานปริญญาบัตรนาทีละ 33 คน ดังนั้น สมเด็จพระ
บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงใช้เวลาปฏิบัติ
ราชกรณียกิจ 2,406 นาที หรือประมาณ 40 ชั่วโมง ในขณะที่
ทรงหยิบใบปริญญาบัตรและพระราชทานให้บัณฑิตนั้น
พระหัตถ์ต้องเคลื่อนไหวขึ้นลงประมาณ 158,000 ครั้ง ระยะ
ทาง 5 ครั้งเท่ากับประมาณ 2 เมตร แปลว่าทรงเคลื่อน
พระกรและพระหัตถ์เป็นระยะทางรวมกันประมาณ
63 กิโลเมตร ปริญญาบัตร 5 ชุดหนัก 1 กิโลกรัม แปลว่า
พระองค์ท่านต้องทรงยกน้ำหนักถึง 15,800 กิโลกรัม หรือ
ประมาณ 15 ตัน ทุกคนจึงชื่นชมเป็นล้นพ้นที่พระองค์ท่าน
ทรงแสดงความเป็นปกติในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจ มิได้
เห็นแก่ความตรากตรำพระวรกายแต่อย่างใด

ผมในตำแหน่งเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ มีความ
ปิติยินดีที่ได้เข้าเฝ้าฯชื่นชมพระบารมีอย่างใกล้ชิดทุกวันในพิธี
และมีความปิติยินดีเป็นล้นพ้นที่ในระยะเวลาต่อมาอีก
หลายเดือนหลังจากพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ได้มี
โอกาสนำอธิการบดีสถาบันราชภัฏเข้าเฝ้าสมเด็จพระบรม
โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเพื่อกราบบังคมทูล
น้อมเกล้าฯถวายเงินที่บัณฑิตทุกคนร่วมบริจาคสมทบทุน
มูลนิธิคุรุภัฏภักดิ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรม
โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เป็นเงิน 1 ล้านบาท ซึ่ง
พระองค์ท่านได้ทรงรับและพระราชทานเงินนี้ทันทีต่อดร.นิเชต
สุนทรพิทักษ์ ประธานคณะกรรมการมูลนิธิฯ เพื่อนำไปใช้
ให้บังเกิดผลประโยชน์ต่อการพัฒนาครูต่อไป ผมยังจดจำ
พระพักตร์ที่ทรงยิ้มสรวล พระราชทานพระราโชวาทแก่
พวกเราทุกคน

พลกนิกรผู้บริหารสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ
ผู้บริหารและคณาจารย์สถาบันราชภัฏ รวมถึงบรรดานักศึกษา
และพ่อแม่ผู้ปกครอง ต่างซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของ
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารที่ทรงมี
น้ำพระทัยต่อพลกนิกรอย่างเต็มเปี่ยมเสมอมา จนจารึกไว้
ในดวงใจทุกดวงว่าพระองค์คือพระมิ่งขวัญของชาวสถาบัน
ราชภัฏทั้งปวง

ในศุภวาระนั้นเป็นมหามงคลครบรอบวันพระราช
สมภพของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ที่ทรงมีพระชนมายุ 50 พรรษาในปีนี้ ปวงข้าพระพุทธเจ้า
ในนามของพลกนิกรชาวสถาบันราชภัฏทุกคน ขอน้อมเกล้า
น้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยของจงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน
สถิตเป็นพระมิ่งขวัญแก่ปวงประชาชาวไทยทุกผู้ทุกนาม
ตลอดไปพระพุทธเจ้าข้าฯ

เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จรูญ ชูลาก

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ
สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเพียบพร้อมด้วยพระคุณวุฒิ ทรงมี
พระสติปัญญา ความสามารถเปี่ยมไปด้วยพระราชวิริยภาพ
อันสูงยิ่ง พระองค์ทรงแบ่งเบาพระราชกรณียกิจและได้รับ
ความไว้วางพระราชหฤทัย จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ให้ทรงปฏิบัติ
พระราชกรณียกิจใหญ่ๆน้อยๆ ในด้านต่าง ๆ นับตั้งแต่ยัง
ทรงพระเยาว์ กระทั่งปัจจุบันพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระ
บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ
ทั้งพระราชกรณียกิจที่ต้องปฏิบัติแทนพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวกับสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
และพระราชกรณียกิจของพระองค์เอง

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ทรงมีพระมหากรุณาอันล้นพ้นต่องานด้านการศึกษาของ
ประเทศ พระองค์ทรงตระหนักดีว่า “เยาวชน” นั้นคือ กำลัง
สำคัญของประเทศ ซึ่งชาติจะพัฒนาได้นั้นเยาวชนจะต้องมี
ความรู้ ความสามารถ สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ พระองค์
จึงทรงให้ความสำคัญของการศึกษาทุกระดับชั้นโดยเริ่มตั้งแต่
ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา พระองค์ทรงเห็นว่
การให้การศึกษาคือคุณสมบัติโดยรวมแก่เยาวชน ได้แก่
การมีความรู้ มีคุณธรรม และมีวัฒนธรรมความเป็นไทย
ฉะนั้นการศึกษาจึงเป็นพระราชภาระหน้าที่อันสำคัญ
อีกประการหนึ่ง ทรงส่งเสริมเป็นพิเศษเพื่อให้เยาวชนได้รับ
โอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ทรงมีพระราชประสงค์
กระจายการศึกษาไปสู่ท้องถื่นทุรกันดารเพื่อให้เยาวชนใน

ห้องถ้ำดังกล่าวได้มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมหรือใกล้เคียงกับเยาวชนในเมือง และทรงเสริมสร้างคุณภาพการศึกษา ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ให้เยาวชนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานให้แก่ตนเอง และสังคม ในขณะที่เดียวกันทรงติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนในห้องถ้ำทุกด้านอย่างสม่ำเสมอด้วยการเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรงานและทรงเยี่ยมเยียน ทรงแนะนำให้โรงเรียนจัดทำโครงการที่เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่อง พร้อมกับพระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์เพื่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น ทำให้ครู-อาจารย์ และนักเรียนต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้น ยังผลให้นักเรียนตั้งใจศึกษาเล่าเรียน รวมทั้งครู-อาจารย์ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ

พร้อมกันนี้ พระองค์ยังทรงสนพระทัยต่อเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อศูนย์เยาวชนตำบลทั่วประเทศ พระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานเกียรติบัตรแก่เยาวชนดีเด่น จะเห็นได้จากการเสด็จ พระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธีปฏิญาณตน สวนสนามของลูกเสือ เนตรนารี และสมาชิกผู้บำเพ็ญประโยชน์ อีกทั้งยังทรงสนับสนุนด้านกีฬาอย่างต่อเนื่อง ทรงรับมูลนิธิต่าง ๆ ไว้ในพระราชูปถัมภ์ จำนวนมาก อาทิ มูลนิธิเพื่อการศึกษามัธยมศึกษา

พัชรกิติยาภา มุลนิธิคุรุภัมภ์ เป็นต้น และทรงพระมหากรุณาธิคุณต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อสถาบันราชภัฏ พระองค์เสด็จมาพระราชทานปริญญาบัตรแทนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งใช้ระยะเวลาหลายสัปดาห์ พระองค์ทรงมิได้ย่อท้อแต่ประการใด อีกทั้งยังทรงมีพระวิริยะในการปฏิบัติพระราชภารกิจดังกล่าวอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จลุล่วงด้วยดีเสมอมา

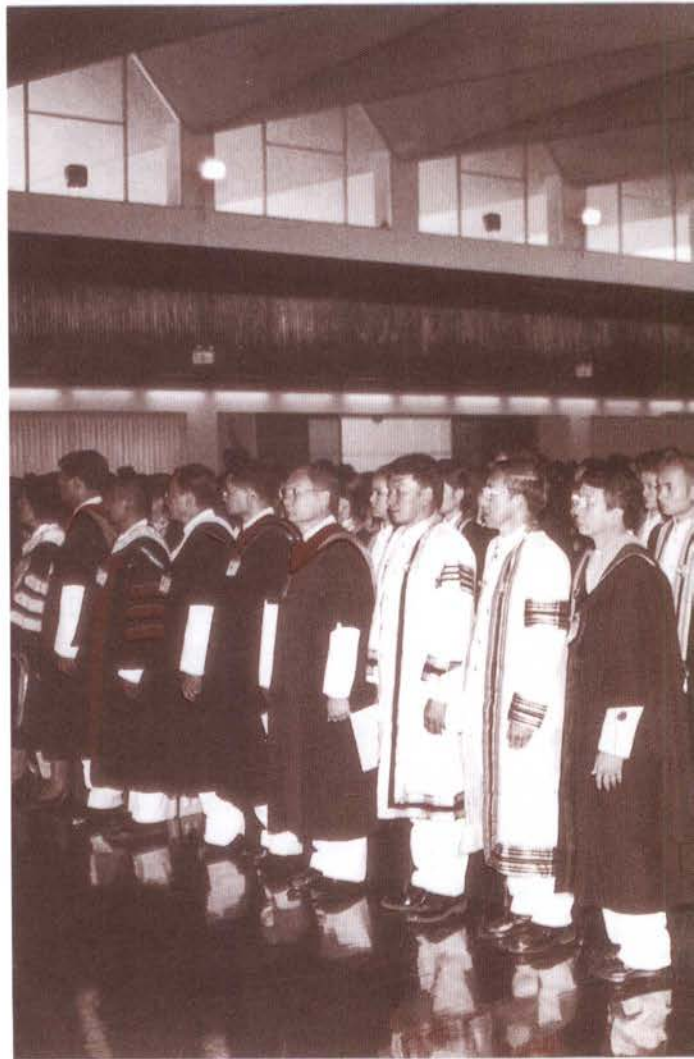
นอกจากพระมหากรุณาธิคุณด้านการศึกษาแล้วยังทรงมีพระมหากรุณาธิคุณด้านอื่น ๆ อาทิ ด้านสาธารณสุข พระองค์เสด็จ เยี่ยมผู้ป่วยและทรงเป็นองค์อุปถัมภ์แก่ผู้ป่วยที่ยากไร้ ทั้งยังทรงเป็นองค์อุปถัมภ์โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ พร้อมกันนี้ทรงแผ่พระเมตตาสู่ด้านการทหารและทรงออกเยี่ยมเยียนค่ายทหารต่าง ๆ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่กองทัพ ตลอดจนทรงพัฒนาขีดความสามารถทางด้านทหาร เพื่อให้เทียบเท่ากับต่างประเทศซึ่งพระองค์ทรงมีความรู้ และมีความเชี่ยวชาญเป็นอย่างยิ่ง ทางด้านศาสนาพระองค์เสด็จ ในการพระราชพิธีต่าง ๆ ของทุกศาสนาภายในประเทศ

ในด้านพระราชกรณียกิจต่างประเทศ พระองค์เสด็จ แทนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการต้อนรับทูตานุทูตจากประเทศต่าง ๆ ที่มาปฏิบัติหน้าที่ภายในประเทศไทย

ทั้งยังพระราชทานพระราชวโรกาสให้บุคคลสำคัญของ
ประเทศต่าง ๆ เข้าเฝ้าฯ ในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทย
อยู่เสมอ และได้เสด็จแทนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถไปเยือน
ประเทศต่าง ๆ ทั่วทุกทวีปอย่างเป็นทางการเป็นประจำทุกปี

นอกเหนือจากพระราชกรณียกิจดังกล่าวแล้ว สมเด็จพระ
บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ยังทรงอบรม
พระธิดาทั้ง 2 พระองค์ ให้เป็นตัวอย่างอันดีแก่เยาวชน
อบรมให้รู้ถึงทุกข์ยากของประชาชน และให้ช่วยแบ่งเบา
พระราชกรณียกิจต่าง ๆ เท่าที่พระธิดาทั้ง 2 พระองค์จะทรง
ปฏิบัติได้นอกเหนือจากการศึกษา

จากพระราชจริยวัตรอันเป็นที่ประจักษ์ในพระวิริยะ
อุตสาหะ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจทั้งปวง เพื่อประโยชน์สุขแก่
อาณาประชาราษฎร์ และประเทศชาติตลอดมา

พระราโชวาท

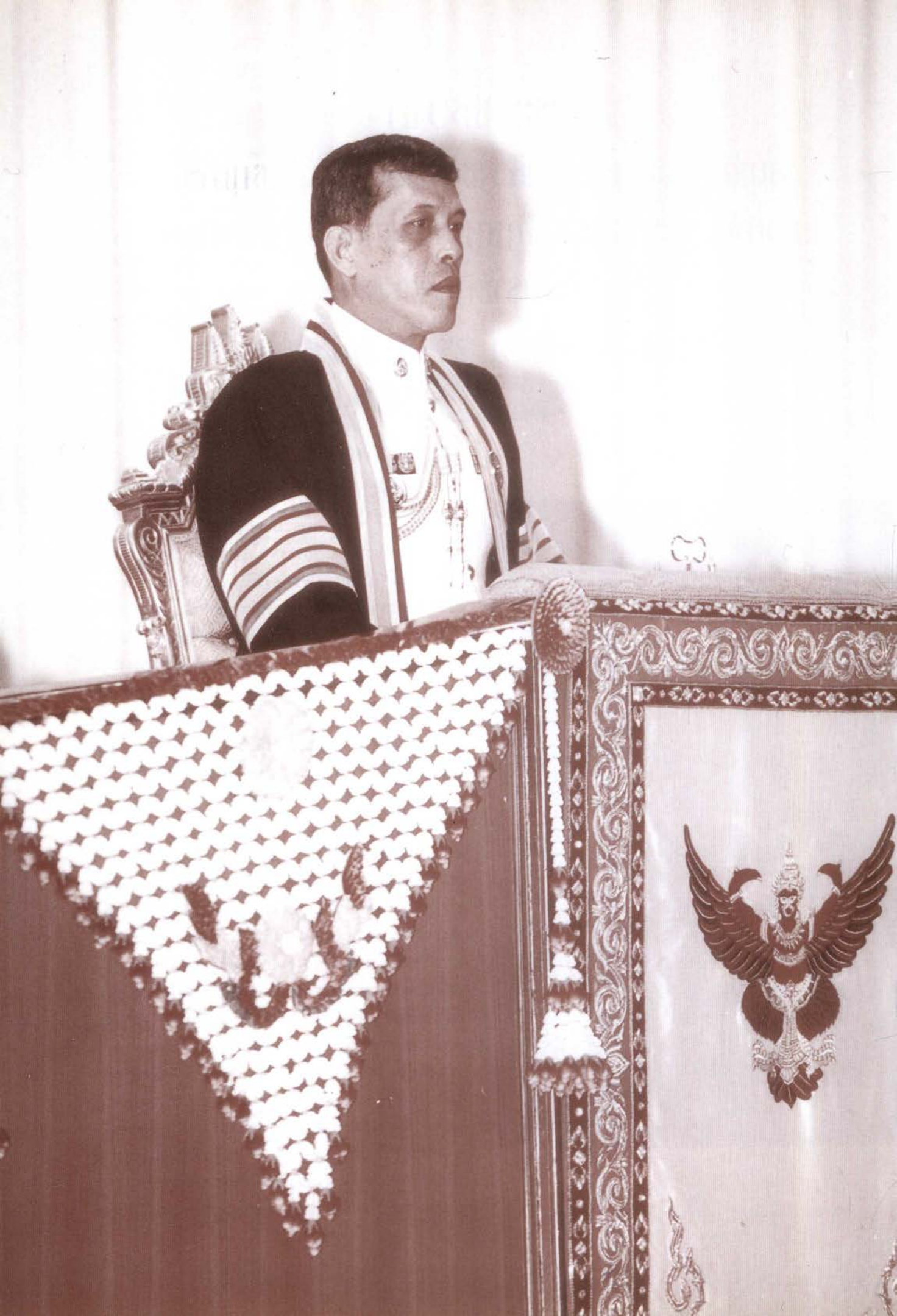
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
จากสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ
ระหว่างปีการศึกษา 2538 ถึงปัจจุบัน

บุหงา วัฒน:

บทนำ

นับเป็นเวลามากกว่า 10 ปีแล้ว ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ ซึ่งถ้านับจำนวนบัณฑิตที่เข้าร่วมพิธีดังกล่าวมาแล้ว ก็นับได้หลายแสนคน จึงนับว่าเป็นพระกรุณาธิคุณของพระองค์ เพราะจัดเป็นพระราชภารกิจที่หนัก และบัณฑิตในแต่ละปีจะมีจำนวนทวีคูณเรื่อยมาดังเช่น ในปีแรกเมื่อปี พ.ศ. 2518 เมื่อพระองค์ท่านได้เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มีจำนวนบัณฑิตเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรเพียง 670 คน แต่ในปีล่าสุดคือ ปี พ.ศ. 2545 นี้ มีผู้เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรถึง 94,277 คน ต้องใช้เวลาในการพระราชทาน ถึง 23 วัน แต่สิ่งหนึ่งที่ชาวราชภัฏ ไม่ว่าจะบัณฑิตและหรือผู้เข้าร่วมพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแต่ละปีรู้สึกซาบซึ้ง และจดจำติดตัวกลับไปก็คือ พระราโชวาทที่พระองค์ท่านได้พระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละครั้ง ซึ่งบางวันที่พระองค์ท่านจะต้องเสด็จมาพระราชทานทั้งภาคเช้า และ ภาคบ่าย พวกเราก็จะได้รับฟังพระราโชวาทที่แตกต่างกันไป เนื่องในพระราชวโรกาสมหามิ่งมงคลที่พระองค์ท่าน จะมีพระชนมายุ 50 พรรษาในปี พ.ศ. 2545 นี้ จึงเห็นสมควรได้วิเคราะห์ และสังเคราะห์ พระบรมราโชวาทของพระองค์ท่านออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพราะในพระบรมราโชวาทของพระองค์ท่านในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแต่ละครั้ง ล้วนมีคุณค่าที่พวกเราทุกคนไม่ว่าจะเป็นบัณฑิตหรือไม่ก็ตามสามารถจะน้อมนำเอาไปถือปฏิบัติได้

จากการวิเคราะห์พระบรมราโชวาท จำนวน 207 องค์ ที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารได้พระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ ระหว่างปีการศึกษา 2538 ถึงปัจจุบัน เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาทั้งหมดแล้วจะพบว่ามโนองค์ประกอบของเนื้อหาสำคัญอยู่ 3 ส่วนด้วยกัน คือ

- (1) เกื้อหนุนถึงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จมาแทนพระองค์
- (2) พระราโชวาท
- (3) ทรงแสดงความยินดี และอวยพรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ในส่วนที่เป็นพระราโชวาทนั้น แม้ว่าทุกองค์จะมีความสั้น แต่จะประกอบด้วยแนวคิดที่สำคัญต่าง ๆ ที่มุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษา ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตน พัฒนาท้องถิ่น และประเทศชาติ พระราโชวาททุกองค์จัดเป็นวรรณกรรมคำสอนร้อยแก้วที่ทรงคุณค่า และจากการวิเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ ที่ปรากฏในพระราโชวาท จากทั้งหมดดังกล่าวมาแล้ว จะพบว่าสามารถแยกแนวคิดที่พระองค์ท่านพึงให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้นำไปใช้นั้นมีทั้งหมดประมาณ 4 ด้านด้วยกันคือ

1. แนวคิดที่ให้ผู้สำเร็จการศึกษานำไปใช้ในการพัฒนาตน

1.1 การพัฒนาตนโดยทรงเน้นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม โดยทรงเห็นว่าคุณธรรม และจริยธรรม นั้นเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ดังพระราโชวาทที่ว่า

“...ผู้มีมารยาทดี คือมีสัมมาคารวะ รู้จักรักษาเกียรติวาจาให้เรียบร้อย และปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามกาลเทศะ ย่อมได้รับความนิยมนิยมชมจากบุคคลทุกฝ่าย บัณฑิตจึงควรฝึกหัดปฏิบัติตนเป็นคนมีมารยาทดีให้เป็นปรกตินิสัย เพราะสิ่งนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมความเป็นบัณฑิตให้ยิ่งเด่นชัด...”

(พระราโชวาท : 14 กุมภาพันธ์ 2540)

“...ผู้รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน คือไม่เย่อหยิ่งถือดี หากสุภาพ อ่อนน้อม และถ่อมตนต่อบุคคลทั่วไป ตามควรแก่วัยและฐานะ ย่อมได้รับความรัก ความเคารพนับถือ และ

ความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย บัณฑิตเป็นผู้มีวิสัยฐานะสูง จึงควรรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนให้เป็นปรกตินิสัย...”

(พระราโชวาท : 20 กุมภาพันธ์ 2541)

“...การให้ ไม่ว่าจะให้สิ่งใดแก่ใคร โดยสถานใดก็ตาม ผู้ให้ย่อมได้รับไมตรี ความรักใคร่ ความศรัทธาเชื่อถือ และความยกย่องสรรเสริญจากทุกคนทุกฝ่าย บัณฑิตผู้มุ่งหวังความสำเร็จ และชื่อเสียงเกียรติคุณ จึงควรฝึกฝนตนเองให้รู้จักและนิยมการให้ ให้เป็นปรกตินิสัย...”

(พระราโชวาท : 22 กุมภาพันธ์ 2542)

...ผู้มีความรู้ในวิชาการ อันเป็นปัจจัยในการประกอบอาชีพการงานอย่างกว้างขวางลึกซึ้งและมีจิตสำนึกในคุณธรรม เป็นพื้นฐานการกระทำ และความประพฤติอย่างหนักแน่น มั่นคงย่อมสามารถนำพาตนให้บรรลุถึงความดี ความเจริญในชีวิตได้พร้อมทุกประการ บัณฑิตผู้ใฝ่หาความสุข และความเจริญ จึงควรฝึกฝนตนเองให้สมบูรณ์พร้อมทั้งความรู้ และคุณธรรม

(พระราโชวาท : 15 มีนาคม 2545)

1.2 การพัฒนาตน โดยทรงเน้นความสำคัญของความก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่และความรอบรู้ด้วยทรงเห็นว่า โลกยุคปัจจุบัน บุคคลที่มีความรู้ทันสมัยเท่าการที่โลกเปลี่ยนแปลง จึงจะประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ต้องใช้วิทยากรนั้น ๆ ดังพระราโชวาทที่ว่า

“...วิทยาการในโลกนี้มีมากมาย และวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว บัณฑิตผู้หวังความสำเร็จในชีวิต และหน้าที่การงานจึงต้องเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด ให้ก้าวหน้าทันกาล ทันงาน และทันโลก...”

(พระราโชวาท : 2 กุมภาพันธ์ 2540)

“...วิทยาการทั้งปวงนั้น แม้มีประโยชน์มีคุณค่ามาก ก็จริง แต่ต้องใช้ให้ถูกต้อง และพอดี พอเหมาะแก่งาน แก่สถานการณ์ และบุคคลจึงจะมีประสิทธิภาพเต็มเปี่ยม บัณฑิตเมื่อจะใช้วิชาการ จึงต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนให้รอบคอบและรอบด้าน...”

(พระราโชวาท : 23 กุมภาพันธ์ 2542)

...วิทยาการและเทคโนโลยีอันก้าวหน้าทันสมัยนั้น บางสิ่งบางอย่างก็เป็นประโยชน์ต่ออยู่แก่การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในปัจจุบัน แต่บางอย่างก็เข้ามาบั่นทอนวิถีความเป็นอยู่ที่ดีงามของคนไทยลงไปไม่น้อย บัณฑิตจึงต้องรู้จักพิจารณา เลือกสรร และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสม เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลที่เป็นประโยชน์แท้จริง

(พระราโชวาท : 27 มีนาคม 2545)

2. แนวคิดที่ให้ผู้สำเร็จการศึกษานำไปใช้ในการปฏิบัติงาน

2.1 ความสำคัญของการมีงานทำ

ด้วยทรงพิจารณาเห็นว่าปัจจุบัน การงานนั้นหายาก ขณะเดียวกันการจะทำงานการสิ่งใด ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการดังพระราโชวาทที่ว่า

“...คนที่มีความรู้ความสามารถจริง ๆ นั้น ไม่ว่าจะจับงานใด ตรงกับวุฒิ หรือไม่ก็ตาม ย่อมทำได้ และหาทางก้าวหน้าได้เสมอ บัณฑิตเป็นผู้มีความรู้ความสามารถพร้อมอยู่ จึงไม่ควรทำตัวเป็นคนเลือกงาน เมื่อมีโอกาสและมีงานให้ทำก็ควร

เต็มใจทำ เชื่อว่าจะประสบความสำเร็จ และความเจริญได้ไม่ยากนัก

(พระราโชวาท : 6 กุมภาพันธ์ 2540)

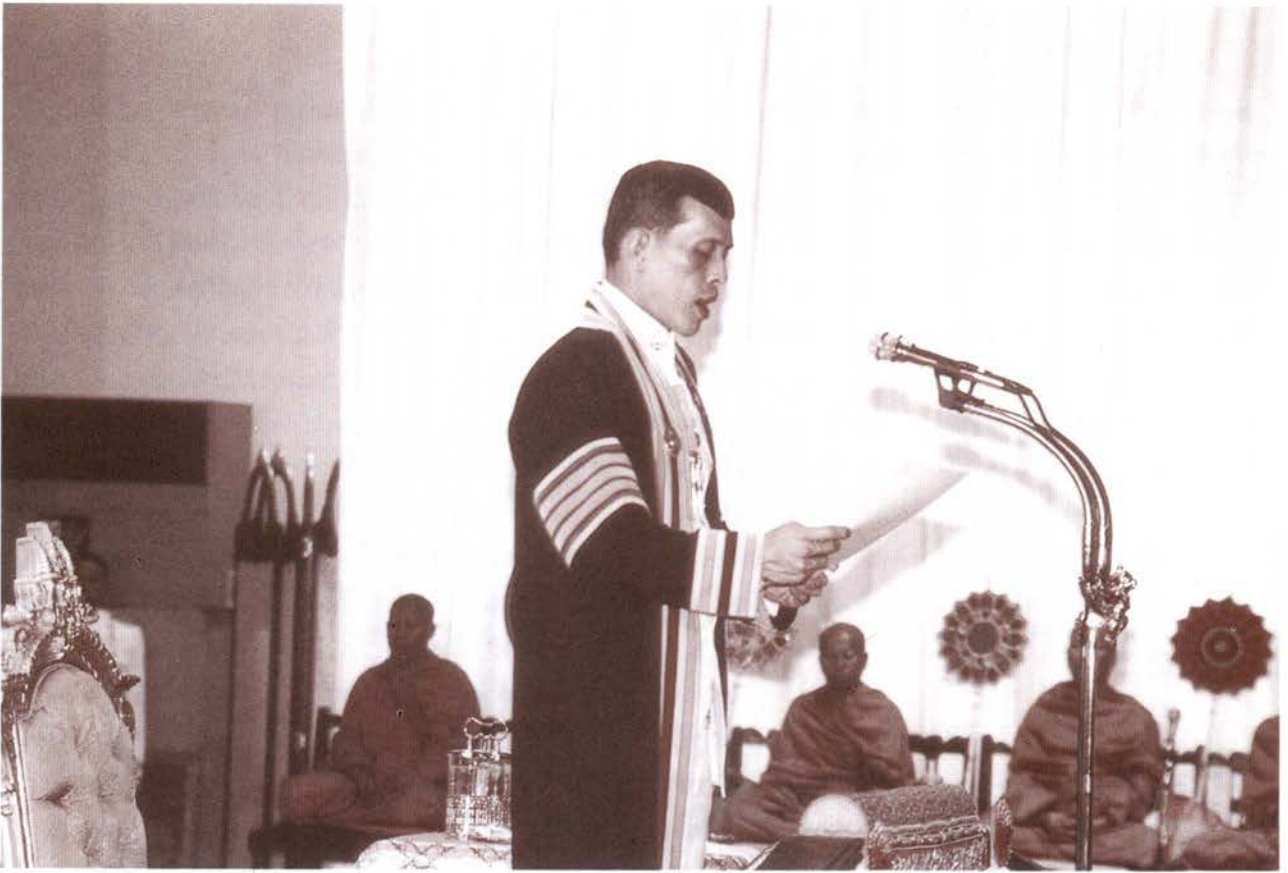
2.2 ความสำคัญของคุณธรรมในการปฏิบัติงาน

คุณธรรมจริยธรรม นอกจากเป็นพื้นฐานสำคัญของความเป็นคนดีแล้วยังมีความสำคัญต่อการนำมายึดถือ มาใช้ประกอบการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพราะจะทำให้กิจการนั้น ประสบความสำเร็จ ก้าวหน้าด้วยดีดังพระราโชวาทที่ว่า

“...บุคคลที่มีวินัย จะสามารถปฏิบัติหน้าที่การงานได้อย่างเป็นระเบียบ พร้อมทั้งมีหลักเกณฑ์ และแนวทางอันเหมาะสม ที่จะส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จ และความเจริญ โดยชอบได้ บัณฑิตจึงควรทราบ และตระหนักในคุณค่าของวินัย และปฏิบัติตน ปฏิบัติงานอย่างผู้มีวินัย”

(พระราโชวาท : 9 กุมภาพันธ์ 2540)

“...ความขยันหมั่นเพียร ไม่ย่อหย่อนทอดถอย หรือ หลีกเลียงละเลยต่อการทำงาน เป็นอุปการะสำคัญประการหนึ่ง ที่เกื้อหนุนให้ชีวิต และกิจการงานทั้งปวงดำเนินไปด้วยดี และ

ประสบความสำเร็จตามที่ประสงค์ได้ บัณฑิตผู้ปรารถนา
ความก้าวหน้า ควรพิจารณาให้เห็นประโยชน์ และถือปฏิบัติ
ให้ได้จริง

(พระราชโฆษาท : 10 กุมภาพันธ์ 2542)

...การทำงานทุกอย่าง ทุกวิชาชีพ ย่อมมีจรรยาบรรณ
ของตนเอง เพื่อรักษาเกียรติภูมิของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ
ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต เทียงตรง ไม่ก่อให้เกิด
ความเสื่อมเสียหายแก่บุคคล แก่หมู่คณะ และแก่ส่วนรวมได้
บัณฑิตไม่ว่าจะประกอบอาชีพการงานใด จึงต้องยึดมั่นใน
จรรยาบรรณของอาชีพนั้นอย่างเคร่งครัด

(พระราชโฆษาท : 22 มีนาคม 2545)

2.3 ความสำคัญของความรู้ความสามารถ
นอกจากพื้นฐานการมีคุณธรรมและ
จริยธรรมแล้ว ทรงเห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีความรู้
ความสามารถที่เพียงพอ และใช้ความรู้ความสามารถนั้น ๆ
ให้ถูกทางด้วย จึงจะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานได้
ดังพระราชโฆษาทที่ว่า

“...บัณฑิตในฐานะที่เป็นนักวิชาการ จะต้องใช้วิชาการ
ของตนด้วยความสุจริตจริงใจ และด้วยความเที่ยงตรง
หนักแน่น ไม่บิดเบือนใช้หลักวิชาเพื่อประโยชน์ของตน หรือ
นำไปใช้เบียดเบียน เอารอดเอาเปรียบผู้อื่น จึงจะได้ชื่อว่า
ปฏิบัติตนปฏิบัติงานสมกับภูมิรู้ และภูมิธรรมของบัณฑิต”

(พระราชโฆษาท : 4 กุมภาพันธ์ 2540)

“...ความรู้ของคนที่ทำงาานร่วมกันมักมีเป็นสองลักษณะ
คือความรู้เชิงทฤษฎี อันได้จากการศึกษาเรียนรู้มามาก กับ
ความรู้เชิงความชำนาญ อันสั่งสมมาจากประสบการณ์และ
การปฏิบัติ เมื่อทำงานร่วมกัน ทุกฝ่ายจะต้องเห็นความสำคัญ
และยอมรับความรู้ซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้การทำงานเป็น
ไปโดยราบรื่น และมีประสิทธิภาพสูง

(พระราชโฆษาท : 8 กุมภาพันธ์ 2540)

...บัณฑิตไม่ว่าจะทำงานใดสิ่งใด จะต้องตั้งใจให้แน่วแน่
ที่จะกระทำให้จริงด้วยความรับผิดชอบ ไม่อ่อนผัด หรือ
ย่อหย่อนท้อถอย โดยมุ่งถึงผลอันเป็นประโยชน์แท้จริงของ
งานนั้น งานที่แท้จริงจะสำเร็จลุล่วงไปได้โดยตลอด และ
บรรลุผลที่สมบูรณ์ตรงตามจุดประสงค์

(พระราชโฆษาท : 12 กุมภาพันธ์ 2540)

...ผู้ไม่รู้ และไม่รู้เรียน ย่อมสามารถพัฒนาความรู้ ความคิด ให้ก้าวหน้าทันกาล ทันงาน และทันโลก บัณฑิต ผู้ปรารถนาความสำเร็จและความเจริญจึงต้องหมั่นศึกษาค้นคว้า และชวนขยายติดตามรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการอยู่เสมอ

(พระราโชวาท : 4 มีนาคม 2545)

3. แนวคิดที่ให้ผู้สำเร็จการศึกษาให้ความสำคัญกับท้องถิ่น

เนื่องจากปรัชญาของสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ คือการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งพระองค์ท่านทรงทราบเป็นอย่างดี และมุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ ดังพระราโชวาทว่า

“...ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้ทราบว่า สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีภารกิจในการพัฒนาบุคลากร ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด หวังว่าบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้ นอกจากจะออกไปทำงานสร้างตัว สร้างฐานะแล้ว จะได้ถืองานพัฒนาท้องถิ่นเป็นภาระที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง

(พระราโชวาท : 5 กุมภาพันธ์ 2541)

...บัณฑิตไม่ว่าจะประกอบอาชีพอะไร อยู่ ณ ที่ใดก็ตาม ควรจะได้ทำตนให้เป็นประโยชน์ตามควรแก่ฐานะหน้าที่ ด้วยการนำหลักวิชาที่ถูกต้องไปแนะนำเผยแพร่แก่ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อช่วยปรับปรุงพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และท้องถิ่นให้ก้าวหน้าและมั่นคง

(พระราโชวาท : 6 กุมภาพันธ์ 2541)

...ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ และความเฉลียวฉลาดของบรรพบุรุษไทย บัณฑิตจึงควรจะได้ภูมิใจ และพยายามศึกษาให้รู้ซึ่งถึงคุณค่า เพื่อจักได้นำมาปรับใช้ให้บังเกิดผลเป็นประโยชน์แก่ตนแก่ส่วนรวมต่อไป

(พระราโชวาท : 10 มีนาคม 2543)

4. แนวคิดที่ให้ผู้สำเร็จการศึกษาให้ความสำคัญกับประเทศชาติ

4.1 ความสำคัญด้านศิลปวัฒนธรรมไทย

ด้วยทรงเห็นความสำคัญด้านศิลป

วัฒนธรรมไทย ในฐานะที่เป็นมรดกที่ล้ำค่า ต้องมีความภูมิใจ และช่วยกันอนุรักษ์ไว้ดังพระราโชวาทว่า

“...ศิลปวัฒนธรรมไทย เป็นสมบัติอันล้ำค่าที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นชาติไทย คนไทย บัณฑิตจึงควรศึกษาให้เห็นซึ่งถึงคุณค่า และร่วมกันถนอมรักษาไว้ ด้วยความตระหนักอยู่เสมอว่า ถ้าไม่มีศิลปวัฒนธรรมไทยแล้ว เราจะไม่มีสิ่งใดให้ภูมิใจในความเป็นชาติไทยและคนไทยได้เลย”

(พระราโชวาท : 19 กุมภาพันธ์ 2542)

“...การนิยมไทย เช่น การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง การประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามขนบนิยมของคนไทย การศึกษาและรักษาสีงที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย เป็นต้น เป็นวิถีทางสำคัญประการหนึ่งที่จะดำรงไว้ ซึ่งความมั่นคง และความเป็นชาติของไทยเรา บัณฑิตควรพิจารณาให้เห็นความสำคัญ และปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างอันดี เพื่อชักนำผู้อื่นให้เกิดความชื่นชมนิยมไทย”

(พระราโชวาท : 12 มีนาคม 2543)

...โบราณวัตถุและโบราณสถาน คือ สมบัติอันล้ำค่าที่บ่งบอกถึงความเจริญ และความเป็นมาของชาติไทยและคนไทย คนไทยทุกคนจึงควรจะได้ศึกษาให้รู้ซึ่งถึงคุณค่า และร่วมกันจรรโลงรักษาไว้ เพื่ออนุชนรุ่นหลังจะได้มีสิ่งที่ควรค่าแก่การภูมิใจในความเป็นชาติไทย และคนไทยตลอดไป

(พระราโชวาท : 6 มีนาคม 2545)

4.2 ความสำคัญเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรต่าง ๆ

ด้วยสภาพสิ่งแวดล้อมปัจจุบันของประเทศชาติ กำลังมีปัญหาอยู่หลายด้าน จึงทรงเห็นความสำคัญที่จะให้บัณฑิตได้มีส่วนช่วยกันแก้ปัญหา ดังพระราโชวาทว่า

“...สาธารณูปโภคและทรัพยากรต่าง ๆ นั้น ล้วนเป็นทรัพย์สินอันมีค่าของส่วนรวม หากทุกคนจะได้ใช้สอยอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าแล้ว ก็จะไม่บังเกิดผลดีอย่างยิ่งแก่ชาติบ้านเมือง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต บัณฑิตพึงตระหนักถึงความสำคัญของการประหยัดในข้อที่กล่าวนี้ให้มาก

(พระราโชวาท : 8 กุมภาพันธ์ 2541)

“...ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม หรือความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติก็ตาม ล้วนเกิดจากการกระทำของมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ บัณฑิตจึงควรถือเป็นภาระที่จะให้ความรู้แก่คนทั่วไป ได้ตระหนักถึงคุณค่า และโทษภัยของการสูญเสียสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเพื่อจะได้เกิดความรักความหวงแหนและร่วมกันอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่ยั่งยืนไป (พระราโชวาท : 26 มีนาคม 2544)

...ป่าไม้ เป็นทรัพยากรที่มีค่า และมีความสำคัญยิ่งต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ทุกคนจึงควรจะได้ตระหนักในประโยชน์และคุณค่า ทั้งเห็นโทษภัยของการสูญเสียแล้วร่วมกันหวงแหนรักษาไว้ ให้ป่าไม้คงความอุดมสมบูรณ์และดำรงยั่งยืนอยู่ตลอดเวลา (พระราโชวาท : 7 มีนาคม 2545)

4.3 ความสำคัญด้านความมั่นคงของประเทศชาติ

ด้วยประเทศชาติทุกชาติย่อมต้องมีความมั่นคงเป็นพื้นฐานสำคัญจึงจะมีโอกาสพัฒนาไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองหรือในทางตรงกันข้าม ความเป็นอยู่ที่ดี ความเจริญรุ่งเรืองของประชาชนย่อมนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศชาติเช่นกัน จึงทรงมุ่งหวังให้บัณฑิตได้เห็นความสำคัญในเรื่องความมั่นคงของประเทศชาติ และมีส่วนร่วมในการกระทำให้บังเกิดขึ้นดังพระราโชวาทที่ว่า

“...ประเทศชาตินั้นเป็นที่เกิดที่อาศัย บุคคลจะมีความสุขความเจริญได้ก็เพราะบ้านเมืองเป็นปรกติมั่นคง บัณฑิตจึงควรสำเหนยศึกษาค้นคว้าให้เข้าใจซาบซึ้งถึงคุณของชาติบ้านเมือง และทำงานทุกอย่างด้วยสติสำนึกถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อความผาสุกมั่นคงของส่วนรวม (พระราโชวาท : 9 กุมภาพันธ์ 2541)

...ความเจริญขึ้นหรือเสื่อมลงของประเทศชาตินั้น เป็นสิ่งที่ทุกคนในชาติได้รับร่วมกัน บัณฑิตในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประเทศชาติ และเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยความรู้ความคิด จึงควรจะได้ร่วมกันปฏิบัติ พัฒนา และแก้ไข จนเต็มกำลังความสามารถ และทุกวิถีทางที่จะทำได้

...บ้านเมืองจะดำรงเป็นปรกติมั่นคงอยู่ได้ ก็ด้วยประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี บัณฑิตไม่ว่าจะอยู่ ณ ถิ่นฐานใดก็ตาม ควรถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะช่วยแนะนำ

ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้มีความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องตามหลักวิชาเพื่อปรับปรุงพัฒนาฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น และมีความสุขสบายตามควรแก่อัตภาพ

(พระราโชวาท : 13 มีนาคม 2544)

...การสร้างสรรคความเจริญมั่นคงให้แก่ประเทศชาติ และประชาชนนั้น นอกจากการพัฒนาด้านวัตถุแล้ว จำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านจิตใจควบคู่กันไปด้วยเสมอ การพัฒนาจึงจะอำนวยผลสมบูรณ์ เป็นประโยชน์แท้จริงและยั่งยืนถาวร บัณฑิตผู้จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ จึงควรตระหนักในข้อนี้ให้มาก

(พระราโชวาท : 29 มีนาคม 2545)

บทสรุป

จากการวิเคราะห์พระราโชวาทสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในพระวโรกาสเสด็จแทนพระองค์ พระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ ระหว่างปีการศึกษา 2538-2544 จะพบว่า พระบรมราโชวาทของพระองค์ ทรงให้ความสำคัญในทุกด้าน ทั้งในด้านการพัฒนาคน พัฒนางาน พัฒนาท้องถิ่น และสังคมประเทศชาติ โดยอาศัยทั้งคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ และปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อการนั้น ๆ และเหนือสิ่งอื่นใด พระราโชวาทของพระองค์ จัดเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วที่แม้ว่าจะมีความสั้นในแต่ละองค์ แต่มีคุณค่าอย่างทั้งด้านเนื้อหาที่ให้แนวคิดสำคัญดังกล่าวมาแล้ว และเป็นวรรณกรรมคำสอนชั้นเยี่ยมชิ้นหนึ่ง ซึ่งไม่เพียงแต่ผู้สำเร็จการศึกษาจะนำไปใช้ประโยชน์เท่านั้น บุคลากรทุกฝ่าย ทุกองค์กร ก็สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ ทั้งในด้านการครองตน ครองคน และครองงาน จึงนับว่าเป็นประโยชน์อย่างมากในการนำไปใช้ในการพัฒนาคน สังคม และประเทศชาติสืบไป

พลเอกสมเด็ฯพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร กับ งานพระราชทานปริญญาบัตรที่ยาวนานที่สุดในโลก

ปีนี้เหมือนเช่นทุกปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ พลเอกสมเด็ฯพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ พระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จ การศึกษาจากสถาบันราชภัฏประจำปีการศึกษา 2543-2544 จำนวน 104,801 คน ณ อาคารใหม่สวนอัมพร

ในปีที่ผ่านมา มีจำนวนบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทาน ปริญญาบัตร 92,358 คน แต่ปีนี้ มีจำนวนบัณฑิตถึง 104,801 คน โดยแยกเป็นบัณฑิต 103,702 คน ป.บัณฑิต 775 คน และมหาบัณฑิต หรือปริญญาโท 324 คน และ จะเพิ่มมากขึ้นทุกปี ในแต่ละปีจะใช้เวลาติดต่อกันหลายวัน

ในแต่ละวันจะใช้เวลาทั้งช่วงเช้าและช่วงบ่าย ช่วงละประมาณ 2 ชั่วโมงเศษ เวลาที่ผ่านไปในแต่ละช่วง ดูเหมือนว่าจะรวดเร็ว กว่าที่ควรจะเป็น เมื่อพิธีการเสร็จสิ้นลง องค์ประธานเสด็จฯ กลับไปแล้ว บัณฑิตและผู้ที่รอคอยอยู่ข้างนอกได้มีโอกาส ออกมาชื่นชมกับใบปริญญาที่บัณฑิตเพิ่งจะได้รับพระราชทาน จากพระหัตถ์ ถ่ายรูปแสดงความยินดีเก็บไว้เตือนความทรงจำอีกครั้ง

แต่ใครจะคิดบ้างไหมว่า พลเอกสมเด็ฯพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร นั้น ทรงพระราชภารกิจ ที่หนักหน่วงเพียงใด แต่พระองค์ก็มีได้ย่อท้อประการใด ในทุกห้วงเวลานับตั้งแต่เสด็จพระราชดำเนินถึงและต้อง

ประทับอยู่กับพระที่ตลอดเวลาหลายชั่วโมง ทรงปฏิบัติ ต่อเนื่องจนสำเร็จลุล่วงด้วยดีเสมอมา

เราจะเห็นพระวรกายที่ตั้งตรง งามสง่า จะมีเพียงพระหัตถ์เท่านั้นที่เคลื่อนไหวนับเป็นหนึ่งแสนกว่าครั้ง ทรงมีเวลาพักผ่อนพระราชอิริยาบถ ขณะเสด็จกลับไปเสวย พระกระยาหารเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

นอกจากนี้ยังต้องมีพระราโชวาทพระราชทานในแต่ละวัน แต่ละรอบไม่ซ้ำกันอีกด้วย นับเป็นพระมหากษัตริย์คุณสูงที่สุดที่มีต่อบัณฑิตสถาบันราชภัฏเหล่าข้าราชการ คณาจารย์ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ และพลกนิกร ที่มาเข้าชั้นชมพระบารมีที่พระองค์ได้เสด็จมา และในส่วนที่พระองค์ท่านเสด็จพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตสถาบันราชภัฏนั้นก็เสด็จมาด้วยทรงมีความรู้สึก ว่า พระองค์ท่านเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมและทรงเป็นเจ้าของงานทั้งหมดที่พระองค์ท่านต้องอยู่ในพิธีอยู่ในสายตาของผู้เฝ้า ตลอดเวลา ทรงมีสมาธิเป็นเยี่ยมในพระราชภารกิจนี้ พระองค์ท่านทรงมีวิริยะในการปฏิบัติหน้าที่อย่างดีเยี่ยมที่สุด

ใครเคยสังเกตถึงความรู้สึกแห่งบรรยากาศแห่งความ ศักดิ์สิทธิ์บ้างไหม เชื่อว่าเหล่าบัณฑิตเอง คงไม่ได้นึกถึงสิ่งที่ ตนเองได้ผ่านเลยไป หรือแม้แต่กำลังเคลื่อนไหวเข้าไปสู่ บรรยากาศนั้น นั่นคือเมื่อองค์ประธานได้เสด็จเข้าที่ประทับ ทุกอย่างพร้อมหมด ราชองครักษ์ประจำที่ พิธีการเริ่มขึ้น โดยอัตโนมัติตามที่ตกลงกันไว้ พระคุณเจ้าเปล่งเสียง สวดขยันตลอดพิธีอันยาวนานเพื่อเป็นการให้พรแก่บัณฑิต ใช้เวลากว่าจะจบนานกว่า 2 ชั่วโมง จะต้องสวดกลับไปกลับมา นับรอบไม่ถ้วน เป็นการสวดขยันไต่ยาวนานที่สุดในโลก ฝ่ายต่างๆเริ่มตั้งแต่ประธานคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ หรือเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ นายกสภาประจำ สถาบันราชภัฏ ที่เริ่มต้นถวายคำกราบบังคมทูลจนกระทั่ง ถึงผู้เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร อาจารย์ที่ต้องเตรียม ปริญญาบัตรโดยส่งให้เป็นระยะ ๆ ผู้ที่เป็นอธิการบดี สถาบันราชภัฏกับคณะจะต้องอ่านชื่อถวายองค์ประธานตั้งแต่ บัณฑิตคนแรกจนถึงคนสุดท้าย

ทุกอย่างเป็นเสมือนจังหวะดนตรีที่ได้รับการฝึกซ้อม แล้วอย่างดี ให้แก่เหล่าบัณฑิตได้เคลื่อนไหวเข้าไปรับอย่าง ไม่มีการผิดพลาดแม้หลายคนมาจากที่ไกล ๆ ไม่เคยเข้าเฝ้าฯ เจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน ก็ได้เข้าเฝ้าฯ เฉพาะพระพักตร์ได้ชมบารมี อย่างใกล้ชิดได้สัมผัสกับส่วนที่เป็นศูนย์รวมใจของพลกนิกร คือ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ

แทนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นองค์ พระประมุข เป็นความสูงสุดของประเทศ

ฉะนั้น ในระยะเวลา 2 ชั่วโมงเศษที่อยู่ในห้องประชุม เริ่มพิธีต่อหน้าแขกผู้มีเกียรติทั้งหลายด้วยกระบวนการที่จัดให้ เกิดความสวยงาม ความสง่างาม ด้วยจังหวะที่ก่อให้เกิด ความพอดีนั้น ทำให้เกิดคุณค่า เกิดการตอกย้ำว่า 2 ปี 4 ปี ที่ได้อดทนมานะ พากเพียรมานั้น มาถึงขั้นสุดท้ายที่สูงสุด นำภาคภูมิใจที่สุด รวมทั้งการที่ได้ปฏิญาณตน ได้ฟัง พระราโชวาทที่ทรงให้ข้อชี้แนะให้สติกับทุกคนก่อนที่จะ ออกไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ เริ่มต้นชีวิตในการทำงานหรือ กลับไปสู่งานเดิม สู่ตำแหน่งใหม่ ด้วยกำลังใจและความ เชื่อมั่นว่า ตนเองได้ผ่านความยากลำบากด้วยการได้เรียนรู้ กับการผ่านกิจกรรม ทั้งหลายทั้งปวง ได้พบครูอาจารย์ ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันกับเพื่อนฝูง มีสังคมที่กว้างขึ้น ได้เพิ่มวุฒิ ได้เพิ่มเงินเดือน ได้เลื่อนตำแหน่ง ได้ทำชื่อเสียง ให้แก่วงศ์ตระกูล และทั้งหมดเหล่านั้นจะเป็นทุนรอนให้กับ ตนเอง รวมไปถึงเป็นกำลังสำคัญของชาติชาติต่อไป

พิธีรับพระราชทานปริญญาบัตรนี้ เป็นพิธีกรรมที่ ยิ่งใหญ่ที่ให้ความรู้สึก ให้สำนึก ให้กำลังใจ กว่าเงินกว่าทอง จากปุชนียวัตถุและปุชนียบุคคลที่มีคุณค่าที่สุดและเป็น สถาบันหลักของบ้านเมือง คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งสถาบันราชภัฏในห้องนี้ได้ให้สิ่งดังกล่าวกับบุคคลที่สำเร็จ เป็นบัณฑิตที่มาจากทั่วทุกสารทิศของประเทศให้มีโอกาสที่จะ มีวันนี้ ทั้งนี้ด้วยพระวิริยะอุตสาหะแห่งองค์สมเด็จพระบรม โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระยุพราช ซึ่งเป็นมิ่งขวัญ ของปวงประชาสถาบันราชภัฏ

ราชภัฏโพสต์ 6 มีนาคม 2545

สัมภาษณ์

พศ.กัลยา แสงเรือง

ประธานโปรแกรมวิชาเคมี

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กรรมการผู้แทนคณาจารย์สภาประจำสถาบันราชภัฏ

พระนคร

และ

อาจารย์พัฒนา ขุบกิพย์

รองผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรม

อาจารย์โปรแกรมวิชานาฏศิลป์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สถาบันราชภัฏพระนคร

ณ อาคาร 100 ปีการฝึกหัดครูไทย

สถาบันราชภัฏพระนคร

7 มิถุนายน 2545

ประสบการณ์และความประทับใจที่ได้มีโอกาสปฏิบัติงานเป็นผู้อัญเชิญปริญญาบัตรในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตสถาบันราชภัฏ มาเป็นระยะเวลาจนถึง 25 ปี

พศ.กัลยา : การอัญเชิญปริญญาบัตรในระยะแรกๆ นั้นจะมีข้าราชการจากสำนักพระราชวังมาเป็นผู้แนะนำ เพื่อให้พิธีพระราชทานปริญญาบัตรมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย รุ่นแรกๆ จะมีการอัญเชิญปกปริญญาทีละ 10 ปก ตั้งลงบนพาน โดยผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ 1 เรียกกันว่า "เบอร์ 1" อัญเชิญขึ้นทูลเกล้าทูลหม่อมถวาย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร องค์ประธานซึ่งเสด็จพระราชดำเนินมาปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ โดยจะจับขยับปกบนให้มุมเหลี่ยมกัน เพื่อให้สะดวกในการที่จะทรงจับส่งพระราชทานให้แก่บัณฑิต แล้วผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่ 2 หรือ "เบอร์ 2" ก็จะส่งมา เราก็จะนำมาไว้ข้างใต้ ภายหลังได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นการอัญเชิญใส่พานเพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายทีละปก แต่ปัจจุบันนี้ไม่ได้นำปกปริญญามาใส่พานแล้ว เนื่องจากบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานมีมาก จึงมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการไปจากเดิม โดย "เบอร์ 1" เป็นผู้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายยังพระหัตถ์โดยตรง

และการอัญเชิญปริญญาบัตรแต่ก่อนนั้นใช้เฉพาะอาจารย์ผู้หญิงมาเข้าแถวเหมือนรถไฟ ทำหน้าที่อัญเชิญใส่พาน จำนวน 5 พาน พานละ 10 ปก ส่งมาตามแถวโดยให้ข้างหลังสุดส่งมายังข้างหน้าเป็นระยะๆ ภายหลังบัณฑิตที่จบมีมากเข้า จึงเปลี่ยนเป็นอาจารย์ผู้ชายยกใส่พานมาคราวละ 30 ปก

จากการที่ได้มีโอกาสทำหน้าที่อัญเชิญปริญญาบัตรในตำแหน่ง "เบอร์ 1" มาเป็นระยะเวลานานนั้น มีความรู้สึกชื่นชมชมพระจริยาวัตรในองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เป็นอย่างยิ่ง ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจอย่างเช่นนักวิทยาศาสตร์ คือจะทรงมองกระบวนการทั้งหมด เริ่มตั้งแต่จะทรงเก็บรวบรวมข้อมูลว่าปัญหาเกิดจากอะไร และทรงตั้งสมมติฐาน เช่น สมมติว่าบัณฑิตที่เข้ามารับพระราชทานปริญญา จังหวะที่ทรงส่งจะต้องกระชับ ทำไมจึงยึด พระองค์จะทรงตั้งสมมติฐานว่าจังหวะยึดเพราะเดินอ้อม แล้วพระองค์ก็จะทรงเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาประมวลผล เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา จะทรงประเมินทุกจุดด้วยวิธีการระดมสมองกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง และการประเมินของพระองค์ท่านจะไม่ได้

ดำเนินฝ่ายใดเลย เป็นการประเมินงานเพื่อนำไปสู่การแก้ไข ปรับในงานให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เมื่อได้มีโอกาสปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด ทำให้ได้ทราบว่า สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงตั้งพระทัยในการปฏิบัติพระราชภารกิจทุกอย่าง โดยทรงมีพระราชดำริว่า ภารกิจทุกอย่างนั้น ไม่มีสิ่งใดจะอยู่เหนือพระปรีชาสามารถ ถ้ามีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วง

ทรงมีพระราชดำรัสว่า ผู้ปฏิบัติงานตรงนี้ต้องมีความจับใจในการแก้ปัญหา บางทีบัณฑิตเขาจะตื่น เพราะมาจากต่างจังหวัด เขาซ่อมมาอย่างไรแล้วต้องไปอย่างนั้น คือบัณฑิตที่มาจากต่างจังหวัด ถ้าไม่ใช่ชื่อเขา เขาก็จะไม่รับ เขาจะยินเฉย แต่เนื่องจากขณะนั้นพระองค์ทรงเป็นองค์ประธาน ก็ทรงวางเฉย ไม่ทรงแสดงอาการอย่างใด ซึ่งในสถานการณ์เช่นนี้ ผู้ที่ปฏิบัติงานจะต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าดังกล่าวได้ เพราะฉะนั้นทุกครั้งที่ไปปฏิบัติงาน ต้องคิดว่าถ้าเกิดปัญหาขึ้น จะช่วยพระองค์ท่านอย่างไร

อาจารย์พัทธา : สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

สยามมกุฎราชกุมารทรงมีพระเมตตาแก่บัณฑิตเป็นอย่างมาก อันดับแรกก็คือ บัณฑิตแทบทุกสถาบันเวลาขึ้นรับพระราชทานปริญญาบัตรจะตื่นเต้นมาก จะเข้ารับแล้วกระซอกพอกระซอกจังหวะจะเสีย พระหัตถ์ท่านก็จะไปด้วย พอเราจะอัญเชิญปกปริญญาใส่ในพระหัตถ์ ก็จะไปกระแทกพระหัตถ์ และในความรู้สึกของเราที่รับทราบว่า พระองค์ท่านทรงเจ็บ บางครั้งทูลถามว่า เจ็บไหมพระเจ้าข้า ทรงมีพระราชดำรัสตอบว่า “หลายๆครั้งก็เจ็บนะอาจารย์ แต่ว่าไม่เป็นไร อาจารย์ไม่ต้องกังวล อาจารย์ทำหน้าที่ของอาจารย์ให้ดีที่สุด” และทรงมีพระราชดำรัสในภาพรวมว่า “เราจะทำงานของเราให้ดีที่สุด และให้ทุกคนทำแต่ละหน้าที่ของตนไป”

กับบัณฑิตท่านทรงห่วงใยมาก อย่างปิ่น (พ.ศ.2545) มีเรื่องเจ็บป่วย ขณะเมื่อทรงประทับนั่งแล้ว มีการทรมานบัณฑิตที่รอรับปริญญาในบริเวณพระราชพิธีออก จำไม่ได้ว่าสถาบันอะไร ทราบว่าเป็นลมชัก ขณะที่พระหัตถ์ส่งปริญญาบัตรให้แก่บัณฑิตแต่พระเนตรทรงทอดไปยังเด็กคนนั้น เราก็มองตามและทำหน้าที่ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปกปริญญาไปด้วย ทรงรับสั่งถามว่า “เห็นไหม” และทรงมีพระราชบัญชาให้ติดตามเรื่องนี้กลับมาทูลถวายรายงานว่า บัณฑิตผู้นั้นเป็นอะไร แล้วก็ส่งไปรักษาที่โรงพยาบาลไหน

และอีกครั้งหนึ่งที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับเจ็บป่วย พอดีดิฉันทำหน้าที่อัญเชิญปริญญาบัตร แล้วต้องเกี่ยวข้องกับอาจารย์สถาบันราชภัฏเทพสตรี โดยคุยกันระหว่างซ่อมว่ามีบัณฑิตที่ตั้งครรภ์แล้วเกิดอุบัติเหตุตกบันไดขณะซ่อม มารับพระราชทานปริญญาบัตรไม่ได้ ต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล ตอนนั้นดิฉันไม่ทราบว่าโรงพยาบาลไหน ก็กังวลกันว่าจะแท้งเมื่อเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ ได้กราบถวายบังคมทูลโดยที่อาจารย์สถาบันราชภัฏเทพสตรีขอให้เป็นผู้กราบถวายบังคมทูลว่า ปิ่นถ้ามีเด็กที่ค้างไม่ได้รับในวันนั้น จะขอเข้ารับพระราชทานในวันอื่นได้หรือไม่ พระองค์ท่านทรงรับสั่ง ดิฉันยังจำได้และเป็นความประทับใจจนถึงทุกวันนี้ พระสุรัสวดียังก้องอยู่ในหัวว่า “อาจารย์ เขาอยากรับกับเราไหม” “อยากพระพุทธเจ้าข้า และอยากให้ปิ่นนี้พระพรหมท่านไหม” พระองค์ท่านก็มีพระราชดำรัสสั่งว่า “อาจารย์ ไปบอกว่าเราให้รับพระราชทาน ถ้าหายแล้ววันไหนพร้อมที่จะมารับ เราก็ให้ แล้วก็อาจารย์ไปถามมาด้วยว่า ตอนที่ไม่สบาย ขณะนี้อยู่โรงพยาบาลไหน กรุงเทพฯ หรือต่างจังหวัด ท้องกี่เดือน” พอดีตอนนั้นนึกไม่ออกกังวลเหมือนกันว่าทำไมเราจึงไม่ถามมา ทรงละเอียดมาก

มศ.กัลยา : สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

สยามมกุฎราชกุมาร ทรงสนพระทัยความเป็นไปของบัณฑิต มีอยู่คราวหนึ่งขณะพระราชทานปริญญาบัตรอยู่ มีพระราชดำรัสถามว่า "ทำไม บางแห่งรู้สึกว่าเขาซ่า" จึงกราบถวายบังคมทูลว่า พอดีเขามาจากต่างจังหวัด วันนั้นมาจากราชบุรี เขาออกมาตั้งแต่ ตี 2 ตี 3 ถ้าเป็นเด็กผู้หญิงก็จะไปทำผมก่อน ล้างหน้า บัณฑิตจึงไม่ได้นอน เมื่อเข้ามาในพระราชพิธี อาจารย์ผู้ควบคุมสั่งไม่ให้ดื่มน้ำมาก เพราะจะต้องลำบากเข้าห้องน้ำ วันต่อมา มีบัณฑิตเป็นลมก่อนที่จะเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรและเมื่อทรงทราบว่าเป็นบัณฑิตต่างจังหวัดต้องเดินทางมาไกลแต่ดึกตื่น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระเมตตามาก ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้นำหน่วยพยาบาลมาช่วยดูแลเสริมอีก นอกเหนือจากหน่วยพยาบาลของสถาบันที่จัดไว้ แล้วมีพระราชดำรัสสั่งให้ช่วยติดตามบัณฑิตที่เป็นลมก่อนเข้านั้นว่า เขาได้รับปริญญาบัตรหรือยัง ซึ่งจะต้องหาคำตอบมาถวายรายงานให้ได้ ว่าเขาได้รับแล้ว หรือยังไม่ได้รับ เพราะจะต้องทรงถามเพื่อติดตามเมื่อเข้าปฏิบัติงานครั้งต่อไป ถ้ายังไม่ได้รับพระองค์จะต้องทรงพระราชกระแสรับสั่งให้ดำเนินการต่อ ดังนั้นทุกครั้งปฏิบัติหน้าที่จะต้องประมวลงานไปด้วย แล้วต้องแก้ไขปรับปรุงทุกครั้ง ในแต่ละวัน ในแต่ละจุดตรงนั้นเลย

ทรงมีพระเมตตาต่อบัณฑิตต่างจังหวัดมาก หรือแม้แต่เด็กในกรุงเทพมหานครก็ตาม ทรงกังวลห่วงใยถึงรายจ่ายของเขา ทรงมีพระราชดำรัสถามว่า เขาใช้จ่ายอะไรกันบ้าง นอกจากนั้นยังทรงมีความยุติธรรม อย่างเช่น ขณะที่ปฏิบัติงาน จะทรงสังเกตว่า เขาคนนั้นชื่ออะไร แล้วสมมติว่า "เบอร์ 2" มาทุกวันเลย เขาตั้งใจนะ แล้วบางที่เขาหายไปไหน ตรงนั้นได้ให้ออกัสเขาหรือไม่ ทรงมองเสมือนว่าเราเป็นพี่ ทำไม่ไม่จัดให้้องคนนั้นออกมาปฏิบัติงาน จะทรงติดตามการปฏิบัติงานโดยตลอด

อาจารย์พัฒนา : เราจะต้องทำการบ้านทุกครั้ง ก่อนเข้าไปปฏิบัติงาน ว่าวันนี้มีจำนวนบัณฑิตเท่าใด พรุ่งนี้มารับจำนวนใด ต้องเตรียมพร้อมข้อมูลมาอย่างละเอียด

ศศ.กัลยา : จริงๆก็จะมีกรรายงานแล้ว แต่วันหนึ่ง บางที่มีรับหลายสถาบัน พอเสร็จก็จะทรงถามว่ายังเป็นสถาบันนี้อยู่ต่อ หรือจบไปแล้ว มีบัณฑิตเท่าไร และมีผู้พิการใหม่ ถ้าพิการต้องศึกษา ก่อนเข้าปฏิบัติงาน ว่าคนนี้รับแขนซ้าย แขนขวา หรือตาบอด เพราะการรับแขนซ้ายกับแขนขวา จะทรงยื่นพระหัตถ์เพื่อพระราชทานแตกต่างกัน จะทรงละเอียดลออมาก เพราะฉะนั้นเมื่อเราเข้าไปปฏิบัติงาน จะต้องทำการบ้านไป ทรงตรัสว่า "บางคนเขามีโอกาสรับครั้งเดียว ในชีวิต อยากให้รูปออกไปสมกับที่เขาตั้งใจเล่าเรียนมา อยากให้รูปนั้น เขาพอใจ " ถ้าหากมีผู้พิการตาบอดมารับพระราชทาน พระองค์ท่านจะทรงดูแลเพื่อให้รูปออกมาสวย

อาจารย์พัฒนา : เมื่อมีผู้พิการมารับ บางครั้ง พระองค์ท่านแทบจะทรงประทับยืน เหมือนกับจะทรงยื่นให้ใกล้ๆ ภาพที่เห็นทำให้ซาบซึ้งจนอยากจจะร้องไห้ ภาพถ่ายบัณฑิตที่พิการจะออกมาสวย บัณฑิตสถาบันราชภัฏเทพสตรี ซึ่งตั้งครมภ์ และประสบอุบัติเหตุระหว่างซ้อมรับที่เล่าข้างต้นนั้น ทรงมีพระราชานุญาตให้มารับภายหลัง ซึ่งได้มารับในวันสุดท้ายพร้อมกับสถาบันราชภัฏยะลา พระจริยาวัตรขณะที่พระราชทานให้หนึ่งงดงาม ทรงแย้มสรวล และบัณฑิตผู้นั้นซาบซึ้งจนแทบจะร้องไห้ ตัวดิฉันเองผู้ประคองบัณฑิตขึ้นไปรับพระราชทาน ก็พลอยปลื้มปิติไปกับบัณฑิตผู้นั้นด้วย

บัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรแต่ละปีมีเป็นจำนวนมาก และใช้เวลาหลายวันติดต่อกัน อันเป็นพระราชกรณียกิจอันหนักยิ่ง สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีความเหน็ดเหนื่อยและตรากตรำพระวรกายมากน้อยเพียงใด

อาจารย์พัฒนา : ได้ทราบว่าบางครั้งพระองค์ท่าน ประชวรไข้ ต้องให้หมอมาฉีดยา แต่ก็เสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานปริญญาบัตรตามปกติ เพื่อให้บัณฑิตนับแสนได้รับจากพระหัตถ์ และบุคคลที่อยู่ในพระราชพิธีจะต้องสวมครุย บนเวทีนั้นอากาศร้อนมาก พระองค์ท่านก็มักจะทรงร้อนเช่นกัน แต่ว่าไม่เคยทรงบ่น เวลาที่ถ่ายภาพผู้ที่อัญเชิญปริญญาบัตรนั่งหันหลังให้กล้อง จะไม่เป็นไร เพราะมีเสื้อครุยบังอยู่อีกชั้นหนึ่ง แต่พระพักตร์ด้านหนึ่งของพระองค์จะถูกสปอร์ไลท์ส่องอยู่ตลอดเวลา แล้วก็เรื่องถ่ายรูป หากบัณฑิตทำปก

ปริญญาตก พระองค์ท่านจะทรงเรียกให้เข้ามารับพระราชทานใหม่ ทรงมีพระเมตตาแก่บัณฑิตเป็นอย่างมาก

ผศ.กัลยา : สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระราชภารกิจมาก บางครั้งเมื่อพระราชทานปริญญาแล้ว จะต้องเสด็จพระราชดำเนินไปปฏิบัติพระราชภารกิจอย่างอื่นอีก ท่านตรัสว่า เป็นความต้องการของประชาชน และที่ดิฉันมีความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งคือ แม้พระองค์ท่านจะมีพระราชภารกิจมากเพียงใด ก็ไม่ทรงทอดทิ้งพระราชภารกิจที่ต้องทรงปฏิบัติในฐานะพระราชโอรสมีอยู่ครั้งหนึ่ง ท่านทรงมีพระราชดำรัสว่าเสร็จจากการพระราชทานปริญญาแล้วจะเสด็จพระราชดำเนินไปเชียงใหม่ เพราะว่า “แม่เราอยู่ที่ไหน เราต้องไปดูแล” และต้องเสด็จพระราชดำเนินกลับมาในคืนนั้นเลย

และขณะที่พระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตในพระราชพิธี ตรัสว่า “ ถ้าหากคนอ่านๆดี คนส่งๆดี บัณฑิตเข้าดี เราจะได้อะไรไป ” เพราะมีงานที่จะต้องทรงคิด ทรงวางแผนมากมายในขณะนั้นด้วย

อาจารย์พัธนา : พระองค์เคยรับสั่งว่า งานตรงนี้ต้องทำให้สมพระเกียรติ เพราะเสด็จพระราชดำเนินมาปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ให้ขาดตกบกพร่อง และที่ทรงเหน็ดเหนื่อยพระวรกายนั้น “เราทำให้ชาวราชภัฏฯ” ปีที่แล้ว(พ.ศ.2544)ทรงพระประชวรเป็นเอ็นอักเสบ ต้องให้หมอกำกายภาพบำบัด ทรงชี้พระหัตถ์ให้ดูว่า ขณะนี้หมอก็ก็นั่งอยู่ในห้อง วันนั้นหลังจากพระราชทานปริญญาบัตรแล้ว ยังต้องเสด็จพระราชดำเนินไปเปลี่ยนเครื่องทรงพระแก้วมรกต ดิฉันได้ดูชาวพระราชสำนักจากโทรทัศน์ในวันนั้น เมื่อทรงเปลี่ยนเครื่องทรงพระแก้วมรกตแล้ว ต้องทรงพระสุหร่ายด้วยพระหัตถ์ซ้าย

ในวโรกาสที่ทรงมีพระชนมายุครบ 50 พรรษา อาจารย์ทั้งสองอยากจะทำอะไรแต่พระองค์ท่านอย่างไรบ้าง

ผศ.กัลยา : เป็นความรู้สึกที่ไม่สามารถจะกลั่นกรองออกมาได้ด้วยคำพูดอย่างครบถ้วน คือถ้าใครไม่ได้มีโอกาสปฏิบัติงานใกล้ชิดกับพระองค์ท่านแล้ว จะไม่ทราบเลยว่า ทรงมีพระเมตตา ทรงมีความละเอียดอ่อน มีกระบวนการในการทำงาน เป็นแบบอย่างที่ดี ทรงพระราชทานขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ถ้าบัณฑิต หรือผู้ปกครองของบัณฑิต ได้ทราบรายละเอียดเพียงเล็กน้อยจากที่ตัวดิฉันได้เล่าถึงการปฏิบัติงาน และได้ทราบถึงพระเมตตาของพระองค์ท่านที่ให้แก่ประชาชน จะมีความรู้สึก ว่า ไม่สามารถจะหาอะไรมาทดแทน

ได้เลย ทรงห่วงใย ยังมีสิ่งที่ทรงต้องการจะให้ และยังให้ไม่หมด ยังทรงมีพระราชภารกิจอีกมากที่จะต้องทำเพื่อประชาชน และเนื่องในวโรกาสนี้ขอให้พระองค์ทรงเป็นมิ่งขวัญของประชาชนตลอดไป

อาจารย์พัธนา : ดิฉันคิดว่า พระองค์ท่านทรงพระมหากรุณาธิคุณแก่ชาวราชภัฏฯมากที่สุด การพระราชทานปริญญาบัตรแต่ละครั้งเป็นจำนวนมาก รุ่นต่อไปก็คงจะมากขึ้นๆ ดิฉันคิดว่าทรงมีพระชนมายุ ถึง 50 พรรษาแล้ว แม้พระวรกายจะยังดูว่ายังทรงพระเยาว์อยู่ ก็คงจะต้องทรงเหน็ดเหนื่อยพระวรกายต่อไปอีก สำหรับดิฉันที่ได้มีโอกาสปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด ได้ทราบถึงพระเมตตาที่มีให้แก่บัณฑิตและชาวราชภัฏฯ คิดว่าไม่สามารถสรรหาคำใดที่จะถวายพระพรได้อย่างเหมาะสม สมกับที่ได้ทรงพระราชทานความเมตตา สำหรับตัวดิฉัน ถึงแม้ดิฉันจะสูงอายุ แต่ก็ยังปฏิบัติงานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย จนกว่าร่างกายจะทำไม่ไหว และคิดว่าจะทำงานนี้ตลอดไป อย่างสุดชีวิตและสุดกำลัง

ผู้สัมภาษณ์

ผศ.อนันต์ รัตนบุญศรี

อาจารย์ณรงค์ลักษณ์ แซ่มไซธิ

มูลนิธิคุรุปถัมภ์ ในพระราชูปถัมภ์

ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ศิริวัฒน์ จันทรศิริ เรียบเรียง
สำนักมาตรฐานการศึกษา
สำนักทบทวนสถาบันราชภัฏ ให้อัชญา

เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเจริญพระชนมายุครบ 40 พรรษา ในปี 2535 กรมการฝึกหัดครู และวิทยาลัยครู 36 แห่งทั่วราชอาณาจักร ล้วนในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้า ล้นกระหม่อมมหาที่สุดมิได้ที่ทรงให้ความอนุเคราะห์ต่อกิจการต่าง ๆ ของกรมการฝึกหัดครูมาโดยตลอด จึงพร้อมใจกันจัดตั้งมูลนิธิขึ้นเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติแด่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พร้อมทั้งกราบบังคมทูลขอพระราชทานชื่อมูลนิธิและขอให้มูลนิธิอยู่ในพระราชูปถัมภ์ของพระองค์ ซึ่งพระองค์ทรงพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานชื่อมูลนิธิคุรุปถัมภ์และทรงรับไว้ในพระราชูปถัมภ์

คณะผู้เริ่มการก่อตั้งมูลนิธิ ซึ่งประกอบด้วย นายนิเชต สุนทรพิทักษ์ นายอินทร์ ศรีคุณ นายวิชัย แข่งขัน นายบุญชู นาถวงษ์ นายสมุทรร คณาญาติ นายวิจิต สุวรรณรัตน์ เป็นผู้ดำเนินการร่างตราสาร ซึ่งชื่อของมูลนิธิ เครื่องหมายของมูลนิธิ สำนักงานของมูลนิธิ และวัตถุประสงค์ของมูลนิธิมีรายละเอียดดังนี้คือ

ชื่อของมูลนิธิ

มูลนิธินี้ชื่อว่า มูลนิธิคุรุปถัมภ์ ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า KURUPATHAM FOUNDATION UNDER THE ROYAL PATRONAGE OF CROWN PRINCE MAHA VAJIRALONGKORN

เครื่องหมายของมูลนิธิ

เครื่องหมายของมูลนิธินี้ คือ รูปจลมงกุฏ ประดิษฐานอยู่เหนือตราสาร มีอักษรคำว่า "มูลนิธิคุรุปถัมภ์ในพระราชูปถัมภ์ ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร" ประดับอยู่ภายใน และด้านล่างรองรับด้วยแถบแพร

สำนักงานของมูลนิธิ

สำนักงานของมูลนิธิตั้งอยู่ที่ เลขที่ 319 ถนนราชดำเนินนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

วัตถุประสงค์ของมูลนิธินี้ คือ

1. สนับสนุนส่งเสริมการศึกษาแก่ผู้จบการศึกษาจากวิทยาลัยครูที่มีผลการเรียนยอดเยี่ยมเพื่อศึกษาต่อในสาขาวิชาที่กรมการฝึกหัดครูต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. สนับสนุนส่งเสริมการฝึกอบรมของบุคลากรในวิทยาลัยครูอันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนางานวิชาการของวิทยาลัยครู
3. สนับสนุนส่งเสริมงานวิจัยอันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนางานวิชาการของวิทยาลัยครู
4. เพื่อดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์หรือร่วมมือกับองค์การการกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์
5. ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

ทรัพย์สินของมูลนิธิ

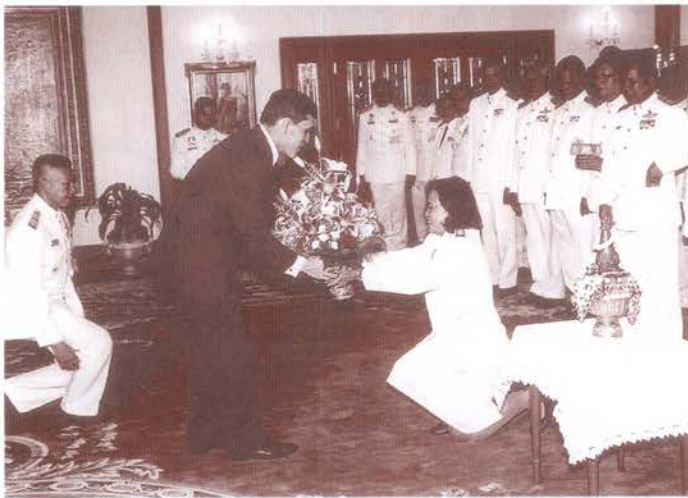
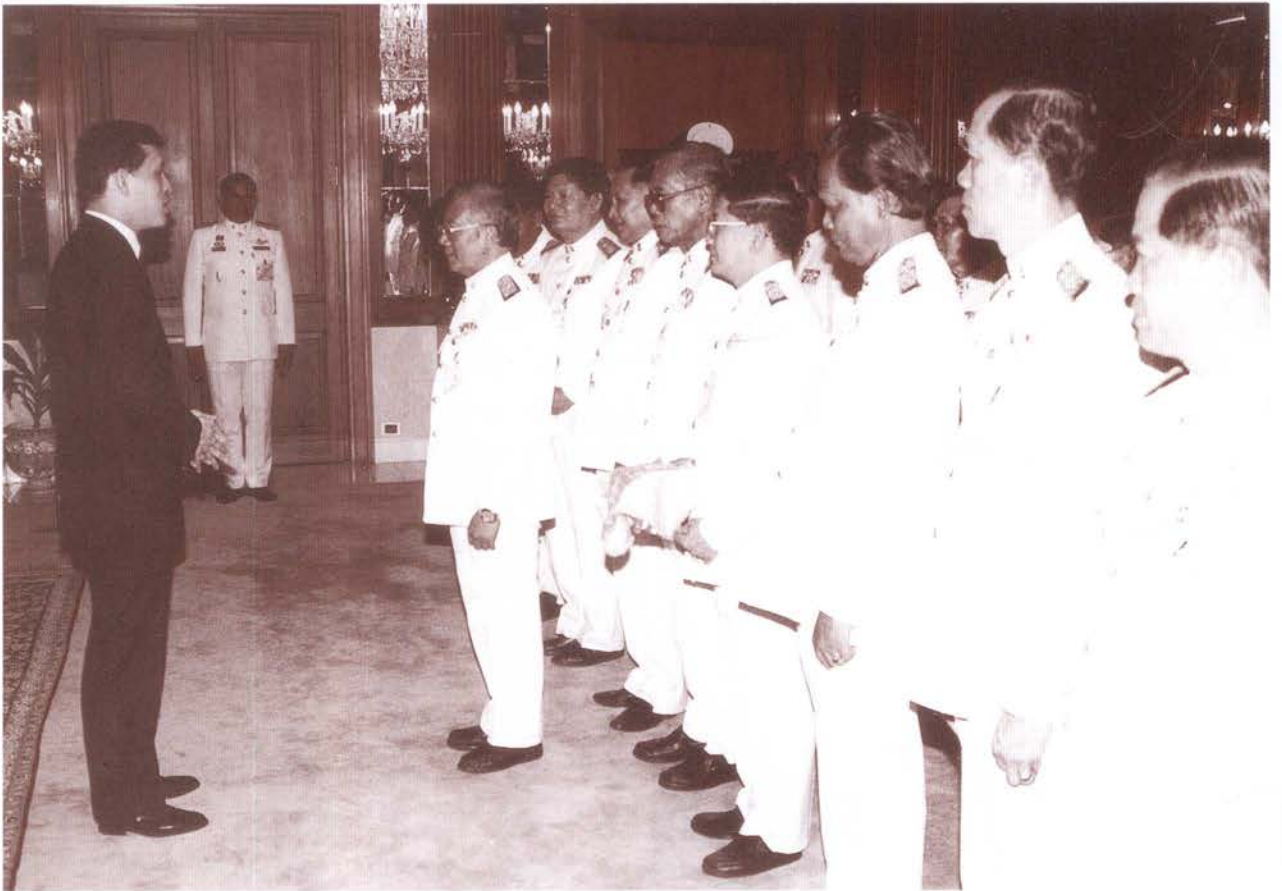
1. ทุนเริ่มแรก คือ ยอดเงินทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จำนวนสองล้านบาทถ้วน

2. ทุนสมทบ คือ ยอดเงินทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เพื่อสมทบกับทุนเริ่มแรกของมูลนิธิฯ ซึ่งปฏิบัติสืบเนื่องมาตั้งแต่ปีพ.ศ.2536 ยอดเงินทูลเกล้าฯ นี้เป็นยอดเงินรวมจากการสมทบทุนของสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งและสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏเป็นหลัก ในบางปีอาจได้รับการสมทบทุนเพิ่มขึ้นจากรายได้ของการจัดงานแสดงสินค้า

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 จนถึงปี พ.ศ. 2544 มียอดเงินทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เพื่อสมทบทุนมูลนิธิคุรุปถัมภ์ดังนี้

ปี พ.ศ.	ยอดเงินทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระบรมฯ เพื่อสมทบทุนมูลนิธิ
2536	1,500,000.00 บาท
2537	1,257,000.00 บาท
2538	1,180,000.00 บาท
2539	2,405,000.00 บาท
2540	2,260,000.00 บาท
2542	1,200,000.00 บาท
2543	1,200,000.00 บาท
2544	1,200,000.00 บาท

การบริหารงานของมูลนิธิ

มูลนิธิฯบริหารงานในรูปคณะกรรมการ การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา การฝึกอบรมและการวิจัย

รายชื่อคณะกรรมการบริหารงานในปัจจุบันมีดังนี้

1. นายนิเชต สุนทรพิทักษ์	ประธาน
2. นายบุญชู นาถวงษ์	รองประธาน
3. นายวิชัย แสงขัน	กรรมการ
4. นายอินทร์ ศรีคุณ	กรรมการ
5. นางสาวปรางศรี พณิชยกุล	กรรมการ
6. นางศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล	กรรมการ
7. นายวิชิต สุวรรณรัตน์	กรรมการ
8. นายอภัย รัตนรัต	กรรมการ
9. นางสาวอุษณีย์ ช่อเกต	กรรมการและற்றுญก
10. นายสนิท ชุนติ	กรรมการและเลขานุการ
11. นางยุพิน โพธิวิทย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

การจัดสรรเงินทุน

มูลนิธิฯรูปถัมภ์ ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารได้จัดสรรเงินทุน

สนับสนุนการศึกษาและการวิจัยของบุคลากรในสถาบันราชภัฏ และบุคลากรภายนอก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 จนถึงปี พ.ศ. 2544 มีจำนวนบุคลากรที่ได้รับทุนสนับสนุน รวมทั้งสิ้น 14 คน ดังนี้

ระดับปริญญาเอก ศึกษาต่างประเทศ

1. รองศาสตราจารย์อุไรวรรณ วิจารณ์กุล สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ศึกษาสาขาวิชา Molecular Microbiology ระหว่างปี พ.ศ. 2536-2539 ได้รับทุนเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 202,700 บาท ปัจจุบันกลับเข้ารับราชการ ณ สถาบันเดิมแล้ว

2. นางสาวบุญเกษม วนะวิเชียร สถาบันราชภัฏลำปาง ศึกษาสาขาวิชา Animal Science ระหว่างปีการศึกษา 2540-2544 ได้รับทุนจำนวน 4 ปีเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 1,200,000 บาท

ระดับปริญญาเอก ศึกษาในประเทศ

1. นายหาญชัย อัมภผล สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ศึกษาสาขาวิชาสัตวศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2540-2541 ได้รับทุนจำนวน 2 ปีเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 80,000 บาท ปัจจุบันกลับเข้ารับราชการ ณ สถาบันเดิมแล้ว

2. นางสาวภควดี สุขอนันต์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ศึกษาสาขาวิชาเคมีเชิงฟิลิกส์ ระหว่างปีการศึกษา 2540-2544 ได้รับทุนจำนวน 4 ปี เป็นเงินรวมทั้งสิ้น 160,000 บาท

3. นายอดิสร เนาวนนท์ สถาบันราชภัฏธนบุรี ศึกษาสาขาหลักสูตรและการสอน ระหว่างปีการศึกษา 2540-2544 ได้รับทุนจำนวน 4 ปีเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 160,000 บาท ปัจจุบันกลับเข้ารับราชการ ณ สถาบันเดิมแล้ว

4. นางสาวจรีรัตน์ สุวรรณ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ ศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2541-2544 ได้รับทุนจำนวน 3 ปีเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 120,000 บาท

5. นายสมศักดิ์ สิตากุลฤทธิ์ สถาบันราชภัฏเลย ศึกษาสาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ระหว่างปีการศึกษา 2541-2544 ได้รับทุนจำนวน 3 ปีเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 120,000 บาท ปัจจุบันกลับเข้ารับราชการ ณ สถาบันเดิมแล้ว

6. นางสาวพรเพ็ญ ดันประเสริฐ สำนักพัฒนาการ

ฝึกหัดครู ศึกษาสาขาวิชาภาษาศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2541-2544 ได้รับทุนจำนวน 3 ปี เป็นเงินรวมทั้งสิ้น 120,000 บาท

ระดับปริญญาโท ศึกษาในประเทศ

1. นางสาวพวงทิพย์ อาการ์ักษ์ สถาบันราชภัฏเชียงราย ศึกษาสาขาวิชาบัญชีการเงิน ระหว่างปีการศึกษา 2540-2541 ได้รับทุนจำนวน 2 ปี เป็นเงินรวมทั้งสิ้น 80,000 บาท ปัจจุบันกลับเข้ารับราชการ ณ สถาบันเดิมแล้ว

2. นายวิชัย อมรเสนารักษ์ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร ศึกษาสาขาวิชาบัญชีการเงิน ระหว่างปีการศึกษา 2540-2541 ได้รับทุนจำนวน 2 ปี เป็นเงินรวมทั้งสิ้น 80,000 บาท ปัจจุบันกลับเข้ารับราชการ ณ สถาบันเดิมแล้ว

3. นายสมศักดิ์ พินิจด่านกลาง สถาบันราชภัฏเลย ศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2540-2542 ได้รับทุนจำนวน 3 ปี เป็นเงินรวมทั้งสิ้น 120,000 บาท ปัจจุบันกลับเข้ารับราชการ ณ สถาบันเดิมแล้ว

4. นางสาวสุวิมล กะตากลุ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี ศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีทางอาหาร ได้รับทุนในปีการศึกษา 2540 เป็นเงิน 40,000 บาท

5. นางสาววิภาดา ชัยจะโปะ สถาบันราชภัฏยะลา ศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีทางอาหาร ได้รับทุนในปีการศึกษา 2540 เป็นเงิน 40,000 บาท

6. นางสาวศิวพร วรรณ บุคลากรภายนอก ศึกษาสาขาวิชาสัตวศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2540-2542 ได้รับทุนจำนวน 3 ปี เป็นเงินรวมทั้งสิ้น 150,000 บาท หลังจากจบการศึกษาระดับปริญญาโทแล้ว ได้ศึกษาต่อระดับปริญญาเอกในสาขาเดียวกัน โดยรับทุนของโครงการพัฒนาอาจารย์ของกรมศิลปากร

เงินทุนของมูลนิธิฯในปัจจุบัน ณ วันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2545 มีทั้งสิ้น 16,937,828.66 บาท

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ที่ทรงรับมูลนิธิฯไว้ในพระราชูปถัมภ์ 10 ปี นับจากจุดเริ่มต้นมูลนิธิฯ มีทรัพย์สินเพิ่มพูนทวียังประโยชน์แก่การศึกษาและการวิจัยของบุคลากรในสถาบันราชภัฏและบุคลากรภายนอกอย่างยิ่ง นอกจากนี้มูลนิธิฯยังสามารถดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์อื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อบรรลุเป้าหมายแห่งการพัฒนาคนพัฒนาชาติสืบไป

50 พรรษา อาศิรวาท

เรือนไม้ริมแม่น้ำ
พระตำหนักสิริยาลัย

ทอดเงาแม่น้ำพระทัย
คือดวงใจอยุธยา

พระเอย...พระสร้างสรรค์
สมเด็จพระบรมโอรสา

เฉลิมวันพระมารดา
สยามมงกุฎราชกุมาร

รำลึกถึงวันหนึ่ง
หวนหอมพระราชฐาน

ดอกรวงผึ้งสีเหลืองบาน
ม่านสายฝนหล่นโปรยปราย

ประสูติลูกยาเธอ
ชั้นชมเจ้าฟ้าชาย

เสมอใจราษฎรทั้งหลาย
สายใยรักวงศ์จักรี

ยามพระจำเริญวัย
อักษรการดนตรี

สนพระทัยเล่าเรียนดี
กีฬาเล่นเป็นประจำ

ทรงงานด้านทหาร
บรรพชาศึกษาธรรม

ทั้งเชี่ยวชาญนิติกรรม
คำประพันธ์พระนิพนธ์

บำเพ็ญราชกิจ
เสด็จโดยทุกแห่งหน

นิมิตหวังเพื่อปวงชน
คลกกันดารย่านนาคร

พระเอย...พระบารมี
"ราชภัฏ" ประนมกร

ทรงศักดิ์ศรีบดินทร
น้อมถวายพระพรชัย

ของทรงพระเจริญ
พระมิ่งขวัญของชาวไทย

เทพสรรเสริญทั้งแดนไตร
สถิตในหทัยราษฎร์นิรันดรเทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า ผศ.พงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ์ ประพันธ์ในนามสถาบันราชภัฏ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ชาวอยุธยา

ปิยะวรรณ สุสารักษ์

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอดีตราชธานีอันยาวนานของชาติไทย อันเป็นที่ประจักษ์แก่ชาวโลก ถึงความยิ่งใหญ่ ความมั่งคั่ง ความอลังการของมหานคร ในช่วงการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองอาจทำให้ “อยุธยา” ไร้อาณาเขต แต่พระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี ก็ได้ทอดทิ้งให้อยุธยา เหนงเจียบนานนิก จากเมืองกรุงเก่าจนถึงจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในทุกวันนี้ อยุธยาได้รับการบูรณะเรื่อยมา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงบูรณะพระราชวังจันทร์เกษม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสต้น เสด็จแปรพระราชฐานประทับพระราชวังบางปะอิน จึงทำให้อยุธยาไม่รกร้างต่อไป พลเมืองอยู่อาศัยหนาแน่นขึ้นเรื่อย ๆ รัฐบาลดำเนินการพัฒนาบ้านเมือง บูรณะและปฏิสังขรณ์ วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ บัดนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงได้รับการยกย่องให้เป็น “มรดกโลก” “อยุธยา” ในเวลาปัจจุบันจึงยังคงยิ่งใหญ่ในสายตาทั้งของชาวไทยและชาวโลก

ปัจจุบัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดสำคัญของประเทศ ทั้งในฐานะอดีตราชธานี และเมืองท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์นั้น อยุธยามีพระราชวังโบราณ

พระราชวังบางปะอิน พระตำหนักสิริยาลัย และศูนย์ศิลปาชีพบางไทรในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ชาวอยุธยามีสำนึกภายในจิตว่า ทุกคนอาศัยอยู่ในแผ่นดินของพระมหากษัตริย์ไทย และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเสมอมา ชาวอยุธยามีความปลื้มปิติยินดี เมื่อได้มีโอกาสรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ทั้งในการเสด็จพระราชพิธี และการเสด็จเป็นการส่วนพระองค์

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ที่ราบลุ่ม เมื่อใดที่ฝนตกหนัก ก็จะมีน้ำท่วมขัง ในบางปีก็เกิดอุทกภัยยามใดที่ประชาชนชาวไทยประสบทุกข์ภัยถึงแม้จะมีทุกข์ แต่ประชาชนก็ยังมีความอุ่นใจ ที่มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นที่พึ่ง พระองค์จะเสด็จฯไปทุกภัยของพสกนิกรของพระองค์เสมอ มิเคยทรงทอดทิ้งพสกนิกร แม้เมื่อพระราชโอรสพระราชธิดายังทรงพระเยาว์ พระองค์ก็โปรดให้พระเจ้าลูกเธอและพระเจ้าลูกยาเธอ ตามเสด็จพระราชดำเนิน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เมื่อครั้งยังทรงพระเยาว์ได้ตามเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมชาวอยุธยาที่ประสบอุทกภัยที่อำเภอมหाराช จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา เมื่อได้ชื่นชมพระบารมี เสมือนกับว่า ความทุกข์ทั้งหลายได้มลายหายไป และเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2531 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ กิติ ได้โดยเสด็จพระราช ดำเนินในพระราชพิธี บวงสรวงสังเวศสมเด็จพระอดีต กษัตริยาธิราช ณ พระราชวังโบราณ ในวันสำคัญนั้น ชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาล้วนเปรมปรีดิ์ที่ได้ชื่นชม พระบารมี

พลกนิกรที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มีโอกาส ชื่นชมพระบารมี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎ ราชกุมาร ในการเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีที่ สำคัญหลายครั้งด้วยกัน ดังที่จะได้นำเสนอต่อไปนี้

ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2527 พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระ บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราช ดำเนินแทนพระองค์ ทรงประกอบพิธีเปิดศาลหลักเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2541 พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดโรงไฟฟ้าวังน้อย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2542 สมเด็จพระ บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราช ดำเนินทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรี อยุธยา

ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2543 สมเด็จพระบรม โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนิน ทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บริเวณพื้นที่มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา อำเภอวังน้อย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎ ราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรงประกอบ พิธีเปิดศาลหลักเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันพุธที่ 31 ตุลาคม 2527

วัฒนธรรมไทยนั้น เมื่อจะสร้างบ้านแปงเมืองก็ต้อง ทำพิธีให้เป็นสิริมงคลแก่บ้านเมือง คือ พิธียกเสาเอกของบ้าน และยกเสาหลักเมืองของเมืองเพื่อให้เป็นมิ่งขวัญของประชาชน

สำหรับยึดถือเป็นหลักชัยทางจิตใจว่า บ้านเมืองที่สร้างขึ้นนั้น มีรากฐานฝังไว้อย่างแน่นอน มั่นคงแล้ว และประชาชนก็ยังมี ความเชื่อมั่นสืบไปว่า โดยอนุภาพของเทพารักษ์ พระหลักเมือง จะเป็นหลักชัยให้ประชาชนผู้รวมกันอยู่ใน บ้านเมืองนั้น ๆ อยู่ร่วมกันด้วยความร่มเย็นเป็นสุขไป ชั่วกาลนาน

พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาหลายฉบับกล่าวว่า ความต้องการว่า สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเมื่อวันศุกร์ ขึ้น 6 ค่ำ เดือน 5 พุทธศักราช 1893 ซึ่งพ่อพรหมณ์ให้ฤกษ์ตั้งพิธีกลบขุด ได้สังฆ์ทักษิณาวัดได้ต้นหมันใบหนึ่ง สันนิษฐานว่าได้มีการ สถาปนาหลักเมืองขึ้นในคราวเดียวกัน แต่ได้ปรักพังสูญไป ในคราวพุทธศักราช 2310 และมีได้สถาปนาใหม่ในสมัย กรุงธนบุรี

ที่ตั้งของหลักเมืองเดิมนั้น จากหลักฐานเอกสารทาง ประวัติศาสตร์ และหลักฐานจากการขุดค้นทางโบราณคดี บ่งว่าตั้งอยู่ใกล้กับศาลพระกาฬ และสี่แยกตะแลงแกง

เนื่องในมหามงคลสมัย สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี พุทธศักราช 2525 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ดำริ ให้สร้างศาลหลักเมืองขึ้นใหม่ เพื่อเป็นสิริมงคลตามประเพณี โบราณ ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา

เมื่อกำหนดสถานที่สร้างศาลหลักเมืองแล้ว จังหวัด พระนครศรีอยุธยาได้แต่งตั้งคณะทำงานปรับปรุงบริเวณ ศาลหลักเมืองขึ้น เพื่อปรับปรุงและถมดินบริเวณสถานที่ ก่อสร้าง และในวันที่ 4 พฤษภาคม 2525 ก่อนจะเริ่ม ดำเนินการ จังหวัดฯ ได้จัดงานประกอบพิธีบวงสรวงเพื่อเป็น การคารวะต่อดวงพระวิญญาณแห่งสมเด็จพระมหากษัตริยา ธิราชเจ้า และบรรพชน การดำเนินงานทุกอย่างเสร็จสิ้น ด้วยความร่วมมือร่วมใจอย่างดีของทุกฝ่าย

องค์หลักเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับมอบ จากนายเผื่อน นางบุญเรือง มากขึ้น และนายภักดี จามิกรณ์ สร้างด้วยโลหะ ทอง นาก เงิน และเสริมด้วยแกนไม้ชัยพฤกษ์ ฐานส่วนตั้งพื้น เส้นผ่าศูนย์กลาง 30 นิ้วฟุต ฐานองค์ หลักเมือง (เหนือบัวคว่ำ บัวหงาย) วัดโดยรอบ 39 นิ้วฟุต

ความสูงจากพื้นจรดยอดประมาณ 195 เซนติเมตร ส่วนยอด มีข้อ (กลม) 5 ชั้น และมียอดบนแหลมเป็นที่สุด ส่วนยอด ปิดทองทั้งหมด บริเวณใต้ลงมา (จากคององค์หลักเมือง) จนถึงฐานองค์หลักเมือง ลงรักดำ ส่วนฐานจากบัวคว่ำ บัวหงาย จรดพื้นทาสีทอง น้ำหนักโดยประมาณ 100 กิโลกรัม

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้จัดขบวนไปอัญเชิญ องค์หลักเมืองจากจังหวัดสมุทรสาคร จัดขบวนข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนแห่รอบเมือง มาสิ้นสุดที่พิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติเจ้าสามพระยา ได้ทำพิธีมอบองค์หลักเมืองโดย ดำเนินการทางพิธี พรหมณ์ และ ประดิษฐานไว้ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา เป็นเสร็จพิธี

สำนักพระราชวังได้กำหนดให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นำองค์หลักเมืองเพื่อน้อมเกล้าฯ ให้พระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัวทรงพระสุหร่ายและทรงเจิม ในวันที่ 9 สิงหาคม 2527 เวลา 16.45 น. ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน หลังจากนั้น ได้อัญเชิญองค์หลักเมืองกลับมายังจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งในระหว่างทางปรากฏว่ามีข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ของอำเภอบางปะอิน อำเภออุทัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา และเทศบาลเมืองนครศรีอยุธยาซึ่งอยู่ในเส้นทางที่ได้ อัญเชิญองค์หลักเมืองผ่าน ได้ตั้งจุดรอรับเมื่อขบวนอัญเชิญ องค์หลักเมืองมาถึง และได้ประกอบพิธีรับโดยมีประทีปโคมไฟ จุดดอกไม้วลัย พลุ เป็นที่สวยงาม พร้อมทั้งได้ร่วมขบวนแห่ สมทบด้วย เมื่อขบวนอัญเชิญองค์หลักเมืองถึงจังหวัด พระนครศรีอยุธยาแล้วก็ได้อัญเชิญองค์หลักเมืองให้ประชาชน ได้สักการะ ที่หน้าวิหารพระมงคลบพิตร และจัดให้มีการ เฉลิมฉลององค์หลักเมือง มีการแสดงมหรสพสมโภชใน ภาคกลางคืนด้วย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ขอให้กรมศิลปากรเป็น ผู้กำหนดภูมิสถาน และออกแบบศาลหลักเมืองเพื่อให้เป็น แบบแปลนที่เหมาะสมและสวยงาม พิธีวางศิลาฤกษ์ศาล หลักเมืองได้กระทำเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2525 เวลา 08.59 นาที โดยสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (วาสน์ วาสโน) ทรงเจิม แผ่นศิลาฤกษ์ ๗แผ่น พลเอกสิทธิ จิรโรจน์ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย เป็นประธานวางศิลาฤกษ์ สำหรับการ จัดหาฤกษ์วางศิลาฤกษ์นั้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอความอนุเคราะห์จากเลขาธิการพระราชวัง เพื่อขอให้โหรหลวงคำนวณศุภมงคลพิธีวางศิลาฤกษ์หลักเมืองให้ ซึ่งหมวดโหรพราหมณ์ กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ได้กำหนดฤกษ์ศุภมงคลการวางศิลาฤกษ์ศาลหลักเมืองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันที่ 23 กันยายน 2525 ระหว่างเวลา 08.59-09.09 น.

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับความอนุเคราะห์จากกรมศิลปากรในการออกแบบศาลหลักเมือง และกำแพงแก้ว โดยนายประเวศ ลิ้มปรีงษ์ ผู้อำนวยการกองทัศนศิลปกรรมศิลปากร เป็นผู้ออกแบบและควบคุมการก่อสร้าง โดยใกล้ชิด ทั้งนี้เพื่อให้การก่อสร้างเป็นไปด้วยความประณีต สวยงามและมั่นคง แข็งแรง ตัวอาคารเป็นลักษณะสถาปัตยกรรมไทยสมัยอยุธยา สองชั้น หลังคาจตุรมุข ยอดปราสาท มีขนาดกว้าง 5.45 เมตร ยาว 5.45 เมตร ยอดปราสาทสูงจากพื้น 20 เมตร มีระเบียงทักษิณโดยรอบ ข้างละ 4.90 เมตร เริ่มดำเนินการสร้างเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2526 แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2527 ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 7,252,500 บาท

ตัวอาคารชั้นล่างของศาลหลักเมือง จังหวัดได้จัดทำคำจารึกบนแผ่นหินอ่อน 4 ด้าน ได้แก่

1. ดวงฤกษ์สร้างศาลหลักเมือง
2. คุณธรรมสี่ประการ ซึ่งเป็นพระราชดำรัสตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ณ ท้องสนามหลวง
3. คำจารึกประวัติศาลหลักเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. รายพระนาม รายนามผู้บริจาคเงินก่อสร้างศาลหลักเมือง

เมื่อการดำเนินการก่อสร้างศาลหลักเมืองแล้วเสร็จ ในกลางเดือนตุลาคม 2527 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้เตรียมการดำเนินงานพิธีประดิษฐานหลักเมือง เปิดศาลหลักเมือง และสมโภชศาลหลักเมือง พร้อมกันนั้น จังหวัดฯ ได้ทำหนังสือถึงราชเลขาธิการเพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา เพื่อโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดศาลหลักเมือง ในระหว่างวันที่ 20-31 ตุลาคม 2527

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรงประกอบพิธีเปิดศาลหลักเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันพุธที่ 31 ตุลาคม 2527 กำหนดการเสด็จพระราชดำเนิน ดังนี้

เวลา 15.00 น.

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภ รักษาพระองค์ ไปยังมณฑลพิธี ศาลหลักเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เวลา 16.00 น.

เสด็จฯ ถึงมณฑลพิธี ศาลหลักเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- กองลูกเสือถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

- ผู้ว่าราชการจังหวัด เฝ้ารับเสด็จฯ

- เสด็จฯ เข้าสู่พลับพลาพิธี

- ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระรัตนตรัย

- ทรงศีล (พระราชอาคันตุกะถวายศีล)

- ผู้ว่าราชการจังหวัดกราบบังคมทูลรายงาน และ

ขอพระราชทานอัญเชิญเสด็จฯ ทรงประกอบพิธีเปิดศาลหลักเมือง

- เสด็จฯ ขึ้นศาลหลักเมือง

- ทรงพระสุร่าย ทรงเจิม ทรงปิดทอง ทรงผูกผ้าสีชมพู แล้วทรงคล้องพวงมาลัย (พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมแตรสังข์ แตรดุริยางค์ บรรเลงเพลงมหาฤกษ์)

- เสด็จฯ เข้าพลับพลาพิธี

- ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรม

(พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก)

- ผู้ว่าราชการจังหวัดกราบบังคมทูลเบิกผู้มีจิตศรัทธา เข้าเฝ้ารับพระราชทานของที่ระลึกประมาณ 50 ราย

- ทรงลงพระนามาภิไธยในแผ่นศิลา

- ผู้ว่าราชการจังหวัดทูลเกล้าฯ ถวายของที่ระลึก

- เสด็จฯ ทรงเยี่ยมราษฎรที่มาเฝ้ารับเสด็จฯ

รอบบริเวณศาลหลักเมือง

เวลา 17.30 น.

ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จฯ กลับ

พสกนิกรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง พ่อค้า ข้าราชการ นักศึกษา นักเรียน ประชาชน ต่างพากันปิติโสมนัสที่จะได้รับเสด็จสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ในพิธีสำคัญของบ้านเมืองครั้งนี้ โดยเฉพาะการตระเตรียมปรับปรุงบริเวณศาลหลักเมืองให้เรียบร้อย วางผังบริเวณสถานที่ประกอบพิธี เตรียมสถานที่สำหรับการแสดงมหรสพ ทั้งภาพยนตร์ ดนตรี ลิเก ลำตัด เป็นต้น ตกแต่งประดับศาลหลักเมืองอย่างสวยงาม มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนมารับเสด็จทั้งทางวิทยุ และหนังสือพิมพ์ และเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2527 พสกนิกรต่างมาเฝ้ารับเสด็จอย่างล้นหลาม และร่วมใจกันบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศล สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงเอื้อมพระหัตถ์ รับธนบัตรและเหรียญที่พสกนิกรทูลเกล้าถวาย ทรงเยี่ยมพระสรวล ถึงแม้จะมีพระเสโทอาบพระพักตร์ก็ตาม **ความปิติโสมนัสเช่นนี้ยากที่พสกนิกรชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะลืมเลือน**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดโรงไฟฟ้าวังน้อย เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2541

พระมหากษัตริย์คุณอันเกื้ออำนกระหม่อม พระพุทธเจ้าข้า

โรงไฟฟ้าวังน้อย เป็นโรงไฟฟ้าที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ได้จัดสร้างขึ้นตามการปรับปรุงแผนพัฒนา กำลังผลิตไฟฟ้าเดิม (พ.ศ. 2535-2549) เพื่อรองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าที่สูงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีความจำเป็นในการจัดหาแหล่งผลิตสำรองเพื่อความมั่นคง และมีประสิทธิภาพ เป็นการเร่งรัดสร้างโรงไฟฟ้าให้ทันความต้องการ ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้เป็นโครงการเร่งด่วน เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2536 ตั้งอยู่เลขที่ 32 หมู่ที่ 4 ตำบลวังจุก อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อำเภอวังน้อย เดิมชื่ออำเภออุทัยน้อย เมื่อ พ.ศ. 2458 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอวังน้อย ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 21 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพ 65 กิโลเมตร ภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำไหลผ่าน มีคลองชลประทานในลักษณะคลองส่งน้ำ 2 สาย คือ คลองระพีพัฒน์ และคลองนครหลวง และยังมีคลองน้ำทิ้ง 4 สาย การคมนาคมหลักมีถนน 2 สาย คือ ถนนพหลโยธิน ใช้ติดต่อกับกรุงเทพฯ และจังหวัดทางภาคเหนือกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และถนนโรจนะใช้ เป็นเส้นทางติดต่อกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สภาพพื้นที่อำเภอวังน้อย มีความเหมาะสมถูกต้องตามหลักการเลือกที่ตั้งของโรงไฟฟ้า คือมีแหล่งน้ำใช้ปริมาณเพียงพอไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อการใช้น้ำในพื้นที่เดิม โดยเฉพาะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้น เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพการเจริญเติบโตสูง ประกอบด้วยการผลิตที่สำคัญ 4 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้าส่งและการค้าปลีกและบริการ โดยมีการผลิตสาขาอุตสาหกรรม มีมูลค่าและอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ในภาคกลางตอนบน เป็นศูนย์กลางการคมนาคมติดต่อกับภาคต่าง ๆ ได้สะดวกและรวดเร็ว เป็นเมืองบริวารของกรุงเทพมหานคร โดยทางภูมิศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นแหล่งที่รวมของ

ทรัพยากรน้ำ ศูนย์ขนถ่ายแก๊ส และน้ำมันทางท่อ ศูนย์ยการนำเข้าและส่งออกสินค้าและวัตถุดิบระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งอยู่ในพื้นที่ศูนย์กลางของระบบไฟฟ้าภาคกลางตอนบน มีส่วนอย่างมากในการเพิ่มความมั่นคงด้านไฟฟ้าให้แก่ภูมิภาค อีกทั้งยังมีความสะดวกในการส่งแก๊สธรรมชาติจากอ่าวไทยทางท่อ ซึ่งเป็นเชื้อเพลิงที่สะอาดและเป็นการสนับสนุนการใช้แหล่งเชื้อเพลิงในประเทศและไม่สร้างปัญหากระทบต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย โรงไฟฟ้าวังน้อยจึงเปรียบเสมือนฐานเสริมความแข็งแกร่งรองรับความเจริญเติบโตในอนาคตทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นโรงไฟฟ้าแห่งแรกและแห่งเดียวของเขตพัฒนากำลังผลิตระบบส่งของภาคกลางตอนบน สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ นำความเจริญสู่ภูมิภาค และให้บริการชุมชนเมืองที่กำลังขยายตัว

ภารกิจของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในการจัดตั้งโรงไฟฟ้าวังน้อยนี้ เป็นการสนองพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่จะได้ อัญเชิญมาเสนอ ณ ที่นี้ว่า

“...การพยายามศึกษาวิทยาการและเทคโนโลยีอันก้าวหน้าทุกสาขาจากทั่วโลก แล้วเลือกสรรส่วนที่สำคัญเป็นประโยชน์นำมาปรับปรุงใช้ให้พอดีพอรอบเหมาะกับสภาพ

และฐานะของประเทศเรา เพื่อช่วยให้ประเทศของเราสามารถนำเทคโนโลยีอันทันสมัยมาใช้พัฒนางานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่สิ้นเปลือง...”

โรงไฟฟ้าวังน้อย เป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าใหม่ ให้กำลังผลิตไฟฟ้าสูงถึง 2,024,000 กิโลวัตต์ ให้จำนวนพลังไฟฟ้าประมาณปีละ 14,186 ล้านกิโลวัตต์ต่อชั่วโมง เป็นการสนับสนุนเอาแก๊สธรรมชาติจากอ่าวไทยมาใช้ ได้ใช้แรงงานภายในประเทศจำนวนมากเป็นแหล่งเพิ่มพูนวิชาการและประสบการณ์ แรงงานได้เรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ผลิตไฟฟ้าที่มีประสิทธิภาพ และต้นทุนการผลิตลดลงทันสมัยที่สุดของชาติในขณะนี้ ทำให้ชุมชนใกล้เคียงเจริญทั้งด้านสังคม และเศรษฐกิจ

โรงไฟฟ้าวังน้อย เริ่มดำเนินการก่อสร้างเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2537 ก่อสร้างแล้วเสร็จ สามารถเปิดเดินเครื่องจ่ายกระแสไฟฟ้าเข้าระบบส่งของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ครบทุกเครื่อง เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2541 ใช้ระยะเวลาดำเนินการก่อสร้าง และติดตั้งอุปกรณ์ประมาณ 4 ปี

ชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความปิติยินดีอย่างยิ่งเมื่อได้ทราบว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรม

ราชโองการ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธาน ในพิธีเปิดโรงไฟฟ้าวังน้อย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในวันที่ 7 สิงหาคม 2541

ในวันเสด็จพระราชดำเนินครั้งนั้น ทางจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้เตรียมการรับเสด็จอย่างรอบคอบ ผู้ได้รับมอบหมายหน้าที่ต่างดำเนินงานอย่างตั้งใจ ระยะทางที่เสด็จพระราชดำเนินผ่าน ประชาชนโบกธงทิวขึ้นชมพระบารมี และเมื่อเสด็จถึงโรงไฟฟ้าวังน้อยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงฟังการถวายรายงานจากผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ทรงกดปุ่มเปิดเดินเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เสด็จพระราชดำเนินชมโรงไฟฟ้าด้วยความสนพระทัย และทรงปลูกต้นพิกุลในบริเวณโรงไฟฟ้า บัดนี้ต้นพิกุลทรงปลูกได้เจริญงอกงามขึ้นมาก ดอกใบดกหนาสะพรั่งเป็นผลาหารแก่หมู่ชน ให้ความร่มเย็นแก่พสกนิกร ประดุจพระองค์ทรงเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของพสกนิกรชาวไทยทั่วประเทศ

จากวันที่ 7 สิงหาคม 2541 โรงไฟฟ้าวังน้อย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้เจริญเรื่อยมา โรงไฟฟ้าวังน้อยเปรียบเสมือนฐานเสริมความแข็งแกร่ง รองรับความเจริญเติบโตในอนาคตทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นโรงไฟฟ้าแห่งแรก และแห่งเดียวของเขตพัฒนากำลังผลิตและระบบส่งของภาคกลางตอนบน สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ นำความเจริญสู่ภูมิภาค และให้บริการชุมชนเมืองที่กำลังขยายตัว

โดยทั่ว ๆ ไป โรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วม จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านคุณภาพอากาศน้อยมาก เนื่องจากใช้เชื้อเพลิงที่สะอาด คือก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงหลักและน้ำมันดีเซลเป็นเชื้อเพลิงสำรอง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของอากาศในบริเวณโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อควบคุมปริมาณความเข้มข้นของก๊าซต่าง ๆ ไม่ให้สูงเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ นอกจากนั้น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ได้ติดตั้งระบบกำจัดของเสียจากโรงไฟฟ้า เพื่อปรับสภาพน้ำที่ระบายสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง เพื่อควบคุมและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ทางด้านมลภาวะอากาศ มีการติดตั้งอุปกรณ์ตรวจวัดอย่างต่อเนื่องไว้เพื่อตรวจสอบคุณภาพและระดับของมลภาวะ ไม่ให้เกินกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรฐานของการทำงาน

เมื่อต้นปี 2541 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีนโยบายให้โรงไฟฟ้าทุกแห่งของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ นำมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 มาใช้ควบคู่กับการดำเนินงานผลิตกระแสไฟฟ้า

โรงไฟฟ้าวังน้อยนั้น ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวมีโบราณสถานล้ำค่ามากมาย เป็นแหล่งมรดกโลกที่สำคัญ จึงวางแผนการนำมาตรฐานสากลระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้ควบคู่กับกระบวนการผลิตกระแสไฟฟ้า พร้อมทั้งได้กำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสิ่งแวดล้อม (กบส.-พว.) สำนักงาน ISO 14001 นอกจากนี้ได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษา มาวิเคราะห์ผลกระทบ และฝึกอบรมให้ความรู้แก่พนักงาน กฟผ. ทุกระดับ รวมทั้งบริษัทรับเหมา และลูกจ้างของ กฟผ.

โรงไฟฟ้าวังน้อยได้ผ่านการประเมินผลการรับรองมาตรฐานระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ISO 14001 เป็นโรงไฟฟ้าแห่งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2542

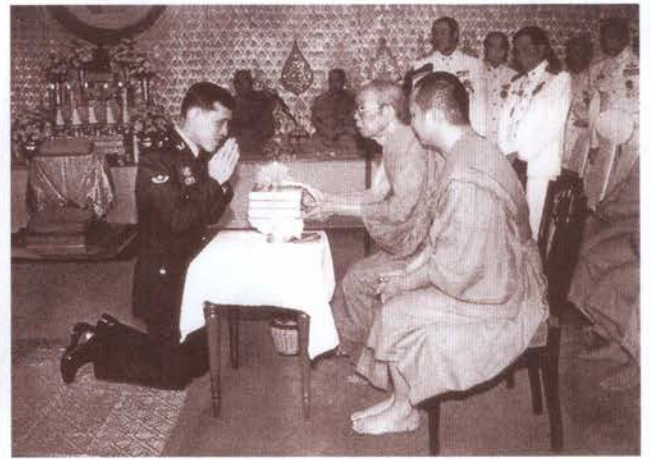
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งแรกของไทย สถาบันสงฆ์ของไทยได้รับพระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขึ้นเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2432 เพื่อเป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎก และวิชาชั้นสูงของพระสงฆ์และคฤหัสถ์ เพื่อเป็นการช่วยทำนุบำรุงพระปริยัติศาสนาให้เจริญมั่นคง เมื่อแรกนั้นได้รับพระราชทานนามว่า "มหาธาตุวิทยาลัย" ต่อมาเมื่อวันที่ 13 กันยายน พุทธศักราช 2439 ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามจากมหาธาตุวิทยาลัย เป็น "มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย" และเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2540 รัฐบาลได้ออกกฎหมายรองรับสถานภาพของมหาวิทยาลัย จึงได้เพิ่มนามเป็น "มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย" จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก

ในระหว่างวันที่ 8-9 พฤศจิกายน 2540 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้จัดงานเฉลิมฉลอง 50 ปี อุดมศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สมเด็จพระบรม

โอรสธิดาฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นองค์ประธานงานบำเพ็ญกุศล ณ มณฑลพิธีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร และทรงประกอบพิธีเปิดป้ายมหาวิทยาลัยและทรงเป็นองค์ประธานเปิดงานเฉลิมฉลอง เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2540 ชาวสถาบันสงฆ์และพลกนิกรชาวไทยต่างซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางศิลาฤกษ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุรยา ณ ที่ดินมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุรยา ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2542 เวลา 17.00 น.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งตั้งอยู่ ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร ได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามระดับ จนไม่สามารถขยายการพัฒนา

ทางกายภาพที่จะรองรับการพัฒนาคุณภาพได้ จำเป็นต้อง
จัดหาสถานที่เพิ่มเติม ต่อมา นายแพทย์ รัตมี และ
นางสมปอง วรณิสสร มีจิตศรัทธาทูลเกล้าฯ ถวายโฉนด
ที่ดิน ณ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรี
อยุธยา เนื้อที่ประมาณ 84 ไร่ 1 งาน 37 ตารางวา โดยเสด็จ
พระราชกุศลเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิม
พระชนมพรรษา 6 รอบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดชมหาราชาเพื่อพระราชทานแก่มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสำหรับจัดสร้างศูนย์กลาง
การศึกษาของพระสงฆ์ โดยได้นำขึ้นน้อมเกล้าฯ ถวายแด่
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อวันที่
9 กรกฎาคม 2542 และได้พระราชทานแก่มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวันเดียวกัน

ในวันจันทร์ที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2542 สมเด็จพระ
บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธี
วางศิลาฤกษ์ อาคารมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ทั้งนี้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ
ทรงรับโครงการสร้างอาคารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัยไว้ในพระราชูปถัมภ์ด้วย

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
เสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางศิลาฤกษ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา
ณ บริเวณพื้นที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อยุธยา ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันจันทร์ที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2542

เวลา 10.30 น.

คณะสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ 10 รูป เจริญพระพุทธมนต์
และฉันภัตตาหารเพล

เวลา 13.00 น.

ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิตและนักเรียน
เดินทางจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วัดมหาธาตุ เขตพระนคร กรุงเทพฯ

เวลา 14.30 น.

เดินทางถึงบริเวณมณฑลพิธี

เวลา 15.00 น.

ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิตและนักเรียน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (บรรพชิต) และ
พระเถรานุเถระ 3,500 รูป เจริญพระพุทธมนต์

เวลา 16.00 น.

กรรมการสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภาวิชาการ
คณะกรรมการจัดงาน ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิต
นักเรียนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระเถรานุเถระ และแขกผู้มีเกียรติพร้อมกัน ณ มณฑลพิธี

เวลา 16.30 น.

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนัก
นนทบุรีไปยังมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อยุธยา ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรี
อยุธยา

เวลา 17.00 น.

- เสด็จฯ ถึงบริเวณพื้นที่ก่อสร้างมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา

- (นายวิชัย ดันศิริ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการ นายจิระวัตร กุลละวณิชย์ ผู้ว่าราชการจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา นายกิตติพงษ์ ศิริโรจน์ ผู้พิพากษา

หัวหน้าศาลเจ้า, วัดพระนครศรีอยุธยา พ.อ.อิทธิพงษ์ ศรีแมน ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกสระบุรี พล.ต.ต.เฉลิม สารวานางกูล ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นายจ่านงค์ ทองประเสริฐ นายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและข้าราชการเฝ้าฯ รับเสด็จ)

- เสด็จฯ เข้าสู่พลับพลาพิธี
- ทรงจุดธูปเทียนบูชาพระพุทธรูปนาราชาบพิตร
- ทรงกราบ
- ประทับพระราชอาสน์
- ทรงศีล
- (ประธานสงฆ์ถวายศีล จบ)
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานการจัดงานกราบบังคมทูลรายงานและขอพระราชทานกราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- เสด็จฯ ไปยังมณฑลพิธีวางศิลาฤกษ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ออยุธยา
- ทรงพระสุหร่าย ทรงเจิมแผ่นอิฐ ทอง นาก เงิน และแผ่นศิลาฤกษ์ แล้วทรงวางแผ่นอิฐ ทอง นาก เงิน และแผ่นศิลาฤกษ์ ลงในหลุม

(พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตรดุริยางค์)

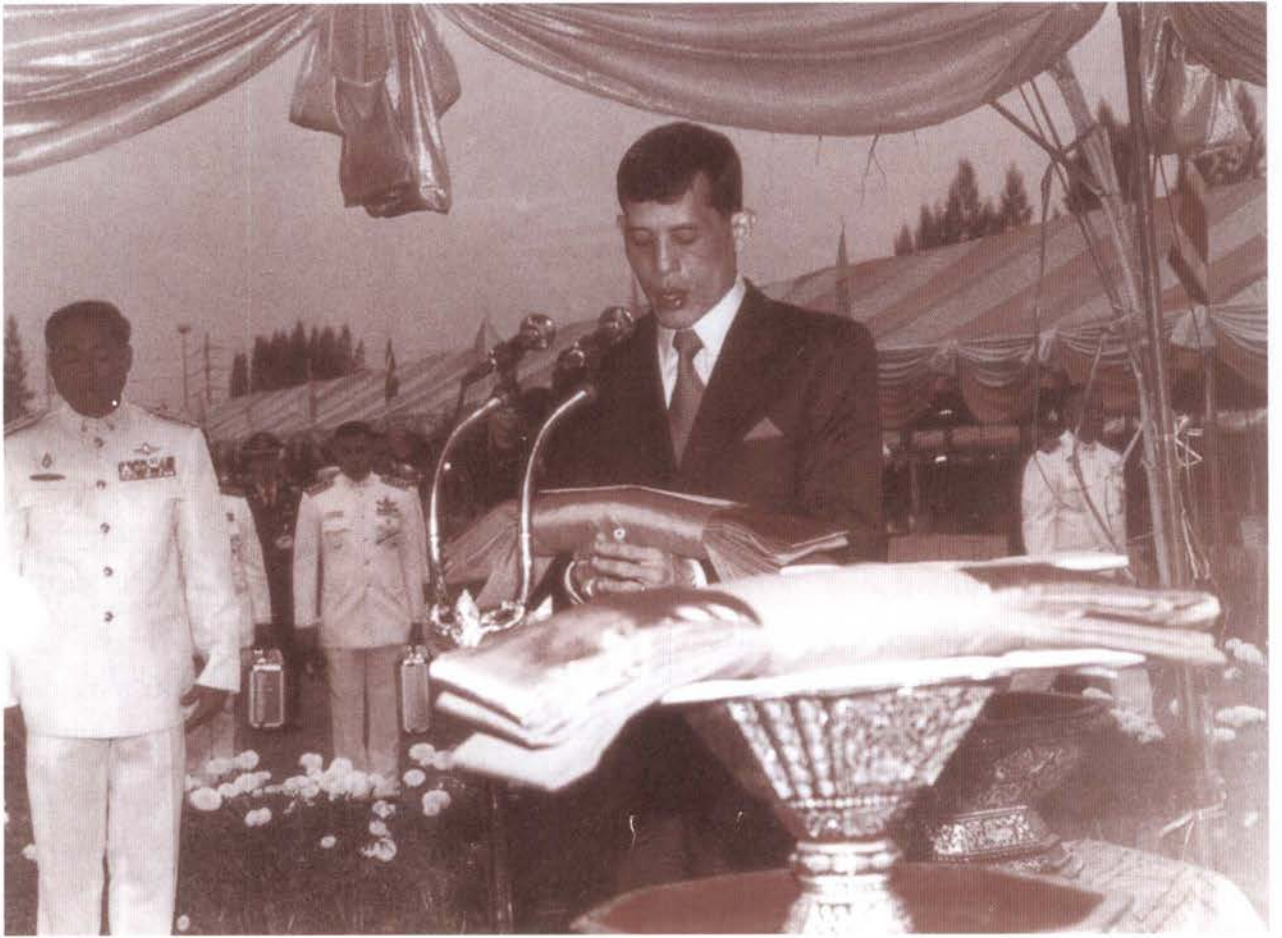
- เสด็จฯ เข้าสู่พลับพลาพิธี
- ทรงพระเคนจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์
- ประทับพระราชอาสน์
- ทรงหลังทักษิโณทก
- (พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา)

นายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกราบบังคมทูล เบิกผู้ให้ความอุปถัมภ์ในการก่อสร้างมหาวิทยาลัยฯ เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานของที่ระลึก

- พระราชทานของที่ระลึกตามลำดับ
- เสด็จฯ ไปทรงกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ
- พระสุเมธาธิบดี นายกสภามหาวิทยาลัย ถวายของที่ระลึก (พระไตรปิฎกภาษาไทย)
- เสด็จฯ ไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง
- เสด็จพระราชดำเนินกลับพระตำหนักนันทบุรี

ในวโรกาสที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์อาคาร ในวันที่ 13 ธันวาคม 2542 นั้น มี สมณสงฆ์ ภิกษุ สามเณร ข้าราชการ และประชาชน โดยทั่วไปมารับเสด็จ และถวายความจงรักภักดี รวมทั้งสิ้น 15000 คน และมีผู้บริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลถึง 10 ล้านบาท ทั้งบรรพชิต และฆราวาสต่างปิติโสมนัส...ที่ได้ชื่นชมพระบารมีในวันนั้น

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและทอดผ้าป่าสามัคคี 84,000 กอง ณ บริเวณพื้นที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2543

หลังจากวันมหามงคลที่ 13 ธันวาคม 2542 ที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารได้เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานประกอบพิธีทรงวางศิลาฤกษ์ อาคารมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยได้รับพระมหากรุณาธิคุณ ทรงรับโครงการก่อสร้างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา ไว้ในพระราชูปถัมภ์ มหาวิทยาลัยได้จัดทำแผนพัฒนาเพื่อเตรียมการก่อสร้างจากรัฐบาลและผู้มีจิตศรัทธาทั่วไป และด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ แห่งองค์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากรุณาธิคุณผู้ทรงประสิทธิ์มหาวิทยาลัย อีกทั้งได้รับพระราชานุญาตให้จัดสร้างพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นที่สักการบูชาของเหล่านิสิต นักศึกษา ประชาชนพลเมือง พลสกนิกรทั่วไป

เป็นการจัดหาทุนเพื่อดำเนินงานมหาวิทยาลัย ในการนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินเททองหล่อพระบรมรูป และทอดผ้าป่าสามัคคี 84,000 กอง ณ บริเวณพื้นที่มหาวิทยาลัย ในวันที่ 9 ธันวาคม 2543

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 และทอดผ้าป่าสามัคคี 84,000 กอง ณ บริเวณพื้นที่มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันเสาร์ที่ 9 ธันวาคม 2543

เวลา 16.00 น.

– สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักนนทบุรี ไปยังบริเวณพื้นที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เวลา 16.30 น.

– เสด็จฯ ถึงบริเวณพื้นที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้บังคับการจังหวัดทหารบก สระบุรี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นายกษิษย์เก่ามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และข้าราชการเผ่าฯ รับเสด็จฯ)

- เสด็จฯ เข้าสู่พลับพลาพิธี
- ทรงจุดธูปเทียนบูชาพระพุทธรูปราชูปถัมภ์
- ทรงกราบ
- ประทับพระราชอาสน์
- ทรงศีล

(ประธานสงฆ์ถวายศีล จบ)

– รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กราบบังคมทูลรายงานและขอพระราชทานกราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ ทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5

– เสด็จฯ ไปยังมณฑลพิธีเททองหล่อพระบรมรูปฯ

– ทรงรับแผ่น ทอง นาก เงิน จากนางยูวี เอื้อกาญจน์วิไล และทรงหย่อนแผ่นทอง นาก เงิน ลงในช้อนที่เจ้าพนักงานพระราชพิธีถือถวาย

– ทรงรับช้อนจากเจ้าพนักงานพระราชพิธี ทรงเทแผ่นทอง นาก เงิน ลงในเบ้า แล้วพระราชทานช้อนคืนให้เจ้าพนักงานพระราชพิธี

– ทรงถือสายสูตรเททองหล่อพระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

(พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัย ประโคมสังข์ แตร ดุริยางค์)

– เสด็จฯ ไปยังที่ตั้งองค์ผ้าป่า

– ทรงรับผ้าไตรจาก นางสมปอง วรณิสสร

– ทรงพาดผ้าไตรระหว่างพระกร ประนมพระหัตถ์ ถวายพระพักตร์สู่ที่ชุมนุมสงฆ์

– ทรงกล่าวคำถวายผ้าป่า

– ผู้โดยเสด็จพระราชกุศลทอดผ้าป่าอีก จำนวน 84,000 กอง ว่าตาม

- เมื่อจบคำถวายผ้าป่าแล้ว
- ทรงวางผ้าไตรที่พานแว่นฟ้า

(พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา พนักงานประโคมฆ้องชัย สังข์ แตร ดุริยางค์)

- พระสงฆ์รับการพิจารณาผ้าป่า
- เสด็จฯ เข้าสู่พลับพลาพิธี
- ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์
- ประทับพระราชอาสน์
- ทรงหลังทักษิณาทน

(พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา)

– นางสมปอง วรณิสสร กราบบังคมทูลเบิกผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์ทอดผ้าป่าเข้ารับพระราชทานของที่ระลึก

– นายกษมา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถวายหนังสือ

– เสด็จฯ ไปกราบที่หน้าเครื่องนมัสการ

– เสด็จฯ ประทับรถยนต์พระที่นั่ง

– เสด็จพระราชดำเนินกลับพระตำหนักนันทบุรี

ในวันนั้นพสกนิกรได้มารับเสด็จ เพื่อชื่นชมพระบารมีกันอย่างล้นหลาม เป็นความทรงจำที่งดงามอีกครั้งหนึ่งของชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บรรณานุกรม

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. **โรงไฟฟ้าวังน้อย**. ที่ระลึกเนื่องในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดโรงไฟฟ้าวังน้อย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2541

คณะกรรมการฝ่ายจัดสัมมนาทางวิชาการ งาน 50 ปี อุดมศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **มหาวิทยาลัยของรัฐ ในกำกับของรัฐบาล**. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องมหาวิทยาลัยของรัฐ ในกำกับของรัฐบาล วันที่ 4-5 พฤศจิกายน 2540.

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **พิธีเปิดศาลากลางจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. ตุลาคม 2527.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **รวมบทความทางวิชาการพระพุทธศาสนาและปรัชญา**. พิมพ์เป็นอนุสรณ์ 50 ปี อุดมศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 8-9 พฤศจิกายน 2540.

— สุจิตร์งานพิธีเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 และทอดผ้าป่าสามัคคี 84,000 กอง ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันเสาร์ที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2543

— สุจิตร์ พิธีวางศิลาฤกษ์มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันจันทร์ที่ 13 ธันวาคม พุทธศักราช 2542.

ดนตรีในพระราชหฤทัย

วิภาวดี พายัพเทศ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงสืบสายพระโลหิตจากพระบรมราชวงศ์ศิลปิน เนื่องจากองค์พระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ทรงเป็นศิลปินมาตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งเป็นวรรณศิลป์ชั้นเลิศประดับวงการวรรณคดีไทย พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยก็ทรงเป็นทั้งนักแกะสลักและจินตกรวิภาพแกะสลักบานประดู่วัดสุทัศน์เทพวรารามยังสะท้อนพระอัจฉริยภาพคู่เมืองไทยมาจนถึงทุกวันนี้ และบทพระราชนิพนธ์ที่เป็นยอดของบทละครร้องคือเรื่องอิเหนา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงได้รับ

การยกย่องว่าทรงพระปรีชาสามารถ ทั้งในด้านกวีโวหาร และร้อยแก้ว บทพระราชนิพนธ์เรื่องพระราชพิธี 12 เดือน ได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสร ให้เป็นยอดของความเรียงอธิบาย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเป็นเอก ทั้งยังโปรดแสดงละครด้วยพระองค์เองอีกด้วย และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบันทรงเป็นศิลปินทั้งทางด้านการวาดภาพ การถ่ายภาพ การทรงพระราชนิพนธ์บทเพลงต่าง ๆ จำนวนมาก และบทร้อยแก้วซึ่งเป็นของขวัญที่ทรงพระราชทานเป็นแง่คิดในการดำรงตนของพลสกนิกรชาวไทยคือเรื่องพระมหาชนก

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โปรดการปั้น การแกะสลัก และการวาดรูปมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงหัดโขนตั้งแต่พระชันษาประมาณ 5-6 พรรษา และทรงเล่นโขนเป็นตัวทศกรรฐ์ในงานเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 60 พรรษา ของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2507

ในด้านวรรณศิลป์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงพระนิพนธ์ร้อยกรองที่ปรากฏแก่สายตาประชาชน คือบทที่ทรงพระนิพนธ์ถึงสมเด็จพระชนกชนนี เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2515 หลังจากเสด็จไปทรงรับ

การฝึกที่วิทยาลัยวิชาการทหารตันทรุน ประเทศออสเตรเลีย
ได้ 15 วัน

"เมื่อสิบสอง	มกราหนึ่งห้า	ลูกคลาคลาด
ต้องนิราศ	จากไป	ไกลหนักหนา
จำใจจาก	แม่พ่อ	คลอน้ำตา
นึกขึ้นมา	คราใด	ใจอาวรณ์
ลูกจากไป	ครานี้	มีจิตมั่น
จะขยัน	และทำตาม	คำพร่ำสอน
ถึงลำบาก	อย่างไร	ไม่อุทธรณ์
สู้ทุกตอน	ตามประสงค์	จำนงใจ
ห้าอาทิตย์	เข้าเรียนใหม่	ไร้ญาติมิตร
ทรมานจิต	ทรมานกาย	ไม่แจ่มใส
ตื่นตีห้า	ฝึกหนัก	งานมากมาย
ความสบาย	ไม่เคยพบ	สบอารมณ์
จะไปไหน	พันชายคา	จะต้องวิ่ง
ห้ามยืมพิง	ห้ามนั่งเหม่อ	เจอชื่นชม
โดนทำโทษ	ล้างล้าง	ดำตรอมตรม
แสนระทม	คำเข้า	เศร้าอูรา
ออกกำลัง	อย่างทหาร	เป็นงานใหม่
วิ่งสิบไมล์	ปีนเขา	ลงหน้าผา
แบกเครื่องหลัง	ข้ามน้ำ	ตามเวลา
หากทำช้า	เกินกำหนด	ปลดออกไป
ฝึกอาวุธ	แถวซิด	ผิดเสมอ
มัวยืมผลอ	ฟังคำสั่ง	ว่าโดน
เขาสั่งเร็ว	เสียงเพี้ยน	ไม่เข้าใจ
เขาสั่งไป	เรายืนเฉย	เซยเหลือเกิน
ตรวจเครื่องแบบ	ร่างกาย	ในตอนเช้า
ดูมขยาว	เสื้อผ้า	ดูท่าจีน
สุขภาพ	ความสง่า	เวลาเดิน
ถ้าผลิตเพลิง	โดนดัดแต่้ม	แถม พี่.ที.
ฝึกในป่า	ใช้อาวุธ	สุดลำบาก
นอนแช่ปลัก	มุดหนาม	เมื่อยามหนี
มีข้าศึก	คอยติดตาม	ทุกนาที
ข้าวไม่มี	ติดท้อง	สองสามวัน
เขาช่างสรร	ความลำบาก	ให้ยากยิ่ง
ให้ทำจริง	ยิ่งแหวง	แข็งขยัน
สอนต่อสู้	หลบหลีก	อย่างฉับพลัน
สอนครบครัน	เหลี่ยมชาย	ไว้รับมือ

เขาถือว่า	จะเป็นนาย	ต้องแข็งแกร่ง
ต้องแสดง	อานุภาพ	น่าเชื่อถือ
เสียสละ	ความรู้ดี	มีฝีมือ
รักเกียรติชื่อ	วงศ์วาน	บ้านเมืองตน
วันอากาศ	แจ่มใส	ลูกใจสู้
ถ้าฝนกรู	หิมะฉะ	แยลัสน
มันหนาวเหน็บ	น้ำเบือ	เหลือจะทน
ทุกซัระคน	ใจเศร้า	เคล้าน้ำตา
หวังสี่ปี	ข้างหน้า	ถ้าโชคช่วย
อาจอำนวย	ให้สำเร็จ	การศึกษา
คงได้รับ	ยศศักดิ์	ปริญญา
สมเจตนา	แม่พ่อ	ผู้รอคอย"

ในด้านการดนตรีมีพระบรมฉายาลักษณ์ที่ประทับอยู่ในใจของชาวไทย คือ การทรงแซกโซโฟโนกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตั้งแต่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารยังทรงพระเยาว์ พระราชกรณียกิจที่แสดงถึงพระมหากษัตริย์คุณต่อวงการดนตรีของไทยคือ ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์วงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพ (The Bangkok Symphony Orchestra) จนเป็นวงดุริยางค์สากลของไทยที่เทียบเท่ามาตรฐานโลก สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โปรดร้องเพลงคลอกับวิทยุตั้งแต่พระชนม์มัยยังไม่ถึงสองพรรษา ทรงร้องเพลงได้หลายเพลง แต่เพลงที่โปรดมากที่สุดคือเพลงลาวดวงเดือน ทรงขอให้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงร้องประทานเสมอ

เพลงลาวดวงเดือน

1. ไอละหนอ ดวงเดือน พี่เอย พี่มาเว้ารักเจ้าสาว
คำดวง ไอลักแล้วหนอ พี่ขอลาล่วง ออกพี่เป็นห่วง รักเจ้า
ดวงเดือนเอย
2. ขอลาแล้ว เจ้าแก้วโกสุม พี่นี้รักเจ้าหนอ
ขวัญตาเรียม จะหาไหนมาเทียม เจ้าดวงเดือนเอย
3. หอมกลิ่นเกสร เกสรดอกไม้ หอมกลิ่นคล้าย
คล้ายเจ้าสุเรียมเอย หอมกลิ่นกรุ่นครัน หอมมันยับบเลย
เนื้อหอมทรมเซย เราละเนื้อ
(เที่ยวกลับ)
4. ไอละหนอ ดวงเดือนเอย พี่นี้รักแสนรักดังดวงใจ
ไอลักเป็นกรรมหนอ ต้องจำจากไกล ออกพี่อาลัย รักเจ้าดวง
เดือนเอย

ในวันที่ทรงสำราญพระอิริยาบถเนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โปรดให้นักร้องไทยได้มีโอกาสเข้าเฝ้าเพื่อถวายเป็นประจำคือเพลงสร้อยแสงแดง ลาวเจริญศรี ลาวครวญ นอกจากนี้ พระองค์ท่านยังโปรดให้ครูสอนดนตรีไทยมาฝึกหัดให้ทหารมหาดเล็กในพระราชฐานสามารถบรรเลงดนตรีไทย และบรรเลงดนตรีไทยถวายเป็นการส่วนพระองค์ ซึ่งผู้ที่ได้เข้าเฝ้าฯ ถวายงานบรรเลงดนตรีไทย ต่างซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงห่วงใยและทรงอุปถัมภ์ข้าราชการบริพารเหล่านี้ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ของชีวิตไม่ว่าจะเป็นการอุปสมบท รวมไปถึงการบำเพ็ญกุศลศพด้วย

แม้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระราชกรณียกิจมากมาย ในยามที่ทรงพักผ่อนเป็นการส่วนพระองค์ก็โปรดผ่อนคลายพระราชหฤทัยด้วยดนตรีไทย ทั้งทรงเป็นผู้ฟังและทรงพระราชนิพนธ์เพลงไทยให้วงดนตรีไทยส่วนพระองค์บรรเลงถวายเป็นอีกด้วย

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีดนตรีอยู่ในพระราชหฤทัย อีกทั้งยังทรงทำนุบำรุงวงการดนตรีของไทยให้หล่อเลี้ยงไพร่ฟ้าชาวไทยภายใต้พระมหาเศวตฉัตรแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ได้ยังคงมีดนตรีเป็นแสงสว่างอาบจิตวิญญาณให้มีพลังสร้างสรรค์ชาติไทยสืบไป

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในฐานะ:พระราชโอรสและพระราชบิดา

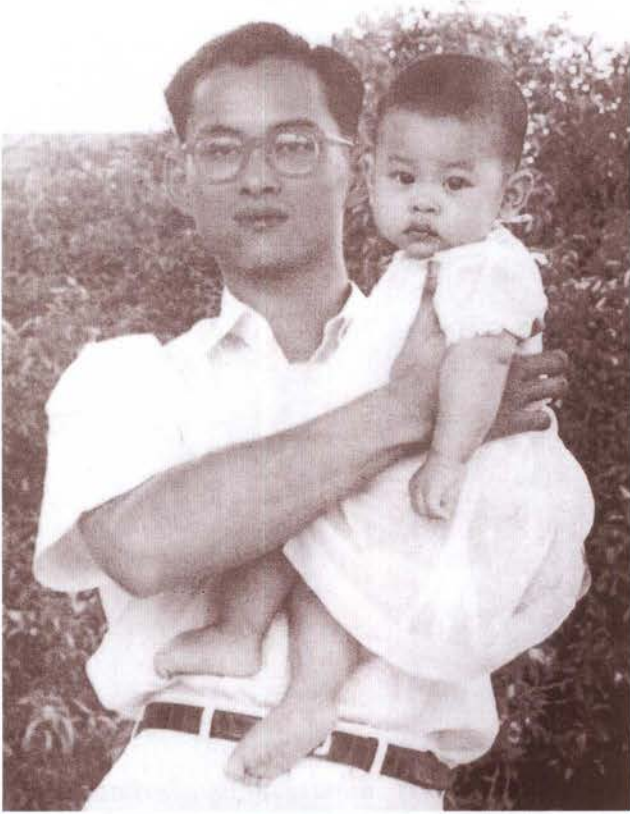
ศรีธัญญา อยู่สุข

นับตั้งแต่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหา
วชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร พระมิ่งขวัญของปวงชน
ชาวไทย ทรงเริ่มรับราชการทหาร ดำรงพระยศนายทหาร
ประจำกรมข่าวทหารบก กระทรวงกลาโหมเป็นต้นมา
จวบจนปัจจุบัน ทรงได้รับพระอิสริยยศทางทหาร
จาก 3 เหล่าทัพคือ พลเอก พลเรือเอก พลอากาศเอก
และได้รับยกย่องว่าเป็น “เจ้าฟ้าฯทหารหาญ” เป็นที่
ประจักษ์แก่มวลชนพลสกนิกรและผู้ใต้บังคับบัญชาว่าทรงมี
พระปรีชาสามารถ เข้มแข็ง จริงจัง กล้าหาญ เดียวขาด
และเคร่งครัดในระเบียบวินัยอย่างยิ่ง สมศักดิ์ศรีของทหาร
และเมื่อได้ศึกษาจากพระราชหัตถเลขา พระราชดำรัส
ที่พระราชทานสัมภาษณ์ และข้อเขียนในหนังสือต่าง ๆ
แล้วจะพบว่า พระจริยวัตรส่วนพระองค์โดยเฉพาะในฐานะ
พระราชโอรส และพระราชบิดานั้น ละเอียดอ่อน งดงาม
อ่อนโยนและ ทนสมัย เป็นที่ชื่นชมของมวลชนพลสกนิกรเช่นกัน

เมื่อทรงพระเยาว์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมารทรงเป็นที่รักของทุกคนในครอบครัว
และพลสกนิกรทั้งปวง ทรงมีความละเอียดอ่อนกับความรัก
ความอบอุ่นในครอบครัวอย่างยิ่ง พระองค์จะทรงซาบซึ้ง
และจดจำภาพแห่งความสุข ความผูกพันในครอบครัวได้
อย่างแม่นยำ ชัดเจน ดังที่ทรงเล่าพระราชทาน ‘ตุลิวัง’ ซึ่ง
ลงพิมพ์ในหนังสือ ‘ดิฉัน’ ฉบับวันที่ 15 สิงหาคม 2530
ถึงเหตุการณ์เมื่อครั้งพระองค์มีพระชนมายุ 8-9 พรรษา
ได้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ
พระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ ประพาสประเทศ
สวีเดน แลนด์ และสหรัฐอเมริกา ว่า

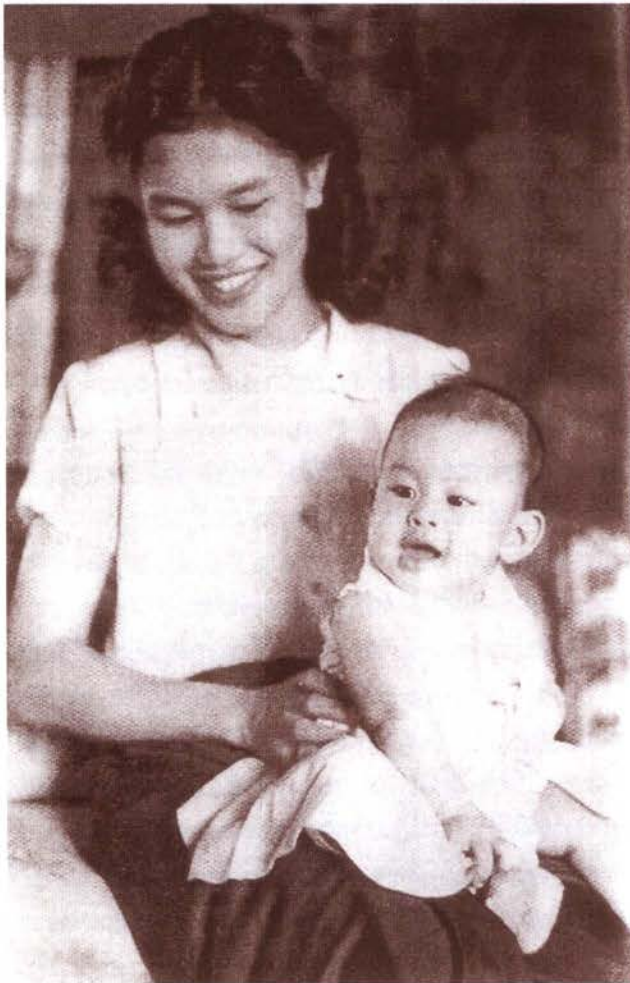
*“เมื่อนึกถึงตอนเด็กๆจะมีความสุขมาก เมื่อ
ทูลหม่อมพ่อ และสมเด็จพระแม่พาพวกเราไปนั่งรถปิกนิกกันอย่าง
family เมื่อนึกถึงที่ไร ก็นึกถึงสิ่งที่อบอุ่นเรื่องนี้ตลอดเวลา
เมื่อทูลหม่อมพ่อขับรถไป สมเด็จพระแม่ก็จะทรงเล่าประสบการณ์
ที่พระองค์ได้พบเห็นในต่างประเทศ ในต่างแดน ทรงเล่าถึง
พระองค์เอง เมื่อครั้งทรงพระเยาว์ เมื่อติดตามท่านพ่อของ
พระองค์ ซึ่งเสด็จไปเป็นทูตไทยประจำประเทศต่าง ๆ ในยุโรป
ทรงเล่าให้ฟังว่าเมืองอังกฤษมีสนามหญ้าที่เขียวสวยงาม
เพียงไร ตลอดเวลาที่ลูก ๆ ได้ฟังก็ตื่นเต้นกันมาก”*

นับตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์เมื่อสมเด็จพระบรมชนกนาถ
และสมเด็จพระราชชนนีเสด็จเยี่ยมราษฎร ในภูมิภาคต่าง ๆ
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จะโดย
เสด็จพระราชดำเนินไปด้วยเสมอ ทำให้ทรงได้เรียนรู้และ
เก็บเกี่ยวประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาบ้านเมือง และ
เรื่องราวของพลสกนิกรของพระองค์ได้เป็นอย่างดี ทั้งจากที่
ทรงประสบด้วยพระองค์เอง และทรงได้รับการสั่งสอนจาก
สมเด็จพระชนกชนนีทั้งเรื่องของลักษณะพื้นที่ ความเป็นอยู่
การทำมาหากิน ความยากจนแร้นแค้น ตลอดจน
ความผูกพันลึกซึ้งของประชาชนกับสถาบันกษัตริย์
ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ทรงเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และทรงได้รับ
แบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติพระราชภารกิจต่าง ๆ ซึ่งทรง
จดจำและยึดถือปฏิบัติตามตลอดมา ดังที่ ตุลิวัง ได้บรรยาย
ถึงความผูกพันของพระองค์ กับบ้านเมือง และประชาชน
ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ ว่า

“ยังทรงจำได้ดีว่า ตลอดเวลา ‘ทูลหม่อมพ่อ’ และ สมเด็จพระองค์มักจะประทานคำสั่งสอนอยู่เสมอว่า ความสุขของพระองค์ท่านทั้งสองนั้นจะไม่มีสิ่งใดยิ่งไปกว่า การที่ได้ทรงเห็นพระราชโอรส พระราชธิดา มีความผูกพัน รักใคร่กัน ช่วยเหลือกัน และเป็นกำลังสำคัญของ พระราชวงศ์ในการที่จะรับใช้บ้านเมือง”²

เมื่อพระชนมายุได้ 4 พรรษา ทรงเข้ารับการศึกษา ชั้นอนุบาลที่โรงเรียนจิตรลดา ซึ่งอยู่ในเขตพระราชฐาน สมเด็จพระชนกชนนีก็ยังทรงมีบทบาทสำคัญในการให้การ ศึกษาและอบรมสั่งสอนศีลธรรม จรรยา ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และภาระหน้าที่ต่าง ๆ ของผู้ที่เป็นเจ้าฟ้า ดังที่ จีรภา อ่อนเรือง ได้บรรยายถึงเหตุการณ์เมื่อครั้ง สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงศึกษาระดับอนุบาล ในปี 2501 ไว้ว่า

“ดังได้กล่าวแล้วว่า เด็กผู้ชายมีความเจริญทาง จิตใจซ้ากว่าเด็กหญิง และสั่งสอนเลี้ยงดูยากกว่า ดังนั้นเมื่อ เทียบกับทูลกระหม่อมหญิง ทูลกระหม่อมชายจึงทรงเป็นเด็ก ที่ทำให้เกิดปัญหาบ่อย ๆ ทรงมีคติแทบทุกวัน พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงอบรมเอง ก่อนจะลงพระอาญา ทุกครั้ง ทรงอธิบายและคาดโทษให้ชัดเจนเสมอ ถ้าพระราช โอรสยังทรงซนทำผิดอีกก็ต้องถูกลงอาญา ไม่เคยทรงลงโทษ ด้วย พระอารมณ์โมโหเลย ถึงกระนั้นทูลหม่อมชายก็ยังทรง อยากรองดี ขัดคำสั่ง เมื่อถูกลงโทษจริง ๆ เข้า จะไม่ทรง ร้องเลย แต่ไม่กล้าทำผิดอย่างนี้ซ้าอีก ทรงทั้งรัก และทั้งกลัว สมเด็จพระชนกนาถ”³

ทั้งสองพระองค์ยังทรงปลูกฝังสั่งสอนในเรื่องธรรมะ และพระพุทธศาสนาให้ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์อีกด้วย ดังที่ ได้พระราชทานสัมภาษณ์ ซึ่งลงพิมพ์ในนิตยสาร ดิฉัน

“ตั้งแต่เกิดมา ตั้งแต่จำความได้ พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงปลูกฝัง สั่งสอนในเรื่องธรรมะ และเรื่องของพระพุทธ ศาสนา แล้วโปรดเกล้าฯให้ไปศึกษากับสมเด็จพระสังฆราช ต่าง ๆ พระอาจารย์ต่าง ๆ มาตลอดเวลา”⁴

วันที่ 7 มกราคม พุทธศักราช 2509 สมเด็จพระบรม โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จไปทรงศึกษา

ต่างประเทศเป็นครั้งแรกที่โรงเรียน King's Mead เมือง Seafork แคว้น Sussex ประเทศอังกฤษ ซึ่งขณะนั้นทรงมีพระชนมายุเพียง 13 พรรษา จึงทรงมีความอาลัยอาวรณ์สมเด็จพระชนกและพระชนนีเป็นอย่างยิ่ง แต่ด้วยทรงเป็นพระปิโยรสและทรงตระหนักในพระราชภารกิจที่ได้รับเป็นอย่างดี จึงทรงหักพระทัยได้ ดังที่ จีรภา อ่อนเรื่องบรรยายเหตุการณ์ อันแสดงถึงความรักความผูกพันของทั้งสามพระองค์ไว้อย่างซาบซึ้งว่า....

“ก่อนเสด็จขึ้นเครื่องบินทูลกระหม่อมทรงกุมพระหัตถ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแน่น ทอไถ่เวลาเครื่องบินออก สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าอุบลรัตนราชกัญญาทรงสวมกอดพระอนุชาไว้แน่น แล้วทั้งสองพระองค์ก็ทรงพระกันแสง ต่อจากนั้นสมเด็จพระเจ้าพี่ชายก็ทรงสวมกอดพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ชบพระพักตร์ลงกับพระทรวงของสมเด็จพระชนก ทรงพระกันแสงสออีกสออื่น จากนั้นทูลกระหม่อมก็ทรงหันมาทรงสวมกอดสมเด็จพระชนนี ผู้ที่อยู่ ณ ที่นั้น ส่วนใหญ่ไม่อาจกลั้นน้ำตาได้ ได้ยินเสียงสออื่นและร้องไห้กระซิก ๆ กันทั่วไป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ลงจากเครื่องบินพระองค์แรกด้วยสีพระพักตร์เคร่งเครียด ส่วนสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถนั้นทรงผินยิ้มเพื่อทรงซ่อนความอาลัย แต่ก็ไม่อาจพ้นไปจากสายตาของผู้ที่เฝ้าอยู่ ณ ที่นั้นได้ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอทั้งสามพระองค์นั้นทรงพระกันแสงโดยเปิดเผย สมเด็จพระเจ้าพี่ชายทรงตามมาชะเง้อดูสมเด็จพระชนกชนนีจนประตู่เครื่องบินปิด พอเครื่องบินเคลื่อนที่ ประชาชนก็พากันเปล่งเสียง “ชโย” “ชโย” อย่างสนั่นหวั่นไหวทั้งน้ำตา ไม่มีใครจะลืมภาพในวันนั้นได้เลย”⁵

เดือนกันยายน พุทธศักราช 2509 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จไปศึกษาต่อที่โรงเรียนมิลฟีลด์ แล้วในปีเดียวกันทรงไปศึกษาที่โรงเรียนคิงส์สกูล ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเป็นโรงเรียนลักษณะเดียวกับโรงเรียนเตรียมทหาร เมื่อทรงสำเร็จการศึกษาแล้วได้เสด็จกลับมาประทับที่ประเทศไทยระยะหนึ่ง เมื่อต้องเสด็จกลับไปศึกษาในวิทยาลัยวิชาการศึกษาทหารต้นทรวง ณ กรุงแคนเบอร์รารานครหลวงของประเทศออสเตรเลีย ในวันที่ 12 มกราคม พุทธศักราช 2515 จึงทรงถ่ายทอดความรู้สึกว่าเหว่พระทัยที่ทรงต้องจากสมเด็จพระชนกชนนีไว้อย่างซาบซึ้ง และทรงแสดงพระปณิธานว่าจะทรงยึดมั่นในพระบรมราโชวาทของสมเด็จพระชนกชนนีเสมอ โดยทรงพระราชนิพนธ์หรือยกทรง ส่งกลับมาถวายว่า

**เมื่อสิบสองมกราหนึ่งห้าลูกคาคาคา
ต้องนินราจากไปไกลหนักหนา
จำใจจากแม่พ่อคลอน้ำตา
นึกขึ้นมาคราใดใจอาวรณ์
ลูกจากไปครานี้มีจิตมั่น
จะขยันและทำตามคำพร่ำสอน
ถึงลำบากอย่างไรไม่อุทธรณ์
ผู้ทุกคนตามประสงค์ จ่านางใน**

**หวังสี่ปีข้างหน้าถ้าโชคช่วย
อาจอำนวยให้สำเร็จการศึกษา
คงได้รับยศศักดิ์ปริญญา
สมเจตนาแม่พ่อผู้รอเอยฯ⁶**

และจากบทพระราชนิพนธ์ถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในวโรกาส เจริญพระชนมพรรษา วันที่ 12 สิงหาคม พุทธศักราช 2515 ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้พระราชทาน ให้นำหนังสือพิมพ์สยามรัฐนำลงพิมพ์ให้ประชาชนได้ทราบ ทำให้ชาวไทยทั้งมวลซาบซึ้งและประจักษ์ในความรัก ความผูกพัน ความกตัญญูที่ทรงมีต่อสมเด็จพระราชชนนี และพระราชปณิธานที่จะทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ ทุกอย่างเพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาชน อย่างดีที่สุด ดังนี้

**แม่รักชายห่วยชายชยก็รู้
ชายจะสู้สุดชีวอย่าสงสัย
จะทำตัวให้สมแม่วางใจ
จะรักไทยก็รักคิริจักรวาล**

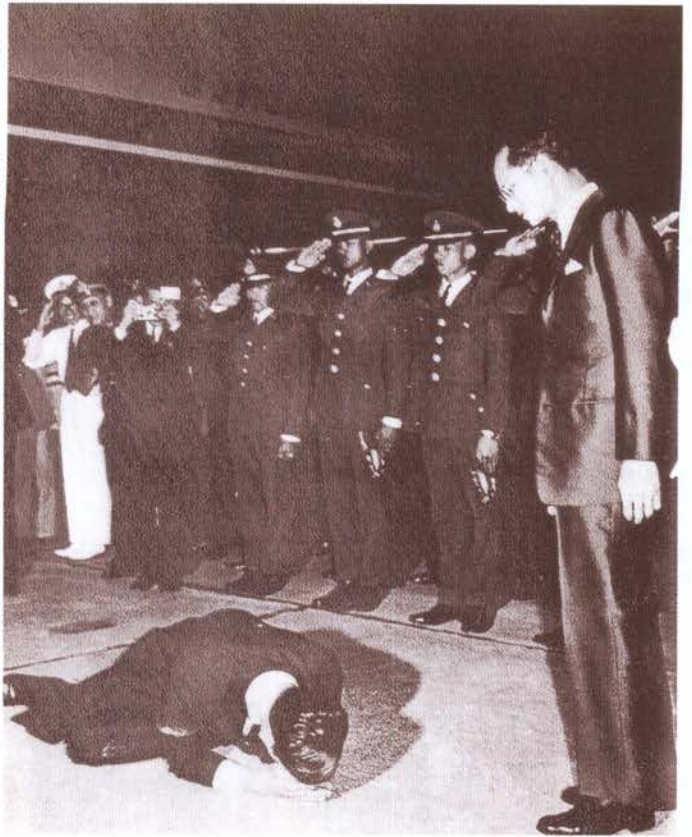
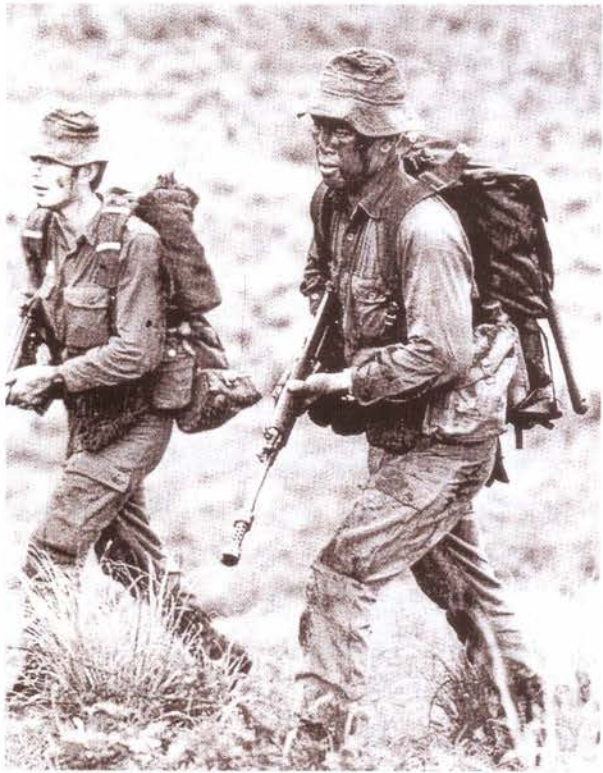
**จะรักหญิงที่เขาเข้าใจแม่
จะแน่วแน่มุทธศาสน์ถือพระสงฆ์
การสวดมนต์ไหว้พระจะดำรง
จะมั่นคงรักชาวไทยไม่เสื่อมคลาย
ขอถวายสมเด็จพระแม่เพียงแค่นี้
จงโชคดีมีสุขทุกข์จากหาย
อย่าคิดมากทำพระทัยให้สบาย
เรื่องลูกชายแม่อย่าเศร้าเขารักดี
ชายขอกราบลงที่ตักพร้อมรักแท้
ชายรักแม่สุดหัวใจชายไม่หนี
ชายจะเป็นกำลังใจป้องไพร
มอบชีวีเลือดเนื้อเพื่อแม่เอย ⁷**

ในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม พุทธศักราช 2515 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงพระราชนิพนธ์ถวายพระพรชัยมงคลถวาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสามารถถ่ายทอดความรัก ความกตัญญู ที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้อย่าง ซาบซึ้ง และยิ่งแสดงว่าทรงเข้าใจในความรัก ความห่วงใย ความหวังดีที่สมเด็จพระชนกมีต่อพระองค์เป็นอย่างยิ่ง และจะทรงมุ่งมั่นปฏิบัติตามพระบรมราโชวาทของสมเด็จพระชนกนาถอย่างเคร่งครัด ดังนี้

**ขอน้อมกราบพระบาทมาบูชาพ่อ
พ่อเพียรก่อชายมาจนกล้าแข็ง
พ่อรักชายห่วยชายไม่แสดง
พ่อคอยแจ้งทิศทางให้สร้างคน
ชั่วชีวิตที่ผ่านมานับนี้
เข้าใจดี ชายผิดพลาดคือสับสน
เคยสร้างคามยุ่งยากให้กังวล
พ่อสู้ทนให้อภัยแก่ไขมา
วันเวลาผ่านไปให้สำนึก
ในส่วนลึกของพ่อปรารถนา
ยากจะหาพ่อใครในโลก
ที่เมตตารักลูกอย่างอุกทาง
จะอดกลั้นขันติมีมานะ
เสียสละยุติธรรมทำตัวอย่าง
จะซื่อสัตย์จริงใจไม่อำพราง
เดินสายกลางข่มใจให้นิ่มนวล ⁸**

ในปีพุทธศักราช 2515 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งทรงกำลังศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยวิชาการ ทหารตันทรูน ทรงมีพระชนมายุครบ 20 พระพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อมให้ทรงสถาปนา พระนามาภิไธย สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณฯ ให้ดำรงพระราช อิศริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระองค์จึงเสด็จกลับจากประเทศออสเตรเลียเพื่อมาร่วม พระราชพิธี และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จฯ มารับด้วยพระองค์เองถึงสนามบิน แม้เวลาจะล่วงเลยมากกว่า 30 ปีแล้ว แต่ภาพที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ประทับกับลาดพระบาทและทรงกราบพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยังเป็นความทรงจำที่งดงาม ตรึงใจ ยิ่งความชื่นชมโสมนัส ปลาบปลื้มปีติและซาบซึ้งแก่บรรดา ข้าราชการ และประชาชนที่มาเฝ้าทูลละอองพระบาท ในวันนั้นเป็นอย่างยิ่ง หลายคนถึงกับน้ำตาคลอด้วยความ ซาบซึ้งและตื่นตันในพระจริยวัตรที่งดงาม และความรัก ความผูกพันของทั้งสองพระองค์

มรว.ถนัดศรี สวัสดิวัตน์ ซึ่งขณะนั้นทำงานประจำที่ บริษัทการบินไทย ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นำเสด็จกลับ มาร่วมพระราชพิธีในครั้งนั้นได้ให้สัมภาษณ์ในหนังสือ พลอยแถมเพชร ฉบับวันที่ 31 กรกฎาคม 2535 ว่า

กรณีภารกิจที่ทรงปฏิบัติสนองพระมหากรุณาธิคุณสมเด็จพระบรมชนกนาถ และพระราชชนนี เพื่อประเทศชาติ และประชาชน และจากพระราชดำรัสที่ทรงพระราชทานสัมภาษณ์แก่ นิตยสารดิฉัน ได้แสดงน้ำพระราชหฤทัยของพระองค์ว่าทรงมีความจงรักภักดี ยกย่องเทิดทูนสมเด็จพระชนกชนนีว่าเป็นแบบอย่างที่ดีที่สุด และในฐานะพระราชโอรสทรงมีพระราชปณิธานอันแน่วแน่ ที่จะสนองพระมหากรุณาธิคุณ โดยจะทรงพระราชดำเนินตามรอยพระยุคลบาทและแนวพระราชดำริ จะทรงมุ่งมั่นบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อชาติบ้านเมือง และประชาชนชาวไทย ตลอดไป ดังนี้

“...เราก็มาถึงเลยทีเดียว เห็นคนมาเฝ้ารับเสด็จฯ เต็มไปหมดก่อนจะลงก็จะบอกให้กัปตันโยธิน บินตัดผ่านไปหน้าหนึ่งก่อน แล้วค่อยฉีกลง คือให้เขารู้ว่ามาแล้ว...”

...เรามาจากทางใต้ขึ้นไปเหนือ ก็บินที่รันเวย์มาก็กราบทูลว่าทูลกระหม่อมพ่อเสด็จฯ มารออยู่แล้ว ประเดี๋ยวจะได้เฝ้าแล้ว...

...เสร็จแล้วก็ทำดาวินเสี้ยวกลับลงมาอีกที ลงมาปุ๊บก็เรียบริ้อย ท่านก็เสด็จฯ ลงเข้าเฝ้าตอนที่ก้มกราบพระบาทในต่อนั้นน่ารักออก”^๑

วัน เวลาผ่านไปปัจจุบันสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุเพิ่มขึ้น จากพระราช

ทรงนิยมชมชอบใครเป็นพิเศษหรือไม่

“ก็นิยมชมชอบนายเรา”

ใครเป็นนายของพระองค์บ้างเพคะ

“ก็รู้อยู่แล้ว คนที่ให้เรากิดมาที่ตั้งเราขึ้นมาได้ คนที่เรำทำงานให้ที่พึ่งพระบารมีอยู่เดี๋ยวนี”

เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นที่เคารพเทิดทูนของประชาชน และทรงพระปรีชาสามารถมาก ไม่ทราบว่าจะทรงได้หลักการอะไรจากพระองค์บ้าง หรือยึดถือภารกิจของพระองค์เป็นแนวทางอย่างไรบ้างเพคะ

“พระองค์ท่านทรงเป็นตัวอย่างอันประเสริฐอยู่แล้ว แล้วเราก็มีหน้าที่ที่จะต้องรับใช้พระองค์ท่านตาม

ความสามารถของเรา อาจจะเป็น silly answer ของเรา แต่เราก็มีความจงรักภักดีต่อบื้องพระยุคลบาท แล้วก็ยึดพระองค์เป็นหลักชัย แล้วก็ถวายการรับใช้สุดความสามารถของเรา”
 ธรรมดาแล้ว สมเด็จพระบรมฯ เสด็จฯ เยี่ยมราษฎรตามภาคต่าง ๆ ปีละครั้งหรือ

“ก็ไม่มีกำหนดแน่นอน ส่วนมากก็ตามเสด็จฯ หรือไม่ก็ตามในฐานะที่เป็นประชาชนเป็นคนไทยคนหนึ่ง แล้วก็เป็นผู้ที่โชคดีที่ได้มีโอกาสใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาทและมิวาสนาได้ตามเสด็จฯ ก็ได้เห็นสิ่งที่พระองค์ท่านปฏิบัติ หรือได้เห็นพระราชกรณียกิจ หรือพระราชจริยวัตร ตลอดจนได้ทราบพระราชปณิธานอันแรงกล้าของอันเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ในเรื่องของความห่วงใยประชาชน หรือในความใกล้ชิดหรือความผูกพันที่พระองค์มีต่อพสกนิกรของท่าน

...อันนี้ข้าพเจ้าก็ถือว่า เป็นหนึ่งในหลาย ๆ คนที่รับใช้สนองพระเดชพระคุณอยู่ที่พยายามเท่าที่ความสามารถจะมียู่ ที่จะสนองพระราชปณิธานที่กำลังสติปัญญาจะทำให้ได้”

ในวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงครบรอบ 60 พรรษา สมเด็จพระบรมฯ ทรงมีโครงการจะทำอะไรถวายเพคะ

“ก็ไม่ได้มีโครงการหรืออะไรเป็นพิเศษ นอกจากตั้งใจที่จะปฏิบัติงานสนองพระเดชพระคุณในหน้าที่ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง คือในฐานะเป็นข้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อแบ่งเบาพระราชภาระให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

...เพราะพระราชประสงค์ของพระองค์ท่านคือความสุข ความอุดมสมบูรณ์ และความมั่นคงของประเทศชาติ และพสกนิกรของพระองค์ท่าน”

สมเด็จพระบรมฯ ทรงมีสิ่งใดที่ทรงคล้ายพระราชบิดาบ้างเพคะ

“ไม่ทราบ รู้แต่ว่าเรามีความจงรักภักดีที่จะรับใช้พระองค์ท่านก็แล้วกัน”

ทรงคิดจะเลิกบิน F-5E หรือไม่

“ไม่เลิก เพราะมีความรักมีความชอบในเรื่องแบบนี้พอสมควร แล้วก็ก็เป็นพระราชพาหนะที่จะนำข้าพเจ้าไปสู่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงที่เพื่อจะได้ทำงานสนองประเทศชาติและพระมหากษัตริย์”¹⁰

วารสารวัฒนธรรมไทย ได้อัญเชิญ บทพระราชนิพนธ์เรื่อง แม่ ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารมาลงเผยแพร่ให้เด็ก ๆ และประชาชนไทยได้อ่านกัน บทพระราชนิพนธ์ดังกล่าวทำให้เด็กไทยมีความรู้ ความ

เข้าใจ และได้แนวทางปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดี และสาระในบทพระราชนิพนธ์แสดงว่าพระองค์ทรงตระหนักในหน้าที่ของลูกได้อย่างลึกซึ้ง ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ ดังความตอนหนึ่งทรงกล่าวไว้ว่า

“...หน้าที่ของเราที่จะต้องสนองพระคุณท่านให้ดีที่สุด โดยสุดกำลังความสามารถ มิใช่แต่เฉพาะเลี้ยงดูบำรุงรักษาท่านตามที่มักพูดกัน แต่หากด้วยการประพฤติปฏิบัติอันเหมาะสม อันเป็นประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ ทุกประการด้วยการเป็นการบูชาพระคุณท่านด้วยปฏิบัติบูชา”¹¹

มีพระราชดำรัสที่พระราชทานสัมภาษณ์แก่คณะผู้จัดพิมพ์นิตยสาร ดิฉัน มีสาระเกี่ยวกับการแสดงออกของลูกสอดคล้องกับพระราชดำรัสข้างต้นได้อย่างชัดเจน ดังนี้

“มัวแต่อ่อน ท่านก็เศร้าพระทัยแย้ เลี้ยงลูกไม่รู้จักโต (ทรงแย้มพระสรวลอย่างแจ่มจ้า) แล้วเมื่อไรจะใช้งานได้ พ่อแม่ถ้าอายุ 30-40 แล้วมาอ่อนมันคงจะเศร้าใจแย้ นี่พูดจากประสบการณ์ตัวเองที่เป็นพ่อคน ถ้าเมื่อลูกชาย ลูกสาวอายุ 40, 50 มาอ่อนก็คงจะสลดใจ ถ้ามีปัญหาอะไร มีข้อคิดอะไรก็มาพูดกันปรึกษากัน ไม่จำเป็นต้องอ่อน ผู้ชายชนิดที่อ่อนคนนี้นี่มันก็เป็นผู้ชายประเภทที่อาจจะไม่ค่อยตรงสเปคนัก”¹²

พระราชหัตถเลขา พระราชดำริ พระราชดำรัส และพระราชกรณียกิจที่กล่าวมาแล้ว ล้วนเป็นประจักษ์พยานที่แสดงให้เห็นชาวไทยทั้งปวงได้สำนึกและตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณว่า สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นพระราชโอรสที่ประเสริฐ ทรงมีความรักความหนักแน่นมั่นคงยิ่งในความกตัญญู ทรงเทิดทูนเคารพบูชาสมเด็จพระชนกและพระชนนีอย่างหาที่สุดมิได้ ทรงมีพระปณิธานแน่วแน่ที่จะสนองพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจตามพระปณิธานนั้นตลอดมา ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ตราบนานนับปัจจุบัน ทรงเอาพระทัยใส่สนองพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ทั้งในฐานะพระองค์รัชทายาท และพระราชกรณียกิจอื่น ๆ ทรงแบ่งเบาพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระชนกชนนีเป็นอันมาก และทรงได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ปฏิบัติพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ทั้งด้านการศึกษา

การศาสนา การสาธารณสุข การสังคม การทหาร การต่างประเทศ การกีฬา ฯลฯ ซึ่งนับว่าเป็นพระราชภาระที่หนักแต่พระองค์ก็ทรงปฏิบัติอย่างมีพระวิริยะ พระอุตสาหะ และพระขันติธรรม มิได้ย่อท้อต่อความเหนื่อยยาก เพื่อสมเด็จพระชนก พระชนนี ความผาสุกของปวงชนชาวไทย และประเทศไทย ดังพระราชดำรัสซึ่งเป็นที่ซาบซึ้งประทับใจพลสกนิกกรอย่างยิ่ง คือ

“จะปฏิบัติราชการสนองพระเดชพระคุณ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ตามสติปัญญา และความสามารถที่มีอยู่ จะพยายามทำงานให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติเท่าที่จะทำได้”¹³

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร นอกจากจะทรงเป็นพระราชโอรสที่ประเสริฐแล้ว พลสกนิกรชาวไทยยังได้มีโอกาสชื่นชมพระบารมี และพระจริยวัตรอันงดงามอีกแง่มุมหนึ่ง คือ ในฐานะที่ทรงเป็นพระราชบิดา เมื่อทรงมีพระราชธิดาองค์แรก คือ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกันว่า พระองค์จะทรงรัก และทะนุถนอมพระราชธิดาอย่างที่สุด พลสกนิกรทั้งปวงจะมีโอกาสได้เห็นพระองค์ทรงปฏิบัติต่อพระราชธิดาน้อย อย่างอ่อนโยน ละมุนละไม นำประทับใจยิ่งนัก ดังที่ ปารมี ได้บรรยายพระจริยวัตรอันน่าชื่นชมนี้ไว้ในนิตยสารสกุลไทย ว่า

สมเด็จพระยุพราชในฐานะ 'พระราชบิดา' ของพระราชกุมารีน้อย ทรงเป็น 'พระราชบิดา' ที่รักใคร่พระราชบุตรเป็นที่ยิ่ง แม้เมื่อทรงเหน็ดเหนื่อยจากพระภาระทั้งหลาย เมื่อทรงกลับมาถึงพระที่นั่งอัมพรสถาน ได้ทรงอุ้มชูพระราชธิดาน้อย ก็จะมีพระพักตร์เข้มข้มเบิกบาน มิได้ทรงเหน็ดเหนื่อยเลย หากจะได้ทรงเข็นรถพระที่นั่งเล็ก ๆ ของพระราชธิดาไปตามสนามหญ้า ซึ่งความรักอย่างลึกซึ้งที่ทรงมีต่อพระราชกุมารินี ได้เห็นประจักษ์กันทั่วไป เมื่อครั้งหนึ่งทรงพาพระราชธิดา 'ออกงาน' ที่มีผู้เฝ้าในโอกาสหนึ่ง ทรงจัดให้พระราชธิดาประทับข้าง ๆ เพื่อให้ทอดพระเนตรผู้มาเฝ้าฯ ซึ่งแต่งกายด้วยเสื้อผ้าอาภรณ์สีฉูดฉาดต่าง ๆ น่าจะเป็นที่สนใจของทารก แต่หาเป็นเช่นนั้นไม่ พระราชธิดาทรงคืนพระทัยไปหาพระราชบิดา อยู่ตลอดเวลาจนต้องทรงอุ้มมาวางไว้ในพระเพลาพระราชธิดา จึงทรงหยุดและประทับนั่งเฉยอยู่ในพระเพลา ทรงแลดูผู้มาเฝ้าฯ ทุลละดองพระบาทพระราชบิดา ด้วยสายพระเนตรอันแจ่มแจ้ง บางครั้งก็ทรงแหงนพระพักตร์ขึ้นจ้องดูพระราชบิดาอย่างบริสุทธี ไร้เดียงสาซึ่งเป็นภาพที่น่าชื่นใจยิ่งและแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า พระราชธิดาทรง 'ติด' พระราชบิดาเพียงใด ดังนี้ ก็ประจักษ์กันแล้วว่า แม้จะทรงเคร่งขรึมเฉียบขาด แต่กับพระราชกุมารีน้อยแล้วก็ทรงละมุนละไมอ่อนโยน จนพระราชกุมาริรักเท่าเทียมพระราชมารดา แม้จะทรงมีพระราชกิจมาก จนมิอาจพระราชทานเวลาแก่พระราชธิดาได้เต็มที่¹⁴

การที่ทรงมีพระราชธิดาและพระราชธิดาทรง "ติด" พระองค์ยิ่งนักจึงเป็นประเด็นหนึ่งที่กองบรรณาธิการนิตยสารดิฉัน ได้กราบบังคมทูลฯ ถามพระองค์ว่า ทรงมีพระราชดำริอย่างไร เมื่อทรงมีพระราชธิดา และทรงมีวิธีเลี้ยงดู

13

พระราชธิดาอย่างไร จากพระราชดำรัสตอบของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า แม้เวลาจะผ่านมากกว่า 30 ปีแล้ว แต่พระองค์ยังทรงจดจำวิธีการเลี้ยงดู และการอบรมสั่งสอนของสมเด็จพระชนกชนนีได้เป็นอย่างดีและทรงนำมาปรับใช้กับพระราชธิดาของพระองค์อีกด้วย

“ก็รู้สึกว่ามีควมรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ตอนแรกก็ไม่รู้ว่า จะปฏิบัติอย่างไร แต่ตอนหลังก็ดูจากที่ตัวเองเป็นลูกมาแล้ว ก็พ่อแม่ทำอะไร ก็พยายามเอาความรู้สึกอันนั้นมาใช้”

“ก็จากประสบการณ์และจากคำที่พ่อแม่สั่งสอนมาว่า ควรจะเลี้ยงลูกอย่างไร ก็ถ่ายทอดมาว่าพ่อแม่มีความรู้สึกอย่างไร จากประสบการณ์ที่ได้ในฐานะเป็นเด็กว่าเป็นเด็ก มีความรู้สึกอย่างไร ที่เลี้ยงคนไหนปฏิบัติถูกต้อง หรือ ไม่ถูกต้อง หรือมีวิธีต่าง ๆ อย่างไม่รู้ตัวจากลูกคนอื่น และ ดูจากลูกของตัวเอง”¹⁶

ปัจจุบันพลสภานักเรียนไทยจะมีโอกาสชื่นชมพระราชธิดาน้อย ๆ 2 พระองค์ คือ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และหม่อมเจ้าสิริวิภาวรี มหิดล โดยเสด็จพระราชดำเนนพระราชบิดาไปในงานพระราชพิธี หรือในพระราชกรณียกิจต่าง ๆ และเสด็จฯแทนพระองค์ สมเด็จพระราชบิดาในโอกาสต่าง ๆ ปรากฏทางสื่อมวลชนเป็นประจำ ตัวอย่างเช่น ในยามที่บ้านเมืองเดือดร้อน ประชาชนประสบภัยพิบัติ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชธิดาทั้งสองพระองค์เสด็จฯออกช่วยเหลือราษฎร ผู้ประสบภัย เพื่อฝึกให้พระราชธิดาได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจการสงเคราะห์ประชาชน ได้ทรงทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน มีความรักและเมตตาต่อพลสภานักเรียน เช่นเดียวกับที่พระองค์ทรงเคยได้รับทราบมาก่อนด้วยวิธีการเดียวกัน และพระราชธิดาทั้งสองพระองค์ ก็ทรงสามารถปฏิบัติพระภารกิจนั้น ๆ ได้อย่างดี สมดังพระเจตนาของสมเด็จพระราชบิดา ภาพพระกุมารีที่ยังทรงพระเยาว์ แต่ทรงสามารถปฏิบัติพระกรณียกิจต่าง ๆ ได้อย่างเรียบร้อยด้วยพระอิริยาบถอันงดงาม แสดงถึงการได้รับแบบอย่างและการอบรมสั่งสอนมาอย่างดีเลิศ ยิ่งความปลานปลื้ม และประทับใจแก่ประชาชนไทยยิ่งนัก นับว่า

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงมีพระคุณโอบายที่แยบยลในการอบรม สั่งสอน เลี้ยงดู พระราชธิดา และเมื่อได้ศึกษาพระราชดำรัสที่พระราชทาน ล้มภาษาณ้แก่หนังสือต่าง ๆ แล้วพบว่าพระราชดำรัสดังกล่าวได้แสดงวิธีการอบรมสั่งสอน และดูแลพระราชธิดาของพระองค์ท่านซึ่งมีคุณค่าควรแก่การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการเลี้ยงดูบุตรธิดาซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ที่น่าสนใจได้ดังนี้

ทรงเป็นพระราชบิดาที่เพียบพร้อมด้วยความหวังดีต่อพระราชธิดา และมีแนวพระราชดำริทันสมัย

“ในการเป็นพ่อ เราก็คงอยากให้ลูกเค้าสนใจในสิ่งที่เค้าปรารถนา อยากให้เค้ามีโอกาสหรือมีความพร้อมที่จะดำรงชีวิตในวิถีทางที่เค้าเลือกในทางที่ดี อยากให้เค้ามีความพร้อมและโตขึ้นมาด้วยความมั่นใจสบายใจ ก็สรุปได้ว่า เค้าพร้อมที่จะเลือกชีวิตของเค้าในทางที่ถูกต้อง แล้ก็อยากให้เค้ามีความสุขตามที่เค้าเลือก”¹⁶

ทรงกำกับดูแลความเป็นอยู่อย่างเข้มงวด เพื่อให้พระราชธิดาเติบโตขึ้นโดยสมบูรณ์ตามธรรมชาติทั้งร่างกายและจิตใจ

“ส่วนมากเข้มงวดเรื่องทางด้านสุขภาพ กินเป็นเวลา นอนเป็นเวลา ลูกต้องทานของที่เป็นประโยชน์ทางด้านร่างกาย และสุขภาพ มีความสะอาดของร่างกาย สุขภาพอนามัย การออกกำลังกาย หรือการพัฒนาตามวัย ทางด้านจิตใจ ส่วนมากก็เรื่องกิริยามารยาทใด ๆ ที่เด็กควรจะรู้ ก็พยายามติดตาม”¹⁷

ทรงให้ความสำคัญเรื่องความพร้อมในการเรียนรู้ และการเกิดประสบการณ์ด้วยตนเอง อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป

“คนเรานี้เติบโตขึ้นมาเร็วมาก วันเวลาที่ผ่านมาเร็วมาก ฉะนั้นเวลาที่อยู่ในวัยเรียนก็ควรจะอุทิศเวลาให้แก่การศึกษา และพัฒนาตนเองให้มากที่สุด การศึกษาทั้งในห้องเรียน และกิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น เล่นกีฬา ดนตรี ตลอดจนปูพื้นฐานในการสร้างทักษะด้านงานอดิเรก ความรู้รอบตัวทั้งหลาย เคยบอกลูก ๆ ว่าเวลาที่เขี้ยวเตร่สนุกสนานมันไม่หนี

ไปไหนหรอก แต่เวลาที่เราจะมีโอกาสฝึกฝนตนมีน้อย ดังนั้น ก็ขอให้เตรียมตัวให้พร้อมในขณะที่การทำงานต่าง ๆ ก็ยังไม่มี ความรับผิดชอบก็ยังไม่มี ร่างกายก็ยังแข็งแรง สมองสดใส ถ้าเมื่อสักดวงศึกษาทั้งในด้านวิชาการและในด้านความสามารถ อื่น ๆ แล้ว เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะได้ผลจากที่เราลงทุนเอาไว้ ไม่ต้องมาคิดเสียดายว่าสายเกินไป”

“การที่ถูกคนใดก็ตามที่ได้พัฒนาไม่ว่าด้านการเรียน การกีฬา หรืออะไรก็ตาม ถือว่าเป็นประโยชน์ เป็นการ เสริมสร้างความพร้อมในการดำเนินชีวิตต่อไป ด้านการศึกษานั้นก็พยายามให้เขาพร้อมที่จะศึกษาในขั้นสูงต่อไปได้ ส่วนจะเลือกเรียนอะไร เป็นอะไรนั้น ก็แล้วแต่ความสามารถของเขา ลูกทุกคนยังไม่ได้บอกว่าจะเรียนอะไร ยังเด็ก ความคิดก็ยังไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงได้ ในกรณีที่ศึกษาอยู่ต่างประเทศ ก็อาจมีการเล่าประสบการณ์บ้างในฐานะที่เคย ไปศึกษา แต่ก็หนีค่น้อย เพราะเดี๋ยวนี้คนละสมัยกันแล้ว ประสบการณ์ย่อมต่างกัน ทุกคนต้องหาประสบการณ์ ด้วยตนเอง”¹⁸

ทรงนำความรู้และประสบการณ์ของพระองค์เองมาใช้ในการ สั่งสอน อบรม และวางรากฐานการพัฒนา ทั้งรากฐาน การพัฒนาความรู้ และความคิดให้แก่พระราชธิดา

อย่างลูก ๆ ก็ใช้ชีวิตอย่างเด็กสามัญอยู่แล้ว ต่างกันที่ว่า ลูกเป็นลูกสมเด็จพระบรมฯ เป็นลูกเจ้าฟ้า ไม่ใช่เป็นลูก พระเจ้าแผ่นดิน เพราะฉะนั้นการพลี หรือการใช้ชีวิตก็ ใกล้เคียงกับบุคคลธรรมดามากกว่า

...แต่ก็ถูกสั่งสอนอบรมให้มีคุณภาพ มีกิริยามารยาท เป็นผู้ดี มีความให้เหมาะสมกับการเป็นลูกผู้ลากมากดี แต่ความอดทนการเรียนรู้อื่นต่าง ๆ นี้เค้าจะต้องเรียนรู้เหมือน เด็กสามัญทั่วไป

...เพราะจากประสบการณ์ด้วยตัวเอง การเตรียมเด็กนี้ ถ้าเมื่อเราให้เค้ารู้การพึ่งตัวเองได้มากเท่าไร การป้องกัน ตัวเองได้มากเท่าไร การรู้จักเข้ากับเพื่อน คือมีน้ำใจ มีความอดทน มีกีฬา แอนด์ เทค คือรู้จักให้และรับ เค้าก็จะมี พื้นฐานในการคบเพื่อน สังคมเป็น คบเพื่อนทำอะไรเป็น และ รู้ว่าอุปสรรคความลำบากต่าง ๆ นั้นไม่ใช่สิ่งที่แปลก เป็นของ ธรรมดา

...เพราะในชีวิตนี้บุคคลจะต้องเผชิญต่อความลำบาก ความไม่สมหวังการโดนกลั่นแกล้งกีดกันต่าง ๆ เป็นของธรรมดา

ไม่ว่าจะเกิดเป็นใคร ชาติไหน ภาษาไหน ก็เหมือนกัน ถ้าเกิด เค้ารู้จักอดทน รู้จักแก้ปัญหาตั้งแต่เด็ก ชีวิตมันก็จะเบาขึ้น”¹⁹

ทรงสั่งสอน ฝึกอบรม ให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

“ก็ฝึกลูกเรื่องมารยาทโตะ ฝึกให้รู้จักเข้ากันได้ คือเด็ก ในฐานะที่เราเป็นพ่อ แม่ อยู่ที่ที่เราเตรียมเค้าอย่างไร คือ เราไม่มานั่งหวังว่าเค้าจะต้องเป็นทหาร เป็นตำรวจ เป็นโขน เป็นนี้ ก็แล้วแต่ความหวังของเค้า แต่เรามีหน้าที่เตรียมให้เค้า เลือกหนทางชีวิตได้ดีที่สุด เหมือนกับเรือใบจะแข่งกัน เวลาเป่าปรี๊ดออกไป ออกจากเส้นสตาร์ท พอยท์ ก็ให้เค้าอยู่ในตำแหน่งที่ดีที่สุดที่จะพุ่งออกไป”²⁰

“ก็อยากได้ของเล่น อยากรู้ทำอะไร ถ้าเราให้มากเค้าก็จะ ไม่รู้ค่าของมัน...อย่างวันเกิดเราสมัยตอนเป็นเด็ก ๆ มีคนได้ ถวายของให้ ‘เจ้าฟ้าชายทูลหม่อมชายองค์เล็ก ๆ’ มากมาย ก่ายกอง แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯและ สมเด็จพระนางเจ้าฯ ท่านทรงเล็งเห็นว่าสิ่งที่ได้ของเล่นหรือ ของต่าง ๆ มากเกินความจำเป็นนั้น จะทำให้เกิดภาวะฟุ่มเฟือย และไม่รู้จักค่าของของ จึงทรงแบ่งให้เล่นพอสมควร และ นอกนั้นที่เหลือก็เก็บเอาไว้เพื่อพระราชทานให้แก่ผู้อื่น ตามความจำเป็นในโอกาสต่าง ๆ ลูก ๆ ก็เหมือนกัน ของไหน ที่เกินความจำเป็นก็เอาไว้แจกให้เด็กเพื่อความจำเป็น”²¹

ทรงมีบทบาทสำคัญในการศึกษา จะทรงสนพระทัย เรื่องการเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ ดูแล เอาจใจใส่อย่างสม่ำเสมอ เช่นเสด็จฯส่งพระราชธิดาไปโรงเรียน

“แรก ๆ ก็ไป ตอนหลังงานมากก็ให้คนอื่นไป แต่ถ้าเมื่อ เปิดเทอม ในการฝากตัวมอบตัวให้กับอาจารย์ที่โรงเรียน อะไรต่าง ๆ ก็ไปให้ลูกทุกคน ทุกโรงเรียน ก็ไปฝากตัว ไปพูด กับครูบาอาจารย์ นอกจากนั้นก็ให้เค้าไปแทน”

“เป็นหน้าที่ของข้าพเจ้าที่จะสนับสนุน และสร้างเสริม ลูกของข้าพเจ้าทุก ๆ คน ให้พร้อมที่จะสร้างชีวิตของตนเอง ความปรารถนาของเขาให้ดีที่สุด”²²

เสด็จไปพบครูที่โรงเรียน และทรงเซ็นสมุดพกให้

“ก็เซ็นทุกคน ทุกคนไม่ว่าวันใครเลย เซ็นหมด ตั้งแต่

พัชรกิติยาภาออกความเห็นให้เหตุผลไป เมื่อหลังจากรับแขก ที่คนเขาให้ความเมตตาครุณามาให้พร ก็ไปงาน พบผู้ปกครองที่สาริตจุฬาฯ ก็ไปฟังปัญหา ไปคุยกับครู ทุกคนที่สอนลูก ตามธรรมดาของผู้ปกครอง ข้าพเจ้าก็ต้องไป... เพื่อฟังความคิดเห็นของครูเขา... ว่าเขามีปัญหากับลูกเรายังไง แล้วจะให้ข้าพเจ้าร่วมมืออย่างไรทางบ้าน ทำให้การศึกษาของลูก complete”²³

ทรงสนับสนุนการไปศึกษาต่อต่างประเทศตามความเหมาะสม

“ก็ต้องแล้วแต่ความต้องการของเค้าหนึ่ง อันที่สอง แล้วแต่ความเหมาะสม แต่คิดว่าคงจะไม่ส่งไปเร็ว เมืองไทย ก็มีวิวัฒนาการทางการศึกษาและเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการศึกษาอยู่ในมาตรฐานที่สูง เป็นที่ยอมรับพอแล้ว อย่างน้อยก็ปริญญาตรี หรือปริญญาโทที่อยู่ในมาตรฐานที่สูง แต่อาจไปเพิ่มเติมเพื่อประสบการณ์หรือความกว้างขวาง ที่หลังตามความจำเป็นได้”²⁴

“แล้วแต่เค้าอีก แต่ถูกผู้หญิงมีส่วนมากก็เป็นที หวงแหนของพ่อแม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อของเด็กผู้หญิง ก็อยากจะให้เค้ามีชื่อเสียงที่ดี มีความคิดดี เพราะบางทีผู้หญิง อ่อนไหวง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาเติบโตขึ้นมา ถ้าเผื่อ ไม่ได้รับข้อเสนอแนะ รับความอบอุ่น ความเข้าใจ ก็อาจจะเสีย ได้ก่อนที่จะเข้าใจอะไรต่าง ๆ แล้วถ้าเผื่อไปเสีย แล้วมา เข้าใจทีหลังก็เสียใจหรือไม่ ก็ตัดสินใจเปิดโปงไปเลย

...คิดว่าถ้าเผื่อเป็นเด็กผู้หญิงก็น่าจะอยู่ในประเทศไทย นี้ความเห็นส่วนตัว หรือศึกษาภายในประเทศอย่างน้อย จบอุดมศึกษาไปแล้ว รู้ว่าตัวเองเป็นอะไรแล้วก็ไปต่อเติม ข้างนอก การส่งเด็กผู้หญิงไปเมืองนอกเร็วเกินไปก็อาจจะ ไม่ได้ผลดี เท่าที่ควร นี่พูดตรงกว่า”²⁵

ทรงดูแล เอาใจใส่ ตักเตือนว่ากล่าวในเรื่องการดำเนินชีวิต และทรงให้สิทธิเสรีภาพกับพระราชธิดา แต่อยู่ในขอบเขตของความเหมาะสม เช่น การไปเที่ยวดิสโก้

“ก็ไม่ห้าม ถ้าเผื่อไม่ออกนอกขอบเขตศีลธรรมอันดีงาม ไม่กระทบกับเวลาเรียนหรือเวลาปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่ปฏิบัติ อนุสสุภาพอนามัยทั้งสุขภาพร่างกายและจิตใจเสื่อม ก็คง ไม่ห้าม เพราะว่าทำให้เห็นให้ดูว่ามันเป็นอย่างไร แต่ไอ้การทำ

พร้าเพื่อเอากินขอบเขต กินความอันควร อันนั้นเป็นทางที่จะ นำความเสียหายมาสู่ร่างกาย จิตใจ หรืออนาคตในการสร้าง ในการเตรียมตัวที่จะเป็นผู้ใหญ่ต่อไป ก็เกิดพลังพลาด จนเป็นอุปสรรค เป็นสิ่งเสียหายกับข้อดังกล่าวก็ต้องห้าม หรือตราใบไต่ที่ยังเป็นพ่อเป็นแม่อยู่เมื่อเห็นลูกไปในทางที่ไม่ถูก ก็ต้องตักเตือนว่ากล่าว

...แต่ถ้าเขาโตแล้วเป็นผู้ใหญ่ไปแล้วเช่นเขามีครอบครัว ไปแล้ว เราก็ได้แต่ชี้ให้เขาดู พูดให้เขาฟังว่า พ่อมีความเห็น อย่างนี้ เห็นว่าอันนี้อาจจะเสียลูกเอาไปคิดเอาเอง แต่ถ้าเป็น เด็กเล็ก หรือเด็กที่อยู่ในวัยเรียน ถ้าเกิดจะทำอะไรที่ไม่เป็น ประโยชน์ต่อตัวเองหรือที่เป็นผลร้ายต่อตัวเอง เราในฐานะ ที่เป็นพ่อแม่ก็ต้องห้ามหรือว่ากล่าวตักเตือนอย่างเด็ดขาด เหมือนกัน”²⁶

การคบเพื่อน

“...เรื่องเพื่อนฝูงนี้ก็สำคัญมาก การที่รู้จักเมืองไทยหรือ ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือสังคมของไทยก็สำคัญ เพราะอย่างที่เคยพูดแล้วว่า เค้าไม่เอ็กซ์โพสในการที่จะ ถูกตามใจ หรือถูกคนอื่นใช้ประโยชน์จากตำแหน่งของ การค้ามาก”²⁷

ทรงลงโทษอย่างมีเหตุผล

“ก็ชี้แจงให้ทราบ ก็ไม่ตีนะ ปีนึงจะตีสักประมาณ หนเดียว เพราะการทำโทษถ้าเผื่อว่าเกินกว่าเหตุ การทำโทษ คือการชี้แจงให้เค้ารู้ว่าผิดแล้ว การทำโทษควรจะเป็นการสอน หรือเป็นความรู้ของเค้า ไม่ใช่ใช้อารมณ์ฟาดฝ่าละมู ฉะตุง กระชากหรืออะไรที่รุนแรง เพราะเด็กมันจะจำแล้วก็รุนแรงต่อ ...บางทีก็ทำโทษแบบทหาร ให้วิดพื้นบ้าง ให้ออก กำลังบ้างตามประสา ส่วนมากก็เรียกมาแล้วทำหน้าที่ชิงชังหน่อย (ทำพระพักตร์แบบชิงชังให้ดู) แล้วก็ชี้แจงว่านี่ผิด นี่ไม่ดี อย่างโน้น อย่างนี้ เค้าก็เข้าใจ หรือบางทีก็ลงโทษโดยให้ เค้ายืนนิ่ง ๆ สักนาทีสองนาที แต่ส่วนมากไม่ค่อยมีปัญหา เท่าไหร่”²⁸

ด้วยพระอัจฉริยภาพในการอบรม สั่งสอน และทรงเลี้ยงดู ด้วยความรัก ความเมตตา ความหวังดี และปรารถนาให้ พระราชธิดาประสบแต่สิ่งที่ดีงาม มีความสำเร็จในชีวิต ดังกล่าวแล้ว ซึ่งเป็นเพียงบางส่วนเฉพาะที่ได้ศึกษาจาก พระราชดำรัสที่พระราชทานสัมภาษณ์เท่านั้น ทุกวันนี้เรา จึงได้เห็นภาพพระราชธิดาทั้ง 2 พระองค์ ในพระอิริยาบถ

ที่ส่งางาม เพียบพร้อมด้วยพระจริยวัตร ทรงช่วยแบ่งเบาพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ของพระราชบิดาเท่าที่จะทรงปฏิบัติได้ นอกเหนือจากการศึกษา นับว่าทรงเป็นตัวอย่างที่ดีของเยาวชน และจะทรงเคารพ เชื่อฟังพระราชบิดายิ่งนัก ดังที่ หม่อมเจ้าหญิงสิริวัณวรี ได้ตรัสตอบคำสัมภาษณ์ของ นิตยสารแพรว ที่ทูลถามว่าเคยถูกพระราชบิดาดูบ้างไหม และทรงมีวิธีทูลขอสิ่งที่มีพระประสงค์อย่างไร ว่า

“ดูบ้างเล็กน้อย เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรก็จำไม่ได้แล้ว แต่ท่านหญิงจะใช้วิธีนี้ ๆ เอาไว้ คือท่านดูก็รับฟัง ไม่ได้โต้เถียง”

“ต้องดูจังหวะ รอให้ทูลกระหม่อมพ่อทรงว่างจากการทรงงาน แล้วค่อยเข้าไปขอ ทูลกระหม่อมพ่อโปรดคนพูดตรง ๆ แต่บางทีท่านหญิงก็อ่อนน้อม โดยหาเหตุผลดี ๆ ไปทูล ถ้าท่านทรงเห็นสมควรก็พระราชทานพระราชานุญาต แต่ถ้า

เหตุผลไม่เข้าท่าก็ไม่ทรงอนุญาต”^{๒๐}

พระราชธิดาทรงสองพระองค์จะทรงมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับพระราชบิดามาก ดังที่พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาได้ประทานสัมภาษณ์ นิตยสารแพรวว่า

“ไม่เคย กับทูลกระหม่อมพ่อค่อนข้างสนิทกัน เล่นกันบ้าง ๆ บอ ๆ คุยกันเยอะ กับเสด็จแม่ก็เล่นสนิทกัน แต่ก็เหมือนผู้หญิงกับผู้หญิงที่เป็นแบบงอน ๆ กันซะเยอะ แต่พ่เป็นผู้ชายไม่ค่อยงอนเท่าไร...”^{๒๐}

และกองบรรณาธิการ “ดิฉัน” ซึ่งได้รับพระราชทานวโรกาสให้เข้าเฝ้าเพื่อฉายพระฉายาลักษณ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ณ พระตำหนักถนนทพบุรี ได้เขียนเล่าไว้ว่า

เมื่อเปลี่ยนมาฉายพระรูป ณ ที่ประทับ พระองค์ภา
ทรงก้มลงกราบเบื้องพระบาทสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
พร้อมตรัสล้อเลียนละครทีวี. จักร ๗ วงศ์ ๗ ว่า

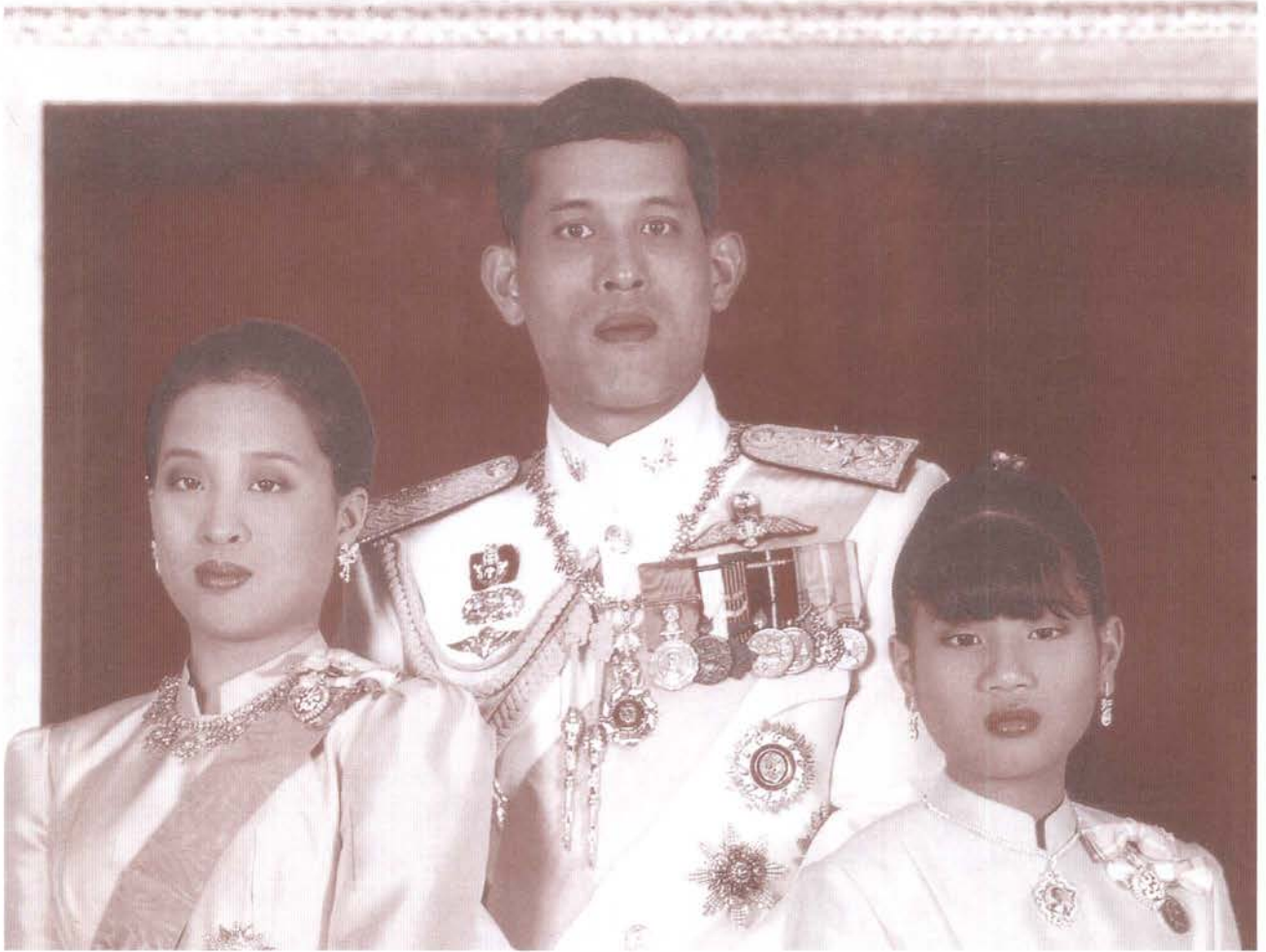
“ถวายบังคมแพะ เสด็จที”^{๓๑}

นอกจากนั้นผลจากการที่ทรงอบรม สั่งสอนในเรื่อง
การดำรงชีวิตทำให้พระราชธิดาของพระองค์มีพระนิสัย
ประหยัด ดังที่ หม่อมเจ้าสิริวิณวรี มหิดล ตรัสเล่าประทาน
นิตยสาร แพรว ว่า ทรงไปซื้อเสื้อ กระโปรงที่จัดจักร และ
ได้ต่อรองราคากับผู้ชาย จากร้อยบาทเหลือเพียงห้าสิบบาท
และถ้าไปซื้อของที่ต่างประเทศก็จะต่อรองราคามาก ๆ
เช่นเดียวกัน

**“บางที่ต้องจนคนขายแหงื่อหยด พูดึงต่อของ ตอนนั้น
ไปญี่ปุ่น ต้องจนเขาเอาหัวตัวเองโขกกับโต๊ะ...แต่นั้นครับ**

**นิดหนึ่งนะครับ ท่านหญิงบอก ไม่ได้เดียวเสียดุลเอาอีก
งั้นไอไม่ซื้อของยูนะเขาก็กดๆเครื่องคิดเลข...ขออีกนิดนะครับ
ทำทำอเมริกาโตะแบบญี่ปุ่น พอท่านหญิงยังไม่ยอม เขาก็เอา
มือไว้ที่โต๊ะ แล้วเอาหัวโขกกับโต๊ะบั้ง ๆ จนแว่นจะหลุด...
ขอเท่านั้นเถอะครับ เขาไม่เคยอดให้ใครถูกกว่านี้มาก่อน”**^{๓๒}

เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พุทธศักราช 2545 มีข่าว
สำคัญที่สร้างความปลาบปลื้มใจแก่พสกนิกรชาวไทยเป็น
ล้นพ้นคือ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ซึ่ง
สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต
จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แล้วเสด็จไปศึกษาต่อระดับ
ปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยคอร์เนล เมือง ITHACA
มลรัฐนิวยอร์ก ตั้งแต่วันที่ 27 สิงหาคม 2544 ถึงวันที่ 17
พฤษภาคม 2545 ทรงสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และ
จะทรงเข้ารับการศึกษาในระดับปริญญาเอกทางนิติศาสตร์

ณ มหาวิทยาลัยคอร์แนลต่อไป ซึ่งจะทรงใช้เวลาประมาณ 2 ปี จึงจะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก ในการนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จฯ ไปทรงร่วมพิธีจบการศึกษาของพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ด้วยพระองค์เอง เมื่อได้เห็นพระฉายาลักษณ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทอดพระเนตรพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ด้วยความชื่นชมในความสำเร็จครั้งยิ่งใหญ่นี้ พลสนิกร ทั้งปวงจึงประจักษ์ในพระราชดำรัสที่ทรงตอบคำสัมภาษณ์ ของกองบรรณาธิการนิตยสาร ดิฉัน ที่ว่า ทรงมีวิธีเลี้ยงลูก อย่างไร

“การเลี้ยงลูกนั้นคงไม่ต้องพูดถึงว่าเป็นอย่างไร ขอให้ดูที่ผลงานก็แล้วกัน””

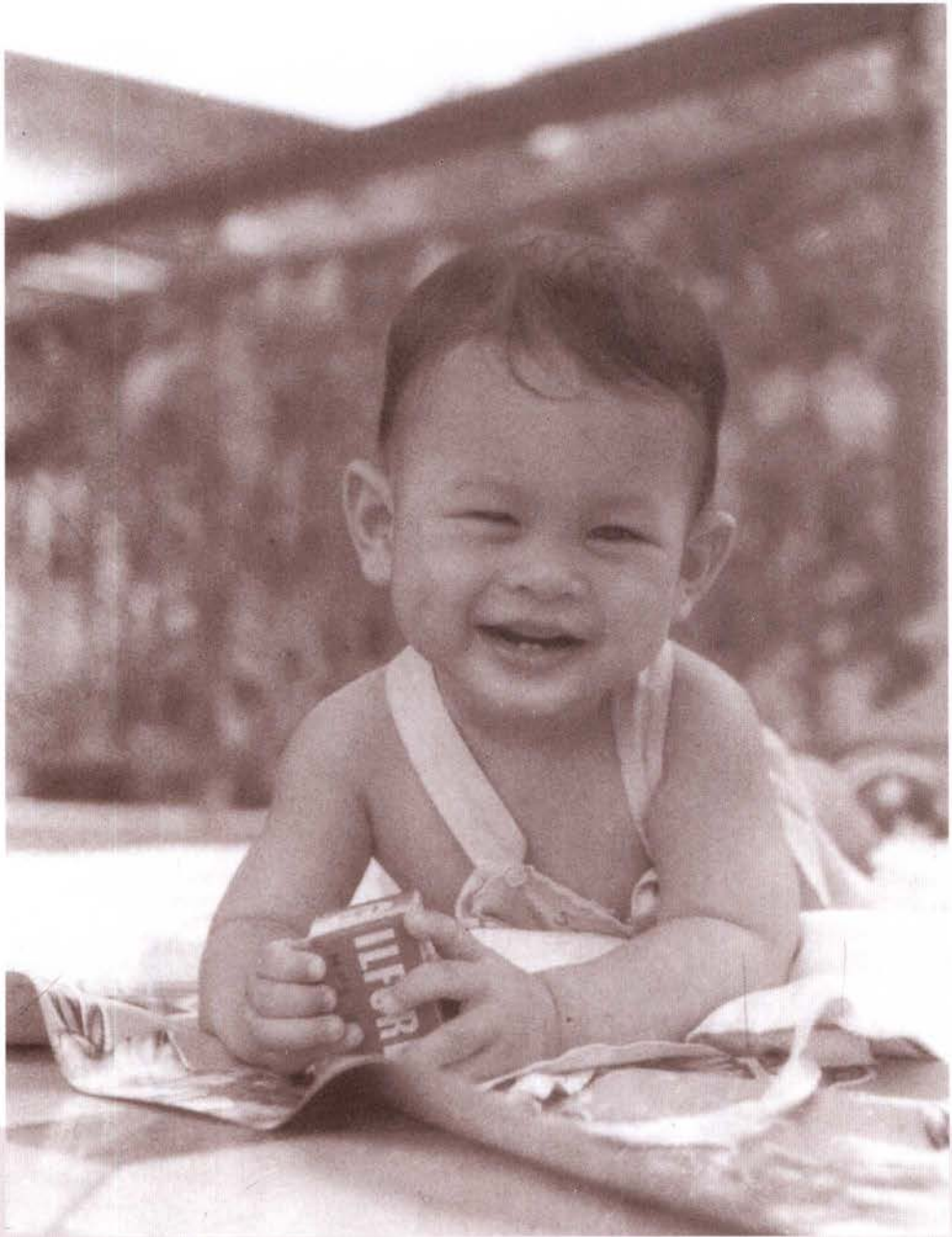
ด้วยพระอัจฉริยภาพทั้งมวลของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ดังพรรณนามาข้างต้น ไม่ว่าพระองค์จะทรงดำรงอยู่ในฐานะพระราชโอรส หรือพระราชบิดาก็ทรงงามสรรพ ปวงชนชาวไทยซาบซึ้งใน

พระองค์ยิ่งนัก

ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 50 พรรษา ข้าพระพุทธเจ้าขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพร ขอให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญ ทุกทิวาราตรี เป็นพระมิ่งขวัญ ของปวงข้าพระพุทธเจ้า และพลสกนิกรชาวไทยตลอดกาลนาน

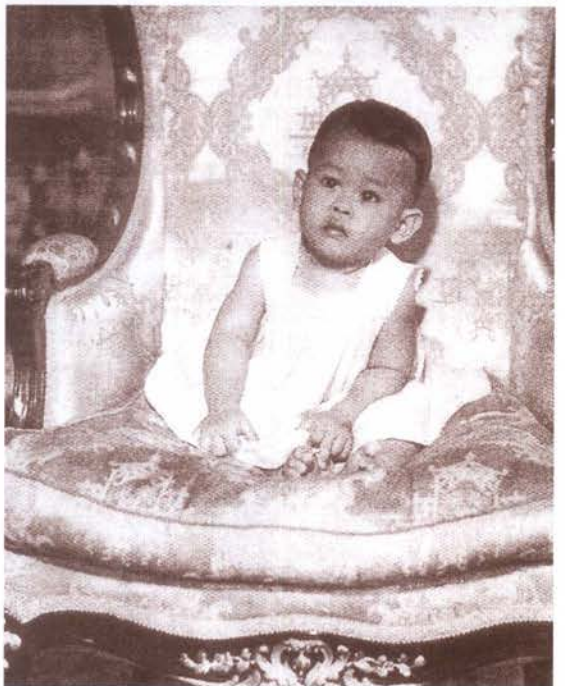
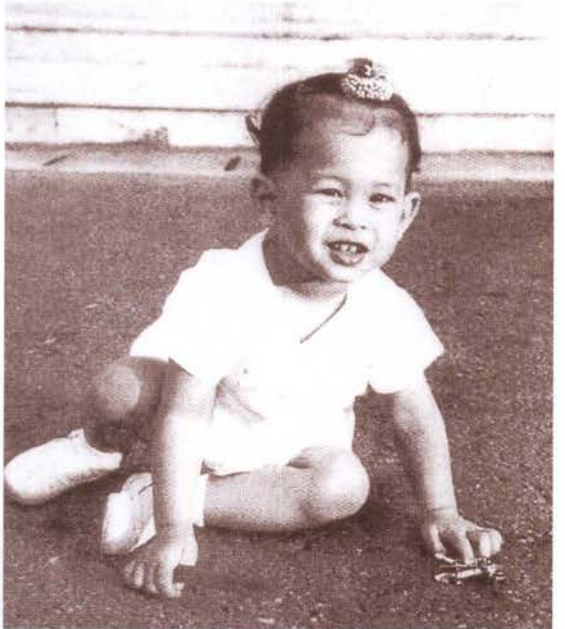
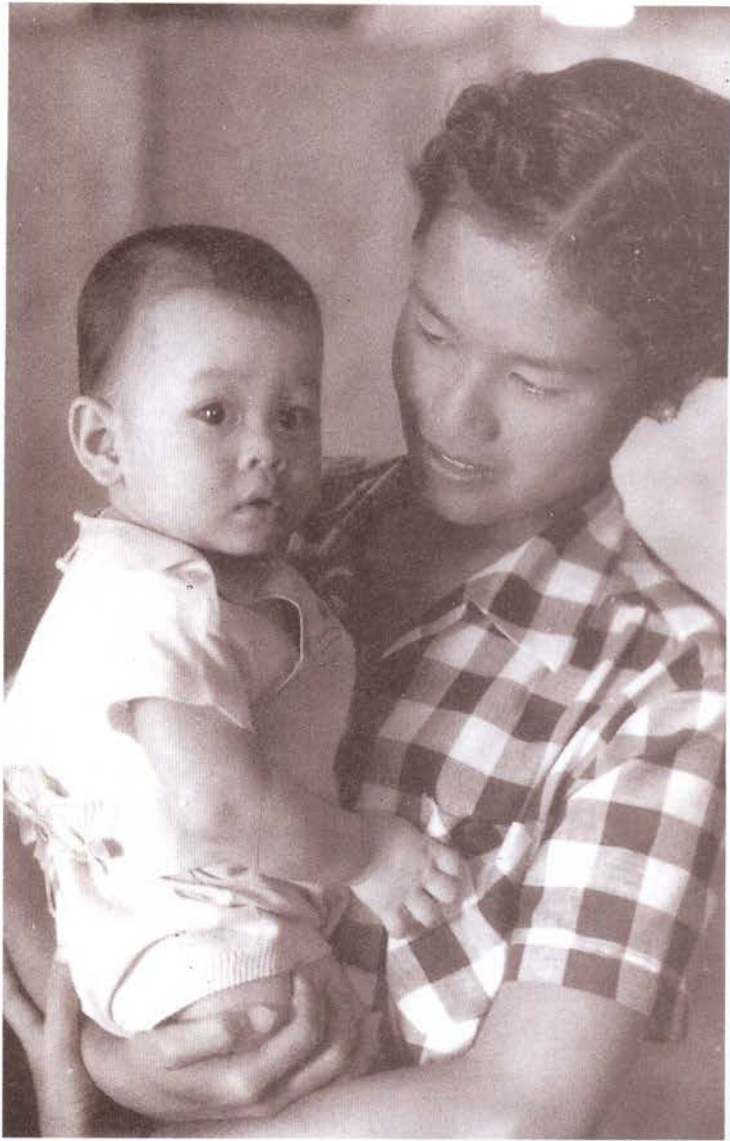
เชิงอรรถ

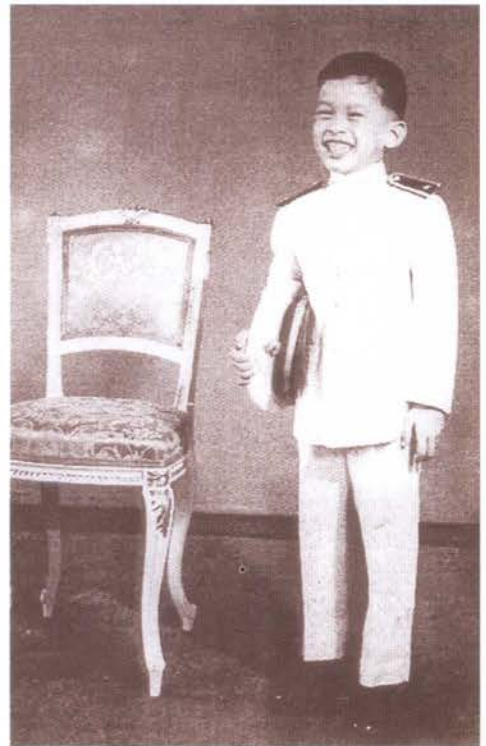
- ¹ อูลีวัง “สมเด็จพระแม่ พระราชปรารภ ถึงสมเด็จพระแม่” **ดิฉัน** 11(251) (15 สิงหาคม 2530) : 46.
- ² เรื่องเดียวกัน, หน้า 47.
- ³ จิรภา อ่อนเรือง, **สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช องค์ที่ ๑** (พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, 2516) หน้า 62.
- ⁴ กองบรรณาธิการดิฉัน “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร,” **ดิฉัน** 11 (255) (ตุลาคม 2530) : 86.
- ⁵ จิรภา อ่อนเรือง, **สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช องค์ที่ ๑**, หน้า 83.
- ⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 107.
- ⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 108.
- ⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 109.
- ⁹ “สัมภาษณ์ “ม.ร.ว.ถนัดศรี สวัสดิวัตน์,” **พลอยแกมเพชร** 1(12) (31 กรกฎาคม 2535) : 160.
- ¹⁰ กองบรรณาธิการดิฉัน “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร,” **ดิฉัน** 11 (255) (ตุลาคม 2530) : 77–96
- ¹¹ คัดจากวารสารวัฒนธรรมไทย ฉบับที่ 8 (สิงหาคม 2527)
- ¹² กองบรรณาธิการดิฉัน “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร,” **ดิฉัน** 11 (255) (ตุลาคม 2530) : 94.
- ¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 85.
- ¹⁴ ปารมี (นามแฝง). “สมเด็จพระยุพราชของชาติไทย,” **สกุลไทย** 25 (1293) (กรกฎาคม 2522) : 53.
- ¹⁵ กองบรรณาธิการดิฉัน “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร,” **ดิฉัน** 10(227) (สิงหาคม 2529) : 141.
- ¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 143.
- ¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 141
- ¹⁸ ประวรรณวัฒน์ (นามแฝง). “น้ำพระทัยที่ได้ประจักษ์ ณ พระตำหนักนันทบุรี,” **สกุลไทย** 38(1972) (สิงหาคม 2535) : 10–11.
- ¹⁹ กองบรรณาธิการดิฉัน “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร,” **ดิฉัน** (สิงหาคม 2529) : 137.
- ²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 139.
- ²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 142.
- ²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 139.
- ²³ กองบรรณาธิการดิฉัน. “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร,” **ดิฉัน** (ตุลาคม 2530) : 92.
- ²⁴ กองบรรณาธิการดิฉัน “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร,” **ดิฉัน** (สิงหาคม 2529) : 141.
- ²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 141.
- ²⁶ กองบรรณาธิการดิฉัน “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร,” **ดิฉัน** (ตุลาคม 2530) : 88.
- ²⁷ กองบรรณาธิการดิฉัน “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร,” **ดิฉัน** (สิงหาคม 2529) : 141.
- ²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 141.
- ²⁹ กองบรรณาธิการ, “มจ.หญิงสิริวัณวรี มหิดล,” **แพรว** 22 (518) (25 มีนาคม 2544) : 176.
- ³⁰ กองบรรณาธิการ, “บทประพันธ์สัมภาษณ์ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา,” **แพรว** 20(465) (10 มกราคม 2542) : 129.
- ³¹ กองบรรณาธิการ, “สามพระองค์” **ดิฉัน** 21(498) (30 พฤศจิกายน 2540) : 184.
- ³² กองบรรณาธิการ, “มจ.หญิงสิริวัณวรี มหิดล,” **แพรว** : 22(518) (25 มีนาคม 2544) : 176.
- ³³ กองบรรณาธิการ, “สามพระองค์,” **ดิฉัน** (30 พฤศจิกายน 2540) : 191.

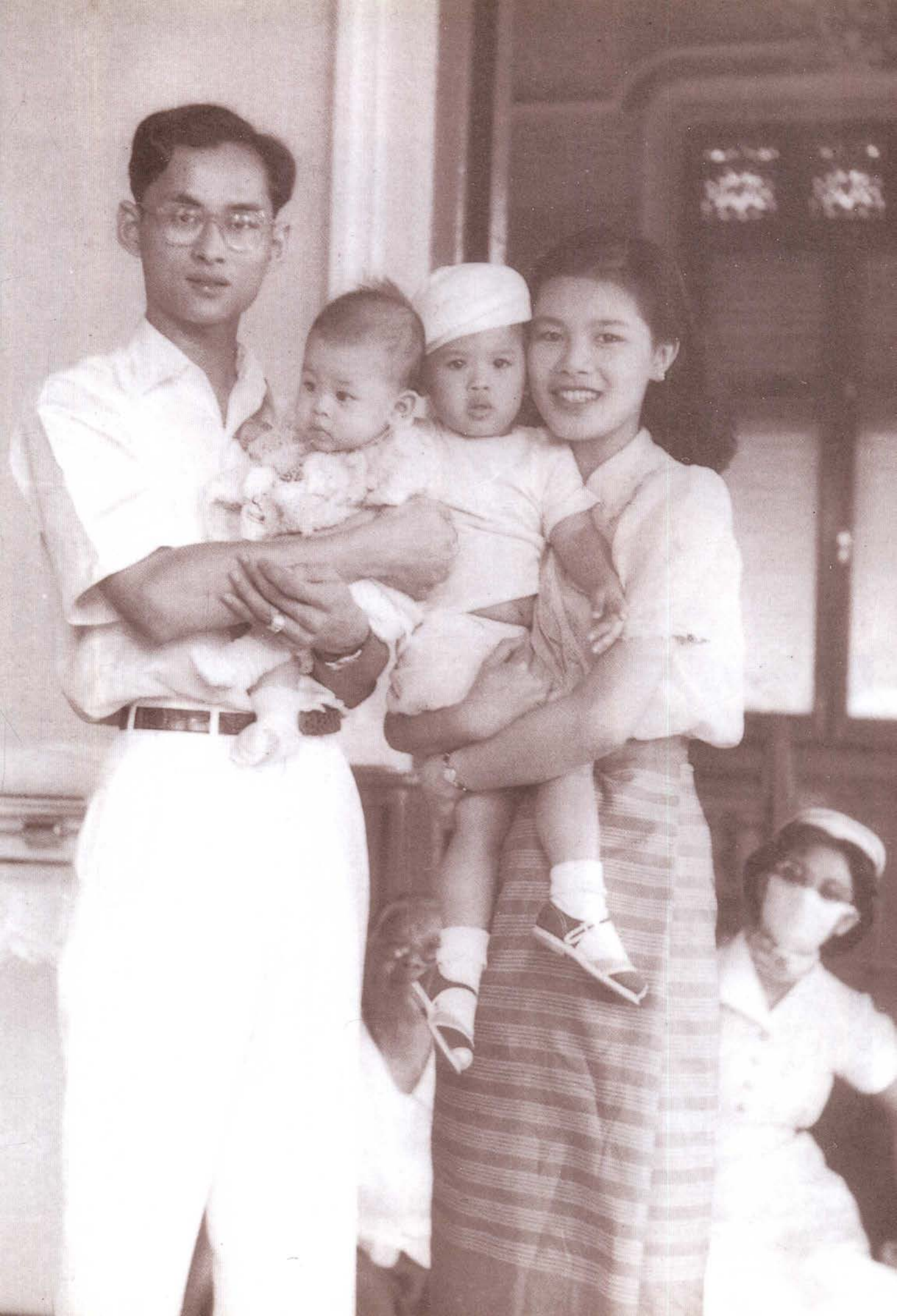

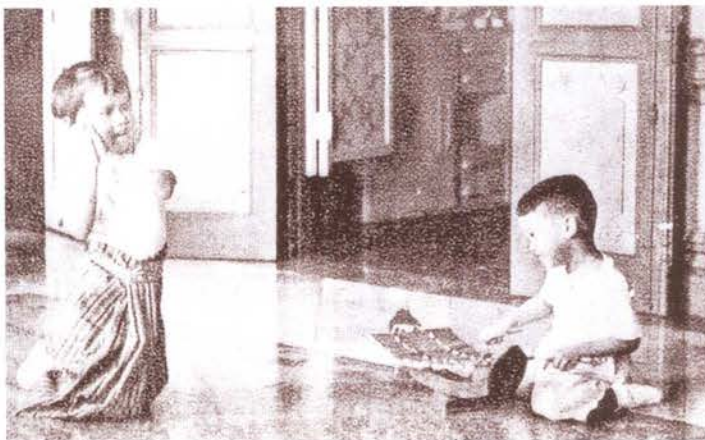
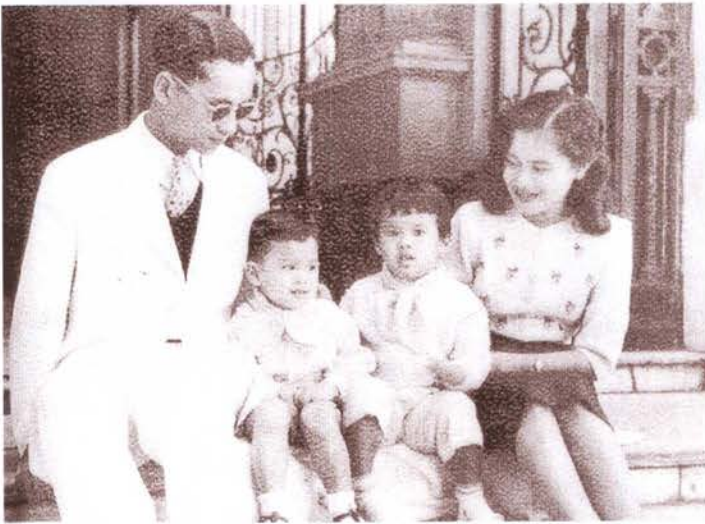
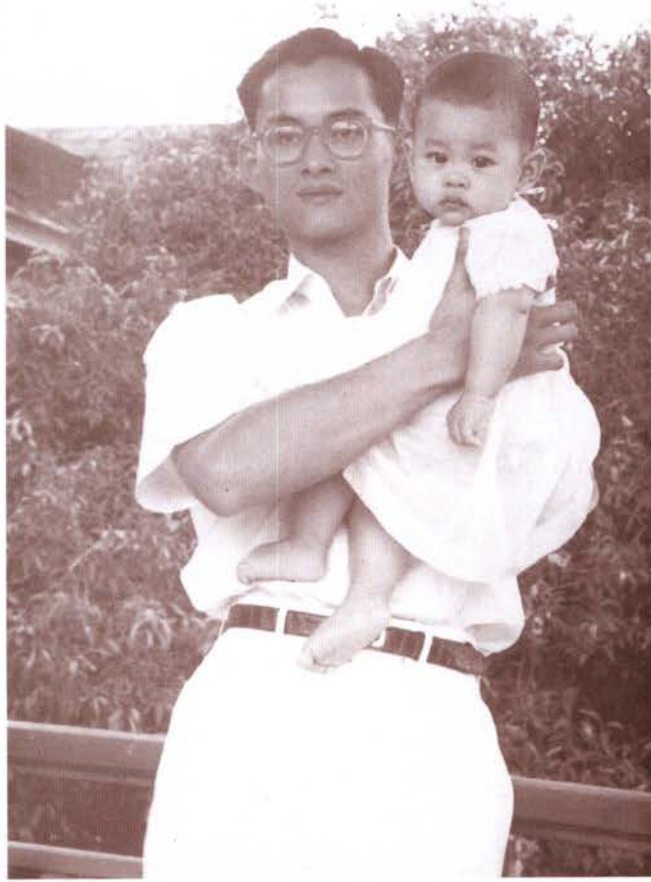
ประมวลพระฉายาลักษณ์
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
นิพนธ์ ทวีตกาญจน์

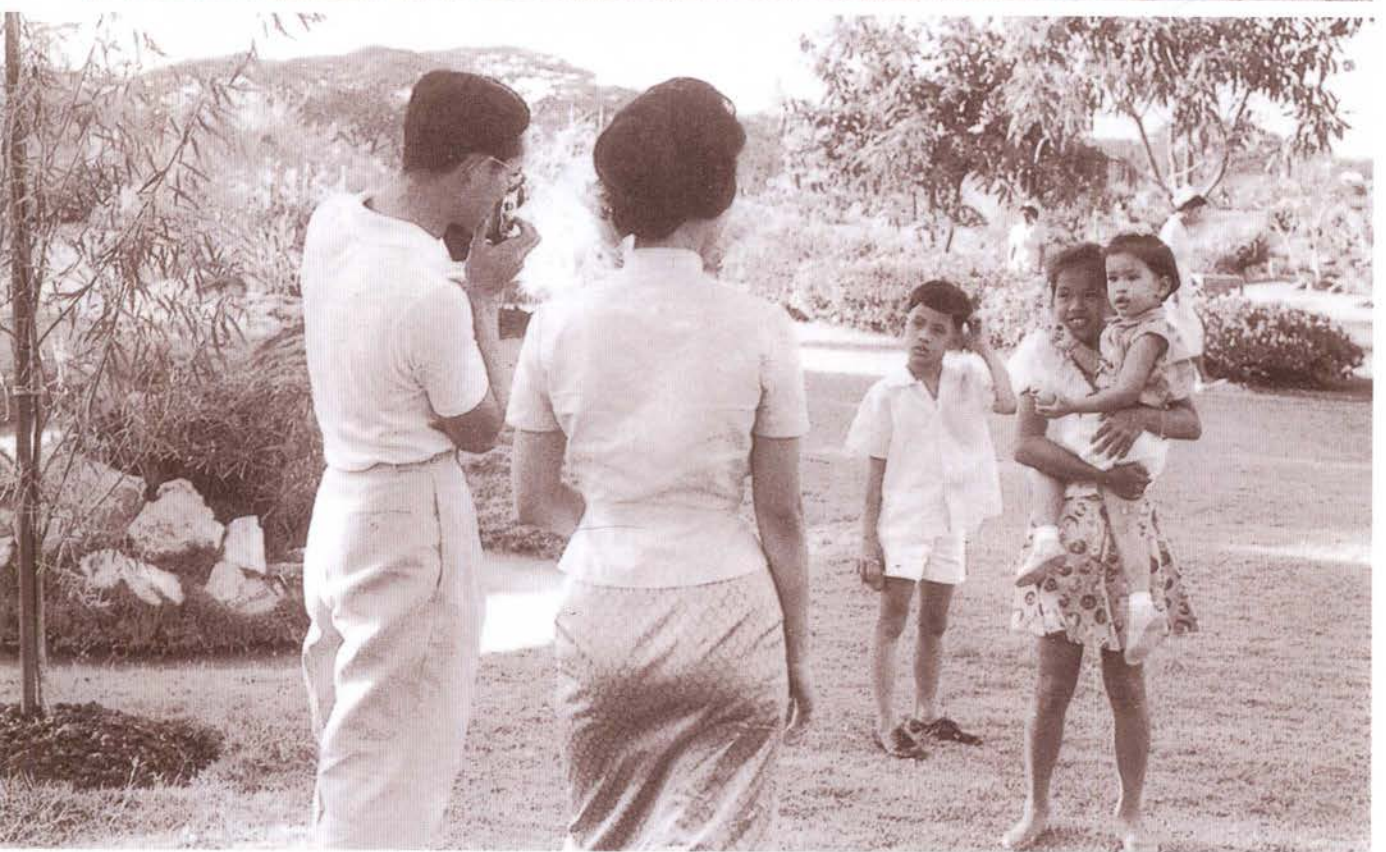
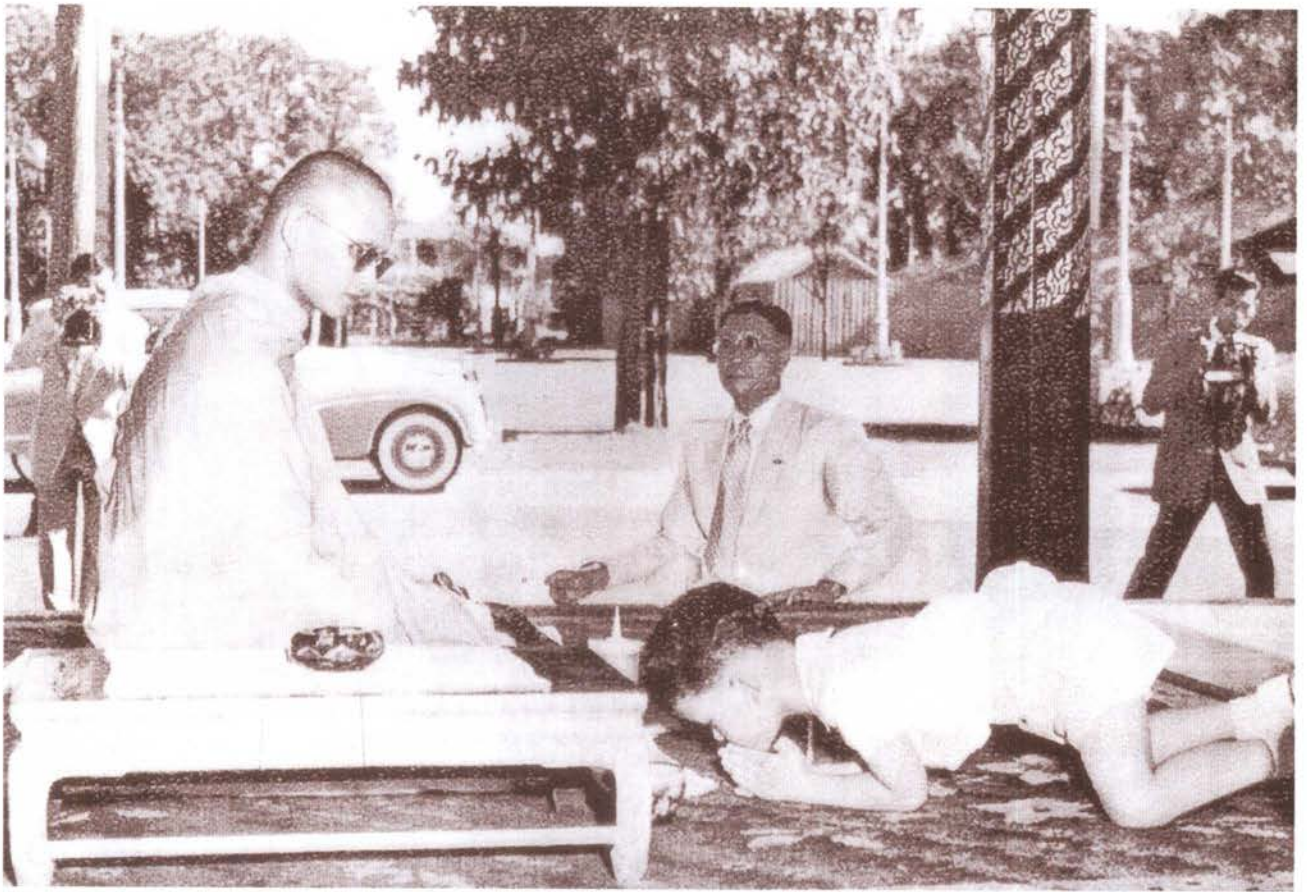
ภาพพระราชทาน และจากหนังสือ พลอยแกมเพชร ปีที่ 1 ฉบับที่ 12/2535 - กิรินทร์ มิถุนายน 2540
- ดิฉัน ฉบับที่ 498 30 พฤศจิกายน 2540

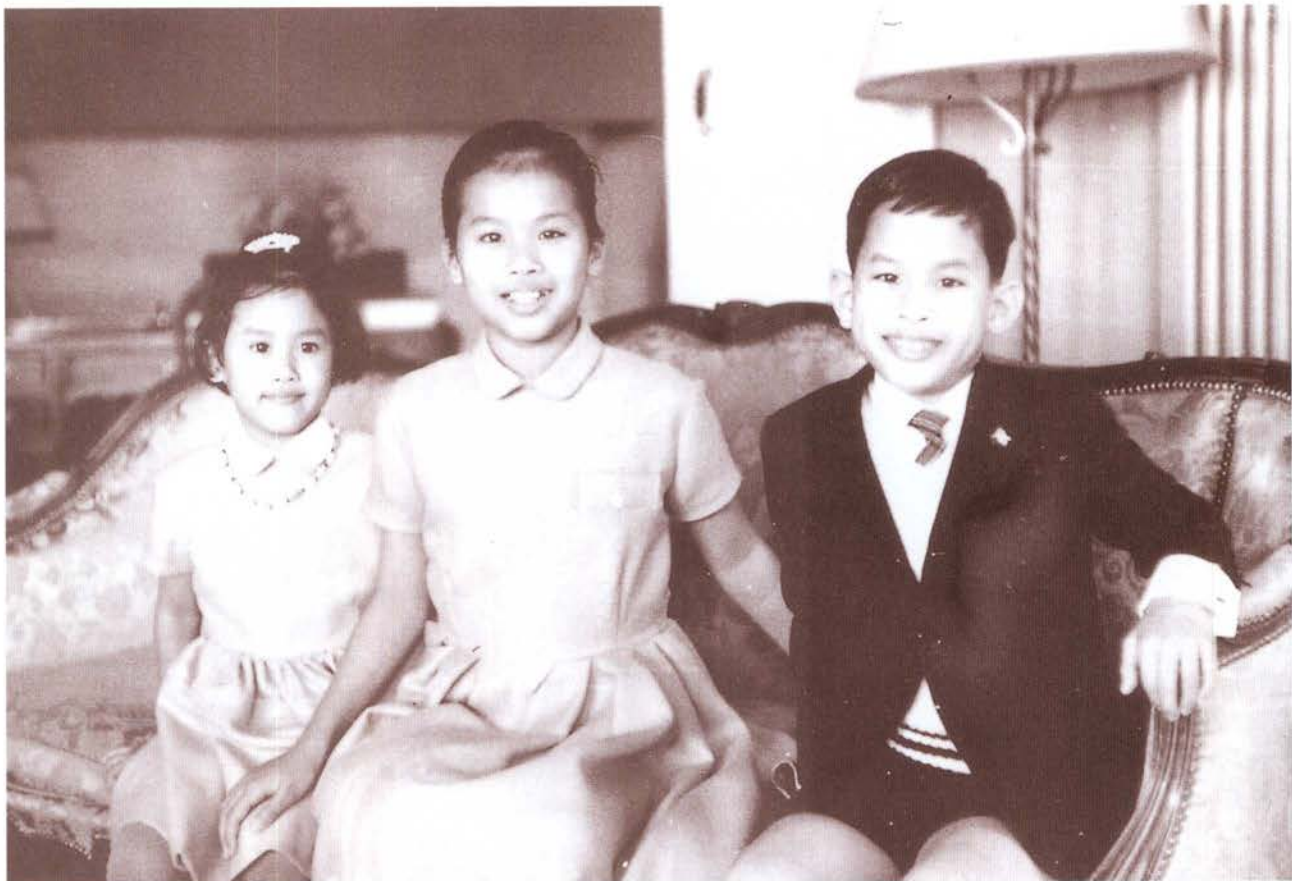

พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา จากสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ

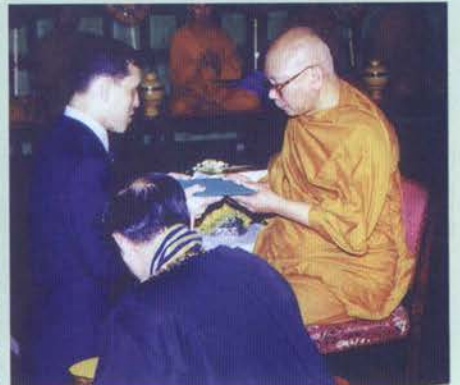
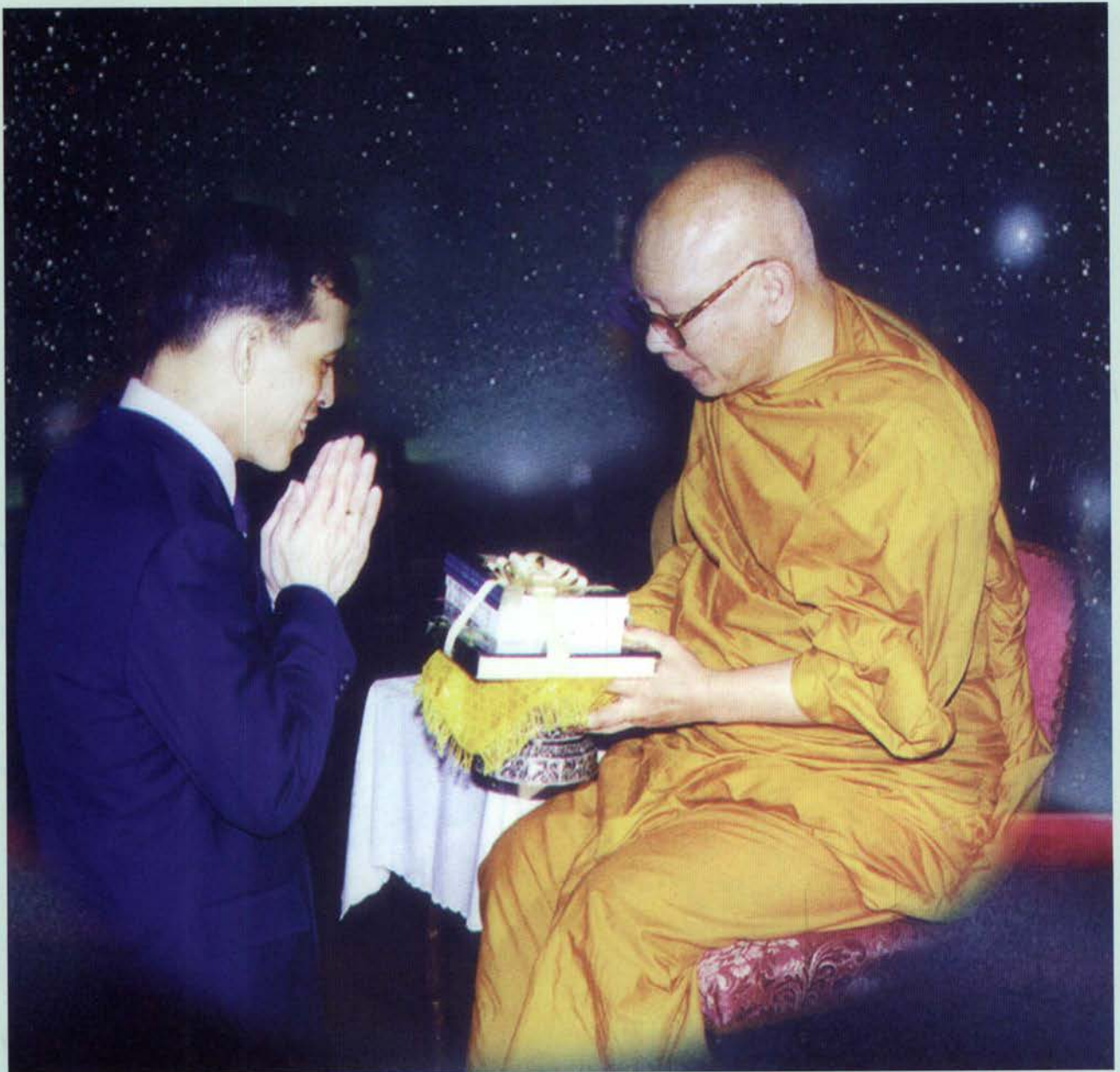

พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา จากสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ

พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา จากสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานปริญญาบัตร
ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (เป็นกรณีพิเศษ) แต่ พระเทพประสิทธิ์มนต์ (ประสิทธิ์ เขมงฺกโร)
ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน 19 มิถุนายน พ.ศ. 2543

พระมหากษัตริย์คุณ ต่อมุลนิธิกรูปถัมภ์

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดหอพระราชภัฏพระนครเฉลิมพระเกียรติ อาคารเฉลิมพระเกียรติ อาคารอเนกประสงค์ อุทยานเฉลิม 72 พระชนมพรรษามหาราช พร้อมทั้งทรงวางศิลาฤกษ์อาคารวิทยาศาสตร์ ณ สถาบันราชภัฏพระนคร วันอังคารที่ 12 ตุลาคม 2542

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานรางวัล “แม่ดีเด่น” ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ ประจำปี 2542

ขอให้นำอาคารคณบดีวิทยาลัย สยามมหาวิทยาลัคนลลวงคตม ภา
 “ วิทยาลัย ”

วิทยาลัย อานว (จล-ทะ-ยะ-ละ-โม-ลลน)
 = ภาประจุมแห่งคตมหร วิทยาลัย

ขอให้ สยามมหาวิทยาลัคนลลวงคตม จงมคตมเจอรณรหอง เทอณ
 พระจัทนทกนทนทร

วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๓

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่ออาคารศูนย์วิทยาศาสตร์
 สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ว่า “วิทยาลัยโมสร”

แนะนำผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัลยา แสงเรือง
คุณหญิง กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ
นายจรรยา ชูลาภ
ชเนตติ นวรัตน์
ดร.ถนอม อินทรกำเนิด
ทองต่อ กล้ายไม้ ณ อยุธยา

ศาสตราจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร

อาจารย์นงลักษณ์ แซ่มชาติ
ดร. นิเชต สุนทรพิทักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิพนธ์ ทวีกาญจน์
รองศาสตราจารย์ ดร.บุหงา วัฒนะ
นายประภัทร โปธสุธน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะวรรณ สุธารัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ์

อาจารย์พัชณา ชุมทิพย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระยับศรี กาญจนวงค์

อาจารย์วิภาวี ฝ่ายเทศ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีธันว์ อยู่สุขชี
ศรีประสิทธิ์

อาจารย์ศิริพัฒน์ จันทรศิริ
ดร.สงบ ลักษณะ
พลตรีสำเร็จ ไชยรงค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เทียรทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนันต์ รัตนภาณุคร

อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏพระนคร
ราชบัณฑิตสาขาวรรณศิลป์ อดีตอธิบดีกรมศิลปากร
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อดีตเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ
ประจำกองบรรณาธิการ นิตยสารกินรี
เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ
ศาสตราจารย์พิเศษ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เคยดำรงตำแหน่งนักบริหาร 11 ปลัดกรุงเทพมหานคร
ปัจจุบันเป็นกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเรื่องรางวัลทุกซ์
องคมนตรี อดีตนายกรัฐมนตรี้ รองประธานกรรมการมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ
ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ประธานกรรมการมูลนิธิ
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช
อาจารย์โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อดีตอธิบดีกรมการฝึกหัดครู และอดีตเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ
ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคชาติไทย
อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานโปรแกรมวิชาภาษาไทย (สาขาการศึกษา)
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร
ข้าราชการบำนาญ อาจารย์พิเศษคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อาจารย์โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ หัวหน้าฝ่ายวิจัย
สำนักวิจัยและบริการวิชาการ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อาจารย์โปรแกรมวิชาภาษาไทย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
พระธรรมวชิรญาณ (พระเทพประสิทธิ์มณฑต์ ประสิทธิ์ เขมวกโร)
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดจักรวรรดิราชาวาส เจ้าอาวาสวัดธัมมาราม
นครชิคาโก สหรัฐอเมริกา
อาจารย์โปรแกรมวิชาเคมี สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อดีตเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ
กรมวังผู้ใหญ่ สำนักพระราชวัง
รองอธิการบดีฝ่ายสิทธิประโยชน์และมวลชนสัมพันธ์
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อาจารย์โปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา